

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 37 · 17. desember
Sesjonen 2020–2021

Møte torsdag den 17. desember 2020 kl. 10

President: Eva Kristin Hansen

Dagsorden (nr. 37):

1. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Barne- og familiedepartementet, Kulturdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 2 og 3) (Innst. 14 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))
 2. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Barne- og familiedepartementet (Innst. 162 S (2020–2021), jf. Prop. 40 S (2020–2021))
 3. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Klima- og miljødepartementet (Innst. 163 S (2020–2021), jf. Prop. 49 S (2020–2021), kap. 1429)
 4. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Kulturdepartementet (Innst. 181 S (2020–2021), jf. Prop. 51 S (2020–2021))
 5. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Helse- og omsorgsdepartementet (rammeområde 15) og Redegjørelse gitt av helse- og omsorgsministeren i Stortingets møte den 13. oktober 2020 om status for arbeidet med koronapandemien (Innst. 11 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))
 6. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Helse- og omsorgsdepartementet (Innst. 165 S (2020–2021), jf. Prop. 42 S (2020–2021))
 7. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 175 S (2020–2021), jf. Prop. 43 S (2020–2021), kap. 490, 491 og 3490 samt romertall II kap. 490)
 8. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Kunnskapsdepartementet (Innst. 173 S (2020–2021), jf. Prop. 44 S (2020–2021), kap. 291, 292, 3291 og 3292 samt romertall III)
 9. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Innst. 172 S (2020–2021), jf. Prop. 48 S (2020–2021) unntatt kap. 541, 542 og 5570)
 10. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Samtykke til deltakelse i to beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2012/34/EU om et felles europeisk jernbaneområde og rettsaktene som utgjør fjerde jernbanepakke (Innst. 182 S (2020–2021), jf. Prop. 101 LS (2019–2020))
 11. Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Landbruks- og matdepartementet (Innst. 157 S (2020–2021), jf. Prop. 39 S (2020–2021), unntatt kap. 1137)
 12. Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet (kap. 1473) (Innst. 155 S (2020–2021), jf. Prop. 45 S (2020–2021) unntatt kap. 923, 926, 2540, 3926 og romertall III og Prop. 49 S (2020–2021) kap. 1473)
 13. Referat
- Presidenten:** Presidenten vil av smittevern hensyn foreslå at publikumsgalleriet holdes stengt også under dagens møte. – Det anses vedtatt.
- Fra den møtende vararepresentanten for Oslo, Per Espen *Stoknes*, foreligger søknad om fritak fra å møte i Stortinget fra og med 17. desember og inntil videre under representanten Une Bastholms permisjon, grunnet sykdom.
- Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:
1. Søknaden behandles straks og innvilges.
 2. Andre vararepresentant, Kristoffer Robin *Haug*, innkalles for å møte i permisjonstiden.
- Presidenten:** Kristoffer Robin Haug er til stede og vil ta sete.
- Fra Høyres stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Mathilde *Tybring-Gjedde* i tiden fra og med 17. til og med 19. desember.
- Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:
1. Søknaden behandles straks og innvilges.
 2. Vararepresentanten, Yassine *Arakia*, innkalles for å møte i permisjonstiden.
- Presidenten:** Yassine Arakia er til stede og vil ta sete. Representanten Torstein Tvedt Solberg vil framsette et representantforslag.

Torstein Tvedt Solberg (A) [10:01:23]: På vegne av stortingsrepresentantene Nina Sandberg, Jorodd Asp-hjell, Marit Arnstad, Marit Knutsdatter Strand, Mona Fagerås og meg selv vil jeg fremme et representantfor-slag om krafttak mot lærermangel i skolen.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på regle-mentsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag fortsetter utover kl. 16.

Sak nr. 1 [10:01:53]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Barne- og familiedepartementet, Kulturdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 2 og 3) (Innst. 14 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil debatten deles i to, slik at man først behandler budsjettkapitlene under rammeområde 2 og deretter budsjettkapitlene under rammeområde 3.

Etter ønske fra komiteen vil presidenten ordne debatten slik:

I hver del av debatten blir den fordelte taletid begrenset til 1 time, og taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet og Høyre 10 minutter og øvrige partigrupper samt medlemmer av regjeringen 5 minutter.

Videre vil det i debattens del 1 og del 2 – innenfor den fordelte taletiden – bli gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalspersoner og seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

Videre vil de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, få en taletid på inntil 3 minutter.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [10:03:25] (komiteens leder): Trygge og gode familier gir de beste forutsetninger for en god oppvekst. Familier er ulike og har forskjellige behov, og hovedprioriteringene i budsjettet for 2021 er først og fremst å rette innsatsen inn mot småbarnsfamiliene. Vi vil også styrke barnevernet og ha kompetansetiltak for dem. Likeledes er det også inntektsutjevnerende tiltak i budsjettet.

Ett av dem er at vi øker barnetrygden igjen for de minste, og vi øker også engangsstønadene, som blir på 90 300 kr fra 1. januar. Kontantstøtten ble økt i 2020 og er nå på 7 500 kr per måned. Den er blitt mer fleksibel

og kan kombineres med tid i barnehage. Det er også innført boplikt for å få denne.

Vi ønsker et samfunn med små forskjeller, hvor vi kan prioritere tiltak til familier med lav inntekt. Det settes derfor av 25 mill. kr til inntektsgradert foreldrebetaling i skolefritidsordning og gratis skolefritidsordning i en del utvalgte kommuner. I tillegg er det lagt inn 70 mill. kr til bostøtte for enslige og barnefamilier.

Det er viktig for barn og unge å ha en meningsfull fritid. I fritiden treffer man venner og lager nettverk som ofte varer livet ut. Derfor har vi ønsket å innføre et nasjonalt fritidskort. Vi har startet utrulling av dette, og det er bevilget midler for å få flere kommuner inn i denne ordningen. Det er mange kommuner som søker på den.

Vold og overgrep er en stor utfordring i samfunnet, og opptrappingsplanen mot vold og overgrep var på over 1 mrd. kr i 2020. Denne summen videreføres og forsterkes ytterligere i 2021. I budsjettet til Barne- og familiedepartementet prioriteres innsatsen til familier i veldig utfordrende livssituasjoner. Det vil minske risikoen for vold og overgrep mot utsatte barn.

Antall barn som får hjelp av barnevernet, har økt de siste årene. Rundt 55 000 barn fikk hjelpetiltak av barnevernet i 2019. Rundt 1 000 av disse bor på institusjon. Barnevernet får kritikk fra mange hold, og vi har fått flere dommer i Den europeiske menneskerettsdomstolen hvor foreldre har fått medhold i klager på barnevernets vedtak. Rapporter fra Riksrevisjonen og Helsetilsynet peker også på behov for forbedringer i barnevernet. Mye av dette handler om kompetanse.

Kvaliteten i barnevernet skal nå styrkes ved at det etableres mastergradsutdanning. Det er også satt av midler til 350 etter- og videreutdanningsplasser. De skal fokusere på både juridisk kompetanse i barnevernet og ikke minst veilederkompetanse og relasjonell kompetanse.

Vi får en ny barnevernlov i 2021, og Stortinget har allerede behandlet områder i den nye loven. Blant annet utvides retten til ettervern til fylte 25 år. Det er derfor satt av 24 mill. kr til økt ettervern for denne gruppen.

Vi har også vedtatt at kommunene årlig må avlegge rapport om tilstanden i barnevernet til kommunepolitikere. Det vil gjøre at politikere vil få et større eierskap til barnevernet, og at de kan prioritere bedre hvilke tiltak som skal inn i barnevernet.

Jeg er også glad for at regjeringen skal legge fram en fosterhjemstrategi, og at den skal sette ned et utvalg for utredning av institusjonsbarnevernet. Rettsikkerheten til barn i barnevernet skal bedres, og Stortinget har bedt regjeringen sette ned et ekspertutvalg for å utrede dette.

Helsetjenesten til barn i barnevernet skal bedres, og det er satt av 30 mill. kr til opprettelse av tverrfaglig

helsekartlegging til barn som skal plasseres utenfor hjemmet. Under koronasituasjonen har mange barnevernstjenester mottatt færre bekymringsmeldinger enn vanlig. Jeg glad for at vi nå har åpnet en nasjonal portal for bekymringsmeldinger, hvor det kan meldes digitalt. Det er takket være satsingen på regjeringens dataprogram, DigiBarnevern.

Til slutt vil jeg anbefale komiteens innstilling.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [10:08:52]: Gjennom koronakrisen hadde jeg håpet at øynene til høyre regjeringen og representanter fra Høyre, som fortsatt ser ut til å være lukket, skulle åpnes, så de ser viktigheten av de damene som jobber i de viktige kvinneyrkene – de som nå har stått på, gått på jobb og utsatt seg selv for fare for å holde hjulene i gang og for at vi andre skal være trygge. Det er hun som jobber som hjemmehjelp, det er sykepleieren, det er renholderen, det er hun som jobber på butikken.

Det har ikke vært måte på klapp fra balkonger og rosende ord også fra høyresiden, men når det gjelder å gjøre arbeidslivet for disse damene litt bedre og mer anstendig, gi dem hele, faste stillinger, en lønn å leve av og pensjon fra første krone, ser vi at det er bare festtaler og klapping fra høyresiden. Hvorfor mener representanten at disse damene ikke fortjener hele, faste stillinger, pensjon fra første krone og en lønn å leve av – når Høyre fortsetter å stemme imot våre forslag?

Kristin Ørmen Johnsen (H) [10:09:57]: Aller først vil jeg gjerne si at det er fantastisk hvor mange som har stått på i denne dugnaden som har å gjøre med koronakrisen. Det har vel ikke bare med koronakrisen å gjøre, tenker jeg, det som representanten tar opp. Det handler jo om kvinner i deltidsstillinger rent generelt.

Det som i alle fall er tilfelle, er at det under denne regjeringen er blitt færre deltidsstillinger, særlig innen helse- og omsorgssektoren. Det er høyt prioritert å få flere kvinner inn i hele, faste stillinger og ikke minst at man også får den lønnen man fortjener.

Når det gjelder pensjon fra første krone, har vi et pensjonsforlik i Stortinget. Nå jobber vi i Stortinget med en ytterligere forbedring av pensjon. Det gjelder for pensjonister, så sånn sett vil i alle fall minstepensjonister få en bedring av pensjonen. Men det er kanskje ikke så mye trøst for disse kvinnene, så uansett vil jeg i alle fall oppfordre dem til å være med i fagforeninger, sånn at de kan jobbe for faste stillinger.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:11:22]: Det siste representanten nevnte fra talerstolen, var helsekartlegging av barn når de skal under omsorg av staten.

Senterpartiet fremmet et forslag om at dette skulle lovfestes. Da fikk vi ikke støtte fra regjeringen til det, men representanten Ørmen Johnsen har vært positiv til det hele veien og også gitt Barneombudet støtte i at dette er et veldig viktig tiltak.

Når man så har fått dette på plass i budsjettet fra regjeringen, ligger det bare 20 mill. kr der. Barneombudet sier dette er altfor lite. Senterpartiet plusser på 10 mill. kr i vårt alternative budsjett, og jeg vil spørre representanten Ørmen Johnsen hva hun mener om hvorvidt summen som ligger der nå, er mer enn god nok, eller om den burde vært større, sånn som Barneombudet sier.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [10:12:14]: Jeg mener summen er 30 mill. kr, og at det står i budsjettet, men vi skal ikke krangle om det. Jeg tenker at vi trenger mer midler til dette fremover. Dette er en oppstart og gjelder særlig barn der staten overtar foreldreansvaret. Det er dem det er snakk om.

Jeg er også opptatt av å lovhjemle dette. Vi får en ny barnevernslov til behandling på vårparten, så jeg regner med at vi kommer tilbake til det. Jeg ser fram til arbeidet og ikke minst til at det blir en grundig og tverrfaglig helsekartlegging. Så vi står sammen i dette.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:13:08]: Over 111 000 barn vokser opp i fattige familier. Det har økt hvert år, og det er nå rekord i antallet fattige barn i Norge. Samtidig som vi har satt den rekorden, har vi også satt rekord i antall nye milliardærer årlig.

Så er spørsmålet hvor barnevennlig og familievennlig regjeringens budsjett er. Jeg la merke til at representanten Ørmen Johnsen i sitt innlegg snakket noe om inntektsutjevning. Mitt spørsmål er om det er familievennlig, barnevennlig eller inntektsutjevneende f.eks. å kutte i brillestøtten til barn, kutte i barnetillegget for uføre forsørgere eller kutte i overgangsstøtten for enslige forsørgere, for å nevne noen av de mange usosiale kuttene denne regjeringen har gjennomført, som har rammet barn.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [10:14:09]: Jeg mener vi har et veldig bra budsjett for barn og barnefamilier, og en av de gode tingene er at vi faktisk har klart å øke barnetrygden. Det er en god håndrekning til barnefamilier. Vi har også lagt inn mer midler til bl.a. fritidskort, slik at barn skal ha en god og meningsfylt fritid. Vi har lagt inn midler, slik at barn skal få komme på sommerferie, osv. Så jeg mener at dette budsjettet er ganske målrettet mot barnefattigdom.

Vi vet at det viktigste for å få folk ut av barnefattigdom, er at foreldrene er i arbeid. Så dette handler også om regjeringens inkluderingsdugnad. Det er mange for-

eldre med innvandrerbakgrunn som ikke er i arbeid, og dette var noe Jens Stoltenberg påpekte allerede i 2013, da han ble intervjuet av Dagbladet og sa at det å komme i arbeid kanskje er det beste vi kan gjøre for å komme ut av fattigdom.

Presidenten: Replikkkordskiftet er omme.

Kari Henriksen (A) [10:15:30]: Først takk til komiteen for arbeidet med budsjettet, som har vært ganske utfordrende og krevende, gitt den politiske situasjonen vi har.

Å engasjere seg politisk handler om å ville forbedre hverdagen til folk. Hvordan det skal skje, har vi ulike syn på. Som sosialdemokrat vet jeg at et rettferdig og likestilt samfunn trengs for å sikre så mange som mulig et godt liv. Jeg tror på at samarbeid og fellesskap gir styrke, at tilliten mellom folk svekkes når ulikhetene øker. Uten klokt politisk lederskap opplever flere utenforskap. Offentlige skoler og sykehus smuldrer opp, og til slutt er samfunnets grunnmur så løs at vanlige folk blir utrygge.

Under høyreregjeringa øker forskjellene i Norge. Politikken bidrar til at samfunnet trekker seg tilbake, vår felles eiendom selges, viktige deler av vår felles velferd underfinansieres eller overlates til kommersielle selskaper med økonomisk gevinst som hovedformål. De rikeste premieres med høye skatteutt, vanlige folk betaler regningen. Resultatet er det motsatte av rettferdig fordeling og økt tillit, som den norske modellen trygger, et svakere fellesskap enn det arbeidsfolk har bygd opp i Norge gjennom årtier.

Barna rammes hardest når forskjellene øker. Barne- og familiedepartementet skryter av at barnetrygden øker neste år med 300 kr per måned for barn opp til seks år. Men prioriteringen er at de rikeste får sitt først, for fra 1. januar begynner skatteuttene å virke, prisøkningen på barnehageplass også, mens familier må vente på økt barnetrygd til det har gått et helt svangerskap. Regjeringa handler også raskt når rike folk klager over skattetrykket. Regelendringer som måtte til for at skattekommunen Bø ikke skulle tape på at rike som flyttet dit, slipper skatt, tok en dag eller to. Da ordførerne fra Lavangen og Årdal trengte hjelp for å sikre de mest sårbare barna i kommunene, kunne ikke regelverket endres. Dette er symboler og viktige retninger for en politikk som er til og for sine egne, i et nøtteskall fra høyreregjeringa.

Det moderne Norge er bygd på ideen om at de svakes rett ikke skal avgjøres av de sterkes velvilje. Vi har gjennom kloke valg jobbet oss bort fra almissesamfunnet, prioritert vanlige folk, sånn at almisser blir overflødig, og vi vil ikke tilbake til almissesamfunnet igjen.

Arbeiderpartiets budsjett for 2021 gir kommunene muligheter til å utvikle velferdstilbudet til folk, ha SFO-

ordninger for alle barn og skolemat. Barna i barnevernet kan få flere ansatte med bedre tid. Organisasjonene kan engasjere og inkludere flere. For eksempel ville kompensasjonsordningen vår gjøre at Blå Kors i Kristiansand ville fått 322 503 kr mer, Kirkens Bymisjon samme sted 207 234 kr og Røde Kors i Vest-Agder 145 903 kr mer. Disse pengene kunne de brukt til hva de ville – hele året.

Mon tro hva de syns om budsjettet, f.eks. de 111 000 barna som vokser opp i vedvarende fattigdom, de 200 000 arbeidsløse, de 364 000 uføretrygdede, alle de som gruer seg til jul, foreldrene som står i kø for å få mat, familiene som ikke får feriepenger på dagpengene – ja, mon tro om de opplever at dette budsjettet er et budsjett for dem?

Utenforskap kan også forsterkes i lukkede og ytterliggende religiøse miljøer, og sånn kan vi ikke ha det.

Flere barn og unge må få tilgang til sports- og fritidsutstyr gjennom BUA. Ifølge en SpareBank 1-undersøkelse velger tre av ti foreldre å ikke introdusere barn for enkelte idretter fordi det er for dyrt, og 15 pst. har valgt å ta barn ut av en idrett av økonomiske grunner. BUA-ordningen, som har vist hvordan en hel skoleklasse plutselig for første gang kan være med på aktivitetstiden, er ikke særlig prioritert av regjeringa – sånn som billigere øl, vin og skatteutt for de rikeste er.

Regjeringspartienes talere skryter helt sikkert av budsjettet sitt i dag, men de snakker til, med og om sine egne, ikke til de mange vanlige familiene som sliter, og barna som gruer seg til jul.

Arbeiderpartiet forventer at det stilles krav til og gjennomføres kontroller med tros- og livssynssamfunn. Hjelpeskilden, miljøet der mennesker i vanskelige religiøse bruddprosesser kan få hjelp, fortjener samfunnets støtte, og Arbeiderpartiet har foreslått å bevilge det de trenger.

Vi trenger en ny regjering.

Jeg tar til slutt opp Arbeiderpartiets forslag til innstillingen.

Presidenten: Da har representanten Kari Henriksen tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [10:20:58]: Fritidskortet og innføringen av det er nettopp tenkt å forhindre utenforskap, som representanten nevnte i sitt innlegg. Arbeiderparti-styrte Drammen har søkt om å delta i nasjonal utprøving av fritidskort, og det er 15 000 barn som får glede av det. Da er spørsmålet mitt: Hva vil nå Arbeiderpartiet gjøre dersom Arbeiderpartiet kommer til makten til høsten – vil de frata disse 15 000 dette fritidskortet og de 15 mill. kr som følger med til kommunen til det?

Kari Henriksen (A) [10:21:38]: Jeg er veldig glad for å få det spørsmålet, for da kan en oppklare hva fritidskortordningen egentlig er. Det er en byråkratisk ordning der mange penger går med til rapportering og til søknadsskriving, og det er behov for flere ansatte i departementet for å håndtere denne ordningen.

Arbeiderpartiets løsning er å bruke de eksisterende strukturene i dag og ikke innføre nye ordninger som ingen vil ha. Frivilligheten vil ikke ha det, idrettsutvalget vil ikke ha det, kommunene vil ikke ha det. Men regjeringa syntes det var en god idé. Og de bruker pengene på en uhensiktsmessig måte. Hvis de som har behov for fritidsaktiviteter i dag, skal vente på at alle barn i Norge skal få fritidsaktiviteter, tror jeg de er ferdig med studiene og godt i gang med jobben sin før det er innført i hele Norge med den takten som regjeringa legger opp til. Men det er en del av adhocpolitikken til regjeringa: De gir med den ene hånda og tar med den andre, og det blir bare klattvis og delt.

Silje Hjemdal (FrP) [10:22:58]: Private institusjoner utgjør i dag en veldig viktig del av Bufetats institusjonstilbud. Arbeiderpartiet er ikke nødvendigvis opptatt av at det er barn som får det beste tilbudet, men hvem som gir tjenestene. Ja, Arbeiderpartiet går faktisk så langt i sine budsjettmerknader som til å si at private kommersielle aktører ikke er «egnet» til å ivareta sårbare barn og familier i samfunnet – en ganske drøy påstand. Det hjelper ikke å glasere et insolvent skjeggtre hvis du ikke har inndekning for det. Jeg lurer på: Hvordan kan Arbeiderpartiet forsvare at de vil sende alle kvinnene som jobber i disse institusjonene, ut i arbeidsledighet dersom man skulle gjort dette over natten? Og hvordan vil Arbeiderpartiet dekke inn alle de kostnadene dette vil medføre for staten?

Kari Henriksen (A) [10:24:00]: I motsetning til Fremskrittspartiet har vi en god politikk for å sikre at flere kommer i jobb. Vi har en god politikk for å fordele penger på en annen måte, sånn at flere blir tryggere for å være i jobb. Og vi har en god politikk for at vanlige folk skal få leve livet sitt på en bedre måte.

Når det gjelder kommersielle aktører i barnevernet, betyr det at Arbeiderpartiet vil at de pengene som fellesskapet bevilger til sårbare barn, skal gå nettopp til barna. De skal ikke gå til profitt for dem som har mest fra før. Vi ønsker en offentlig satsing, og det gjør faktisk hele Stortinget. Kristelig Folkeparti og regjeringa var med på et forslag der vi skulle fase ut kommersielle aktører i barnevernet og trappe opp ideelle, men at den offentlige andelen skulle ligge på rundt 60 pst. Det er en god fordeling, som vil komme barna i Norge til gode på en veldig god måte, istedenfor at penger skal fly ut av landet til andre aktører som ikke jobber med barn.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [10:25:09]: Det er rett og slett litt dyrt å få barn, og det er også derfor mange venter med å få barn. Kristelig Folkeparti ønsker ikke at det skal være sånn at det er bare de som har veldig god økonomi, som har råd til å sette barn til verden. Derfor har vi ikke bare økt barnetrygden, men det har vært veldig viktig for oss å øke engangsstønaden, og det har vi prioritert i hver eneste budsjetttrunde siden 2013. Så på nyåret er engangsstønaden på over 90 000 kr. Det betyr utrolig mye for dem det gjelder.

Men Arbeiderpartiet velger altså å kutte i engangsstønaden – kraftig – i sitt budsjett, og det er alvorlig, for sju av ti av dem som mottar engangsstønad, er kvinner med lav inntekt eller på grensen til å ha lav inntekt. Det å kutte engangsstønaden med 30 000 kr vil helt klart ramme dem som har minst. Så hvordan tenker Henriksen at dette kan være sosial politikk?

Kari Henriksen (A) [10:26:05]: Det er sosial politikk fordi vi styrker de andre strukturene, sånn at fattige kvinner kommer seg i jobb og ikke blir avhengig av almisser fra staten. Det gjør vi fordi vi mener at en del av de tiltakene som Kristelig Folkeparti står bak i regjeringa, som økte kontantytelser til mennesker for ikke å bruke offentlige tiltak, er helt feil politikk, det er en feil vei å gå. Det låser kvinner inne fra arbeidslivet, det holder folk borte fra arbeidslivet, og det gjør at kvinner får en lengre vei for å komme tilbake. Det rammer også i stor grad de marginaliserte kvinnene, som virkelig trenger at de ordentlige strukturene i samfunnet fungerer på en god måte for dem, noe Kristelig Folkeparti ikke legger opp til.

Så det er vår politikk: Vi omfordeler pengene til gode strukturelle ordninger for kvinner og barn som trenger at fellesskapet stiller opp for dem, og ikke gjennom kontantytelser, som faktisk gjør at de blir stående utenfor fellesskapet.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Silje Hjemdal (FrP) [10:27:27]: Det var veldig spennende for første gang å være med i denne salen her på huset og legge fram et alternativt budsjett, som Fremskrittspartiet har gjort i år. Derfor er det naturlig for meg også å komme litt innom det, selv om vi har et budsjettforlik – subsidiært – med regjeringspartiene.

Som barn av en stortingsrepresentant har jeg flere ganger på denne talerstolen fortalt hvor viktig det er for Fremskrittspartiet å sikre våre barns framtid. For oss er det svært viktig at alle skal ha rett til en trygg oppvekst. En dårlig oppvekst er faktisk noe som kan prege et menneske for resten av livet, med alt det innebærer av både menneskelige og økonomiske lidelser.

I vårt alternative budsjett foreslo vi derfor å styrke arbeidet mot vold og overgrep mot barn, med

20 mill. kr. Jeg er veldig stolt av at Fremskrittspartiet har vært med på den opptrappingsplanen som regjeringen nå holder i, og som har gått over flere år, men vi ser at utfordringene på dette feltet er store. Jeg er også glad for å si at det var et samlet storting som under koronakrisen gikk til forsvar for mange disse familiene og spesielt de sårbare barna.

Det er skremmende å se hva enkeltmennesker faktisk er i stand til å utsette barn for. Heldigvis: Det Fremskrittspartiet fikk gjennomslag for i dette budsjettet, var å styrke Stine Sofies Stiftelse med 2 mill. kr, slik at man kan drive ettervern ute i kommunene for de barna som har fått et tilbud her.

Imidlertid må jeg komme med en liten etterlysning. Fremskrittspartiet var veldig glad da vi i revidert budsjett tidligere i år klarte å skaffe penger til barnas verneombud. Dette var noe Fremskrittspartiet la inn i sitt alternative budsjett, og som jeg virkelig håper at regjeringen vil følge opp, selv om vi ikke fikk gjennomslag for det i forhandlingene denne gang.

Fremskrittspartiet mener at et avgjørende element for å sikre barns trygghet er å opprettholde et mangfoldig tilbud innenfor barnevernet. Som vi hørte i replikkordskiftet, er det veldig ulike syn på dette, også innenfor partiene. For Fremskrittspartiet er det avgjørende at det offentlige sikrer oppvekstvilkår som er best mulig tilpasset det enkelte barn, og når hjelp og oppfølging i familien ikke lenger er tilstrekkelig, må vi kunne gi andre tilbud. Vi er av den oppfatning at hvert enkelt barn bør få et best mulig tilpasset tilbud så raskt som mulig, og der andre partier setter politisk ideologi foran barnets beste, er Fremskrittspartiet ikke villig til å gjøre det samme. Derfor vil vi også bruke private, i den grad det er behov for det og de gir det beste tilbudet.

Jeg vil også understreke at det er grunn til å være bekymret for en del av de tingene som er framkommet om barnevernet de siste årene. Selv om det er utrolig mange dyktige medarbeidere der ute, vet vi også at det skjer feil. En svekket tillit til barnevernet er på ingen måte noe som er bra. Derfor foreslår Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett bl.a. å øke kompetansen i barnevernet med ytterligere 20 mill. kr.

For oss var det også veldig viktig å trekke fram det som var Barneombudets bekymring når det gjaldt midler til helsekartlegging i barnevernet. Også der hadde Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett et forslag til en ytterligere styrking, på 10 mill. kr. Jeg har imidlertid stor tro på at det blir god dialog med komiteen om hvordan dette skal følges opp i diskusjonene som kommer til våren.

Hvis jeg skal trekke fram to andre ting, siden fosterhjemstrategien ble nevnt av komitélederen, så er jeg veldig glad for at man fortsetter arbeidet med brobyg-

gerprosjektet. Det er viktig å ivareta fosterforeldrene og den innsatsen de gjør for oss, og ikke minst – også under samme tak – må vi fokusere på søsken i fosterhjem.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trond Giske (A) [10:32:44]: I replikken til Kari Henriksen sa Fremskrittspartiet at det ikke bare var viktig å snakke om ting, man måtte også gjøre det i budsjettet. Spenningen var sikkert stor i alle departement da Fremskrittspartiet forhandlet med regjeringspartiene. Alle statsråder, inkludert barne- og familieministeren, ønsket seg helt sikkert mer penger. Men når man ser forliket mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene – når Fremskrittspartiet nå endelig var ute i frihet og kunne holde i slipsknuten til Jan Tore Sanner – er det ikke spor av satsing på barn. Ikke én budsjettpost under Barne- og familiedepartementet, det vi behandler i dag, er økt. Hva er forklaringen på at Fremskrittspartiet fant 8 mrd. kr i økte utgifter på statsbudsjettet, men ikke én krone til Barne- og familiedepartementet? Man fant 1,5 mrd. kr til billigere godteri og 1 mrd. kr til billigere brus. Jeg tror barna i Norge trenger noe mer enn det i en satsing for barns beste, som representanten snakket om.

Silje Hjemdal (FrP) [10:33:48]: Da kan det være fristende å spørre representanten Trond Giske om han i det hele tatt har lest budsjettforliket. Jeg begynner nesten å tvile når vi vet, som komitélederen var inne på, at vi har fått gjennomslag for fritidskortet, vi har økt barnetrygden, vi har gjort masse på det som gjelder vold og overgrep, og vi har satsinger på barn og unge. Engangsstønaden ble trukket fram her. Jeg vil si det er et snev av en latterliggjørende holdning overfor disse småbarnsfamilienes økonomi når man trekker fram avgiftskuttet på bl.a. brus og andre varer. Dette betyr faktisk noe for familiene, det betyr noe når man har med seg lommeboken og er ute og handler. Det betyr noe at mange av disse familiene har fått skattelette, noe som aldri hadde skjedd med Arbeiderpartiet.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:35:07]: Det er rørende å høre på Fremskrittspartiets omsorg for multinasjonale oppkjøpsfond i barnevernet vårt og deres mulighet til å ut profitt på tilbudet til sårbare barn. Vi har fått en ny rapport for kort tid siden, som anslår at bare på ett år blir det tatt 1,2 mrd. kr ut av velferdstjenestene våre i privat profitt. I barnevernet har utenlandske konserner bredt om seg. Andelen har økt fra 23 pst. i 2010 til 60 pst. i 2018. Da lurer jeg på: Når Fremskrittspartiet er så opptatt av å bekjempe offentlig sløseri – å snu på hver eneste av skattebetalernes krone,

ingenting skal gå ut til noe unødvendig – hvorfor er det da så viktig for Fremskrittspartiet at utenlandske konserner skal kunne ta skattepengene til barna våre?

Silje Hjemdal (FrP) [10:36:12]: Det var nesten et ønskespørsmål fra representanten Øvstegård. Man kan snu det. For Fremskrittspartiet er det aller, aller viktigste at de sårbare barna får det beste tilbudet. Det kan imidlertid ikke SV stille seg bak. For dem er hva som står på uniformen, og hvem som tilbyr tjenestene, viktigere enn hvilke tjenester som blir tilbudt. Jeg synes det er veldig spesielt. Vi vet at med den politikken SV ønsker, må man riktignok ha en lovendring, men ikke bare det. Vi snakker om over 1 mrd. kr i nye budsjetteringer på budsjettet for å oppfylle SVs ideologiske drøm og krigføring mot private aktører. Man kunne egentlig spurt tilbake hvordan de skal dekke inn dette.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:37:14]: Det gjør vi i vårt alternative budsjett, det er bare å slå opp der. Jeg vil fortsette på dette spørsmålet fordi Fremskrittspartiet er ekstremt tøffe når det gjelder å slå ned på vanlige folk som f.eks. kanskje har fått litt for mye fra Nav, vanlige folk som er avhengig av ytelser – sårbare mennesker, syke mennesker. De skal tas, trygdesnyltere skal slås hardt ned på. Dette har Fremskrittspartiet også anført i regjering med stor bravur, mens når store konserner, den økonomiske eliten i Norge og internasjonalt, henter ut skattepengene våre og bruker dem til alt mulig annet rart enn det fellesskapet har bevilget dem til, altså beskyttelse av barn, da er det helt greit. Hvorfor er det slik at man skal ta dem som går på trygd, men la de rike få ta fellesskapets penger uten konsekvenser?

Silje Hjemdal (FrP) [10:38:16]: Det er rørende å høre hvordan representanten fra SV er opptatt av folks skattepenger. Han vil faktisk bruke over 1,2 mrd. kr i året bare på å frata private muligheten til å levere gode tjenester til nettopp sårbare barn. Man kan også vri på det. Representanten snakker om hvordan han har inndekning i budsjettet. Representanten bruker også oljepenger. Hvor kommer oljepengene fra? Jo, fra noe SV egentlig ikke støtter opp under når det gjelder politikk, men også dette er avkastning av investeringer i utlandet og i andre store multinasjonale selskaper. Hvis SV skal arrestere Fremskrittspartiet på hvordan vi løser ting økonomisk, bør de gå i seg selv.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:39:37]: Med vår velutviklede velferdsstat er Norge et av verdens beste land å bo i, noe som ble stilt på prøve da også vi ble truffet av koronapandemien, og 2020 endte opp som et meget spesielt, vanskelig og krevende år. Men noe av det fine oppe

i alt det vanskelige, var at da krisen inntraff, viste det politiske Norge at partipolitiske uenigheter er sekundært, at vi står sammen til beste for landet vårt. Krisepakker og kompensasjonsordninger kom på plass. Vi i Senterpartiet var vel å merke ikke helt enige med regjeringen om innretningene og de økonomiske rammene, og det er vi fortsatt ikke, men vi har forsøkt å være konstruktive og finne løsninger, og det bærer vårt alternative budsjett for 2021 naturlig nok preg av, da vi fortsatt må forholde oss til covid-19 og følgene av pandemien framover.

Det alternative budsjettet vårt bærer også preg av at landet vårt har vært styrt av regjeringen Solberg i ulike konstellasjoner siden 2013, for det må reparere skadene fra disse årene, hvor vi altså har hatt sju år med sentralisering, inkludert nedleggelse av en rekke tjenestetilbud rundt om i landet, slik som sjukehus, lensmannskontor, domstoler og studietilbud. Beredskapen vår har blitt svekket, og det har også økonomien til svært mange kommuner og fylkeskommuner blitt. Så forskjellene har økt, og avstanden til tjenestene har økt.

Det burde egentlig være en selvfølge at kvaliteten på tjenestene skal være likeverdig i hele landet, men det er den ikke, og folk er frustrert og føler avmakt. Det siste halvåret har jeg f.eks. ikke lenger tall på hvor mange frustrerte ordførere jeg har snakket med, som er fortvilet over at de mister statlige arbeidsplasser, samtidig som de får stadig flere oppgaver overført til seg, uten at regjeringen lar det følge med nok penger, noe som tvinger mange av dem til f.eks. å legge ned nærskoler, eller å droppe gode tilbud for barn og unge.

Senterpartiet vil ta grep mot dette. Senterpartiet vil jobbe for et godt og likeverdig offentlig tjenestetilbud i hele Norge, uavhengig av hvor man bor. Og vi vil ikke – som regjeringen – gi store skatteletter til de rike, men utjevne sosiale forskjeller, og vi vil sikre gode oppvekstvilkår for barn og unge.

I vårt alternative budsjett gjør vi det bl.a. ved å foreslå 5 mrd. kr ekstra å rutte med til kommunene, hvorav 2 mrd. kr til aktivitetsfremmende tiltak. Og vi foreslår over 900 mill. kr mer enn regjeringen til barnehager, bl.a. for å dekke inn regjeringens manglende kompensasjon for barnehagenormen. Vi foreslår til sammen 154 mill. kr mer for å innføre finnmarks- og svalbardtillegget i barnetrygden fra september, øke støtten til barnebriller og innføre gratis skolefrukt. Og vi vil styrke jordmortjenesten og skolehelsetjenesten i kommunene med 35 mill. kr, øke midlene til ulike prosjekter for barn og unge fra lavinntektsfamilier med 7 mill. kr samt styrke kulturfeltet og frivillig sektor generelt med hele 670 mill. kr. Vi ser selvfølgelig også det store behovet for å forsterke og forlenge alle kompensasjonsordningene som er innført for å demme opp for covid-19, helt fram til juli.

En annen svært viktig prioritering er å forsterke det offentlige ansvaret for god nok bemanning i det kommunale barnevernet. Vi foreslår her 230 mill. kr til det, en fornuftig sum, sammen med det store pålegget vårt til kommunerammen, særlig nå i forkant av barnevernsreformen som skal komme – en reform som barnevernsansatte rundt omkring i landet har fortalt meg at de frykter kommer til å bli svært underfinansiert fra regjeringens side.

De ansatte i det kommunale barnevernet har fra før av en svært krevende jobb, ikke minst fordi man flere steder er for få allerede. Det bidrar til stort arbeidspress, lang saksbehandlingstid og høy grad av gjennomtrekk og sykefravær, faktorer som påvirker både kvaliteten, ansattes arbeidsmiljø og muligheten til å yte gode og forsvarlige tjenester. Derfor er det behov for midler til mange flere stillinger i det kommunale barnevernet, og jeg skulle ønske at regjeringen også hadde prioritert denne saken høyere.

For Senterpartiet er det for øvrig virkelig ikke ønskelig med en utvikling der en stadig større andel av offentlige velferdstjenester eies og drives av kommersielle aktører og konsern. Vi i Senterpartiet vil styrke fellesskapsløsningene og jobbe for ansvar og drift, at det skal være mest mulig i det offentlige og i den ideelle sektoren, og derfor omprioriterer vi bl.a. 140 mill. kr fra private kommersielle barnevernstjenester til det offentlige barnevernet.

Senterpartiet har ellers sett at det er helt nødvendig å foreslå mer midler til nye, gode grep som enten er blitt vedtatt eller skal innføres, og foreslår 15 mill. kr utover regjeringens budsjett til det utvidede ettervernet for barn i barnevernet og til raskt å få på plass den helsekartleggingen av barn under barnevernets omsorg som vi har snakket om tidligere i dag. Dessuten ønsker vi å styrke fosterhjemtsatsingen med ytterligere 5 mill. kr og barnehusene med 10 mill. kr.

Dette ble litt vel oppramsende, men jeg vil avslutte med å si at jeg er overbevist om at det å prioritere barn og unge – og da ikke minst de mest sårbare av dem – må bli en enda viktigere sak for Norge framover. Senterpartiets alternative budsjett viser, med våre satsinger og ikke minst med våre prioriteringer på 5 mrd. kr mer til kommunene, at den saken er viktig for oss.

Da tar jeg opp våre forslag.

Presidenten: Da har representanten Åslaug Sem-Jacobsen tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Tage Pettersen (H) [10:44:51]: Det er påfallende at partiet som mener de er distriktenes parti, ikke har tillit til at politikerne lokalt kan prioritere der hvor skoen trykker mest. Det er den enkelte kommune som er best

i stand til å prioritere sine egne ressurser og tiltak der behovet og nytten er størst, og det er viktig at kommunene har frihet til å vurdere hvordan de samlede tilbudene til utsatte barn best kan styres og organiseres, om det trengs flere ansatte i barnevernet, eller om innsatsen bør settes inn andre steder.

Brakerundersøkelser viser at det ikke er forskjell i brukeropplevelsen på tvers av organisasjonsform på institusjonene. Hva er da representantens begrunnelse for at Senterpartiet nå går i ledtog med SV og Rødt med sin motstand mot private og ikke minst ideelle tjenesteleverandører, som representanten var inne på i sitt innlegg?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:45:43]: Takk for spørsmålet. Senterpartiet har over lengre tid gått «i ledtog», som representanten sier det, med dem som mener at offentlige oppgaver, særlig oppgaver som barnevern, aller helst bør være i statlig, offentlig regi. Vi er en forkjemper for det supplementet som ideelle aktører kan gi på dette området, men vi vil altså ikke at profitt skal gå ut av staten og ikke tilbakeføres til disse tjenestene. Det er mer enn nok behov for den der.

Det å påstå at Senterpartiet – av alle – ikke er opp-tatt av kommunenes selvvråderett, syntes jeg også var en artig tilnærming. Der må jeg bare si meg fullstendig uenig med representanten.

Silje Hjemdal (FrP) [10:46:52]: Det er rørende å høre representantens engasjement for distriktet. Imidlertid må jeg si at jeg savnet Senterpartiet lite grann før det kunne ha blitt kroken på døren for veldig mange av de private barnehagene. Sånn ble det heldigvis ikke, for Fremskrittspartiet fikk også gjennomslag der i budsjettforliket.

Men det bekymrer meg at Senterpartiet har lagt seg på den samme linjen som SV, Rødt og delvis Arbeiderpartiet når det gjelder de private institusjonene i barnevernet. Jeg tror vi er helt enige om at barn skal få gode tilbud, men hvis jeg hørte representanten rett, gjør man dette ved å omprioritere noen midler fra de private institusjonene av i dag. Men hvis man skal gjøre dette, kommer denne regningen på over 1,2 mrd. kr. Hvordan skal Senterpartiet dekke inn det?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:47:56]: I vårt budsjett har vi tydeliggjort dette. Også for å signalisere overfor regjeringen at vi venter på at de skal gjennomføre stortingsvedtaket om at vi i større grad skal benytte oss av ideelle aktører og ikke så mye kommersielle, har vi omprioritert 140 mill. kr fra kjøp av kommersielle tjenester til det statlige. Av 3 mrd. kr som står på dette budsjettet, utgjør dette egentlig bare 5 pst. Det er fullt gjennomførbart i 2021, og det er en utrolig viktig sak.

Og siden regjeringen ikke har fart på seg i denne saken, som Stortinget har vedtatt at skal skje, må vi vise det i våre budsjetter.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [10:48:49]: Det var litt vanskelig å lese seg til, men jeg regner med at kontantstøtten ligger inne i Senterpartiets budsjettforslag for kommende år. Representanten må gjerne oppklare det, i så fall. Men jeg har også registrert at deler av Senterpartiets programkomité ønsker å kvitte seg med den.

Kristelig Folkeparti vil alltid hegne om familiers valgfrihet. Vi tror at foreldre vet hva som er best for sine barn, og at ikke bare de med veldig god råd skal ha muligheten til å velge å være litt lenger hjemme med ettåringen sin. Men nå har altså Senterpartiet begynt å vakle, og derfor spør jeg: Er det sånn at Senterpartiet nå har lagt seg på den samme overstyrende staten-ve-t-hva-som-er-best-for-familiene-linja, som venstresiden har? Eller vil partiet fortsette å legge til rette for at familier faktisk kan velge, ved å tilby dem kontantstøtte også i fortsettelsen?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:49:37]: Kontantstøtten står fortsatt inne i budsjettet vårt. Det er programfestet hos oss at vi hegner om den, men det ligger an til at det kan bli en diskusjon om det på landsmøtet. Det er helt uklart foreløpig hvorvidt den dissensen som kommer i programforslaget, har stor støtte, så det er for tidlig å si noe som helst om hvordan dette kommer til å gå. Men enn så lenge har jeg – som har vært en standhaftig motstander av kontantstøtten før jeg ble politisk engasjert – i det siste lært såpass mye om den og møtt såpass mange som nyter godt av den og den valgfriheten som representanten her peker på, at jeg for mitt eget vedkommende ikke går med særlig høye skuldre inn i den debatten til programforslaget på landsmøtet. Jeg antar at det punktet blir stående, men det er ikke godt å si.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:51:09]: Et tøft år har gjort økonomien til mange familier enda tøffere. Nesten 200 000 er nå arbeidsløse. Fra før av var det over 111 000 barn som vokste opp i fattigdom. Det er rekordmange. 11 pst. av dem som er mamma eller pappa til et barn alene, og er i jobb, er under fattigdomsgrensen, og de enslige forsørgerne har fått redusert inntekten sin under denne regjeringen. Etter syv år med usosiale kutt som har rammet familiers økonomi, i alt fra barnetillegget til uføre eller brillestøtten til barn, kom pandemien. Nå meldes det om stadig lengre køer hos Frelsesarmeen og Kirkens Bymisjon inn mot julen og om stadig flere foreldre som må spørre på finn.no om noen kan donere gaver som de kan gi til ungene.

Det er godt å se at folk stiller opp for hverandre i Norge, men det burde vært unødvendig, for i Norge skal alle barn ha rett til en trygg og god oppvekst, og det skal fellesskapet sørge for. En skal ikke være avhengig av å be om almisser. Hver meter i køen til Frelsesarmeen er en fallitt for velferdsstaten. Hver annonse på finn.no om hjelp er en fiasko for sikkerhetsnettets vårt. For mens regjeringen viser en imponerende evne og vilje til å kutte skattene for dem som har mest fra før – nå er vi oppe i 30 mrd. kr – skorter det når det gjelder inntekts-sikringen og økonomien til vanlige folk.

Derfor foreslår SV et budsjett for rettferdig fordeling, til fordel for vanlige familier. Vi øker ikke barne-trygden bare for dem med barn under seks år, og vi lar ikke kommuner trekke barnetrygden fra familier som mottar sosialhjelp, nei, vi øker barnetrygden for alle barn, med 1,2 mrd. kr, inkludert alle barna som har foreldre som mottar sosialhjelp.

Vi vet at det første året i et barns liv er utrolig viktig for resten av oppveksten. Derfor foreslår vi at alle familier skal ha minst 200 000 kr i foreldrepenger når de får barn, et minste gulv for alle, som særlig vil hjelpe alene-forsørgere som ikke har fått tjent opp foreldrepenger, og som kun får en liten engangsstøtte i dag.

Dette er bare to av mange grep vi foreslår i vårt budsjett, for å gjøre lommebøkene til familiene litt romsligere. Det handler om en rettferdig fordelingspolitikk, og det handler ikke minst om å skape trygge rammer for alle barns oppvekst.

Hvis vi regner sammen hele SVs statsbudsjett, inkludert barnetrygd, skattelette for vanlige familier, gratis SFO, men også klima- og miljøavgifter, og tar en vanlig familie med to voksne, to barn, vanlig inntekt, som eier sin egen bolig, da sitter familien igjen med godt over 11 000 kr mer med vårt opplegg enn med regjeringens opplegg, samtidig som de aller, aller rikeste, de med over 5 mill. kr i inntekt, må betale mer. Vi tar fra de store lommebøkene for å gi til de små blant oss, fra de store bankkontoene til de små barna. Det er en rettferdig fordelingspolitikk for de mange, til fordel for familier flest.

Mange av de mest utsatte blant oss har fått lide mest dette kriseåret. Vi ser en økning i vold i nære relasjoner samtidig som tilbudet til dem som rammes, i kommunene, er hardt presset. Det gjelder både krisesentrene og barnevernet, for å nevne noe. Veien til kriesenteret var allerede lang mange steder i landet, og i barnevernet har de ansatte gjort opprør mot for dårlig bemanning i flere år. Derfor foreslår SV 250 nye stillinger i barnevernet, sånn at de ansatte skal ha tid til å se, lytte til og hjelpe hvert eneste barn, og vi foreslår 150 mill. kr til å styrke det offentlige institusjonstilbudet i barnevernet, for å gjøre oss mindre avhengig av

barnevernsbaroner som tar ut profitt. Vi foreslår å øremerke 300 mill. kr til krisesentertilbudet, sånn at ingen skal møte en stengt dør når de trenger hjelp fordi de har vært utsatt for vold.

Vi møter krisetiden med å ruste opp velferdsstaten når det gjelder både vanlige folks økonomi, kampen mot barnefattigdom og tilbudet til de mest sårbare blant oss.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marianne Haukland (H) [10:56:28]: Jeg kommer til å nevne kvinnelige gründere i mitt innlegg. Høyre er veldig opptatt av økonomisk likestilling mellom kjønnene, og da er kvinnelige gründere utrolig viktige for at kvinner også skal kunne skape sin egen arbeidsplass, skape en framtid for seg selv. Omsorgssektoren er det vi liker å kalle en kvinneedominert sektor. 450 000 kvinner er sysselsatt i helse- og sosialsektoren. Hvorfor ønsker SV å begrense kvinners mulighet til å skape bedrifter ved å ekskludere omsorgstjenester, og mener virkelig Øvstegård at en privatpraktiserende hjemmehjelp er en velferdsprofitor?

Freddy André Øvstegård (SV) [10:57:13]: Det er åpenbart at representanten Haukland skrev sin replikk til denne saken før vi fikk rapporten fra Velferdstjenesteutvalget, som leverte sin NOU om profitt i velferden for et par uker siden. Den rapporten slår fast én gang for alle det vi i SV har sagt lenge, nemlig at kvinnelige gründere, Frelsesarmeen, ideelle aktører, blir skviset ut av velferden vår. Vi ser bare i barnevernet alene, siden det er det denne komiteen har ansvaret for, at utenlandske konsern, altså internasjonale oppkjøpsfond registrert i skatteparadis – ikke akkurat kvinnelige gründere – har økt sin andel av driftsinntektene i barnevernet fra omkring 20 pst. til 60 pst. på åtte år. Det er ikke kvinnelige gründere, det er velferdsprofitorer.

Silje Hjemdal (FrP) [10:58:31]: Ja, oljen er de imot, men pengene vil de ha, og dem vil de bruke, også som et resultat av avkastning og profitt.

SV sa også tidligere i debatten at de var redde for sløseri og skattebetalernes penger. Samtidig sier de at de ikke ønsker at private skal kunne drive med profitt. Det vil strengt tatt si at man egentlig heller ikke skal kunne gå med overskudd. Representanten fra SV sier at vi skal ta fra de store lommebøkene og gi til de mange, men hvor mange store lommebøker blir det hvis en ikke kan drive med overskudd, hvis en ikke kan drive med profitt? Det er faktisk dette som holder hjulene i gang i Norge, det at man har bedrifter som går rundt.

Så da lurer jeg på, hvis man ikke skal bruke oljepenger i SVs drømmeverden, eller de store lommebøkene: Skal man sende regningen til vanlige skattebetalere?

Freddy André Øvstegård (SV) [10:59:37]: Takk for det spørsmålet. Der var det mange gode ansatser for å snakke om mye spennende.

For det første tenker jeg det kunne vært interessant for representanten Hjemdal, hvis man først skal angripe SV for bruk av oljepenger, å se hen til eget parti og tidligere egen regjerings oljepengebruk versus SVs oljepengebruk, fordi vi reduserer oljepengebruken i våre alternative budsjetter, mens denne regjeringen jo har satt rekord i bruk av oljemilliarder.

Og så skal jeg svare helt direkte på spørsmålet og si at nei, det skal ikke være mulig med overskudd på barnevern, det skal ikke være mulig med overskudd på barnehage, det skal ikke være mulig med overskudd i eldreomsorgen vår, for de pengene er fellesskapets penger. Det er fellesskapet som har bevilget millioner og milliarder til bedre tilbud for sårbare barn, til bedre tilbud for de eldre og til barnehagene våre. Det skal ingen få lov til å ta ut fra tjenesten for å bruke på privat profitt.

Tage Pettersen (H) [11:00:55]: Jeg vil tilbake til NOU-en om private aktører i velferdsstaten, som representanten har vært innom flere ganger allerede, og vil oppfordre ham til å lese hele rapporten når han først skal trekke sine konklusjoner av den. Noen av funnene i rapporten handler nemlig om, som han har vært inne på, at 20 pst. av velferdstjenestene i dag – helt riktig – leveres av private og ideelle aktører, og disse omsetter for 30 mrd. kr. Og ja, de har et overskudd på 3,7 pst. Erfaringstallene tilsier at den tilsvarende driften i offentlig regi er mye mer kostbar enn de 3,7 pst., og selv kommuner må jo ha overskudd et år for å sette av til fond for å kunne møte vanskelige tider året etter. Så aktører uten overskudd er jo en illusjon. Kan representanten forklare hvordan man skal klare å bytte ut 20 pst. av tilbudet vi her snakker om, og ikke minst hvordan dette skal forsvares i et brukerperspektiv?

Freddy André Øvstegård (SV) [11:01:53]: Svaret på spørsmålet fra representanten Pettersen er ganske enkelt: Vi sier at alle aktører som ønsker å drive f.eks. barnevern eller eldreomsorg eller barnehager, skal få lov til det så lenge de ikke tar ut profitt fra tjenesten. Det er forskjell på det å ha overskudd fra et år til det andre og la det overskuddet forbli i tjenesten for å sørge for bl.a. en bedre barnevernstjeneste, og det å ta overskuddet ut av tjenesten og sette det inn på en bankkonto på en eller annen tropisk øy med svært mange postkasser, slik som de internasjonale oppkjøpsfondene gjør i velferdstjenesten vår. Det er åpenbart. Vi har også sett det der hvor kommunen har tatt tilbake fellesskapets kontroll over velferdstjenester: De ansatte får bedre lønn, de får bedre pensjon, man får trygghet tilbake i tjenesten. Det

går veldig fint, og det er vår plan å gjøre for hele landet også.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [11:03:12]: Jeg er veldig stolt av regjeringens barne- og familiebudsjett. Barnetrygden hadde stått stille i over 20 år, men den økes nå på Kristelig Folkepartis vakt for tredje gang på to år. Engangsstønaden økes også, noe som betyr utrolig mye for dem som venter barn, men ikke har oppjent rett til foreldrepenger. Og kontantstøtten videreføres for å sikre familier valgfrihet og foreldre mer tid sammen med sine små. Med andre ord: Dette er et budsjett som virkelig varmer Kristelig Folkepartis hjerte.

Vold og overgrep mot barn er et alvorlig samfunnsproblem. Det er en trussel mot barns helse og oppvekst, og det er vårt mål at absolutt ingen barn skal utsettes for dette. Barn er sårbare, de er tillitsfulle og lojale mot sine omsorgspersoner, og ofte avdekkes vold og overgrep mot barn altfor sent. Vi må gjøre mer for å beskytte barn, og derfor vil Kristelig Folkeparti fortsette å prioritere tidlig innsats på dette området. Det har vært viktig for oss i dette budsjettet å øke satsingen knyttet til opptrappingsplanen mot vold og overgrep med 87,3 mill. kr i 2021. Det betyr at den samlede satsingen til opptrappingsplanen blir på om lag 1,1 mrd. kr i 2021.

Vi har også vært opptatt av å gjøre det enklere å komme i kontakt med hjelpeinstanser uten å måtte forlate hjemmet – at man alltid skal møte en åpen dør til tross for nedstenging av samfunnet. Derfor har vi bidratt til etablering av hjelpetelefon for foreldre og bruk av støtteverktøy i kommunene, som vil gjøre det lettere å oppdage og følge opp utsatte barn. Vi har også bevilget 8 mill. kr til alarmtelefonen for barn og unge og til chattetjenesten «SnakkOmPsyken» i regi av Blå Kors, ettersom det under utbruddet av covid-19 har vært en markant økning i antall henvendelser til disse viktige tjenestene.

For de barna som vokser opp i familier med vedvarende lav inntekt, har livet en urettferdig start. Barn i lavinntektsfamilier har oftere psykiske og fysiske helseproblemer, de forteller oftere om dårlige karakterer og mindre trivsel i skolen og har ofte trangere og dårligere boforhold enn andre barn. Flere i gruppen forteller også om ensomhet og bekymringer for fremtiden. For å bryte mønsteret og forebygge at fattigdom overføres til neste generasjon, er det avgjørende at barn og ungdom i denne gruppen kan delta i samfunnet på mest mulig like vilkår som andre barn. Regjeringen la derfor fram nå i 2020 en samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier. Formålet med satsingen er å

fremme inkludering og deltakelse og å styrke mulighetene for barn i lavinntektsfamilier.

Fritidskortet for barn mellom 6 og 18 år er et viktig bidrag for å fjerne økonomiske barrierer for deltakelse i fritidsaktiviteter. Når vi vet hvor mye deltakelse i faste, organiserte aktiviteter har å si for opplevelsen av fellesskap, inkludering, lek og mestring, må vi sørge for at absolutt alle kan delta. Derfor er jeg stolt av at vi nå over dette budsjettet setter av 120 mill. kr mer til å videreføre og utvide ordningen til å gjelde enda flere kommuner. Det har vært virkelig flott å erfare hvor godt fritidskortet har blitt mottatt i pilotkommunene til nå, og hvordan kommunene implementerer det i sine strategier for inkludering og å bekjempe utenforskap.

For å styrke småbarnsforeldres økonomi skal vi øke barnetrygden med 3 600 kr i året for barn opp til fylte seks år. Det innebærer at barnetrygden de siste to årene har økt med 7 200 kr i året for denne aldersgruppen. Det er en historisk økning og en veldig viktig satsing og også den mest treffsikre måten for å nå de familiene som har minst.

Et annet viktig tiltak for å hjelpe familier som sliter økonomisk, er engangsstønaden, som vi nå øker til over 90 000 kr fra 1. januar. Fra 2013 har Kristelig Folkeparti sørget for å nesten tredoble denne støtten til dem som venter barn, men ikke har tjent opp rett til foreldrepenger. På den måten gir vi folk muligheten til å velge å få barn uavhengig av når det passer best økonomisk.

Dette er et budsjett som avspeiler Kristelig Folkepartis politikk og prioriteringer, og som virkelig bidrar til å styrke barna og familiene i landet vårt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [11:07:42]: Høyreregjeringas avlatsturné rundt om i landet har drysset titalls millioner kroner over enkelte organisasjoner. Enkelte får og andre ikke. Antall barn som vokser opp i vedvarende fattigdom, øker som en konsekvens av regjeringas prioritering av de rikeste. Arbeiderpartiet har en helhetlig politikk som innfører bl.a. regelstyrt momskompensasjon, og som jeg sa: Blå Kors i Kristiansand ville ha fått over 322 000 kr mer. Vi innfører BUA-ordningen som styrkes, og alle kommuner kunne da ha tilbudt gratis utstyr. Vi innfører skolemat, rimelig SFO og barnehage.

Er kuttene i brilletillegg, fjerning av feriepenger til permitterte foreldre og ABE-kuttene – som denne regjeringen også i år øker, og som fører til mer enn 700 mill. kr i kutt i rammer for barnevernet – et godt bytte mot økte skatteuttak til de rikeste og rimeligere øl og vin?

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [11:08:41]: Kari Henriksen har nok et helt forvridd bilde av den satsin-

gen vi faktisk gjør for å løfte både lavinntektsfamiliene og barna i dette budsjettet. Vi har økt barnetrygden, og det er en historisk økning, for første gang på 20 år. Vi har også fått på plass et fritidskort som virkelig vil være et løft for de kommunene som jobber for å inkludere barn og for å bryte mønstre som ofte nedarves. Vi har også styrket bostøtten, og vi har styrket engangsstønden. Ikke minst har vi tilskuddsordningen for å sørge for at man kan søke på ordninger for ferier og fritidsaktiviteter for barn, og den er på 365 mill. kr nå. Den er blitt firedoblet siden 2014.

I det hele tatt: Hele den samarbeidsstrategien som regjeringen legger til rette for, med 65 ulike tiltak for å inkludere lavinntektsfamilier, er en utrolig viktig satsing.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [11:10:00]: Kirkevedlikehold har vært en viktig sak for både Kristelig Folkeparti og Senterpartiet i mange år, særlig fordi det er veldig krevende for kommunene å bevare og istandsette sine fredede kirkebygg, så etterslepet er stort. Nå har Stortinget heldigvis bestemt at middelalderkirkene i stein skal istandsettes før 2030, selv om Kristelig Folkeparti gikk imot dette og var opptatt av at dette vedtaket ikke måtte ødelegge for vedlikehold av andre viktige kirker.

Vel, hva skjer i budsjettforhandlingene med støttepartiet Fremskrittspartiet? Jo, posten for kirkevedlikehold, som burde vært større i utgangspunktet, kuttes med 10 mill. kr. For oss i Senterpartiet, som heller øker den med 30 mill. kr, er det nesten ikke til å forstå at Kristelig Folkeparti er med på dette kuttet. Så kan representanten forklare meg hvorfor de velger å kutte så mye som 10 mill. kr, når en bare har tiden og veien med tanke på å innfri Stortingets vedtak om å istandsette middelalderkirkene i stein fram til 2030?

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [11:10:57]: Jeg ser ikke det kuttet som Åslaug Sem-Jacobsen omtaler, fordi den samlede summen som vi setter av til istandsetting og vedlikehold av kirker for kommende år, er på 60 mill. kr. Og i de årene som har vært, har vi prioritert dette gang på gang. Med denne bevilgningen vil det være 20 mill. kr til generelt vedlikehold, og så vil det være 40 mill. kr som går til klimaskallet, og også til å sette i stand det elektriske anlegget og bytte ut de rørvæne som er i kirkene nå. Men jeg synes det er veldig flott det engasjementet som Åslaug Sem-Jacobsen har, for kirkebyggene våre er en viktig del av vår felles kristne kulturarv, og vi har et veldig stort engasjement for å få satt dem i stand.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:11:54]: Over 111 000 barn vokser opp i fattigdom. Det er rekordhøyt. Og så vet vi at det å øke barnetrygden er det viktigste

tiltaket på kort sikt for å få barn ut av denne skrekkelige statistikken og gi like muligheter til alle unger. Men det som er så provoserende, det som er så ubeskrivelig urettferdig, er at mange av de barna som kanskje trenger barnetrygden aller, aller mest, de som har foreldre som går på sosialhjelp, får ikke barnetrygden, fordi kommunene regner barnetrygd som inntekt.

Stortinget har tidligere gjort det slik at barns egen inntekt ikke skal regnes med når man regner ut sosialhjelp, men har vist at vi kan gå inn og rette opp urettferdighet i denne beregningen. Jeg vil spørre representanten Lossius om hvorfor ikke Kristelig Folkeparti har ryddet opp i også dette.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [11:12:59]: Kristelig Folkeparti har sørget for at hele økningen i barnetrygden holdes utenfor beregningen av sosialstønad ved at de veiledende satsene for utmåling av sosialstønad økes tilsvarende for den gruppen. Og så har vi kommet med sterk oppfordring om at barnetrygden, også den biten i bunnen, skal holdes utenfor, men enn så lenge er det opp til kommunen.

Men jeg synes faktisk det er ganske umusikalsk av SV å kritisere dette med tanke på at de aldri greide å prioritere noen som helst økning i barnetrygden da de var i regjering.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [11:13:48]: Regjeringa jobber for at alle barn og unge skal få en trygg og god oppvekst. Barnetrygden er et velferdsgode for alle barnefamilier. I inneværende år økte vi barnetrygden for barn opptil 6 år med 300 kr i måneden. I budsjettet for 2021 foreslår regjeringa en ytterligere økning for samme aldersgruppe. Dette har særlig betydning for dem med lav inntekt. I dag, med vedtakene, betyr det at barnetrygden øker med 8 200 kr for denne aldersgruppa i denne perioden.

Å delta i fritidsaktiviteter er av stor betydning for en god oppvekst. Regjeringa har satt i gang et prøveprosjekt med fritidskortordninger. Fritidskortet skal dekke deltakeravgifter til faste, organiserte aktiviteter for barn i alderen 6 til fylte 18 år. Målet med fritidskortet er å gi flere barn og unge mulighet til å delta. Vi foreslår 180 mill. kr til å videreføre og utvide prøveprosjektet i budsjettet for 2021.

Regjeringa er opptatt av at familiepolitikken skal ivareta alle familier. Vi foreslår derfor å øke engangsstønaden til 90 300 kr. Det er nesten en tredobling siden 2013. Engangsstønaden gir mer stabile økonomiske rammer i tida etter fødsel for mange familier med lav inntekt.

Altfor mange barn og unge rammes av lavinntekt og utenforskap. Derfor har regjeringa lagt fram en sam-

arbeidsstrategi som skal fremme deltakelse og styrke mulighetene til barn i lavinntektsfamilier. I tillegg til økningen av barnetrygden og fritidskortet foreslår vi, som en del av den strategien, bl.a. å styrke Nasjonal tilskuddsordning for å inkludere barn og unge med 38,5 mill. kr, til sammen over 350 mill. kr.

Vold og overgrep er en alvorlig trussel mot barns helse og utviklingsmuligheter. En omfangsstudie viser at en av fem har opplevd flere typer vold. Regjeringa har derfor prioritert oppfølgingen av opptrappingsplanen mot vold og overgrep høyt. Regjeringa vil øke satsingen med 87 mill. kr i 2021. Vi styrker behandlingstilbudet til personer som står i fare for å begå overgrep mot barn, og vi styrker behandlingstilbudet til unge med problematisk eller skadelig seksuell atferd.

For mange i den samiske befolkningen har høy terskel for å ta kontakt med det offentlige tjenesteapparatet. Derfor foreslår vi også å styrke den samiske kompetansen i barnevernet, familievernet og krisesentertilbudet.

Tidlig innsats er avgjørende for å forebygge vold og omsorgssvikt. Vi foreslår derfor også å utvide Familie for første gang. Programmet er et forebyggende tiltak for førstegangsfødende i utfordrende livssituasjoner. I 2021 arbeides det med å utvide kapasiteten og å etablere nye utprøvsområder.

Det er blitt påpekt store mangler i helsetilbudet til barn i barnevernet. Barn som trenger hjelp fra både helse- og barnevernstjenestene, må få en helhetlig oppfølging. Regjeringa foreslår derfor å styrke helsehjelpen for barn i barnevernet. Denne prioriteringen skal gi barn i barnevernet bedre helse, livskvalitet og økte muligheter for livsmestring. Ungdom som har opplevd omsorgssvikt, trenger ofte lengre tid for å oppnå gode overganger til voksenlivet. Derfor foreslår regjeringa også å bevilge midler til at aldersgrensen for ettervern kan økes til 25 år fra 2021.

Sårbare barn har blitt mer sårbare under pandemien på grunn av smitteverntiltakene. Situasjonen antas å vedvare i deler av neste år. Regjeringa har derfor foreslått midler til tiltak rettet mot sårbare grupper som følge av pandemien. Tilbudet til Alarmtelefonen for barn og unge ble utvidet til døgnåpen drift i 2020, og det ble etablert en chatte-funksjon for å hjelpe barn og unge med behov for kontakt med barnevernet. Dette foreslår vi å videreføre også neste år. I tillegg foreslår regjeringa over 150 mill. kr i tilleggsnummeret til tiltak rettet mot sårbare grupper. Det er bl.a. foreslått midler til å styrke andre hjelpetelefoners bemanning og økt støtte til deltakelse på ferie- og fritidsaktiviteter for sårbare barn og unge.

Som følge av covid-19-pandemien og de medfølgende reiserestriksjonene er det økt risiko for konkurser blant pakkereisearrangører. Vi foreslår derfor også å

styrke Reisegarantifondets evne til å møte sine forpliktelser i 2021 med en bevilgning på 104 mill. kr.

Dette har vært et krevende år, men 2021 ser noe bedre ut. Et godt budsjett for barn og familier vil bidra til nettopp det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [11:18:50]: Årets budsjett fra høyreregjeringa er, som de foregående, et budsjett for de rikeste blant oss, mens vanlige folk avspises med smålige og dramatiske kutt for dem. Kuttene er urettferdige og usosiale.

Negativ sosial kontroll handler også om utenfor-skap, som rammer mange, og som regjeringa følger altfor dårlig opp. Hjelpeskilden melder om at flere de har kontakt med, blir langtidssykemeldte og noen blir uføre av å ha opplevd krenkende forhold i tros- og livssynssamfunn. De har bedt om 1 mill. kr i årets budsjett for å kunne få forutsigbarhet og mulighet til fortsatt drift. Denne millionen fant ikke regjeringa, verken før eller etter forhandlingene med Fremskrittspartiet. Hva er det som gjør at ikke regjeringa fant 1 mill. kr til Hjelpeskilden når de har et budsjett fullt av mange andre usosiale og urettferdige kutt?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [11:19:54]: Jeg deler virkelig ikke den virkelighetsbeskrivelsen til representanten. Dette er et budsjett som ikke minst bruker store penger på å hjelpe de aller minste barna. Tenk på økningen i barnetrygden i denne perioden: 8 200 kr – et fantastisk løft. Og jeg har sterk tro på fritidskortet, der vi skal gi barn mellom 6 og 18 år mulighet til å kunne få delta i faste, organiserte aktiviteter. Derfor reagerer jeg på at Arbeiderpartiet bare tar vekk pengene, fjerner forsøksordningene. Dette er et prosjekt som vi har stor tro på, og som vi skal rulle videre ut.

Men jeg deler bekymringen til representanten knyttet til negativ sosial kontroll. Derfor har vi i lovverket, med den nye trossamfunnsloven, skjerpet rapporteringen, men også kontrollfunksjonen med at vi skal sikre at de som deltar i trossamfunn, skal ha det bra der. Det er så mye fantastisk som skjer i regi av ulike trossamfunn, men det er også viktig at vi har tilsyn med dem.

Når det gjelder de ulike prioriteringene, er det mange gode formål som jeg gjerne skulle hatt inne. Så er det til slutt en prioritering, og dessverre fikk vi ikke penger til dem i denne runden.

Kari Henriksen (A) [11:10:58]: Takk, det var jo rene ord for pengene, det.

Arbeiderpartiet bruker bl.a. de pengene som regjeringa bruker på skatte-kutt, til å gjøre barnehageprisene

rimeligere, gjøre SFO rimeligere. Vi vil innføre gratis skolematordninger, mens denne regjeringa øker barnehageprisene og innfører bl.a. behovsprøving. Og dette fritidskortet som alle skryter av, betyr altså at det er noen utvalgte barn i noen kommuner som får nyte godt av det kortet, mens andre kommuner, som ikke får dette, må vente.

Netto økning av barnetrygden vil være på 155 kr i året når familiene har betalt den økte barnehageprisen. Og nå står altså 5 053 barn i barnehagekø. Hvilken valgfrihet vil ministeren si at disse familiene har til å kunne velge å gå ut i jobb?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [11:21:55]: Først vil jeg si at vi har utvidet rettighetene knyttet til å få barnehageplass fra da representanten selv styrte landet. Vi har vært opptatt av å utvide antallet barnehageplasser, for jeg er enig i at reell valgfrihet handler om muligheten til å kunne velge barnehage eller kontantstøtte. Arbeiderpartiet vil fjerne valgfriheten når de vil avvikle kontantstøtten, og har stor mistillit til alle familier – at de velger feil for sine egne unger. Den beslutningen må familiene selv få lov til å ta.

Jeg er opptatt av at dette budsjettet er med på å styrke mulighetene for dem som har lav inntekt. Det regnestykket representanten selv viste til, er at den økte barnetrygden da tydeligvis blir på 155 kr. Men det betyr noe for dem som har dårlig økonomi. I tillegg snakker representanten som om behovsprøving er noe farlig, eller noe som skader dem som har lav inntekt. Nei, nettopp behovsprøvingen knyttet til barnehage gjør at de som har lavest inntekt, kan få gratis kjernetid, og at de kan få reduserte satser. Det betyr at de som har minst, får mer, og det synes jeg er et godt prinsipp.

Silje Hjemdal (FrP) [11:23:11]: Statsråden kjenner mitt engasjement for Hjelpeskilden, og jeg har utfordret ham tidligere fra denne talerstolen på hva han vil gjøre for å hjelpe dem. Fremskrittspartiet hadde lagt inn 1 mill. kr i vårt alternative budsjett nettopp fordi vi vet hva dette tilbudet betyr for de menneskene som står i utrolig krevende situasjoner. Det har også en rekke dokumentarer gjennom det siste året bevist.

Jeg hadde et lite håp, nå når statsråden reiste rundt med julegaver, om at kanskje Hjelpeskilden var en av dem som skulle få nissen på besøk, men dessverre har jeg ikke fått noen sanne nyheter ennå. Jeg lurer på: Kan statsråden utdype konkret hva han har lyst til å gjøre for å støtte Hjelpeskilden?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [11:24:13]: Som jeg sa til representanten sist også, er det et tiltak som jeg synes har mye bra ved seg. Så vil det alltid være et spørsmål om hvilke tiltak som skal få midler over statsbudsjettet.

Når representanten sier at det lå inne i Fremskrittspartiets alternative budsjett, var det iallfall ikke motstand fra meg som gjorde at de ikke endte med å få bevilgninger da budsjettforliket lå der. Dette vil være et prioriteringsspørsmål i de framtidige budsjettene, og dem er også representanten delaktig i å utforme.

Silje Hjemdal (FrP) [11:24:45]: Nå er situasjonen slik at vi i Vårt Land i dag kan lese at Hjelpeskilden faktisk har kniven på strupen. Da kan vi ikke vente til neste budsjett. Jeg vet at f.eks. kulturministeren noen ganger har klart å snu seg rundt og finne penger til gode formål. Kanskje statsråden på dette feltet også har denne muligheten? Jeg vil i hvert fall sterkt oppfordre til at man snur hver stein, slik at disse menneskene som er så avhengige av dette tilbudet, kan få det.

Men en annen ting jeg vil løfte i dette spørsmålet, er oppfølgingen av tros- og livssynsloven som statsråden nevnte i sted. Der er ikke § 6-2 ikraftsatt, og vi i flertallet ønsker en marsjordre om å gjennomføre det. Kan statsråden si noe om når han tror loven kan få en dato?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [11:25:54]: Jeg skal følge opp Hjelpeskilden og se om det er noe vi kan gjøre, men det er jo Stortinget som bevilger penger. Men jeg skal undersøke saken.

Når det gjelder trossamfunnsloven, var det som vi diskuterte i vår da den ble vedtatt, at det vedtaket som ble fattet om § 6 – som det er mange viktige argumenter knyttet til – måtte utredes først. Det er vi i full gang med. Jeg tør ikke love noe eksakt tidspunkt, men jeg ser en tydelig marsjordre i merknad fra komiteen, og jeg skal gjøre mitt ytterste for å imøtekomme den. Men det er noen krevende hensyn, som representanten er godt kjent med, så vi må være sikre på at vi lander dette på en god måte.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [11:26:50]: Nå skal jeg ta opp noe nytt og alvorlig, men det berører budsjettet. Når Norge er i rettssaker i Den europeiske menneskerettsdomstol, og ikke minst når vi taper, koster det penger. I Dagbladet kom det i går fram at regjeringsadvokaten faktisk har uttalt at Norge kommer til å tape de neste 30 barnevernssakene i EMD, at EMD har konstruert ting å ta Norge på fordi de ønsker å komme til den konklusjonen at det er noe galt med den norske barnevernspraksisen.

Dette er veldig oppsiktsvekkende uttalelser når det gjelder beskyldningene mot EMD, både om de er feil, og om de er riktige, og når det gjelder utsiktene for framtidige dommer i 2021. Om vi taper alle de kommende barnevernssakene – hvor mye vil det koste oss? Og er statsråden enig i statsadvokatens betraktninger, slik at

vi i tilfelle burde ha økt de postene på statsbudsjettet som blir berørt av de framtidige tapene?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [11:27:48]: Jeg så for øvrig nettopp at det kom et pushvarsel om at EMD avviste den ene saken det i dag var ventet en dom på, så det betyr at det ikke er alle saker Norge blir dømt på i EMD, selv om det vel var mer prosessuelle grunner til at de avviste saken.

Jeg tør ikke å kommentere de uttalelsene representanten viser til. Jeg har tiltro til at EMD gjør en grundig vurdering i de ulike sakene. Jeg er kjent med at de ønsker en forenklet behandling av de gjenstående sakene – det er vel bare tre dommere som skal behandle dem – og at det kan føre til økt risiko for at en blir dømt, ut fra tidligere praksis med en sånn type behandling. Men jeg har stor tillit til at det vil gjøres gode vurderinger knyttet til de spørsmålene.

Når det gjelder erstatning, må jeg innrømme at jeg ikke er helt sikker på hvilken post og kostnad det vil ha. Det er noe vi eventuelt må komme tilbake til hvis det krever mer bevilgninger, men det tror jeg skal gå greit innenfor både ymseposten og andre poster på budsjettet.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:29:01]: Jeg vil starte med å gi honnør til Kristelig Folkeparti for at de har fått til noen økninger i barnetrygden. Det er noe SV og Kristelig Folkeparti har stått ganske alene om på hver vår side i politikken ganske lenge.

Likevel må jeg spørre videre om dette med at de som kanskje trenger den aller mest, de som har foreldre som mottar sosialhjelp, ikke får barnetrygden. Kristelig Folkeparti i regjering har bestemt at den veiledende sosialhjelpssatsen skal økes tilsvarende økningen i barnetrygden. Mitt spørsmål er om regjeringen har noen oversikt over hvor mange kommuner som følger de veiledende satsene. En slik veiledende sats er jo en oppfordring, kan man kalle den, fra staten. Jeg spurte nettopp Nav, og de sa at de ikke har noen oversikt over hvilke kommuner som benytter seg av de statlige, veiledende satsene for økonomisk sosialhjelp.

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [11:30:03]: Jeg har i alle fall ikke oversikten i hodet her jeg står nå, så det må jeg eventuelt undersøke. Det er også en balanse når det gjelder hvor mye rapportering og byråkrati en skal skape i de ulike ordningene. Her er det jo lokal handlefrihet. Men jeg vet at det er veldig mange kommuner som følger de veiledende satsene, og så vet jeg at det er andre kommuner som beregner det sånn SV og Kristelig Folkeparti ønsker, ved f.eks. å holde barnetrygden utenom når en beregner inntektsgrunnlaget.

Det jeg også er opptatt av knyttet til denne saken, er at selv om vi ikke har fått gjennomslag for det vi ønsket,

er det i alle fall et veldig viktig poeng at vi sender et tydelig signal til kommunene om at de må ta hensyn til dette.

Jeg er også klar over, ut fra det har jeg hørt fra andre kommunepolitikere, at de regner barnetrygden inn, men øker sosialhjelpssatsen, sånn at de regner den inn på en annen måte. Det betyr at det gjøres på ulike måter lokalt. Mitt ønske er at lokalpolitikkerne da tar et ansvar for å sikre at disse ungene, som kan være i en veldig sårbar situasjon, får et best mulig utgangspunkt for å sikres en trygg og god oppvekst.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Abid Q. Raja [11:31:28]: Vi står overfor en global krise som krever raske beslutninger fra nasjonale myndigheter i alle land. I denne situasjonen er det viktig at vi er oppmerksomme på at hjelp og tiltak treffer alle som trenger det, og at ingen faller utenfor. Derfor må vi vurdere likestillingskonsekvensene av de tiltakene vi iverksetter. Kulturdepartementet følger situasjonen nøye.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Bufdir, har fått i oppdrag å følge likestillingsmessige konsekvenser av covid-19 på sentrale områder som vold og arbeidsliv. Direktoratet rapporterer jevnlig til Kulturdepartementet om dette.

Vi har et godt utgangspunkt for å fortsette arbeidet med et likestilt samfunn. Norge er et av verdens mest likestilte land. For tredje år på rad er vi nummer to i verden. Forskjellen mellom kvinner og menn er enda mindre i 2019 enn den var i 2018. Det er bra.

Regjeringens mål er at alle skal ta del i det likestilte Norge. Som likestillingsminister vil jeg kjempe for frihet, for samhold og fellesskap, for muligheten til å leve et fritt liv.

Norge er også i front når det gjelder politikk og rettigheter for LHBTIQ-personer. Mange LHBTIQ-personer møter likevel barrierer som hindrer samfunnsdeltakelse. Vi ser også at mange har negative holdninger til LHBTIQ-personer. Regjeringens nåværende handlingsplan for skeive løper ut i år. Det skal utarbeides en ny handlingsplan. Planen er at den skal legges fram i 2021.

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2021 å øke tilskuddsordningen for LHBTIQ-organisasjonene med 2 mill. kr. Dette er en viktig styrking av en tilskuddsordning som bidrar til å gjøre en forskjell på feltet.

Personer med utviklingshemming og personer med funksjonsnedsettelse er ekstra sårbare for vold og overgrep, og det er viktig at vi har et system som ivaretar gruppen. Derfor har regjeringen i statsbudsjettet for 2021 foreslått 5 mill. kr til ordningen TryggEst. Dette skal bidra til at flere kommuner skal få opplæring og

kunnskap i arbeidet med å avdekke, fange opp og gi hjelp til sårbare og utsatte voksne.

Det finnes mennesker som føler frykt for å vise hvilken religion eller etnisk tilhørighet de har, mennesker som er redde for å uttrykke sine meninger. Rasisme og diskriminering er ødeleggende for samfunnet og for menneskers liv.

Regjeringens handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion har tiltak innenfor ni ulike områder, som f.eks. debatt, demokrati, utdanning, bolig, arbeid og strafferettskjeden.

Negative holdninger til muslimer er utbredt i vårt samfunn. Faktisk viser forskning at hele 30 pst. av befolkningen har en eller annen type fordom mot muslimer. Regjeringen har lagt fram en handlingsplan mot diskriminering av og hat mot muslimer. Målet er å forebygge og hindre diskriminering og legge til rette for dialog og meningsutveksling. Ingen av oss ønsker at den type angrep som vi har sett, også finner sted i Norge. Derfor er det viktig at vi har disse ulike handlingsplanene.

I statsbudsjettet for 2021 foreslår regjeringen å etablere en ny tilskuddsordning på 8 mill. kr mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer. Det er første gang det innføres en nasjonal tilskuddsordning på dette området. Tilskuddsordningen er et viktig tiltak i handlingsplanene på området.

Avslutningsvis vil jeg si at å jobbe for likestilling er god politikk. Det er smart å gjøre det. Det er det riktige å gjøre. Det er det riktige og det smarte både for enkeltmennesker og for samfunnet. Og derfor må vi hele tiden jobbe for å bli bedre.

Jeg vil også benytte anledningen til å takke komitélederen og ikke minst hele komiteen for de gode innspillene på likestillings- og ikkediskrimineringsområdet. Jeg ser fram til debatten som også skal følge dette feltet i 2021.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [11:36:36]: Statsråden sa helt til slutt i sitt innlegg at det å satse på likestilling er smart å gjøre. Da er det vel ikke så smart å satse på ordninger som motvirker likestillingen. Nå har vi i 20 år brukt over 50 mrd. kr på en ordning som er skadelig for arbeidslinja, som holder mødre utenfor arbeidslivet, som er skadelig for likestillingen, og som skader integreringen, altså kontantstøtten. Utvalg etter valg, rapport etter rapport, har pekt på dette uten at regjeringen har lyttet. Senest i går kom by- og levekårsutvalget med sin innstilling, og deres konklusjon er at kontantstøtten

skaper levekårsutfordringer, og de foreslår å avvikle kontantstøtten og innføre gratis barnehage, helt i tråd med Arbeiderpartiets syn.

Stortingsrepresentant Abid O. Raja sa senest i fjor at han ville avvikle kontantstøtten. Hva tenker likestillingsminister Abid Q. Raja om by- og levekårsutvalgets rapport og konklusjon om kontantstøtten, som kom i går?

Statsråd Abid Q. Raja [11:37:38]: Jeg tror mitt syn på kontantstøtten er klart, også Granavolden-plattformens syn på dette er klart, og som statsråd står jeg selvfølgelig for regjeringens samlede politikk.

Jeg tror også jeg må bruke litt tid på å anerkjenne at vi ikke må grave oss ned her. Vi må hele tiden huske at vi faktisk er verdens nest beste land på likestilling, og utviklingen går i rett retning. Jeg hørte i det tidligere ordskiftet at man var inne på kvinneandel for deltidsansatte, og helt siden man begynte å måle dette i 1972, har andelen kvinner som har vært deltidsansatt, aldri vært lavere enn nå. Den andelen har altså sunket fra vi kom inn i maktposisjon som borgerlig regjering. Fra 2013, da andelen deltidsansatte kvinner var på 40 pst., har den nå sunket til 36, og andelen heltidsansatte kvinner har økt fra 60 til 63 pst. Det er hele 76 000 flere kvinner som er kommet inn i heltidsstillinger på grunn av dette.

Så likestillingspolitikken i Norge er bra. Mitt syn på kontantstøtte er klart. Det er også regjeringens syn, og som kulturminister fører jeg regjeringens politikk.

Anette Trettebergstuen (A) [11:38:45]: Det er tydelig at statsråden ikke har så veldig lyst til å snakke om den likestillingsfiendtlige og integreringsfiendtlige kontantstøtten. Når det gjelder nedgang i deltidsandelen, handler det om at den Arbeiderparti-ledede rød-grønne regjeringen innførte ti lovendringer for å øke retten til heltid det året vi måtte forlate regjeringskontorene. Den rød-grønne politikken fungerer, og det er bra.

Et område det ikke går framover på, hvor Norge faktisk går tilbake på statistikken over gode land å leve i, er statistikken over land som er bra å leve i for LHBTI-personer. Det er fem konkrete grunner til at vi faller på den rangeringen. En av de viktige grunnene er at vi ikke har et forbud mot skadelig konverteringsterapi. Partiet Venstre var enig med Arbeiderpartiet i at det måtte forbys, regjeringen ville bare utrede det, og siden har vi ikke hørt noe. Når kommer forbudet mot konverteringsterapi?

Statsråd Abid Q. Raja [11:39:43]: Representanten var innom tre temaer, og jeg tror jeg svarte at mitt syn på kontantstøtteordningen ligger fast. Der er det mange

artikler å lese på nettet, så det kan representanten bruke litt tid på å google seg fram til. Synet mitt på det er ikke endret.

Når det gjelder det med at det er Arbeiderpartiets politikk som føres av denne regjeringen, vil jeg tilbakevise det. Nå har det altså vært en borgerlig regjering ved makten siden 2013, og det er den borgerlige regjeringen som har styrt landet. Det er vår politikk som styrer dette landet. Det er ikke sånn at det er Arbeiderpartiets linje som ligger her. Jeg tror man også fra den siden må anerkjenne at kvinneandelen i statlige lederstillinger faktisk har økt, andelen deltidsansatte kvinner har gått ned, og andelen heltidsansatte kvinner har gått opp. Dette er politikk som faktisk virker. Det er ikke sånn at de sosialistiske partiene har monopol på likestillingspolitikk, de borgerlige partiene er også opptatt av likestilling.

Når det gjelder konverteringsterapi, er det et arbeid som pågår. Dette har jeg redegjort for i en spørretime her tidligere også, og det er et grundig utredningsarbeid som skal gjøres. Venstres syn på det er helt klart, og det tror jeg også representanten kjenner til. Straks den utredningen er ferdig, vil vi på egnede måte redegjøre for regjeringens syn på det.

Silje Hjemdal (FrP) [11:41:05]: Statsråden var innom mange viktige felt når det gjelder likestilling – flotte handlingsplaner osv. Jeg er glad for at han i flere innlegg som minister har talt mot sosial kontroll, om hvor viktig det er å få innvandrerkvinner i jobb, og hvordan vi skal ta vare på utviklingshemmede osv. Vi kan ramse opp mange gode ting, og selvfølgelig kampen mot rasisme. Men det er en ting jeg savner litt i likestillingsdebatten, og det er fokuset på menn. Det blir veldig ofte om kvinner. Historisk er det gjerne en god grunn til det, men vi vet at også mange menn har det tøft i Norge i dag. Fremskrittspartiet la bl.a. inn 1 mill. kr til Manns-Forum, som løfter menns problematikk opp på dagsordenen. Jeg lurer på hva statsråden i et likestillingsperspektiv tenker om samværssabotasje.

Statsråd Abid Q. Raja [11:42:09]: Jeg trykket faktisk «like» på representantens Facebook-innlegg. Jeg tror jeg så det i dag. Jeg sa jeg tror vi alle må være enige om at samværssabotasje er en uting. Representanten er inne på veldig mange gode ting. Under koronasituasjonen er regjeringen urolig for at likestillingen kan få en liten knekk. Dette skal jeg redegjøre for i den neste likestillingspolitiske redegjørelsen neste år, for da har vi forhåpentligvis mer oversikt. Men vi er bekymret for at vold i hjemmet kan øke. Det kan føre til økt isolasjon, og det kan føre til mer vold. Vi kjenner i alle fall til at det i enkelte innvandremiljøer er et annet syn på kvinner og jentebarn, og at patriarken i huset styrer på en helt an-

nen måte. På verdensbasis vet vi at likestillingen får seg en ordentlig knekk når det oppstår en krise. Vi vet f.eks. at det i verden daglig giftes bort 33 000 jenter som er under myndighetsalder, og vi vet at under krisene rammer det ekstra hardt. Jeg skal i alle fall føre den debatten sammen med Fremskrittspartiet og øvrige i Stortinget og forsøke å bidra til at vi fokuserer på menn, men at vi også opprettholder fokuset på kvinner.

Silje Hjemdal (FrP) [11:43:15]: Jeg er utålmodig når det gjelder handlingsplanen mot vold i nære relasjoner og har sendt et skriftlig spørsmål til justisministeren angående det. Vi skal sikkert jobbe godt med den også, men jeg vil litt tilbake til utfordringen når det gjelder likestilling og fokus på menn. Et av de temaene som de ofte tar opp, og som man har sett i en rekke innslag i debatten, bl.a. gjennom TV 2, er at det som oftest er menn som rammes av samværssabotasje. Riktignok rammer dette barna og familien rundt, ikke bare den andre forelderen, men de er ofte menn. Jeg synes også det er en utfordring for likestillingen, og jeg har utfordret barneministeren i en rekke spørsmål fra denne talerstolen, i skriftlige spørsmål og har fått beskjed om å vente på NOU-en fra barnelovutvalget og andre ting. Jeg får ikke noe klart svar på hva regjeringen vil gjøre med samværssabotasje. Hva vil likestillingsministeren gjøre med samværssabotasje?

Statsråd Abid Q. Raja [11:44:18]: For det første er det viktig at vi målbærer hvor vi står politisk i dette, verdimesig. Jeg tror vi må være enige om at samværssabotasje er en uting. I den grad det finnes avtaler eller det er domstolspålagt at man har krav på samvær, har barn i ellers trygge familier godt av å ha kontakt med begge foreldrene. Det skal vi være enige om. Venstre og regjeringen har for så vidt også vært opptatt av pappapolitikken. Det er viktig at barn har kontakt med sine fedre. Derfor har vi hatt en pappaperm som vi heldigvis har innført og økt. Jeg er veldig glad for at representanten er opptatt av handlingsplanen mot vold i nære relasjoner. Jeg kan forsikre om at det er også justisministeren. Jeg vil si at de menn som slår sine koner, som slår sine samboere, som slår sine barn, er feige menn, og den typen vold i nære relasjoner skal vi ha nulltoleranse for. Jeg mener vi har mange tiltak for dette, men helt til vi har nådd nullvisjonen, må vi fortsette å ha ulike tiltak. Jeg ser også fram til at vi skal lage den nye handlingsplanen.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [11:45:36]: Vi hører fra statsråden at Venstre er en aktiv forsvarer av likestilling, men en del trossamfunn er ikke helt på nivå med Venstre i så måte. En del trossamfunn fører ikke et aktivt likestillingsarbeid, og det gjelder kanskje særlig

moskeer og kristne trossamfunn utenfor Den norske kirke.

Sammen med Arbeiderpartiet og SV fremmet vi i Senterpartiet i forbindelse med den nye tros- og livssynsloven et forslag om et krav om 40 pst. representasjon av kvinner i styringsorganer som forvalter offentlig støtte, altså ikke i det teologiske arbeidet. Det fikk ikke støtte av regjeringen. Nå som Venstre har likestillingsansvaret i regjeringen, er det ikke da en gylden anledning til å angripe også dette store likestillingsproblemet på en litt mer aktiv måte enn sånn som regjeringen håndterte det spørsmålet i tros- og livssynsmeldingen?

Statsråd Abid Q. Raja [11:46:32]: Jeg tror enkelte av disse spørsmålene ligger under Ropstads konstitusjonelle ansvar, så jeg skal ikke gå helt inn i detaljene på dette. Jeg tror det er noen forskjeller når det gjelder diskrimineringsreglene for de geistlige stillingene, altså rett og slett de som handler om prester og de som har religiøst oppdrag, men det er også ulike regler som gjelder f.eks. om man har stillinger innen styre og stell.

Det er helt åpenbart at vi har en utrolig lang vei å gå med tanke på å komme til full likestilling i enkelte trossamfunn. Dette gjelder flere trossamfunn, men representanten nevnte muslimske, så la meg ta dem. Det er helt åpenbart at man er milevis unna å komme dit at man nærmer seg det vi i Norge kjenner som likestilling, også innenfor trossamfunnene. Negativ sosial kontroll har vi nå sett NRK dokumentere gjelder flere typer trossamfunn, flere steder i Norge. Det er ting som vi ikke helt har hatt øynene åpne for, men vi vet at især er dette et stort problem i mange muslimske miljøer. Kampen mot dette har regjeringen en aktiv politikk på, og det kommer vi til å ha også i fortsettelsen.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:47:45]: Statsbudsjettet er også en anledning til å kvittere ut løfter og vedtak Stortinget har gjort. For et år siden hadde vi en intens debatt om å forby konverteringsterapi mot skeive i trossamfunn, bl.a., etter å ha hørt historiene til folk som Brian og Arne Christian, som har stått fram og fortalt om de overgrepene de har blitt utsatt for. Den gang sa daværende statsråd Skei Grande, men også representanten Grunde Almeland, som var i komiteen på det tidspunktet, at regjeringen ville ha en utredning – en utredning med sikte på forbud.

Nå sier statsråden i svar på skriftlig spørsmål til meg at de fortsatt utreder behovet for å forby konverteringsterapi. Derfor er mitt spørsmål: Er det fortsatt regjeringens politikk å utrede med sikte på et forbud, eller er det å utrede behovet for et forbud?

Statsråd Abid Q. Raja [11:48:53]: Representanten var inne på Venstres syn, så la meg si dette som Ven-

stres nestleder: Venstres syn på konverteringsterapi er tindrende klart – det er moralsk og etisk uakseptabelt. Jeg vil gå så langt som å si at enkelte av de eksemplene som vi har sett, er forkastelige.

Fra regjeringens side handler det om en juridisk utredning. Hva er juridisk riktig å gjøre innenfor Grunnlovens bestemmelser? Hva er juridisk riktig og mulig å gjøre innenfor menneskerettslige forpliktelser, som også Norge er forpliktet til? Det er denne utredningen vi må gjøre, for hvis vi bare kunne sagt hvor vi står moralsk og etisk, kunne vi ha gått feil av gårde. Så jeg tror representanten må ha med seg dette inn i julen, at Venstres syn på konverteringsterapi ligger helt fast, det er i tråd med det både Grunde Almeland, Ketil Kjenseth og Trine Skei Grande har sagt. Det har nå også jeg sagt. Så skal dette utredes juridisk, og da må vi se på hvilket handlingsrom vi har. Når den utredningen er ferdig, vil regjeringen tilkjennegi sitt syn på det på egnet vis.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Anette Trettebergstuen (A) [11:50:17]: Vi er på det åttende året med høyreregjering nå. Ministre og partier har kommet og gått, men man har hele tiden og konsistent ført en politikk som øker forskjellene mellom folk. De rikeste har hvert år fått mer, de med minst har fått mindre. Det har blitt større forskjeller mellom de som er i og de som er utenfor jobb, flere står uten arbeid, og det er flere fattige unger i dag.

Vi trenger en ny kurs for Norge. Arbeiderpartiet vil redusere disse forskjellene, bygge en sterkere velferdsstat, drive med sosialt rettferdig fordeling, få flere i jobb, gjøre mer for dem som har minst, og for de mest sårbare. Det er også gjenkjennelig i vårt alternative budsjett i år. Vi vil styrke barnevernet, ha billigere barnehager, ha gratis SFO det første året, styrke fellesskapets inkluderende løsninger i stedet for å drive med avlatspolitikk, slik denne regjeringen gjør.

Koronakrisen setter et forstørrelsesglass på forskjellene i samfunnet vårt, på hvor ille de mest sårbare av oss har det gjennom krisen, de mest sårbare ungene våre, og også på konsekvensene av at vi har langt igjen til likestilling. Statsråden sa i sitt innlegg at det er viktig å se på koronakrisen med kjønnsbrillene på. Ja, det er helt nødvendig, for resultatene av økt ledighet og stengte lokalsamfunn rammer ofte kvinner og sårbare unger hardest.

Det er damene som nå har dratt oss gjennom de mest intensive fasene av denne krisen. Det er de som står i frontlinjen i helsevesenet, som har holdt matbutikkene oppe, som sørger for renhold, som utsetter seg selv for smittefare, som gjør jobben, slik at vi andre kan leve trygt og være beskyttet. Disse damene har fått rosende ord i festtaler og mange klapp fra mang en bal-

kong det siste halve året, men vi hadde håpt at det ikke ble med festtalene fra dem som faktisk styrer landet, denne regjeringen. Vi hadde håpt at også høyresiden nå hadde fått opp øynene for verdien av den jobben som disse damene hver eneste dag gjør, for at disse damene fortjener et mer anstendig arbeidsliv, en arbeidsmiljølov som hensyntar det presset de står i, en lønn å leve av, hele, faste stillinger og pensjon fra første krone.

Det kan ikke fortsette å være slik at de viktigste arbeidstakerne våre er de som må jobbe hardest for minst, for dette er den aller, aller, aller viktigste likestillingsaken. Som midlertidig ansatt eller deltidsarbeidende er man ikke økonomisk fri. Vekk med midlertidigheten, vekk med innleie, vekk med deltid, inn med hele, faste stillinger, pensjon fra første krone.

Det er derfor trist at regjeringen ikke vil være med og belønne innsatsen til de viktige damene med politikken som trengs for å gi dem alle et litt friere liv. Overraskende er det dog ikke, for vi er nå på det åttende året med en høyre-regjering som ikke har tatt et eneste initiativ for å øke og styrke likestillingen i dette landet. Tvert imot har det de har gjort i likestillingsregnskapet, vært å kutte i eller fjerne viktige ordninger som har gjort at Norge er et av verdens mest likestilte land.

Det synes også i årets budsjett – stillstand eller reelle kutt. Samtidig som koronakrisen setter forstørrelsesglasset på de damene som jobber under nesten uverdige kår, på økende vold i nære relasjoner, på unger som ikke har det trygt fordi de må være hjemme, prioriterer man altså milliarder til billigere snus og brennevin, men ikke en eneste krone ekstra til likestilling, barnevern eller sårbare unger – eller til tiltak som hadde gitt de mest verdifulle damene våre et anstendig arbeidsliv.

De trenger mindre prat, de trenger mindre klapp, de trenger handling og politikk. Arbeiderpartiet vil ha et mer ordnet arbeidsliv, mindre midlertidighet, mindre innleie, hele, faste stillinger, pensjon fra første krone og en lønn å leve av. Det er og blir den viktigste likestillingssaken. Det er vårt løfte, men for å få det til trenger vi et regjeringsskifte.

Marianne Haukland (H) [11:55:10]: Alle skal ha like muligheter og rettigheter uansett hvem de er, og hvor de kommer fra. Høyre mener respekt, likeverd og inkludering er viktig for at alle skal kunne delta i samfunnet på like vilkår.

I Norge er vi kommet langt med likestilling, og vi har tre år på rad blitt kåret til et av verdens mest likestilte land. Men vi har også noen utfordringer, og kanskje blir mange av dem spesielt tydelige under koronatiden. Særlig ønsker Høyre å fokusere på økonomisk likestilling, som vi mener handler om valgfrihet,

mulighet til å kunne ta frie valg, og frihet til å kunne bestemme over egen sparing, hverdag, utdanning, arbeid og tid.

Lønnsgapet mellom menn og kvinner har blitt mindre, og nå tjener kvinner som jobber heltid, 89 pst. av det menn tjener. Det er en bedring. Forskjellen på hva kvinner og menn tjener, påvirker hvilke muligheter og valgfriheter en har. Videre ser vi at kapitalgapet mellom kvinner og menn er enda større. Menn eier 80 pst. av verdiene på Oslo Børs og får 80 pst. av utbyttet. Kvinner har altså lavere inntekt og eier en mindre del av den private formuen. Jeg mener at denne skjevfordelingen også påvirker makt, og derfor er økonomisk likestilling veldig viktig for Høyre. Derfor er også privatøkonomi nå blitt en del av fagfornyelsen i skolen, samtidig som en stor del av private aktører har tatt grep for å markedsføre finansprodukter også mot kvinner. Forhåpentligvis kan vi se en bedring i dette om noen år.

Guttene våre faller etter i skolen og topper negative statistikker, som selvmordsstatistikken. Kvinner er 70 pst. mer sykmeldt enn menn og er i større grad utsatt for vold og overgrep. 150 000 mennesker opplever vold i nære relasjoner hvert år, og to tredjedeler av dem er kvinner. Én av ti kvinner opplever voldtekt i løpet av livet, og halvparten av dem opplever det før de fyller 18 år, men kun 10 pst. anmelder voldtekt.

Vi har kjempemange utfordringer innen likestilling der vi er nødt til å ta viktige og store grep, og Høyre jobber for at kvinners rett til å leve frie liv løftes høyt opp på dagsordenen.

For å bidra til økonomisk likhet har Høyre endret arbeidsmiljøloven, for å sikre både lik lønn og heltidsstillinger. Det dreier seg om å hjelpe kvinner til å ta bevisste valg. Kampanjer som DNBs #huninvesterer har vist at det fungerer å jobbe med bevisstgjøring. Gjennom å øke bevisstgjøringen om langsiktig sparing blant kvinner opplevde de for første gang i historien at det var flere nye kvinnelige fondskjøpere enn mannlige. Flere kampanjer av denne typen tror jeg vil redusere dette kapitalgapet over tid.

Høyre har også jobbet for bedre tiltak for kvinnehelsen. Kvinnesykdommer som rammer stort, har fått en større andel av pakkeforløpene. Pakkeforløp er en standardisert og sømløs håndtering av pasientene, der diagnostisering, behandling og oppfølging skal flyte uten opphold, og hvor ansvaret for oppfølgingen er plassert. Det er innført pakkeforløp for kreft og for anoreksi blant barn og unge, og det jobbes med pakkeforløp for muskel- og skjelettlidelser, smerte, utmatelse og ADHD.

Høyre skiller seg fra opposisjonen ved at vi ønsker å slippe alle gode krefter til også innen helse og omsorg. Vi heier på kvinnelige gründere som ønsker å starte

sykehjem og utvikle velferdsteknologi. Opposisjonen ønsker ikke dette gründerskapet innenfor typiske kvinneyrker, og Arbeiderpartiet er i en stor kamp mot private driftere av helse- og omsorgstjenester. Dette mener vi er et angrep på kvinners muligheter.

Høyre vil ha mer bruk av alternative turnusordninger sånn at en sykepleier kan få en mer fleksibel og forutsigbar hverdag. Fleksible turnusordninger kan bidra til økt stillingsbrøk, redusere sykefraværet og øke beboernes trivsel, og Høyre har også gitt deltidsansatte fortrinnsrett til fulltidsstillinger. Opposisjonen lover flere heltidsstillinger, men er ikke villige til å tilpasse seg arbeidsfolk. I Bergen fjernet Arbeiderparti-byrådet alternative turnusordninger da de overtok makten, til tross for at brukere og pårørende var fornøyde, og at de ansatte var fornøyde med sin arbeidshverdag.

Det skal lønne seg å jobbe, derfor har vi åpnet for mer lokale forhandlinger. Vi ser at det gir mer fleksible turnuser, bl.a. i helse- og omsorgssektoren.

Det er mange tiltak som vi har gjort for kvinner, som jeg ønsket å ta opp i mitt innlegg, men det ble det dessverre ikke tid til. Derfor vil jeg også vise til Høyres merknader i budsjettet.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Trond Giske (A) [12:00:32]: Et av de sterkeste tv-bildene vi har sett i nyere tid, er fra tsunamien i Sørøst-Asia hvor vi så at vannet først forsvant, og at ungene for utover og plukket skjell og stein fra det som tidligere var under vann. Så kommer den mange meter høye veggen av vann fra havet, og hva er det vi ser foreldrene gjør? Jo, de springer utover fordi de skal berge ungene sine – midt imot den flommen av vann som tok mange, mange tusen liv.

Det er ingen ting som er viktigere for oss enn hvordan det går med ungene våre. Det viktigste i livet bør være det viktigste i politikken. Men dessverre er det sånn at når regjeringspartiene og Fremskrittspartiet gjør opp budsjett, er det ikke ungene som er viktigst. Representanten fra Fremskrittspartiet sa tidligere at jeg ikke hadde lest forliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Nå står det heldigvis veldig utførlig omtalt på sidene 5, 6, 7 og 8 i den budsjettinnstillingen som vi nå behandler, hvor det er en egen kolonne med det Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti har fått til i lag med Fremskrittspartiet.

Det er ingen prioriteringer. Når man ser budsjettforliket og leter etter bokstavene BFD, som er dette departementets forkortelse, er det ikke påplussinger. Det er et kutt på 10 mill. kr til kirkebygg, men det er ingen satsinger. Så har man fått til noen omprioriteringer i komiteen, men da disse sjefene satt og forhandlet,

var ikke dette et prioritert område. Det er interessant at Fremskrittspartiet ikke utdyper mer at når de har kommet seg ut av regjeringen, de har fått tilbake friheten, de tvinger gjennom 12 mrd. kr i endringer, kan de f.eks. ikke få til et løft for barnevernet. Med Arbeiderpartiet kunne man fått til flere hundre millioner mer til barnevern, til de mest sårbare, til dem som trenger det, til dem som virkelig i dette rikeste samfunnet i verden har det vondt og vanskelig. Man kunne fått penger til BUA-ordninger, som gjør at unger som står utenfor fritidsaktivitetene som andre barn får være med på, faktisk ble inkludert. De fikk deltakelse, de fikk samvær, de fikk fellesskap. Men det er dessverre ikke dette området som er prioritert. Det er, som vi har snakket om tidligere, billigere sjokolade, billigere snus, billigere alkohol. Vel og bra, fint å få noen kroner i pungen, men er det det vi som foreldre, vi som samfunn, vi som fellesskap mener at ungene trenger mest? Nei, ungene trenger trygghet. De trenger fellesskap. De trenger en trygg oppvekst, og de trenger et regjeringsskifte.

Tage Pettersen (H) [12:03:41]: Alle barn i Norge skal ha de samme mulighetene og den samme friheten til å skape sin egen framtid. Å sikre mulighet for alle er derfor regjeringens mål. Og barna er det viktigste, som Giske sa, og det gjenspeiles også tydelig i regjeringens politikk i flere departementer.

I oktober la regjeringen fram en samarbeidsstrategi som skal fremme deltakelse og styrke muligheten for barn i lavinntektsfamilier. Strategien tar for seg tiltak som gir barn like muligheter som sine jevnaldrende til å gjennomføre utdanning, ha gode og trygge boforhold, delta i organiserte fritidsaktiviteter og få bedre tilgang til helsetjenester.

Det skjer mye godt arbeid som følge av bevilgninger fra Nasjonal tilskuddsordning for å inkludere barn og unge. Denne ordningen var på om lag 100 mill. kr i 2014 og er nå mer enn tredoblet. Mye av det gode arbeidet skjer i regi av frivillige organisasjoner i samarbeid med stat, kommuner og næringsliv.

La meg få trekke fram Barnas Stasjon, som Blå Kors driver som et tilbud til familier med barn opp til tolv år i sårbare livssituasjoner, ofte knyttet til lavinntektsutfordringer, psykisk helse og rus. I høst har jeg besøkt deres tilbud både i Fredrikstad og på Grünerløkka her i Oslo. Det var sterke menneskemøter, som man ikke glemmer. Harde og tøffe liv har fått håp og struktur gjennom den støtten de har fått. Det handler om å bli sett, og det handler om å bli verdsatt. Blå Kors ønsker å etablere flere filialer av Barnas Stasjon rundt om i landet, og regjeringspartiene og Fremskrittspartiet ber i en merknad om at dette kan komme i betraktning ved behandling av framtidige søknader fra organisasjonen.

Voksende gjeld og manglende oversikt over egen økonomi kan for mange være første skritt ut i et økonomisk uføre. Derfor er det gledelig å se at volumet i forbrukslån har sunket vesentlig etter at gjeldsregistre ble innført 1. juli i fjor. Bankene peker nettopp på gjeldsregistre som den fremste årsaken til nedgangen. Bankene og ikke minst forbrukerne får en bedre oversikt over egen økonomi. Stortinget har tidligere bedt regjeringen vurdere utvidelse av gjeldsregistre til å omfatte all gjeld. Regjeringen har varslet en evaluering i 2021, og regjeringspartiene ber da om en vurdering for å utvide registrene til å omfatte nettopp all gjeld, til å innlemme folkefinansieringsplattformen i regelverket og gi forbrukerne anledning til å gi samtykke til at bankene viser gjeldsinformasjon i forbrukernes nettbanker.

Den aller viktigste faktoren for å sikre at færrest mulig barn vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt, er å hjelpe flest mulig inn i arbeidslivet og bidra til at flest mulig klarer å mestre sin egen økonomi.

Tuva Moflag (A) [12:06:46]: Arbeiderpartiet mener det trengs mer forskning, bedre behandlingstilbud og økt kunnskap om kvinners helse både hos helsepersonell og blant kvinner selv. To eksempler på dette er hjertesykdom og underlivsdiagnosen endometriose.

Hjerte- og karsykdommer er den klart vanligste dødsårsaken hos kvinner. Det interessante her er at det tradisjonelt har vært, og fortsatt er, manglende kunnskap om kvinners hjerter og hvordan hjertesykdom utarter seg ulikt hos kvinner og menn. Mens det for menn oftest er tette blodårer som fører til hjerteinfarkt, og stråling ut i venstre arm er et vanlig symptom, har kvinner både mer diffuse symptomer og oftere ukjent årsak til hjerteinfarkt. I tillegg er hjertemedisin oftere utviklet for yngre menn. Det er et paradoks at vi går mot en utvikling av mer og mer persontilpasset medisin for flere diagnoser, mens det innenfor hjertebehandling ikke engang er kjønntilpasset.

Endometriose og adenomyose er blant de vanligste kvinnesykdommene. De omtales gjerne som søskenbarndiagnoser og rammer svært bredt. Man antar at rundt 10 pst. av norske kvinner har endometriose, og at 15–20 pst. har adenomyose. Det er ulik alvorlighetsgrad. For noen kan sykdommen være forbigående, for andre kan det imidlertid være forbundet med voldsomme smerter, sterke blødninger og ufrivillig barnløshet. Likevel omtales endometriose ofte som en ukjent sykdom, og det tar ifølge Endometrioseforeningen i gjennomsnitt syv år før kvinner får diagnosen.

Hvordan har vi havnet der – at en sykdom som medfører store smerter og stopper drømmen om barn for mange kvinner, kan være både ukjent og vanlig på

samme tid? Veien videre er todelt. Gjennom mer midler til forskning, opprettelse av eksempelvis hodepine-senter og en kvinnehelseportal vil Arbeiderpartiet sørge for at kunnskap og kompetanse om kvinners helse øker hos befolkningen og blant leger og annet helsepersonell. Dette er forslag vi fremmer i helsedebatten, men jeg holder likevel innlegg i denne debatten fordi dette er viktige likestillingsspørsmål.

Migrene og kronisk hodepine fører til over to millioner fraværsdager fra arbeid og skole hvert år. Kvinner rammes dobbelt så ofte som menn, og mange opplever både bagatellisering og kunnskapsmangel hos helsepersonell og arbeidsgivere. Mange av lidelsene kvinner lider av, er fortsatt svært tabubelagt, noe som kan gjøre interessepolitisk arbeid krevende. Ekstreme blødninger, barnløshet, spontanabort eller smerter ved samleie – dette er vanlige kvinneplager som det nesten ikke snakkes om. For å bygge kunnskap må vi også knuse tabuene som er forbundet med mange av kvinnehelseplagene, og kanskje dette innlegget kan være med på å bidra til det.

Karin Andersen (SV) [12:10:01]: Norge er mye rikere nå enn før. Ingen regjering har hatt så mye penger til disposisjon som denne regjeringen. Det er likevel flere og flere barn som må vokse opp i fattige familier. Det er denne konteksten som er riktig. Ja, alle har gitt litt mer, men forskjellene øker.

Representanten Haukland fra Høyre var oppe og snakket om forskjeller i lønn og formue. Ja, sånn er det. Hun har helt rett i beskrivelsen – hva gjør man da for å minske de forskjellene? Jo, da gir regjeringen massive skatteletter til dem med høye formuer og høye inntekter. Da øker forskjellene enda mer mellom kvinner og menn.

Så til de fattige barna. Ja, det er riktig at Kristelig Folkeparti har fått økt barnetrygden litt for de minste barna, men de har ikke klart å verge de fattigste barna. Nå har jeg hørt mange rare forklaringer her om at det er byråkrati og at det er vanskelig og det må være kommunal frihet osv. Med skam å melde – det er bare tull. Her kan man lage en forskrift, og man kan endre loven som sier at dette skal man se bort fra ved utmålingen av sosialhjelp. Alle andre får denne barnetrygden oppå inntekten sin, oppå formuen sin – det spiller ingen rolle hvor mye de har. Det er bare de aller fattigste som ikke får, og jeg har spurt regjeringen i år igjen: Hvor mye regner man med at disse barnefamiliene taper? Det synes jeg Kristelig Folkeparti skal merke seg, for det er deres egen regjering som har svart, og det er nesten en halv milliard. Det er nesten en halv milliard som man tar fra de fattigste barnefamiliene systematisk hvert år. Det er målrettet politikk for å øke fattigdommen, og det er det

denne regjeringen driver med – målrettet politikk for å øke inntekten til dem som er rike, målrettet politikk med masse smålige, usosiale kutt.

Bostøtten ble nevnt. Ja, der har jeg også svar fra regjeringen – nei, det er 30 000 færre som får bostøtte nå enn for åtte-ti år siden, og vi er blitt mange flere. De som får, får dekt en mindre del av sine boutgifter, og inntekten til disse gruppene har faktisk gått ned. De går i stort minus, til og med de som får. Allikevel fortsetter regjeringen å fortelle denne historien om at de har fått mer.

Så dette stemmer ikke. Og det hadde vært mulig i forliket å gjøre noe annet. Da brukte man altså 7,4 mrd. kr på billigere snop, snus og alkohol – undertegnet av Kristelig Folkeparti. Det er et verdivalg. Det er SV dypt uenig i.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [12:13:18]: Dette er et budsjett for inkludering og deltagelse, og dette er et budsjett som skal demme opp for utenforskap.

Ingen er interessert i fritidskortet, sa representanten Henriksen. Nå er det sånn at det er 184 kommuner som har søkt om å få lov til å delta i ordningen med å prøve ut et fritidskort, og veldig mange av de kommunene er styrt av Arbeiderpartiet. Jeg fikk vel ikke svar på min replikk, om Arbeiderpartiet vil stoppe denne ordningen og frata de barna som nå får midler til å velge seg sin egen aktivitet, den muligheten.

Arbeiderpartiet lanserte i 2019 det de kalte en fritidsreform. Da skulle aktiviteter tas inn i skolefritidsordningen – eller AKS – med kommunalt ansatte, lønnede trenere. Det ble lagt stor vekt på idrett, det er vel og bra. Vi ser også i merknadene til Arbeiderpartiet i budsjettet nå at idretten er framhevet. Men det vi er opptatt av, er at barn selv skal velge aktivitet, enten det er korps, speider, dans, musikk eller andre kulturaktiviteter, altså mye bredere enn idretten. Det er barnet selv som skal få velge, staten skal ikke velge for barnet.

Ordningen med fritidskort er etter modell fra Island, den er mulig å gjennomføre. Jeg forstår ikke argumentasjonen om at dette er byråkratisk, tvert imot, det skal være ubyråkratisk. Det tar litt tid å få opp teknologiske løsninger, som det gjør på alle områder i landet, men når de først er der, skal det være enkelt å få til å delta.

Vi ønsker at barn skal få like muligheter, og det får man ikke bare ved å ha en god norsk skole, det får man også ved å ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter. Mer og mer er organisert, mye mer enn det det var tidligere. Derfor er det viktig å nå dem som kanskje er lengst unna. Da tror jeg at ordningen med å la hvert barn bestemme – få en app eller hva det måtte være for å delta – er det beste, for det vil gjelde alle barn.

Så har det vært snakket mye om fattigdom. Vi vet at for førstegenerasjons innvandrere tar det lengre tid å komme i arbeid. Som jeg nevnte tidligere, har også Stoltenberg sagt at man måtte gjøre mer og ikke minst se på om man bør ha en større inkluderingsdugnad.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [12:16:37]: Når representanten Giske sier at det er ingen prioriteringer i dette budsjettet som avspeiler BFD – da går jeg ut fra at han mener barn og familie – kunne han faktisk ikke vært fjernere fra sannheten. Faktum er at det er så mange prioriteringer at jeg dessverre ikke greier å nevne dem i et treminuttersinnlegg. Men det som iallfall er sikkert, er at siden 2013 har Kristelig Folkeparti kjempet på i hver eneste budsjetttrunde og sørget for at engangstønadene til de som venter barn, men ikke har rett til foreldrepenger, nærmest er blitt tredoblet. I regjering har vi økt barnetrygden for tredje gang på to år, og vi har sikret kontantstøtten. Dette gjør vi fordi vi har tro på å bygge sterke familier, der foreldre og barn får tid sammen, og der de får lov til å forme den hverdagen som passer dem best.

Dette hadde ikke vært stoda dersom venstresiden satt med hånda på rattet i familiepolitikken i landet vårt, og til grunn for det ligger det en forskjell i selve synet på familiene. Der Kristelig Folkeparti har troen på foreldrene og tillit til at de vet hva som er best for sine barn, der mener Arbeiderpartiet at staten vet best. Denne mistilliten og det ønsket om overstyring skinner veldig tydelig gjennom i Arbeiderpartiets budsjettforslag, og også i de innleggene som har vært holdt her i dag. Det er trist, men venstresiden er altså mer opptatt av å presse gjennom sin egen ideologi om likestilling og arbeidslinje enn av å lytte til familiene. Resultatet blir den veldig ubehagelige tvangstrøya «one size fits all», som også er en veldig umoderne tilnærming til dagens familier, som kommer i alle størrelser og fasonger. Venstresiden vil bestemme over familienes valg fordi de ikke stoler på at foreldre kan ta riktige valg for barna sine. Enhver familie trenger sine egne, skreddersydde løsninger, men det ønsker altså Arbeiderpartiet ikke å forstå.

Sarah Sørheim, som definerer seg på venstresiden i norsk politikk, sa det så godt i Aftenpodden for litt siden: Jeg tror ikke på enkeltmenneskets evne til å ta gode valg for seg selv. Det er en ærlig erkjennelse fra en politisk bevisst kvinne på venstresiden.

Økt barnetrygd og engangstønad er ikke bare god familiepolitikk, det er også veldig treffsikre ordninger som ivaretar de familiene som har minst fra før. Og dette er kun 2 av hele 65 tiltak som inngår i regjeringens samarbeidsstrategi for barn og unge i lavinntektsfamilier.

Jeg synes også det er veldig spesielt av Karin Andersen, som så frimodig sto her i stad, å tørre å kritisere Kristelig Folkeparti for innretningen i økningen av barnetrygden, når de aldri greide å prioritere en eneste krone i økning av barnetrygden da de satt i regjering.

Carl-Erik Grimstad (V) [12:19:41]: Jeg tror det er mange som i løpet av det siste året har måttet smake på ordet kultur på en litt ny måte. For hva er kultur om ikke et produkt av frihet og fellesskap – de to ordene som for de fleste av oss har vært et savn i året vi nå går ut av? Rett nok har regjeringen vært rundhåndet med både kompensasjons- og stimuleringsordninger, men ingen ordninger er gode nok til å erstatte den innsatsen som kulturarbeidere over hele landet har bidratt med i disse månedene for å holde hjulene i gang.

Selvfølgelig har kulturministeren vært skyteskive, slik kulturministre over hele Europa har vært det. Det skulle bare mangle. For tusenvis av barn og voksne som i kortere eller lengre perioder har måttet legge bånd på sin kreativitet og skapertrang, er det fullt forståelig at skuffelsen rettes mot landets øverste ledelse. Derfor har det vært helt avgjørende at kulturlivet har blitt møtt med forståelse, optimisme og raushet. Jeg er glad for at kulturministeren har disse kjerneverdiene i Venstres politiske ideologi så innarbeidet både i væremåte og i sin generelle tilnærming til jobben.

Jeg er også fornøyd med at regjeringen dette året la fram en kulturmiljømelding der den skisserer en ambisiøs nasjonal og global politikk på kulturmiljøfeltet. Kulturmiljømeldingen følger opp Granavolden-plattformen, der regjeringen slår fast at den vil videreutvikle ordninger som motiverer til å bevare både materiell og immateriell kulturarv, og ivareta nye funn slik at også framtidige generasjoner får glede av viktige kulturminner og kulturmiljøer.

Det er Venstres uttalte mål å se kulturmiljøet i sammenheng med og som en integrert del av den øvrige klima- og miljøforvaltningen. Det satses stort på barne- og ungdomskulturen, bevilgninger til talentsatsing er økt, dansefeltet styrket, det er gitt økonomisk støtte til Bodø som europeisk kulturhovedstad i 2024, og regjeringen har forsterket satsingen på tiltak som styrker kunst- og kultursektorens økonomiske bærekraft, kultur som næring og entreprenørskap. Det har vært en opptrapping av satsingen på dataspill, en språklov er på trappene, vi har økt midler til Nasjonale kulturbygg. Finnskogens hus, Norsk Bergverksmuseum og tungtvannskjelleren på Vemork er bare noen stikkord for regjeringens satsing på kultur som turisme og næringsvei. Det er bevilget midler til prøvelokaler og verksteder for Den Nationale Scene og til vedlikehold av Ole Bulls villa på Lysøen, og Teater Ibsen er i gang

med å bygge en lenge etterlengtet prøvesal. Vi har fått en ny tilskuddsordning for arbeidet mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer, og vi har styrket tilskuddsordningen til LHBTIQ-organisasjonene. Alt dette er med på å underbygge regjeringens mål om mer kulturell aktivitet i et likestilt og mangfoldig samfunn.

I et senere innlegg vil jeg omtale gaveforsterkningsordningen, som er et annet vellykket grep ved regjeringens kulturpolitikk.

Freddy André Øvstegård (SV) [12:22:58]: Det er bare å registrere at det er en ganske stor forskjell mellom likestillingstiltakene som SV kjemper for, og det denne høyreregjeringen kaller likestillingstiltak. For det er tydeligvis ikke å innføre rett til heltid, det er tydeligvis ikke å styrke Likestillingsombudets arbeid mot lønnsdiskriminering i hver enkelt virksomhet, og det er ikke å gjøre noen omfordelende grep over skattesystemet til fordel for kvinner. Nei, fra talerstolen her i dag hører vi bl.a. at private markedsfører finansprodukter til kvinner – ja vel – og ikke minst virker det som om det aller viktigste likestillingstiltaket for Høyre er at internasjonale oppkjøpsfond skal få lov til å ta ut profitt fra barnevern og andre velferdstilbud. Man peker altså på kvinnelige gründere.

For det første vet vi at det ikke stemmer. Nå har vi nettopp fått en ny rapport som viser at 60 pst. av driftsinntektene på barnevernsfeltet blant de private, er under utenlandske konserner. Det er nesten ikke enkeltstående norske selskaper igjen som driver barnevern, altså kvinnelige gründere. Det har gått ned, blitt færre.

Desto viktigere er spørsmålet om hvem som betaler prisen for profitt i velferden – ja, selvfølgelig bortsett fra barna og de eldre, som er avhengig av tilbudet. Hvem betaler prisen? Jo, det er de ansatte gjennom dårligere pensjon, gjennom dårligere bemanning, gjennom dårligere lønn, har vi også sett. Og hvem er de ansatte i barnevern, helse og omsorg og barnehager? Jo, i veldig stor grad er det kvinner.

Kommersialiseringen av velferdsstaten vår, markedsretting og profitt går ut over kvinner. Derfor er faktisk profittfri velferd noe av det viktigste vi kan ha for å sørge for bedre arbeidsvilkår for kvinner i velferden vår.

Jeg spurte statsråd Raja om konverteringsterapiforbudet. Da vil jeg bare være helt tydelig på én ting: Tidligere statsråd Trine Skei Grande sa på denne talerstolen på vegne av regjeringen at de gikk for en utredning med sikte på å forby. Nåværende statsråd, Abid Q. Raja, sier ikke dette – han sier at det skal utredes behovet for et forbud. Da er det bare å registrere at regjeringen har endret politikk. Det er ikke partiet Venstres syn på saken vi etterspør, det er regjeringens syn. Der har det vært en endring, og det er beklagelig.

Marianne Haukland (H) [12:26:15]: Denne regjeringens likestillingspolitikk er omfattende og bred, og det holdt ikke med 5 minutter engang for å komme med problembeskrivelsen som denne regjeringen ønsker å løse.

Jeg synes det er interessant å høre SVs perspektiv på denne regjeringens likestillingspolitikk. Det kunne ikke vært lenger fra sannheten og det som er reelt. Jeg føler at vi har andre løsninger på utfordringene som jeg mener likestillingsfeltet er godt tjent med.

Vi er også opptatt av hele stillinger. Derfor ønsker vi mer lokale forhandlinger i arbeidslivet og ser at dette i større grad medfører flere hele stillinger. Vi ønsker også å åpne opp for mer fleksibel turnus, for i mange av de yrkene der man ikke oppnår hele stillinger, er det behov for fleksible turnuser, nettopp for å sikre at man i større grad kan ha hele stillinger for at timelister skal gå opp for de ansatte.

Vi jobber for lik lønn. Det er lovfestet, det er krav til kartlegging, og det er krav til rapportering. De ansatte har også i større grad rett til å vite hva andre personer i samme selskap med samme stilling tjener når de skal inn i lønnsforhandlinger.

Videre har vi veldig mange tiltak for å jobbe for likestilling og sikre tiltak som er med på å styrke kvinners rett til å delta i arbeidslivet. Vi har billigere barnehager for lavinntektsfamilier. Dette er viktig for å kunne sørge for at kvinner, og spesielt kvinner med minoritetsbakgrunn, skal ha en åpning for å komme inn i arbeidslivet. Vi har vedtatt en ny felles likestillings- og diskrimineringslov, vi satser på menn i helse, jenter i teknologi, og vi ser på utfordringene med et kjønnsdelt arbeidsliv med flere øyne inn i flere departementer, nettopp for å kunne takle disse utfordringene.

Vi har målsatt kjønnsbalanse i statlige selskaper og direktorater, vi jobber for å ha kjønnsnøytrale titler. Denne regjeringen har innført en handlingsplan mot negativ sosial kontroll nettopp fordi vi ser det i andre deler av samfunnet, hvor likestillingsutfordringene kanskje er større og mer inngripende enn i majoritetsbefolkningen. Vi styrker språkopplæringen for minoritetskvinner, vi har styrket opptrappingsplanen mot vold og overgrep, nettopp fordi kvinner og barn og unge er de som opplever vold og overgrep som verst.

Denne regjeringen har lansert seks punkter for en bedre kvinnehelse, vi har innført lavterskeltilbud for håndheving av forbudet mot seksuell trakassering. Nettopp fordi arbeidslivet skal være en trygg og god arena for kvinner, velger vi å takle dette.

Kari Henriksen (A) [12:29:33]: Noen ganger opplever jeg at talere som er her for å forsvare budsjettet, opptrer som administrerende direktører i et konsor-

tium. De snakker om barneavdelingen – der går det sånn og sånn og med de og de tallene. De snakker om likestillingsavdelingen – der har vi de og de tallene og de og de tiltakene.

Det virker som om denne regjeringa faktisk ikke forstår den virkeligheten de lever i. Går det inn på regjeringa at vi har 111 000 barn i vedvarende fattigdom, at vi har 200 000 arbeidsløse, at vi har 364 000 uføre? Med familier blir det ganske mange mennesker i dette landet – vanlige mennesker – som opplever kutt på kutt som følge av regjeringas budsjett. Adelheid Hvambal, generalsekretær i Kirkens Bymisjon, ble intervjuet av TV 2. Og vet dere hva hun kalte dette? Hun kalte det en ekstrem fattigdom – en ekstrem fattigdom – i Norge! Og vi snakker altså om en regjering som leverer skatteuttak til de aller rikeste på løpende bånd. Hvert eneste budsjettår kan de seile ut av denne salen med de største gevinstene i egne lommer. Det er den realiteten som menneskene der ute i den andre virkeligheten lever i under denne regjeringa. De gir med den ene hånden og tar med den andre, og så snakker de mest om det de gir, og veldig lite om det de tar.

Det blir pekt på at Arbeiderpartiet er et parti som vil styre valgene til folk. Det kan ikke være lenger fra sannheten. Arbeiderpartiets politikk og venstresidens politikk er frigjøringsbevegelser – ikke undertrykkende bevegelser. De setter folk fri. Og hvorfor gjør de det? Jo, fordi de skaper en politikk som gjør at alle mennesker får like muligheter. De skaper ikke en politikk som gjør at noen i noen kommuner får fritidskort. Nei, det skaper en politikk som gjør at alle barn i Norge får tilgang på gratis fritidsaktiviteter gjennom f.eks. BUA-ordningen, eller ved å innføre momskompensasjon, som gir alle frivillige organisasjoner like mye penger og like store muligheter. Og dette er en stor forskjell mellom høyresidas og venstresidas politikk i Norge i dag.

Karin Andersen (SV) [12:32:47]: Jeg tror jeg blir nødt til å gjenta det som er sannheten: Norge har blitt mye rikere. Regjeringen bruker mye mer oljepenger. De har mye større budsjetter. I 2013 brukte vi 123 mrd. kr av oljeavkastningen. I år blir det veldig mye – det er et unntaksår, men i 2019 brukte vi 245,2 mrd. kr, så noe fornuftig må det jo gå an å bruke disse pengene til. Og hva gjør vi når vi blir så mye rikere og så mange privatpersoner også blir så mye rikere? Det er det vi anklager regjeringen og Kristelig Folkeparti for, at i denne virkeligheten velger man altså å øke forskjellene, fordi man har en ideologisk tilnærming til f.eks. formuesskatten som gjør at forskjellen mellom kvinner og menn øker, fordi det er mennene som har de største formuene og de største inntektene, som representanten fra Høyre var her oppe og helt korrekt sa. Ja, når man gir skattelet-

te på det, øker forskjellene. Det er ikke veldig vanskelig å skjønne det.

Det andre er at man systematisk tar fra dem som har minst. Og er det noe vi vet, er det at dårlig helse og dårlig råd henger sammen. Når man ikke har penger så man vet at man kan betale husleia og har mat i kjøleskapet, går kreftene med til noe annet enn å komme seg på beina. SV bruker penger på det. Vi synes at det er viktig, slik at flere faktisk kan få mulighet til å komme i jobb. Derfor foreslår vi i andre budsjetter at de f.eks. skal få fullføre kompetanse på en ytelse, slik at de kan få en kompetanse som gjør at de får jobb. Det er riktig og bra, det.

Regjeringen har altså brukt vanvittig mye penger. De har brukt dem feil, og de har ikke engang klart å verge småpengene slik at de på sosialhjelp ikke mister barnetrygden. Jeg hører også at Kristelig Folkeparti mener at dette er veldig god familiepolitikk. Jeg mener at det ikke er det, men hvis man er opptatt av familiepolitikk, burde Kristelig Folkeparti snart begynne å interessere seg for hva som foregår i utlendingspolitikken og i asyl- og flyktningpolitikken. Der er partiet med på å stramme inn slik at folk ikke får være sammen som familie på mange år, og tjener du ikke nok, skal du ikke få lov til å være sammen med familien din i det hele tatt. Da vil jeg ha meg frabedt å bli belært om god familiepolitikk.

Anette Trettebergstuen (A) [12:35:48]: Det som kjennetegner denne regjeringens likestillingsregnskap, er at det har satt likestillingen i revers. På åtte år er det ikke kommet et eneste likestillingspolitisk initiativ fra denne regjeringen som er tatt med det formål å øke likestillingen mellom kvinner og menn i Norge – ikke et eneste. Da representanten Marianne Haukland leste opp en liste tidligere, glemte representanten å si at de tiltakene ble vedtatt og gjennomført fordi opposisjonen fikk flertall for det. Opposisjonen fremmet de forslagene og fikk flertall – mot regjeringens vilje – og har halt og dratt høyre regjeringen etter seg i likestillingspolitikken, slik vi har gjort opp gjennom tidene hele veien.

Når statsråden kan skryte av at deltidsandelen går litt ned, er det nettopp fordi vi i rød-grønn regjering innførte ti lovendringer med økte rettigheter for heltid det året vi måtte ut av regjering. De begynner å virke etter en stund. Høyre regjeringen fjernet heldigvis ikke alle de tiltakene. De fjernet noen, f.eks. det med at vi hvert eneste år hadde 30 mill. kr i statsbudsjettet til lokale forsøk for å øke heltidsandelen ute i kommunene. Det svir.

Av andre ting på listen til denne regjeringen som representanten burde nevnt, er at de i budsjettet opp gjennom årene har kuttet støtten til organisasjonene

som jobber med likestilling, kuttet i støtten til Likestillingsombudet og likestillingssentrene og ikke har foreslått et eneste tiltak mot seksuell trakassering. De har svekket likestillingsloven, og de har svekket aktivitets- og redegjøringsplikten, som kanskje er det viktigste og mest virkningsfulle virkemiddelet for økt likestilling i arbeidslivet. De har svekket abortloven, kuttet i pappa permisjonen, økt kontantstøtten og ført en økonomisk politikk som gir mest til dem som har de største formuene, men mindre til dem som allerede har minst å rutte med – kvinner i de typiske kvinneyrkene.

Når Arbeiderpartiet snakker om behovet for økt økonomisk likestilling, snakker vi om at damene i kvinneyrkene må få en lønn å leve av, en arbeidstid å kunne leve med, trygghet gjennom faste, hele stillinger og en pensjon som er mulig å leve av når de går av. Når Høyre snakker om økonomisk likestilling, hører vi i dag at det handler om at de ønsker seg at private banker skal pushe fondsinvesteringsløsninger på damer. Det sier litt om forskjellene i verdensanskuelse mellom oss i Arbeiderpartiet og denne regjeringen. Nei, nå får det være vanlige folks tur, og det er vanlige folk som kommer best ut av det med Arbeiderpartiets alternative budsjett.

Presidenten: Dermed er første del av debatten avsluttet.

Vi går da over til andre del av debatten, som omhandler rammeområde 3.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [12:39:09]: For kulturen, frivilligheten og idretten har 2020 vært et spesielt år. Aktørene innenfor kulturlivet er rammet spesielt hardt av smitteverntiltakene som skal demme opp for koronaepidemien. De var de første som måtte stenge ned og avbryte sin aktivitet, og de er vel også de siste som kan gjenoppta sin normale virksomhet. Mange lever med stor usikkerhet. Takk til dem som arrangerer konserter, og som har drevet og driver for halv maskin under den rådende omstendighet. Dette er den mest krevende delen av dugnaden.

Regjeringen handlet raskt i krisen. Kompensasjonsordninger kom fort til Stortinget, og de kom på løpende bånd. Vi stengte ned Norge 12. mars. Allerede 18. mars kom den første pakken til Stortinget. Der var kulturen inkludert. Med de ulike ordningene er det fra april 2020 til mai 2021 over 8 mrd. kr på Kulturdepartementets budsjett. Det tok tid før vi fikk dekket opp alle behov til alle aktører i kulturlivet. Mange i kulturlivet er frilansere og selvstendig næringsdrivende. Kulturdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Næringsdepartementet tilbyr ulike ordninger til de ulike aktørene.

Hovedprioriteringene for budsjettet i 2021 er nettopp å bidra til at aktiviteten i sektoren skal gjenopptas.

Det er i budsjettet for 2021 bevilget over 2 mrd. kr, og vi ser ikke enden på dette ennå. Det er kultur, frivillighet og idrett som prioriteres opp. Vekten skal legges på å stimulere aktivitet. Bevilgningene til museer, musikk og scenekunstinstitusjoner økes med 200 mill. kr. Likeledes foreslås at Statens kunstnerstipend økes med 200 mill. kr til midlertidige stipendordninger. Dette kommer godt med. Bevilgningene til Kulturfondet og Norsk filminstitutt er også økt med koronamidler, og flere midler er satt av til innkjøp av kunst i våre institusjoner. Staten tar et utvidet ansvar for kulturlivet, og vi har vel noen av de beste ordningene som finnes i Europa.

Flertallet i komiteen mener at vi trenger en nasjonal infrastruktur for den frie scenekunsten. Det blir for sårbart for fri scenekunst, ensembler og etablerte kompanier kun å ha prosjektstøtte eller å være avhengig av støtte fra kommune eller fylke som eneste finansieringskilde. Det er behov for en større forutsigbarhet. Sånn sett ser vi fram til at regjeringen vil arbeide og komme fram til en ordning som skal sikre denne infrastrukturen.

Det har også skapt støy at budsjettposter er flyttet fra Kulturdepartementet til den administrative forvaltningen i Kulturrådet, og at noen poster er flyttet internt i Kulturrådet, da fra Kulturfondet til den administrative forvaltningen. Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet foreslår at tiltak på det visuelle kunstområdet som først ble tatt fra Kulturfondet til administrativ forvaltning, går tilbake til Kulturfondet. Jeg tror de det gjelder, vil være fornøyd med det.

For 2021 er målet i sektoren også å bidra til større bredde og mangfold i både kulturuttrykk og kulturtilbud. Det satses i budsjettet på talentutvikling, og det er gledelig at Talent Norge støttes. Den kulturelle skolesekken får økte bevilgninger, og ikke minst skal kunstproduksjoner nå rettes mot barn og unge. Stortinget ser fram til en barne- og ungdomskulturmelding. I budsjettet er det også på plass midler til nasjonale kulturbygg. Jeg er glad for at Norsk skogfinsk museum er prioritert, likeledes Norsk Bergverksmuseum. Det styrker vår kulturelle arv.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trond Giske (A) [12:44:34]: Komitelederen ga et godt og beskrivende bilde av hvor vanskelig dette året har vært for kultursektoren, men det har vært et tilsvarende vanskelig år for frivilligheten, som også dekkes av dette budsjettområdet. I et år hvor vi bruker flere hundre milliarder kroner på å hjelpe organisasjoner, institusjoner, arbeidstakere og bedrifter gjennom en krise, var vårt forslag at en enkel og ubyråkratisk måte å hjelpe frivilligheten på var å framskynde den innføringen av full momskompensasjon som dette stortinget fak-

tisk har vedtatt. Jeg fikk gleden av som kulturminister i 2009 å starte den momskompensasjonen. Den gangen var den anslått til 1 mrd. kr. Nå er vi høyere. Det har lenge vært et krav fra frivilligheten, et ønske, om en forutsigbar og regelstyrt ordning. Mitt spørsmål er hvorfor ikke Høyre og regjeringen kan være med på dette som et tiltak nå, i en koronatid.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [12:45:35]: Ja, tidligere minister skal ha ros for å ha innført ordningen, men det ble vel ikke lagt så veldig mye i ordningen i budsjettet i 2013. Vi har økt ordningen formidabelt, og det ligger nå på plass det vi faktisk har lovet, 1,8 mrd. kr i momskompensasjon. Det er altså det vi lovet. Vi mener at dette, i tillegg til de midlene som gis i kompensasjon til lag og frivilligheten som rammes av koronakrisen, vil gi den støtten som de trenger. Så det er rett og slett også en budsjettprioritering. Jeg er klar over at man ønsker en rammestyring på dette, og så får vi se hva de neste budsjetter sier, men jeg vil iallfall si at det er en formidabel økning som har skjedd.

Trond Giske (A) [12:46:26]: Vi bruker enormt masse penger i dette kriseåret, og vi skal fortsette med det i 2021. Senest i budsjettforliket ble mange nye oljemilliarder innført i budsjettet. Da er spørsmålet om man – selv om man prinsipielt sier at dette skal vi vente med i fire år, vi skal ha en opptrapping osv. – i denne unike situasjonen for frivilligheten kunne brukt momskompensasjon som en håndrekning til alle dem som gir ufattelig viktig hjelp til dem som er rammet av koronakrisen. Så selv om man da prinsipielt er mot regelstyring, eller mener at det skal fases inn over år, er spørsmålet likevel: Hvorfor ikke bruke dette også som et krietiltak?

Så har jeg et tilleggsspørsmål, og det er: På frivillighetssentraler har vi kjempet en hard kamp for å beholde det øremerkede tilskuddet. Den har vi vunnet for 2021, men det er varslet en ny gjennomgang av denne støtteordningen. Mitt spørsmål er: Vil vi få beholde en øremerket tilskuddsordning under Kulturdepartementet, slik at frivillighetssentralene kan få en forutsigbarhet?

Kristin Ørmen Johnsen (H) [12:47:33]: Ja, jeg er veldig glad for at vi har fått fortsatt øremerking, og særlig i et krevende år hvor det er viktig, som også representanten sier, å hegne om frivilligheten. Det som er varslet, er en evaluering av ordningen, og det må vi tillate oss å ha, selv om vi fortsatt har bedt om en øremerking i budsjettet for 2021. Så blir det nye budsjetter senere. Men vi fikk det til nå, og det skjedde også i budsjettet for 2020, som sikkert representanten vet, så det er vi fornøyd med.

Så vil jeg også si, som nevnt i tidligere innlegg, at frivilligheten nyter også godt av de koronamidlene som er gitt til kommunene. Det gjelder idrettslag, korps, loppemarked osv., slik at noe av inntekten der er også sikret gjennom det.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [12:48:46]: Jeg er opptatt av hva Høyre tenker om koronastøtteordningene og alle de aktørene og arrangørene på vårt område som faller utenfor de ordningene, som f.eks. eventbransjen, som sysselsetter 5 000, og som gir levebrød til ca. 30 000 frilansere, inkludert veldig mange kulturutøvere. De har et inntektsbortfall på rundt 90 pst., og det står ikke akkurat folk i kø for å bestille konferanser i 2021. Hva mener Høyres representant er årsaken til at når aktører som eventbransjen gang på gang ber om å få bli inkludert i ordningene, så får de ikke gehør? En av årsakene her er bl.a. at man ikke vil åpne for lukkede arrangementer. Hva skal en bransje som er så viktig for kulturen, gjøre når man ikke blir lyttet til i dette spørsmålet?

Kristin Ørmen Johnsen (H) [12:49:37]: Det er ikke bare eventbransjen som har utfordringer i denne tiden. Det er mange som bidrar i det vi kaller den store dugnaden, også utelivsbransjen og reiselivsbransjen. Dette er et område som er under Næringsdepartementets portefølje. Det er jo, som jeg nevnte i innlegget mitt, en del som handler om både kultur, næring og arbeid og sosial. Nå er det jo åpnet for flere ordninger nettopp for eventbransjen, men de treffer sikkert ikke så godt som det var tenkt, så vi må rett og slett bare jobbe videre med de ordningene som er, og få dem til å treffe bedre.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Anette Trettebergstuen (A) [12:50:43]: I åtte år har nå høyreregjeringen nedprioritert kultursektoren og med sine prioriteringer innenfor kulturpolitikken vært med på å øke forskjellene mellom by og bygd i folks kulturtilbud. Stillstand på budsjettene har for de fleste betydd reelle kutt. Man har rett og slett prioritert helt andre ting, som skattekutt til dem som allerede har mest fra før.

Året i år, da koronakrisen veltet inn over oss, viste med full styrke hvor utsatt og sårbar kultursektoren er. Kulturfolkene våre var de første som måtte gå hjem fra jobb da landet stengte ned. Saler måtte tømmes, scener måtte stenges på få timers varsel, og de er de siste som kommer til å kunne gå tilbake på jobb.

Krisen viser hvor sårbar man er som selvstendig arbeidstaker, som frilanser, og det viser hvor lite penger det er i kultursektoren. Det er derfor trist at regjeringens krisepakke kom sent, hadde for mange huller og er for kortsiktige. Mange kulturarbeidere går en lite

hyggelig jul i møte. De vet ikke hvor lenge de må regne med å få den skarve krisestøtten de får, og veldig mange har ikke mottatt en krone ennå. Mange har ingenting å leve av, men vi vet at krisen kommer til å vare. Da må også krisestøtten bedres, men den må også forlenges, så lenge krisen varer. Krisetiltak til krisen er over, og ordninger som treffer bedre og flere, må til.

Skreller man bort summene til krisestøtteordningene i dette budsjettet, er det et veldig stusslig budsjett – flatt i år igjen, det året da vi virkelig hadde trengt å pumpe opp aktiviteten, skape mer jobb til dem som jobber med å gi oss gode opplevelser, og også gi oss flere gode opplevelser gjennom det som for de fleste av oss har vært et veldig dystert år. Men nei, det kulturlivet får, er stillstand, som også innenfor årets budsjett for en del poster betyr reelle kutt.

Arbeidsplassene i kultursektoren og i servering og uteliv er tydeligvis ikke viktige for regjeringen. Andre bransjer får det som de vil, mens folka i kulturen nå mister jobben. Serveringsstedene og barene går konkurs uten at regjeringen løfter en finger. Det er ekstremt provoserende å vite at denne regjeringen er mer opptatt av å logre for storkapitalen, og at karanteneregler kan endres via sms, noe som har gjort at mange byer og steder nå er stengt igjen, og at folk mister jobben sin.

Arbeiderpartiet satser på kultur. Også i år har vi en milliard mer til kultur og frivillighet enn regjeringen. Vi satser på de kjente ordningene som treffer raskt, som gir resultater raskt, som ville skapt mer aktivitet og arbeid i kulturlivet, gjort det enklere for frivilligheten og idretten og fått flere med, og det trenger vi i denne tiden. Full momskompensasjon er det viktigste kravet fra alle aktørene vi snakker om i dag. Vi vil gi dem det.

Forskjellene øker, og flere og flere unger har ikke råd til å delta. Derfor er en av hovedsatsingene i vårt budsjett nettopp det – å få flere med: flere utstyrsbibliotek, slik at alle over hele landet kan låne utstyr til fritidsaktiviteter og ikke stå igjen fordi de ikke har råd.

Vi styrker kunstnerøkonomien fordi kunstnerne og kulturarbeiderne er viktige arbeidsfolk som trenger jobb, anstendig lønn og bedre arbeidsforhold.

Vi styrker Kulturfondet, og vi satser på kultur i hele landet med regionale fond, for man skal ha gode kulturopplevelser uavhengig av hvor man bor.

I årets budsjett er det også veldig mye rot. Regjeringen roter det til med prinsippet om armlengdes avstand når de flytter poster fram og tilbake mellom budsjettet og Kulturrådet. Det er vi imot.

I tillegg var det mange av oss som satte kaffen i halssjen da vi leste at den upopulære regionreformen som statsråden avlyste, allikevel ikke er avlyst, for et av de drøyeste forslagene var å avvikle de såkalte fordelingsnøkklene, altså den avtalen man hadde som gjorde

at regionteatrene, regionoperaene, regionale kulturinstitusjoner var sikret en fast finansiering fra statsbudsjettet. Dette er omtalt i budsjettet som om det skal bort.

Jeg lurer på: Hvem har egentlig skrevet dette budsjettet? Det er merkelig at det står ting i budsjettet som statsråden har lovet ikke skal skje, og som regjeringspartiene tydeligvis ikke har fått med seg, for to dager etter at budsjettet ble lagt fram, gikk man ut og sa at nei, dette kom ikke til å skje.

Det vingles, og er det noe kulturlivet ikke trenger nå, er det mer usikkerhet, mer vingling. De fortjener støtte, sikkerhet og et løfte om at de skal satses på. Det vil Arbeiderpartiet gi dem.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tage Pettersen (H) [12:55:53]: Koronaen har preget året og vil prege store deler av det kommende året. Derfor har regjeringen utarbeidet flere kompensasjonsordninger. Som det har vært nevnt, har det så langt i år vært brukt 5,5 mrd. kr, og det er planlagt brukt 2,5 mrd. kr til neste år – på 15 måneder altså 8 mrd. kr. I tillegg kommer ordninger hos finans, næring og Nav – så trolig minst 10 mrd. kr på 15 måneder.

På tross av Trettebergstusens karakteristikker som «sent», «huller» og «kortsiktig» må åpenbart noen treffe. Ikke noe annet land i verden er i nærheten av å kompensere kultur, idrett og frivillighet på dette nivået, tross mye kraftigere nedstenging.

Representanten er stadig ute med uttalelser som «Kulturministeren opptrer passivt. Det bekymrer meg at Abid Raja ikke går ut og beroliger kulturlivet» – og jeg kunne valgt mange andre. Mener representanten virkelig at regjeringen ikke har stilt opp for den sektoren vi har ansvar for, og hvordan ville Arbeiderpartiet løst dette på en annen måte?

Anette Trettebergstuen (A) [12:56:52]: Ja, representanten kunne nok funnet flere sitater, for jeg har vært alvorlig bekymret siden pandemien rullet inn over oss i mars, etter å ha sett at kultursektoren har kommet i annen rekke, at kulturarbeidere og de arbeidsplassene over hele landet som kanskje lider mest under pandemien, folk som ikke kan gå tilbake på jobb før krisen er over, og som lever av å samle folk, ikke blir lyttet til.

Krisepakken kom for sent, de har for store huller, og det er for mange som ikke treffes av dem. Det hjelper veldig lite de som jobber i Oslo Kru, som ikke treffes av stimuleringsordningene, som ønsker seg en kompensasjonsordning som de ikke får, og som ikke har lønn å leve av til jul, eller de som jobber på Parkteateret, som fortsatt venter på pengene de søkte om i mai, at høyre-regjeringen står her i salen og skryter av at Norge i sum

er det landet som satser mest på kultur gjennom denne krisen. De må bare innrømme at det er gjort et for dårlig politisk håndverk, og at ordningene ikke er godt nok innrettet.

Marianne Haukland (H) [12:58:14]: Som min kollega Pettersen prøvde å tydeliggjøre med sitt spørsmål, virker det på meg som at uansett hvor mange milliarder som ble lagt på bordet, ville Trettebergstuen kommet med nettopp den beskrivelsen av regjeringens arbeid. Hun er tidlig ute og langer ut med kritikk – selv om vi andre føler at vi har en regjering som i stor grad har valgt å gå kulturlivet i møte i denne svært krevende situasjonen.

I statsbudsjettet har Arbeiderpartiet én milliard mer til kultur, men velger ikke å støtte gaveforsterkningsordningen, som er med på å bidra til at flere private også kan være med og gi til kulturlivet.

Anette Trettebergstuen (A) [12:59:03]: Jeg kan begynne med det siste. Nei, Arbeiderpartiet vil ikke ha gaveforsterkningsordningen, for det er en ordning som er med på å øke forskjellene mellom by og bygd når det gjelder kulturtilbudet. Det er en ordning som gjør at de store byene får mye, mens de små stedene får lite eller ingenting. Og det er jo ikke gaveforsterkningsordningen som gjør det mulig for folk å gi til kulturen, det kan man gjøre så mye man vil, og det ønsker vi også, men vi er imot at en stadig større andel av kulturbudsjettet skal følge de private pengene inn til de populære kulturinstitusjonene, som allerede får mest. Det er dårlig bruk av penger, og det øker forskjellene i kulturtilbudet mellom by og land.

Når det kommer til krisestøtteordningene, hadde jeg vært fornøyd, jeg, hvis krisepakken kom tidligere, hvis man inkluderte underleverandørene, hvis man ikke etter hvert avkortet de ordningene man hadde innført, og hvis man klarte å lage en kompensasjonsordning som faktisk gjør at kulturliv, servering og uteliv får dekket kostnadene sine. Altså mange får ingenting i dag. Derfor anbefaler jeg høyre-regjeringen å snakke med disse folkene istedenfor å slå seg på brystet her i salen.

Himanshu Gulati (FrP) [13:00:20]: Forrige replikant stilte spørsmål om gaveforsterkningsordningen, og jeg ønsker å følge opp det, for dette er en ordning som belønner kulturlivet og de aktører som står på og jobber på en god og offensiv måte for å få private bidrag. Siden 2014 er det betalt ut flere hundre millioner kroner fra staten for å belønne den innsatsen. Jeg lurer derfor på hva representanten fra Arbeiderpartiet har å si til de institusjonene som har jobbet hardt og nytt godt av de belønningsordningene.

Anette Trettebergstuen (A) [13:00:51]: Representanten tar jo feil. Gaveforsterkningsordningen er ikke en ordning som belønner dem som jobber jevnt og trutt og godt med å skaffe seg private penger. Det er ikke det. Gaveforsterkningsordningen gir en sum statlige penger hver gang en privat giver gir til kulturlivet. Det er altså ikke innsatsen i institusjonene det står på her. Og vi ser at resultatet av gaveforsterkningsordningen og hvordan den treffer, er at f.eks. Agder-fylkene har fått 900 000 kr i gaveforsterkning mens Oslo har fått 20 mill. kr.

Hvis vi skulle følge logikken til Gulati, er det da sånn at Finnmark, Troms, Innlandet og Agder, de som kanskje ikke har de store populære institusjonene, jobber dårlig, og ikke jevnt og trutt, med å prøve å skaffe seg private penger, eller er det kanskje sånn at når man ser på hvordan markedet fungerer, er det slik at de private helst vil donere penger til de store institusjonene som allerede er populære?

Derfor er vi imot det, for det handler om å gi en pott penger i statsbudsjettet som øker forskjellene mellom institusjonene. Vi vil heller bruke det på noe annet. Og vi har generelt også en bedre økonomi for teatrene og museene.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Himanshu Gulati (FrP) [13:02:09]: Når vi snakker om kulturpolitikken og kultursektoren, blir det ofte en debatt om offentlige tilskudd og om dem som finansieres av skattebetalernes penger. Kultursektoren er imidlertid mye mer enn dette. Kulturnæringen er en stor næring som skaper titusener av arbeidsplasser over hele Norge, store verdier og ikke minst aktivitet i distriktene, og den er også knyttet opp til og en del av andre viktige næringer som f.eks. reiseliv og turisme. Kultursektoren og kulturnæringen er ofte det vi lever for, ikke bare det vi lever av.

Store deler av kulturnæringen har ingenting med offentlig subsidiering å gjøre, og jeg vil gjerne trekke fram et slikt eksempel: Cirkus Agora og Jan-Ketil Smørdal, som i nesten 30 år har drevet uten offentlige tilskudd – noen av de mange heltene i norsk kulturnæring som skaper glede og kulturopplevelser for folk over hele landet. Men dette året og denne krisen vi nå er inne i, har blitt for tøff selv for mange slike aktører. Begrensningene på publikum og begrensningene på muligheten til å samle seg har gjort at selv de aktørene som har drevet over lang, lang tid uten behov for eller ønske om offentlig tilskudd, har trengt hjelp for å komme seg gjennom og overleve denne krisen. Derfor er noe av det viktigste i dette budsjettet de ordningene som skal hjelpe kulturnæringen, bedrifter og andre arbeidsplasser med å komme seg gjennom krisen slik at

vi også har et godt kulturliv og sterke kulturbedrifter etter krisen.

En av disse ordningene som har vært veldig viktig for Fremskrittspartiet, er kompensasjonsordningen for selvstendig næringsdrivende og frilansere. Denne har Fremskrittspartiet ved flere anledninger forhandlet inn at skal forlenges – først ut året og nå fram til mars – det er en viktig ordning som vi er glad for at også forlenges nå i budsjettavtalen. Men det er ikke bare denne ordningen som er viktig. Også stimuleringspakken er en viktig ordning, hvor det skal brukes milliarder av kroner for å forsøke å normalisere aktivitetsnivået innenfor kultur, frivillighet og idrett. Disse ordningene er helt nødvendige når man ser på konsekvensene av det pandemiltakene har gitt av begrensninger når det gjelder muligheten til å samle både dem som skaper kultur og dem som skal nyte og også skape en økonomi for kulturen.

Fremskrittspartiet representerer også den alternative tenkningen i norsk kulturpolitikk. I stedet for en overbudspolitik har vi fokus på diskusjoner om innretning, og vi ønsker et økt publikums- og næringslivsfokus i kulturpolitikken. Det gjelder bl.a. på mediestøttefeltet, når det kommer til kunstnerstipender og på en rekke andre områder. Vi har blitt enige med regjeringen om et budsjett hvor vi har fått mange gode gjennomslag, men vi har også i budsjettbehandlingen synliggjort våre primærstandpunkt og vårt ønske om en annen innretning av store deler av kulturbudsjettet.

Jeg vil likevel trekke fram noen av de tingene vi er veldig glad for å ha kommet til enighet med regjeringspartiene om, bl.a. et økt fokus på filminsentivordningen, som vi mener gir god verdiskaping og aktivitet over hele landet, ikke minst i distriktene. I en flertallsmerknad ber vi regjeringen om å bruke en del av stimuleringspakken nettopp på å øke bevilgningen til denne ordningen. Vi er også glad for fokuset på å framheve krigshistorien for kommende generasjoners opplysning, bl.a. med bevilgning til Tungtvannskjelleren og også andre viktige bevilgninger. Fokuset på seilskutene er vi også glad for. Det handler om utdanning og kultur og har også et historisk perspektiv.

Mye av det kulturdebatten har handlet om i år, har vært andre ting enn penger, rammer og bevilgninger. Det kan man se innenfor frivillighet, idrett og ikke minst breddeidretten, hvor det ikke først og fremst var pengene, men begrensningene koronaepidemien ga, som skapte et folkelig engasjement og også et ønske fra breddeidretten og grasroten i disse bevegelsene om at man måtte tillate en så normal aktivitet som mulig innenfor smittevernmessige trygge rammer. Det kommer til å være den store utfordringen også de kommende månedene, så selv om bevilgningene er viktige –

og det følger vi opp – er det også viktig at vi innenfor smittervernmessige trygge rammer åpner for så mye normal aktivitet som mulig.

Tone Wilhelmsen Trøen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [13:07:28]: Hvis man leser Fremskrittspartiets alternative budsjett, partiprogram og så lytter til representanten Gulatis innlegg, er det tydelig at Fremskrittspartiet ideelt sett bare vil renske bort all kultur som ikke lønner seg, og som ikke er populær nok til å håve inn penger selv. Slik sett vitner det om et Fremskrittsparti som ikke forstår hvordan kunst- og kultursektoren henger sammen, at det meste av kultur aldri kommer til å lønne seg. Det er derfor vi har ordninger som gjør det mulig å ha mangfoldig kunst og kultur som treffer alle, uavhengig av hva vi liker selv, bl.a. arbeidsstipendene som gjør det mulig for kunstnere innenfor alle mulige sjangere å få et lite stipend, en skarve lønn å leve av et par år for å produsere kunst. Representanten har i forbindelse med budsjettet sitt, der de kutter 2 mrd. kr til kultur – intet mindre – bl.a. nesten en halv milliard til kunstnerstipend, uttalt at kunstnerstipendene er med på å gjøre kunstnerne passive. Kan representanten utdype hva han mener med det?

Himanshu Gulati (FrP) [13:08:32]: Som jeg sa i innlegget mitt, står Fremskrittspartiet for en alternativ tenkning i kulturpolitikken, også i måten virkemidlene og tilskuddene innrettes på. Vi har vært opptatt av at de tilskuddene man har, skal ha insentiv til økt aktivitet, enten det er gaveforsterkningsordningen, som vi nettopp snakket om, filminsentivordningen eller andre ordninger. Det vi har vært kritisk til når det gjelder kunstnerstipendene, er at det er en ordening som vi mener i mindre grad er knyttet til hvor mye man skaper, men kan virke passiverende ved at det er stipender uten de tydelige kravene og insentivene som vi ønsker i ordningene i kultursektoren.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [13:09:29]: Jeg opplever at Fremskrittspartiet er opptatt av å støtte kulturtiltak som kan finansiere seg selv. Det snakker man en del om. Men det er vitterlig en del tiltak, konkrete kulturposter, institusjoner og aktører som får foreslått direkte støtte fra Fremskrittspartiet i budsjettet. Så jeg opplever en form for inkonsekvens – ikke insolvens, men inkonsekvens – med tanke på at man på den ene siden har en slags ideologisk tilnærming til hvordan vi skal slå ned på det at vi støtter mye kultur i landet, og så velger man allikevel for Fremskrittspartiets del å støtte akkurat det

man liker. Kunne representanten forklare meg hvorfor? Dette er faktisk litt inkonsekvent for meg.

Himanshu Gulati (FrP) [13:10:23]: Jeg vil takke representanten for et godt spørsmål.

Fremskrittspartiets tilnærming i kulturpolitikken og også når det gjelder tilskuddene, har vært at vi ønsker å fokusere på bl.a. barn og unge, distriktene, det som har med kulturhistorisk verdi og opplysning å gjøre, mens vi har vært kritiske til økt statlig finansiering til mer sentrale institusjoner og også til visse typer ordninger av prinsipielle grunner, f.eks. mediestøtten, hvor vi foreslår store kutt. Så selv om det kan virke noe inkonsekvent og det også kan være noen tilfeldige utslag, er vår røde tråd at den statlige og offentlige kulturfinansieringen bør rette seg mot barn og unge, kulturhistorie og også en spredning over hele landet.

Freddy André Øvstegård (SV) [13:11:24]: Én ting er at Fremskrittspartiet ikke setter pris på alt det vi får tilbake for de offentlige kronene vi bevilger til kulturtilbud, både i ting vi ikke kan måle i kroner og øre, og også i økonomiske ringvirkninger som er positive for landet. Men det som kanskje er desto verre, er at Fremskrittspartiet, selv etter å ha styrt Finansdepartementet i over syv år, fremdeles ikke har lært en ansvarlig budsjettering på vegne av alle de som vil bli rammet av det som bestemmes i denne salen. Det ser vi særlig på det kanskje heftigste og saftigste kuttet som Fremskrittspartiet foreslår i sitt alternative budsjett, nemlig 2 mrd. kr – over natten – til NRK. Det er altså hundrevis av folk som skal sies opp over natten, som følge av et vedtak i Stortinget. Det er en stor virksomhet som skal rammes, det er en folkekjær virksomhet. Hva slags ansvarlighet er det i budsjetteringen?

Himanshu Gulati (FrP) [13:12:28]: Jeg vil begynne med å korrigere representanten på det første utsagnet, for vi setter stor pris på både kulturnæringen, det bidraget man gir, enten det er offentlig eller privat finansiert, og de ringvirkningene det skaper i samfunnet.

Når det gjelder finansieringen til NRK, hvor det er helt riktig at vi har synliggjort et annet synspunkt, og hvor vi også legger inn et stort kutt, synes jeg representanten skal se på resten av Medie-Norge. Vi har flere titalls aktører, om ikke flere, som konkurrerer i det samme markedet som NRK, om samme kvalitetsinnhold, om det samme publikum, mens NRK har et helt annet og skjermet konkurranseforhold. Mens hele resten av Medie-Norge i år har vært i en krise, har NRK vært skjermet for nesten alt dette. Vi mener at NRK må kunne forholde seg til litt mer av de samme rammevilkårene og realitetene som resten av Medie-Norge gjør hver eneste dag.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [13:13:41]: Kultur, idrett og frivillig aktivitet binder folk sammen i store og små fellesskap. Dette gir stor verdi for den enkelte og er grunnleggende i et velfungerende demokrati.

I vårt alternative budsjettforslag for 2021 foreslår vi å øke kulturbudsjettet med 630 mill. kr mer enn regjeringen. I tillegg har vi en rekke andre satsinger på frivilligheten, og ikke minst foreslår vi å øke kommunenes frie inntekter med 3 mrd. kr pluss 2 ekstra milliarder til aktivitetsfremming, slik at kommunene kan prioritere lokalt kulturliv, idrett og annen frivillig aktivitet mye mer.

Ekstra viktig er det å støtte dette feltet nå, da koronapandemien har rammet det skikkelig hardt. Konsekvensene av smitteverntiltakene er svært store. Konserter, festivaler, teaterforestillinger, filmvisninger, eventer, lokale kulturarrangementer samt ekstra mange idrettsarrangementer er blitt avlyst. Mye trening samt aktivitet i frivillige organisasjoner har også enten stoppet opp eller blitt begrenset. Nedstengte møteplasser, inaktivitet og avlyste kulturarrangementer preger lokalsamfunnene. Tradisjonsrike julekonserter får de færreste delta på nå, om kirkerommene er aldri så store og benkeradene aldri så tomme, på grunn av regjeringens noe underlige regel om at fastmonterte stoler er så mye bedre enn fastmonterte kirkebenker smittevernmessig, noe som også begrenser folks mulighet til å delta på julegudstjenester eller til å få vise noen de har mistet, den siste ære i begravelsen.

I en uforutsigbar tid som begynner å hale ut, trenger befolkningen at myndighetene strekker seg for å finne riktig balanse mellom smittevern og nedstengning. Ikke minst trenger kulturlivet og frivilligheten dette, og de trenger forutsigbarhet. Regjeringen har lagt fram flere krisepakker med ulike ordninger gjennom året – mange til hjelp, men ofte har de bidratt til å skape mer usikkerhet enn ro. Kritikken har til tider haglet når det gjelder både innretning, kriterier, grad av kompensasjon, varighet og formål. Deler av kulturlivet og frivilligheten har nemlig falt helt utenfor. Regjeringen har f.eks. avgrenset kompensasjonsordningen for frivilligheten og idretten til kun å gjelde organisasjoner med over 25 000 kr i tapte inntekter, og de som mottar minst 60 pst. i statlige tilskudd, står utenfor både denne ordningen og kompensasjonsordningen for kultur. Dette betyr i realiteten at store deler av grasrotaktiviteten lokalt er avskåret fra å få dekket sine tap. Og ennå har man ikke funnet gode måter for å inkludere viktige aktører som utleieselskaper eller eventbransjen, som sørger for mye inntekter til kulturlivet, ei heller for viktige arrangører og møteplasser i lokalsamfunnet som grendehus og bydelshus.

En måte å erstatte tapene til alle de frivillige lagene og foreningene som ikke får ta del i støtteordningene på, er å innføre frivillighetens hovedkrav i årreis, nemlig full momskompensasjon ved kjøp av varer og tjenester i 2021. Det mangler 350 mill. kr for at det ønsket skal innfris. Vi i Senterpartiet har en rekke ganger fremmet forslag om at momskompensasjonsordningen for frivilligheten må bli rettighetsfestet, og at det innføres 100 pst. kompensasjon. Dessverre har vi ikke fått gjennomslag for det. Men i vårt alternative budsjett er det fullt gjennomslag, og vi øker rammene for momskompensasjon til frivillige organisasjoner med de nevnte og nødvendige 350 mill. kr.

På toppen av dette foreslår vi 300 mill. kr til å videreføre kompensasjonsordningen for kultur og frivillighet helt fram til juli. Vi utvider ordningen til å gjelde for lukkede arrangementer også, bl.a. for å redde eventbransjen, og vi reduserer lavsatsen på moms fra 12 til 6 pst., som vil gjøre det mer attraktivt å kjøpe billetter bl.a. til idrettsarrangementer, museer, konserter osv. Så bruker vi 740 mill. kr på å videreføre både kompensasjonsordningen på 80 pst. og feriepengene til selvstendig næringsdrivende og frilansere fram til jul, noe som er ekstremt viktig for majoriteten av kunstnerne våre og andre kulturaktører.

Koronapandemien har vist hvor viktig mediene er både nasjonalt og lokalt. En del medier har klart seg godt økonomisk, mens andre har tapt store annonseinntekter og fått en økonomisk knekk. Det var først etter et anmodningsvedtak i Stortinget at regjeringen fikk på plass en midlertidig kompensasjonsordning for redaktørstyrte medier. Ved behandlingen av ordningen mente Senterpartiet at regjeringens forslag til innretning ikke ville treffe mediebedriftenes behov når man bare gikk ut fra omsetningssvikt og ikke annonsesvikt. Erfaringene viser nå at vi hadde rett, og at ordningen traff dårlig, da kun en tredjedel av kompensasjonsmidlene er blitt utbetalt. Nå sliter særlig lokalavisene med inntil 15 000 i opplag dramatisk. Det er dramatisk for dem og for dem som står i fare for å miste jobbene, men det er også dramatisk for mediemangfoldet vårt. Senterpartiet foreslår derfor en kraftfull mediekrisepakke på godt over 70 mill. kr, hvorav 30 mill. kr er øremerket nettopp lokalavisene. Vi foreslår også ekstra midler til likestillingsarbeid og en stor styrking av filmfeltet, av Kulturfondet og av andre kulturformål rundt om i landet, og selvfølgelig av kulturminnefeltet. Det siste kommer jeg tilbake til i et senere innlegg.

Med dette tar jeg opp våre forslag.

Presidenten: Representanten Åslaug Sem-Jacobsen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Tage Pettersen (H) [13:18:58]: Senterpartiets alternative budsjett innebærer en økning i bruk av oljepenger på 29 mrd. kr – like mye ekstra som Arbeiderpartiet og Rødt når vi legger det sammen. Økningen i budsjettet er delvis gjort med det jeg vil definere som monopolpenger når de foreslår kutt i byråkrati på 2,1 mrd. kr totalt, hvorav 56,5 mill. kr skal tas i Kulturdepartementet. 18,5 mill. kr av disse igjen tas i administrasjonen til Norsk kulturråd, som kan bety en nedleggelse av kontorene i Trondheim og Bodø. Det er det samme Kulturrådet som i disse dager saksbehandler søknader kommet inn under pandemien, og som sørger for at penge- ne kommer ut.

Jeg lurer på hva Senterpartiet tenker om at deres avbyråkratisering av kulturlivet i realiteten fører til en nedbygging av kulturens infrastruktur, og at dette er et alternativt kulturbudsjett som verken distriktene eller byene får glede av.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [13:19:50]: Takk for spørsmålet.

Vi i Senterpartiet har en holdning om at vi er nødt til å få ned byråkratiet og også konsulentbruken rundt omkring, basert bl.a. på Riksrevisjonens kritikk av hvor mange konsulenter vi bruker i staten.

Vi har spurt Finansdepartementet hvor mye bl.a. Kulturrådet bruker på PR, kommunikasjon og konsulentvirksomhet. Da har vi fått høre at det er 29 mill. kr bare i 2019. Den summen vi da tar er ikke spesielt stor. De 29 mill. kr innbefatter faktisk ikke honorarer til dem som sitter i styret, råd og utvalg, som er en veldig viktig del av det Kulturrådet driver med. Så jeg mener at dette kuttet er helt innenfor hva som er forsvarlig.

Silje Hjemdal (FrP) [13:20:59]: Jeg var egentlig i dag fristet til å be representanten Sem-Jacobsen om et svar på hva hun synes om Fremskrittspartiets gjennomslag for å kutte i grensehandelsavgiftene, for da vi spurte partilederen til representanten, var det bare latter man ble møtt med. Det er kanskje en konsekvens av det man kan kalle et insolvent budsjett fra Senterpartiet.

Representanten tok opp at Fremskrittspartiet av og til prioriterer saker som vi er opptatt av. Ja, det er helt riktig. Men noen ganger er faktisk også Senterpartiet på den linjen. Det skjer faktisk noen ganger at vi er ganske så enige, f.eks. angående Kveik øl. Så jeg lurer på om representanten fra Senterpartiet kan utdype sine ambisjoner for å ta vare på denne viktige kulturarven.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [13:22:00]: Nå ble jeg veldig spent på hva representanten Hjemdal skulle spørre om, og at vi endte opp i Kveik øl og gjærsoppen kveik, som er en urgammel ølsopp fra Voss, det var fantastisk.

Rundt omkring i verden er det blitt en vanvittig interesse for mikrobrygging av øl. Og ingen ting er mer populært enn denne soppen fra Voss, som er nedarvet fra generasjon til generasjon i flere hundre år på gårdene. Det er ganske unikt i verdenssammenheng.

Internasjonale selskaper har prøvd å få tak i den og prøvd å kapitalisere den. Det er utrolig trist hvis vi i Norge ikke klarer både å bevare og å sikre kveiksoppen, og også rett og slett lage litt næring av det. Derfor har vi puttet på en halv million kroner for at de skal få satt i gang det prosjektet på Voss. Det vet jeg at representanten fra Fremskrittspartiet er med på.

Marianne Haukland (H) [13:23:15]: Kuttet til Kulturrådet på 18,5 mill. kr er en del av et totalt kutt på nesten 200 mill. kr på Senterpartiets alternative kulturbudsjett – til tross for at Senterpartiet i sitt alternativ til finansiering bruker 29 mrd. oljekroner til å glasere budsjettet. Hvor mange oljekroner måtte Senterpartiets budsjett inneholde for at den opprinnelige rammen til kultur skulle blitt beholdt?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [13:23:53]: Takk for spørsmålet. I år er det en veldig spesiell situasjon. Senterpartiet har hvert år – så lenge vi har vært i opposisjon – i budsjettene våre holdt oss innenfor den rammen som også regjeringen har. Vi fører en ansvarlig budsjett-politikk.

Nå er vi i en situasjon der det er veldig mange som sliter økonomisk. Det er krise der ute. Da har vi valgt å lytte til dem og være mer proaktive enn det regjeringen er, med tanke på å sikre at de får gode støtteordninger. Så i sum har vi – fram til 1. juli, som er den datoen vi har lagt til grunn i vårt statsbudsjett – brukt 32 mrd. kr på krisetiltak. Mesteparten av det er nok oljepenger, men vi har også en god del på innsparinger i byråkrati rundt omkring, som representanten var inne på, og det er kutt som definitivt er forsvarlig nå. Det viktigste er å få penger og hjelp ut til førstelinja, eller ut til de kunstnerne eller de konkrete aktørene som sliter.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Freddy André Øvstegård (SV) [13:25:15]: Vanligvis bruker jeg litt tid på starten av hovedinnlegget mitt i kulturbudsjettdebatten til å si litt om betydningen og verdien av kunst- og kulturlivet. I år bør det være åpent for de aller fleste. Vi har alle sammen følt savnet etter å gå på konsert, som før, å se et teaterstykke, som før, å gå på kino, som før, og å danse, tett i tett, langt utover i de sene nattetimer, som før. Det er et gråere, mindre meningsfullt – og jeg vil si mindre menneskelig – liv uten kunst og kultur, uten de fellesskapene som kunst

og kultur skaper, uten de felles referansene og de felles historiene vi blir fortalt gjennom kunst og kultur.

Kunst og kultur er helt grunnleggende og nødvendige menneskelige behov. Men selv om alle, kanskje mer enn noen gang, virkelig forstår hvor viktig kulturlivet er for hver og en av oss, så er det én erkjennelse som tydeligvis ikke har nådd alle – og det gjelder særlig regjeringen – og det er at kulturlivet også er en seriøs og viktig næring, som før korona sysselsatte 36 000 personer og skapte verdier for 39 mrd. kr i året. Krisehjelpen som kulturlivet har fått fra regjeringen dette året, har vært systematisk for lite, for sent og stadig full av hull: kompensasjons- og stimuleringsordninger som kommer for sent, som varer for kort, og som ikke treffer hele verdikjeden, dobbeltkommunikasjon fra regjeringen, som når kulturministeren den ene dagen ber feltet om å arrangere julekonserter, og statsministeren dagen etter ber folk om å holde seg hjemme, og manglende forutsigbarhet, ikke minst, når kompensasjonsordninger forlenges bare for uker eller måneder av gangen og det blir umulig for kulturlivet å planlegge etter neste sving.

Nå gjelder det bl.a. de selvstendig næringsdrivende, de som lever av å levere i kulturlivet, som står på bar bakke etter februar, og det gjelder festivalarrangørene, som ikke vet om det er kompensasjonsordninger etter juni i år.

SV har foreslått å rette opp i alt dette, gang på gang, og vi gjør det også i årets budsjett. Så lenge det er smitteverntiltak, må det være kompensasjon – så enkelt. Hadde den setningen stått i budsjettet, hadde alt vært bra. Støtten de selvstendige får, må forlenges, og ordningene må treffe hele verdikjeden.

Men det kommer også en tid hvor vi skal se framover igjen og ikke bare slukke branner. Det kommer en tid da vi skal bygge kulturlivet videre, med nye satsinger, for å få et enda rikere og mer variert kulturliv, som når enda bredere, til glede for alle, uavhengig av lommebok og adresse.

Vi skal bruke 1 pst. av statsbudsjettet på kulturformål. SV prioriterer 1 mrd. kr mer til kulturformål i årets budsjett. Noe går til krisehåndtering, men mye går også til å peke ut kursen videre. Og i vårt nye kulturløft vil SV særlig prioritere den kulturelle grunnmuren, grasrotkulturlivet, som skal være til stede i hele landet og nå bredt. Kulturskolen er et fantastisk utdannings tilbud som også er viktig for kulturlivet, men kulturskolen er klassedelt. Med en gjennomsnittspris på godt over 3 000 kr bare for elevplassen blir det uaktuelt for mange familier. Derfor foreslår SV 200 mill. kr for å gjøre kulturskolen gratis, og til å opprette 6 000 nye kulturskoleplasser i det nye skoleåret.

Vi foreslår også 100 mill. kr i tilskudd til etablering og drift av fritidsklubber og ungdomshus. Åpne og gratis møteplasser hvor ungdom selv er med og styrer, og hvor det foregår masse kulturaktivitet, er en viktig del av den kulturelle grunnmuren, men den blir ofte glemt, og det vil vi gjøre noe med i årets budsjett. Vi foreslår også 45 mill. kr mer til utvikling av bibliotekene og ikke minst 100 mill. kr mer til kulturfrivilligheten, bl.a. gjennom en opprydding i tippemidlene.

Dette er bare noen av de prioriteringene vi gjør i årets budsjett. Jeg kunne også nevnt styrket kunstnerøkonomi, 100 mill. kr mer til Norsk kulturfond, eller mer til institusjonene, men i sum betyr SVs kulturbudsjett et enda rikere og mer variert kulturliv som enda flere kan delta i, uavhengig av lommebok og adresse. Vi bygger ned barrierer mot deltakelse og bygger opp kulturlivet for de mange.

Og med det tar jeg opp de forslag som måtte stå igjen.

Presidenten: Jeg tror presidenten sier det slik at alle forslag er tatt opp.

Freddy André Øvstegård (SV) [13:30:18]: Så fint!

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tage Pettersen (H) [13:30:27]: Da Solberg-regjeringen overtok, ble 0,5 mrd. kr av spilloverskuddet tildelt til kulturformål. Tildelingen til kultur er nå på over 800 mill. kr. Enkelte formål er overført fra statsbudsjettet til spillmidlene, noe som igjen har gitt økt handlingsrom i de ordinære budsjettene. Spilloverskuddet varierer, som vi vet, fra år til år, og derfor kan formålene som finansieres av spillmidlene også variere. SV foreslår i sitt alternative budsjett en utfasing av aktørene som ikke direkte jobber med den brede kulturfrivilligheten – hva nå det måtte være. Kan representanten bidra til å oppklare hva eller hvem den brede kulturfrivilligheten er, og ikke minst hvorfor SV foreslår primært å fjerne organisasjoner og tiltak som er prosjektbaserte, som kanskje krever minst forutsigbarhet fra ordningene?

Freddy André Øvstegård (SV) [13:31:19]: Det er enkle svar på de spørsmålene. I vårt alternative budsjett har vi helt konkret pekt på de tiltakene som i dag ligger på tippemidlene, og som vi har foreslått å finansiere over statsbudsjettet i stedet. Det er en liste. Jeg vil ikke bruke tiden i replikken min til å lese opp den listen, men jeg kan anbefale representanten å slå opp på side 40 i SVs alternative budsjett.

Grunnen til at vi gjør det, er at stadig flere tiltak har blitt flyttet i en saldering fra statsbudsjettet over til tippemidlene, og det har jo gått på bekostning av noe. Det

har gått på bekostning av Frifond, altså støtte til barne- og ungdomsfrivilligheten. Det har gått på bekostning av de lokale kulturanleggene, f.eks. det å ordne opp i en gymsal med dårlig akustikk, hvor det er korpsøving. Det har også gått på bekostning av Den kulturelle skolesekken. De tre ordningene vil vi verne om, gi dem økt bevilgning, mot at vi flytter de andre til statsbudsjettet.

Marianne Haukland (H) [13:32:38]: Representanten Øvstegård kritiserer regjeringen for at den under hele denne krisen har løpt etter for å finansiere, og at det har vært ad hoc, med hull og tull. Kulturlivet har altså gjennom denne krisen fått nesten 8 mrd. kr, og jeg opplever at regjeringen har manøvrert seg godt, tatt imot innspill på veien og vært villig til å rette seg etter dem. Mener SV at de forsto denne krisen bedre enn alle andre?

Freddy André Øvstegård (SV) [13:33:12]: Jeg tror ikke jeg brukte ordene «hull og tull» i mitt innlegg, men jeg kan skrive under på det også, i og for seg. Jeg velger å svare på det spørsmålet med et konkret bilde på en del av problematikken, som illustrerer hele den slette behandlingen regjeringen har gitt kulturlivet, og det er hvorvidt underleverandører skal inkluderes i kompensasjonsordningene for kulturlivet. Da nedstengingen skjedde i mars, var jeg ganske kort tid etter i en debatt sammen med komitélederen på Dagsnytt 18, hvor jeg tok opp dette. Bransjen var helt tydelig på at med en kompensasjonsordning som kun treffer arrangørledet, vil mange sceneteknikere og alle andre som lever av å levere, slite massivt fordi de ikke får pengene. Sommeren 2020, altså månedvis etterpå, hadde regjeringen til slutt tettet det hullet i ordningen. Så kom det få måneder etterpå en stimuleringsordning hvor det samme hullet er tilbake. Det viser en regjering som ikke har den dialogen med feltet som er nødvendig for å finne kriseordninger som har en god og treffende innretning.

Presidenten: Presidenten kan bekrefte at Øvstegård ikke brukte ordet «tull». Det står for øvrig på en liste jeg har over uparlamentariske uttrykk, så da ville jeg kanskje ha bemerket det.

Himanshu Gulati (FrP) [13:34:34]: I sitt alternative statsbudsjett for neste år foreslår SV en netto økning i skattebyrden på over 24 mrd. kr. Dette vil også ramme store deler av norsk næringsliv, norske bedriftseiere og norske virksomheter som står for verdiskaping innenfor kultursektoren. Disse får altså flere byrder lagt på sine skuldre med SVs alternative skatte- og avgiftsopplegg. Dette er en næringsfiendtlighet som også påvirker kultursektoren. SV ser ut til å ha et stort hjerte for kultur, men et litt mindre hjerte for kulturnæringen. Hva

vil SV gjøre for å gjøre det lettere for bedriftseiere å satse på flere arbeidsplasser i kulturnæringen?

Freddy André Øvstegård (SV) [13:35:14]: For det første kan vi jo starte med å sørge for at de bedriftene som nå er i ferd med å gå konkurs fordi de ikke får krisehjelp fra regjeringen før etter februar, skal få utbetalt krisestøtte, f.eks. i kultur- og utelivsnæringene hvor vi har massevis av viktige bedrifter som sysselsetter mange mennesker og bidrar til mangfold i lokalsamfunnene våre, men som nå går konkurs mens de venter på hjelp. Det er bare én ting, som vi har foreslått en egen hasteløsning for å rydde opp i.

Så til hele premisset for spørsmålet fra Fremskrittspartiet: Det er jo veldig lite interessant å diskutere det totale samfunnsnivået på skatte- og avgiftspolitikken. Det som er interessant, er fordelingen av det. Og ja, SV øker skattene for dem som har aller, aller mest fra før, for å bruke pengene på bl.a. lavere skatter til vanlige folk – i motsetning til de nå syv statsbudsjettene som Fremskrittspartiet har støttet, hvor det er de rikeste som får skatteuttak, mens vanlige folk bare får smuler.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [13:36:34]: Dette er et kulturbudsjett som skal ta oss gjennom den krevende tiden vi er i. Som flere allerede har vært inne på, vet vi at de ni-ti siste månedene har rammet kulturbransjen hardt. De var noen av de første som måtte stenge ned, og dessverre også de siste til delvis å åpne opp igjen, og fortsatt er de pålagt mange begrensninger. Samtidig har vi sett at bransjen har kastet seg rundt og vært kreativ i løsningene, og det setter vi utrolig stor pris på. Kulturbransjens kreativitet og skaperkraft er vi helt avhengig av som samfunn, og spesielt i denne tiden trenger folk å ha lyspunkt å se fram til.

I en uforutsigbar tid kan vi ikke være passive og bare vente på at vi skal vende tilbake til normalen. Løsningen på litt lengre sikt er ikke å videreføre midlertidige kompensasjonsordninger som fører til at kulturlivet og frivillig sektor ikke kommer i gang igjen, så derfor har det vært viktig å vri støtteordningene sånn at de stimulerer til aktivitet, og at det skal lønne seg å holde hjulene i gang. Regjeringens mål er å bidra til at kulturlivet, frivilligheten og idretten skal klare seg godt gjennom krisen, og i år og i fjor er det altså til sammen bevilget over 8 mrd. kr over kulturbudsjettet.

Kultur, idrett og frivillighet skal være for alle, og derfor slår vi et slag for mangfold i dette budsjettet. Vi vil ha et økt mangfold av deltakere, aktører og utøvere og større bredde og mangfold i kulturuttrykk og kulturtilbud. Kristelig Folkeparti er glad for at det bevilges nesten 16 mill. kr til barne- og ungdomskultur. Vi vil at

alle barn og unge skal ha mulighet til å oppleve kunst- og kulturuttrykk, uttrykke seg gjennom kunsten og delta i kulturaktiviteter sammen med andre – innenfor trygge rammer og uavhengig av geografi, økonomi, religion, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering og kulturell bakgrunn. Til våren skal vi også behandle en stortingsmelding om barne- og ungdomskultur, noe vi ser veldig fram til.

Glade er vi også for å sikre den videre støtten til Norsk kulturforum, NOKU. Norsk kulturforum har som en nasjonal, landsdekkende kompetanseorganisasjon et veldig viktig mandat for den lokale kultursektoren. Det er viktig at vi får et rikt kulturliv over hele Norge, og NOKU er en viktig bidragsyter til et aktivt og engasjerende kunst- og kulturliv, som skaper gode lokalsamfunn og gir mennesker økt livskvalitet.

Vi ønsker som kjent full momskompensasjon for frivilligheten, og dette budsjettet følger opp vår opptrappingsplan på området. Ordningen for frivillige organisasjoner foreslås økt med nesten 119 mill. kr og vil nå være på 1,8 mrd. kr. Også momskompensasjonsordningen for bygging av idrettsanlegg blir styrket med i overkant av 100 mill. kr, til nesten 300 mill. kr. Vi ser fram til Frivillighetens år i 2022 og har derfor bevilget 3 mill. kr til Frivillighet Norge til forberedelse av denne markeringen.

Videre styrker vi arbeidet med talentsatsing – og også dansefeltet. Det har vært viktig for oss å gi dans som kunstform et løft både ved å sikre en sterkere infrastruktur for profesjonell dans og også ved å legge til rette for økt aktivitet både regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Det siste året har studieforbundene og Voksenopp-læringsforbundet blitt flyttet fra Kunnskapsdepartementet til Kulturdepartementet. Studieforbundene gir et viktig bidrag til voksenopplæringen i frivillig sektor. Vi i Kristelig Folkeparti er glade for at denne delingen er vedtatt, at budsjettmidlene nå er delt mellom Kunnskapsdepartementet og Kulturdepartementet. Vi forventer at studieforbundene blir videreutviklet og tatt vare på under nytt departement, og derfor har vi også bedt regjeringen rette opp bevilgningen til studieforbundene under Kulturdepartementet i revidert nasjonalbudsjett.

Gledelig er det også med den styrkede innsatsen regjeringen gjør for å bevare kirkene våre. I 2020 ble det bevilget til sammen 72 mill. kr, og i 2021 er det foreslått en bevilgning på 60 mill. kr til bevaring av kulturhistorisk viktige kirkebygg, hvorav 40 mill. kr av disse skal gå til klimaskall og utskifting av elanlegg og rørover. For Kristelig Folkeparti er det av høy prioritet at vi tar vare på de historiske kirkebyggene våre, da de er en veldig viktig del av vår kristne kulturarv.

Det har vært et annerledes og krevende år for alle – og særlig for kulturbransjen. Ettersom den er så mangeartet og fragmentert, har det vært utfordrende å finne treffsikre innretninger og kompensasjonsordninger i første runde, men vi har lyttet, og vi har forsøkt å avhjelpe som best vi kan, og det vil vi også gjøre i fortsettelsen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [13:41:26]: Jeg har merket meg at når representanten Gleditsch Lossius har innlegg og skal omtale Arbeiderpartiet, er det en veldig inderlighet i måten å omtale oss på, som et parti som vil at staten skal styre livet til folk. Jeg er litt interessert i å få svar på et spørsmål. For eksempel 160 mill. kr til fritidsaktiviteter til barn nå i jula, full momskompensasjon, en kraftig heltidssatsing, 20 mill. kr mer til frivilligheten, at vi vil la de rike betale mer i skatt, og at de med lavest inntekt får lette, vi vil innføre skolemat, vi vil ha rimelige SFO og barnehager, vi vil øke arbeidsstipendet til kunstnere, vi har lagt på bordet 15,5 mill. kr for å motvirke regjeringens kutt til studieforbundene, eller vi kan si økt brillestøtte: Er dette ting som er statlig styring, som representanten Lossius er så imot?

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [13:42:31]: Jeg tenker at i forbindelse med behandlingen av frivillighetsmeldingen var Arbeiderpartiet veldig tydelig på at de ønsker å styre frivilligheten. De sa det veldig tydelig, at forebygging skal være styrende for frivilligheten. Sånn tenker ikke Kristelig Folkeparti. Vi vil at frivilligheten skal være fri. Den må være fri for å ha sin kraft, og den betyr så utrolig mye. Hvis vi skal ha et virksomt og godt samfunn, er vi helt avhengig av frivilligheten på alle områder. Og det er kun ett eksempel på hvordan vi tenker helt annerledes, både om frivillighet og om familiepoltikk og en rekke andre politikkområder.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [13:43:27]: Regjeringen står fast på den noe underlige regelen om at fastmonterte benker i kirker, uansett hvor stort kirkerommet er, ikke skal kunne betegnes som fastmonterte stoler, som altså er kriteriet som må oppfylles om man skal ha over 50 besøkende på et arrangement. Det betyr at mange ikke får gå i begravelse når de mister noen. Det betyr at svært få får deltatt under julegudstjenester, noe som er viktig i disse tider. Det betyr også at veldig mange ikke får gått på julekonsert i kirkene, noe som er synd for dem som vil oppleve konsertene, men ikke minst for kulturnæringen som tjener veldig mange av pengene sine i forbindelse med dette. Dette betyr også i sin tur at man bare må øke støtteordningene senere. Synes Kristelig Folkeparti det er riktig at regelverket håndteres så

strengt? Kunne balansen mellom smittevern og kultur, næring og ikke minst den religiøse opplevelsen vært bedre?

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [13:44:23]: Jeg tenker at når det kommer til smittevern, er det viktig at man tenker helhetlig, og når det gjelder de smittevernrådene som blir gitt, har man nettopp tenkt helhet. Det er viktig at man ikke overprøver disse her i Stortinget, selv om man av og til, som også representanten beskriver, kjenner på at dette virkelig koster, folk kjenner på savn, de ønsker å kunne være i kirken både ved julegudstjenester og i begravelser. Men det er, igjen, det overordnede hensynet til å verne liv og helse som gjør at vi velger å ha det så restriktivt. Jeg opplever at folk flest er veldig fornøyd med hvordan regjeringen har håndtert dette til nå, og de viser at de har høy tillit, og at de ønsker å følge de reglene som blir gitt, og det tror jeg de også vil gjøre i fortsettelsen. Men vi ser jo at situasjonen i Norge er en helt annen sammenlignet med bl.a. våre naboland.

Freddy André Øvstegård (SV) [13:45:28]: Representanten Gleditsch Lossius beskrev frivilligheten med veldig gode ord, og jeg deler viktigheten av den, men dessverre lider også frivilligheten under koronakrisens konsekvenser. Vi har bl.a. fått en rapport som viser tydelig at særlig små lag og foreninger ikke får ta del i de kompensasjonsordningene som har blitt lagt for kultur og frivillighet det siste året. De kvalifiserer ikke for å få støtte, og veldig mange av dem står i en akutt situasjon.

Så vil jeg særlig peke på barne- og ungdomsfrivilligheten, for den ligger veldig nært mitt hjerte. Det er en demokratiskole, som er viktig, som gir aktivitet og tilhørighet for veldig mange barn og unge i hele landet. I revidert budsjett 2020 fikk de ekstra midler over grunnstøtten for å kompensere for koronakrisen. I budsjettet for 2021 er dette tatt vekk igjen. LNU selv sa det så fint, at den unge frivilligheten er glemt i statsbudsjettet for 2021. Hvorfor har regjeringen glemt den unge frivilligheten?

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [13:46:33]: Som jeg også var helt tydelig på i mitt innlegg, har det på grunn av at hele kulturlivet er så fragmentert og mangfoldig, vært vanskelig å innrette kompensasjonsordningene så presist at alle blir truffet på en riktig måte. Jeg har, i likhet med representanten, et stort hjerte for barne- og ungdomsfrivilligheten og har god dialog med LNU på dette, og de opplever i sine lag der ute at noen kjenner på den begrensningen som 25 000-kronersgrensen gir, mens andre igjen håndterer det greit fordi det har vært mindre aktivitet i laget. Når det er sagt, er vi veldig glad

for den bevilgningen vi fikk på plass til LNU i fjor, med 2 mill. kr til en portal der de kan få oversikt over lokaler. Jeg opplever også at de bruker denne tiden til å jobbe med å utarbeide den portalen.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Abid Q. Raja [13:47:51]: 2020 har vært et år med mange prøvelser. Den 12. mars innførte regjeringen de mest omfattende tiltakene vi har hatt i Norge i fredstid, tiltak som var nødvendige for å hindre at smittespredningen av covid-19 kom ut av kontroll. Aktørene innenfor kulturlivet var blant de første som måtte stenge ned og avbryte sin aktivitet. Trolig blir denne sektoren også den siste som kan gjenoppta normal virksomhet.

Regjeringen var raskt på plass med økonomiske tiltak for å avhjelpe situasjonen. Etter dette har vi kontinuerlig jobbet med å forlenge, forbedre og videreutvikle de økonomiske tiltakene på området. Til sammen er kulturbudsjettet økt med over 5,5 mrd. kr i løpet av dette året, og vi har foreslått over 2,5 mrd. kr for neste halvår, de første seks månedene på nyåret, slik komitélederen var inne på – altså over 8 mrd. kr for å håndtere dette, alene fra Kulturdepartementets side.

Jeg skulle gjerne sagt at vi er i mål, men det er vi selvsagt ikke. Derfor er også forslaget til kulturbudsjettet for 2021 sterkt preget av koronasituasjonen.

Regjeringen har lagt fram et rekordstort kulturbudsjett på vel 23,6 mrd. kr, en økning på over 3,7 mrd. kr, 18,7 pst. opp fra saldert budsjett 2020. Og ennå er situasjonen så usikker at vi ikke har tatt høyde for virkningen av koronaen i mer enn de første seks månedene av neste år.

Kulturlivets evne til å tenke nytt har vært imponerende. Min fremste oppgave som kultur- og likestillingsminister er å støtte opp under kulturlivet i den svært krevende tiden de står i.

Kulturbudsjettet for 2021 skal stimulere til aktivitet så langt det er mulig. Målet med dette budsjettet er ikke å stille kulturlivet i bero. Vår visjon er at kulturlivet skal være i stadig utvikling, at flere skal delta i det, at kulturen skal nå ut til et større publikum, og at det skal være rom for et mangfold av kunstuttrykk og kulturtilbud. Målet er å ta et krafttak for mangfold.

La meg derfor kort oppsummere noen av de viktigste prioriteringene i budsjettet som blir vedtatt i dag:

- Vi har lagt fram et budsjett med over 2,2 mrd. kr til videreføring av støtteordningene for kultursektoren, frivilligheten og idretten.
- Vi styrker bevilgningene til musikk- og scenekunstinstitusjoner og museer med nye 200 mill. kr.
- Vi setter av nye 100 mill. kr til midlertidige arbeidstipender for kunstnere. De kommer på toppen av

100 mill. kr, som altså ble vedtatt i revidert nasjonalbudsjett 2020.

- Vi styrker også momskompensasjonsordningene for frivilligheten og idretten.
- Regjeringen satser på barn og unge og har foreslått en økning på 16 mill. kr til ulike tiltak som skal fremme barne- og ungdomskultur. I tillegg kommer 29 mill. kr til ulike talentsatsinger.

Etter regjeringens 17. mai-video ble jeg på en måte en dansende minister. Derfor er jeg veldig fornøyd med at vi har fått på plass et skikkelig løft for dansefeltet – mange har snakket om det, men vi gjør det – med 11 mill. kr til fordeling også til de regionale dansesentrene.

Kulturen skal bygges nedefra og nå ut til hele befolkningen. Regjeringen har gjennom de siste årene prioritert søknader fra institusjoner og aktører som gjennomfører prosjekter og tiltak for økt mangfold, for likestilling og for integrering. Totalt har vi nå fordelt 30 mill. kr til på slike søknader.

Jeg vil benytte anledningen til også å takke komitélederen og komiteen for et godt arbeid. I en krevende tid vil vi klare å lande et godt budsjett som skal bringe sektoren gjennom denne krisen. Jeg vil også benytte anledningen til å takke de hardtarbeidende kulturarbeiderne over hele landet. Kultursektoren har stått i en utrolig krise. De har allikevel holdt optimismen oppe. De har tenkt kreativt i en utrolig krevende tid. Jeg vil si at kultursektoren imponerer meg, og jeg ser fram til å jobbe for dem også i 2021.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [13:53:01]: Statsråden sa i sitt innlegg at kulturfolkene er de siste som kan gjenoppta ordinær aktivitet igjen etter at krisen er over. Det er helt riktig, for de lever av å samle folk. Som vi alle vet, kommer det til å ta lang tid før man kan ta opp igjen ordinær aktivitet og samle så mange folk som deler av kulturlivet samler, og da synes jeg det er litt underlig at ikke regjeringen hensyntar det. Nå går store deler av kultursektoren og kulturarbeiderne inn i en vond jul med stor usikkerhet, de vet ikke hva de skal leve av. Statsråden ramser opp hvor mange milliarder han har gitt, og det er sikkert fint og flott, men det hjelper ikke for alle de viktige kulturaktørene som ikke treffes av ordningene. Jeg orker ikke en ny oppramsing av hvor mange hundre millioner kroner statsråden har brukt. Jeg vil vite hva han vil si til folk i Oslo Kru som er permittert fordi de ikke kan stimulere seg til aktivitet og bedre økonomi, eller folk på Parkteatret som fortsatt ikke har sett pengene sine fra mai. Hvorfor kan ikke regjeringen bare si at krisestøtten skal vare til krisen er over, og få ut pengene?

Statsråd Abid Q. Raja [13:54:08]: Det er en pussig situasjon, for jeg tror det er første gang jeg hører opposisjonen si at milliarder som regjeringen stiller opp med, ikke hjelper. Hva annet skal hjelpe? Tomprat og tomme ord? Denne regjeringen prioriterer kultursektoren ikke bare med ord, vi prioriterer den med milliarder – 5,5 mrd. kr alene fra kulturbudsjettet. Jeg hørte at representanten var oppe på talerstolen og sa at vi var sent ute. Sent? Det var 12. mars at koronaen inntraff, og seks dager senere, allerede 18. mars – det er bare å google det – var vi ute og presenterte 900 mill. kr til kultursektoren. Jeg vil ikke si at det er sent. Man kunne kanskje tenke at man skulle vært der før koronaen inntraff, men jeg tror ingen kunne forutse at koronaen skulle inntreffe. Og når opposisjonen klager over at vi stiller opp med milliarder, er jeg jo veldig usikker på hva mer man trenger. Jeg tror det kultursektoren trenger mer enn noe annet, er at vi stiller opp med milliarder. Vi har skapt forutsigbarhet for dem gjennom hele krisen, og det gjør vi også for neste halvår, når vi stiller opp med nye 2,5 mrd. kr for de neste seks månedene.

Anette Trettebergstuen (A) [13:55:13]: Problemet er at statsråden er mest opptatt av seg selv og sitter ved skrivebordet sitt og ser på de store tallene, istedenfor å se på hvordan de store tallene treffer, og hvordan ordningene virker der ute. Det er utrolig arrogant å stå her og drive med selvskrut når så mange kulturarbeidere og så mange aktører i kultursektoren nå ikke har noe å leve av, og ikke vet hvordan våren kommer til å bli, nettopp fordi ordningene står på Finansdepartementets konto og ikke betales ut, og fordi ordningene ikke treffer. Snakk litt mer med folk. Driv litt mindre med selvskrut.

Hvorfor kan ikke regjeringen bare si at krisestøtteordningene skal vare til pandemien er over – punktum – når statsråden står her og erkjenner at kulturlivet er det siste i samfunnet som kommer til å kunne ha ordinær aktivitet igjen? Hvorfor ikke gi dem den tryggheten og støtten de trenger i det?

Statsråd Abid Q. Raja [13:56:06]: Jeg tror representanten har godt av å høre at de stimuleringsordningene vi lager, faktisk brukes. Det har altså kommet inn over 1 700 søknader til stimuleringsordningen. Hva vil representanten svare til alle dem som faktisk har fått innvilget disse søknadene? Hvis representanten hadde fått det som hun ville, at man automatisk, etter å ha lagt inn søknad, hadde fått utbetalt, hadde de ca. 250 avslagene som har kommet, fått disse midlene. Da hadde vi brukt midler på dem som ikke oppfyller vilkårene for å få midler. Det hadde gått ut over alle de andre som har krav på disse midlene, og da det viste seg at den ordningen vi lagde, var på 500 mill. kr, og søknadene som had-

de kommet inn, var på nærmere 700 mill. kr – hva gjorde vi da? Vi brukte bare noen knappe dager og sa: Vi øker rammen, og vi øker den til 700 mill. kr.

I VG i dag er jeg ute med en nyhet om at den ordningen vi laget, kompensasjonsordningen, som er på 200 mill. kr, viser seg å bli for liten, og jeg har sagt at den kommer til å bli økt til 350 mill. kr – minimum. Kultursektoren trenger milliarder, ikke tomme løfter.

Anette Trettebergstuen (A) [13:57:13]: Jeg erkjenner at jeg ikke får noe svar på hva statsråden ønsker å gjøre for alle dem som faller utenom. Han er fornøyd med ordningene som de er. Det er jo noe å ta med seg inn i julen for kulturfolk som nå ikke vet hva de skal leve av.

Jeg vil over til et annet spørsmål som jeg håper å få et ordentlig svar på. Statsråden var for et halvt års tid siden ute og skroto det svært upopulære forslaget til regionreform for kulturlivet, men så kunne vi sette kaffen i halsen da vi leste budsjettet, for det mest drastiske virkemiddelet står fortsatt omtalt i budsjettet at skal innføres, at man skal endre de såkalte fordelingsnøkklene for kulturinstitusjonene, noe som betyr at man går fra å ha en fast trygghet for å få et nivå på statlig støtte, til at man skal bli enig om dette i dialog. Kan statsråden forklare meg hva som har skjedd her, for to dager etter at budsjettet ble lagt fram og bråket naturligvis kom fra kultursektoren og opposisjonen, sa statsråden at nei da, vi skal ikke gjøre det likevel. Hvem er det som har skrevet dette budsjettet? Og har ikke statsråden kontroll på hva han legger fram for Stortinget?

Statsråd Abid Q. Raja [13:58:13]: Det er ikke noen grunn til at representanten skal sette kaffen i halsen. Ali Abid er jo her for å kurere gruff! Og vi har jo kurert gruff allerede. Kristin Ørmen Johnsen, komitélederen, var, i samråd med meg, ute allerede dagen budsjettet ble lagt fram, og sa at fordi vi nå står i en krise, er det bedre at vi skaper forutberegnelighet for sektoren. Derfor har komitélederen klokt foreslått at man utsetter det som gjelder fordelingsnøkklene. Det er viktig å si at det ble tatt opp i kulturmeldingen. Dette har Stortinget vært kjent med. Stortinget har faktisk vedlagt det protokollen, så vi har fulgt opp noe av det, og så vil vi komme tilbake til det igjen i budsjettet for 2022, men komitélederen var klokt ute med dette allerede samme dag som budsjettet ble lagt fram. Jeg noterer meg det man har funnet godt flertall for, inkludert Venstres støtte til det, i den merknaden.

Himanshu Gulati (FrP) [13:59:13]: Det er hyggelig at statsråden kurerer gruff. Vi har jo også forsøkt å kure mange av de andre problemene som har oppstått i kjølvannet av korona, og en av de gruppene vi har vært

veldig opptatt av, er selvstendig næringsdrivende og frilanserne i kultursektoren. Regjeringen hadde opprinnelig foreslått at ordningen for disse skulle opphøre fra 1. november. Fremskrittspartiet er veldig glad for at vi forhandlet inn en forlengelse av ordningen, først ut året og nå fram til mars.

Jeg har to spørsmål til statsråden. Er statsråden enig med meg i at så lenge krisen pågår og restriksjonene er til stede, må heller ikke ordningene for denne gruppen oppheves? Vil han sørge for at regjeringen ikke igjen foreslår å oppheve disse ordningene så lenge det er sterke begrensninger på samling av mennesker og publikum?

Statsråd Abid Q. Raja [14:00:06]: Jeg vil si at i en krise er det ingen pakke eller ordning som kan lages som er helt perfekt. Når man ser det etter en måned, to måneder, seks måneder, ett år, vil man alltid i etterpåklokskapens lys se hvordan ting burde gjøres. Samtidig er Norge det landet i verden – heldigvis har vi økonomiske muskler til dette, men vi tar stor stolthet i at det er den borgerlige regjeringen som gjør det – som stiller opp med mest midler for kultursektoren. Da ser vi både på det Finansdepartementet lagde, og på Arbeids- og sosialdepartementets ordning for selvstendig næringsdrivende, som jo takket være Fremskrittspartiet har blitt forlenget ut februar. Jeg vil også anerkjenne at budsjettavtalen med Fremskrittspartiet har bidratt til at kulturbudsjettet totalt sett har blitt økt med 20 mill. kr. Det burde vi hatt noen sekunders pause for å anerkjenne. Det er bra, og de har bidratt til at de forslagene vi hadde lagt fram, som f.eks. stipendmidlene til kunstnerne, er blitt beholdt, og det vil jeg rose Fremskrittspartiet for.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [14:01:25]: Det er veldig mange som faller utenfor ordningene, og det mener jeg at statsråden må ta på alvor. Jeg er også ganske lei av hele tiden å få ramset opp hvor gode ordninger man har, og hvor mye penger man putter inn i det, når innretningen ikke stemmer.

La oss nå ta et veldig konkret eksempel som jeg håper ministeren merker seg. I VG kunne vi nylig lese om filmskaperen Geir Greni, som først fikk kompensasjon fra Kulturrådet, men som nå har fått krav om å tilbakebetale støtten på 3,4 mill. kr. På spørsmål fra VG om hvorfor filmprodusenter står utenfor ordningen når de også taper billettinntekter, er svaret fra statsråden at «restriksjoner begrunnet med smittevern rammer i første rekke arrangementer, og derfor er kompensasjons- og stimuleringsordningen rettet inn mot arrangører».

Men kultursektoren er så mye mer enn det. Mener statsråden virkelig at det er forsvarlig at noen underleve-

randører – i dette tilfellet filmprodusenter – holdes utenfor kompensasjonsordningen og i ytterste konsekvens risikerer å gå konkurs fordi statsråden ikke vil justere eller lytte når det gjelder det å få på plass en innretning som fungerer mye bedre, sånn at den treffer bedre?

Statsråd Abid Q. Raja [14:02:33]: Vi jobber hele tiden for å justere og gjøre nødvendige endringer dersom det skulle være behov for det.

Jeg har notert meg en del presseoppslag ellers fra SV og Arbeiderpartiet, som kritiserte at Fremskrittspartiet hadde kuttet 10 mill. kr på Kulturrådet. Så ser jeg at Senterpartiet nå står i salen og forsvarer at de vil kutte ytterligere. De vil kutte 18,5 mill. kr på Kulturrådet, som altså står i første rekke for å forvalte disse ordningene – Senterpartiet, som altså er distriktenes parti. Disse midlene som Kulturrådet forvalter nå, kommer jo helt ut til distriktene. Det er jo det disse 1 711 søknadene viser, at de treffer ikke bare storbyene, de treffer hele sektoren, over hele landet. Det er rart at det kanskje største partiet på opposisjonens side – på målingene, iallfall – viser at man vil kutte på dette.

Når det gjelder den konkrete saken man tar opp, om Geir Greni, vil jeg si at Stortinget ikke bør saksbehandle enkeltsaker. Kulturrådet har fått i mandat å saksbehandle dette. Det finnes også en uavhengig klagenemnd. Det må man også kunne benytte seg av. Jeg tror det er riktig at vi lar Kulturrådet og en uavhengig klagenemnd behandle sakene, og så får vi komme tilbake til det når det er gjort.

Freddy André Øvstegård (SV) [14:03:49]: Jeg kjenner mange innen kultur og uteliv som ikke bare satte kaffen i halsen, men som ble oppriktig provosert da de sist uke kunne lese at Norsk Industri-lobbyistene fikk skrive om smittevernreglene for arbeidsinnvandring over SMS. Hvorfor provoserte det i kulturlivet? Jo, for samtidig venter også private bedrifter innen uteliv og kultur fortsatt på kompensasjon for faste utgifter, og de er i ferd med å gå konkurs mens de venter. Samtidig treffes ikke aktører som Oslo Kru, med over 100 faste ansatte, av stimuleringsordningen fra regjeringen.

Hvorfor er det sånn at bedrifter innen kultur og uteliv behandles som annenrangs næring? Er det sånn at statsråden ikke har telefonnumre til disse næringene og kan ordne litt på SMS for dem også, sånn som regjeringen gjør for andre?

Statsråd Abid Q. Raja [14:04:53]: Vi må anerkjenne den innsatsen som Kulturrådet legger ned for å forvalte disse milliardene som vi har stilt opp med, på ansvarlig vis. Hadde det ikke vært på ansvarlig vis, hadde det betydd at en søknad lagt inn er lik automatisk utbetaling.

Det ville være å ikke ta på alvor det ansvaret vi har for å formidle fellesskapets penger på en ansvarlig måte.

Det er mange som har fått avslag på stimuleringsordningen. Det er også flere som får avslag på kompensasjonsordningen. Store søknader der man har søkt om mye midler, må man derfor ha en revisjon på og gå gjennom. Da blir det også etterlyst dokumentasjon fra Kulturrådets side, og da må aktørene bringe dokumentasjonen på bordet. Fordi en del av disse ordningene har vært rammestyrte ordninger, er det viktig at man har den nødvendige dokumentasjonen på plass, og at saksbehandlingen skjer på korrekt vis.

Så jeg tror representanten også bør bruke noen minutter på å anerkjenne den innsatsen Kulturrådet faktisk legger ned for å saksbehandle disse sakene og gjøre det på en ansvarlig og ordentlig måte. Det er ikke en eneste saksbehandler i Kulturrådet som ønsker å bruke lengre tid på hver eneste sak enn det som er strengt tatt nødvendig.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [14:06:10]: Målet for tros- og livssynspolitikken er å legge til rette for at tros- og livssynsfrihet kan utøves i praksis, og at vi skaper et livssynsåpent samfunn. Utviklingen av et flerreligiøst og mangfoldig samfunn øker behovet for dialog og et oppdatert lovverk som kan speile det flerkulturelle samfunnet vi har.

Stortinget vedtok våren 2020 en ny og modernisert trossamfunnslov. Loven skal gi større frihet til Den norske kirke, som en naturlig følge av at statskirken som sådan er avvirket. Den norske kirke skal fortsatt være en landsdekkende, selvstendig og demokratisk folkekirke. Det er viktig for regjeringa at nivået på rammetilskuddet gjør det mulig å innfri målene gjennom tilstedeværelse med prestetjeneste, trosopplæring og diakonalt arbeid i hele landet, samt å ivareta det kirkelige demokratiet. Rammetilskuddet på om lag 2,3 mrd. kr i statsbudsjettet for 2021 vil, sammen med midlene de får fra kommunene, gjøre at Den norske kirke kan oppfylle nettopp disse målene.

De eldre kirkebyggene er blant våre viktigste kulturminner, og mange er i altfor dårlig stand. Vi har de to siste årene bevilget 112 mill. kr til bevaring av kulturhistorisk viktige kirkebygg. Det ser nå ut til å bli gjennomslag for 60 mill. kr til formålet i 2021. Vi ser at det er et samlet storting som står bak ønsket om å sikre denne kulturarven også for framtidige generasjoner. Det er vi glade for.

Etter 200 år uten avklaring utmeislet regjeringa i stortingsmeldinga om Opplysningsvesenets fond en løsning der eiendelene i fondet blir delt mellom Den norske kirke og staten. Meldinga ble behandlet av Stortinget våren 2020, og innstillinga blir fulgt opp i departementet.

tementet. Planen vår er å legge fram en sak om dette til Stortinget nå til våren. Verdiene i fondet legger grunnlaget for en vesentlig styrket innsats for istandsetting og sikring av kirkene framover.

Regjeringa vil føre en aktivt støttende tros- og livssynspolitikk. Tros- og livssynssamfunnene er viktige fellesskap i lokalmiljøene og tilbyr bl.a. aktiviteter for barn og unge og omsorgs- og hjelpetjenester. Dette er ikke minst viktig i den vanskelige tida som vi er inne i nå.

Den nye loven har bakgrunn i behovet for å forenkle de ulike ordningene som i dag gjelder for de offentlige tilskuddene til tros- og livssynssamfunn. Fra 1. januar 2021 vil kommunene ikke lenger ha finansieringsansvar for tros- og livssynssamfunnene utenom Den norske kirke. Samfunnene vil da få et samlet tilskudd fra staten. Det innebærer en forenkling for samfunnene, for staten og for kommunene. En ny digital portal for registrering av tros- og livssynssamfunn og krav om tilskudd innebærer en ytterligere forenkling.

Vi går inn i 2021 med et bedre regelverk og bedre finansieringsløsninger for området. Det er jeg glad for.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [14:09:39]: Mange er rystet over det flere medier har avslørt rundt lukkede trossamfunn i det siste. Statsråden har svart også meg på hvor mange tilsyn som er blitt ført med disse tros- og livssynssamfunnene de siste årene, og det var fem tilsyn i løpet av tre år. Det mener Arbeiderpartiet er altfor lite. Vi var bekymret for det også da vi diskuterte og vedtok den nye tros- og livssynsloven, men regjeringa og ministeren mente det var tilstrekkelig å fortsette som før. Det er til tross for at regjeringa først presenterte 500 medlemmer som en ramme for å kunne få støtte, noe som ville ha forbedret muligheten for kontroll.

Hvordan vil statsråden følge opp kontrollen, og ser ministeren nå at det å sette en høyere grense for medlemskap ville vært bra? Hvordan skal statsråden komme i dialog med tros- og livssynssamfunnene, som han selv sier i dette innlegget, når han stemte mot det da vi fremmet det i tros- og livssynsmeldinga?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [14:10:42]: Det interessante er jo at hvis representanten hadde fått gjennomslag for å sette en grense på 500, hadde det vært enklere å føre kontroll og tilsyn med organisasjonene, fordi de hadde vært mange færre. Det betyr at det hadde vært veldig mange trossamfunn en hadde sluppet å føre tilsyn med eller hatt noen kontroll med, fordi de ikke får støtte fra staten. Det betyr at situasjonen kunne blitt mye verre for de menneskene det gjelder.

Jeg tror at nettopp den ordningen vi har, med et helt nytt lovverk, er bra, for det er ikke riktig, som representanten sier, at vi ikke er villige til å gjøre noe med det. Det nye lovverket er tydeligere på at en kan miste støtten, at den kan bli holdt tilbake, eller at en kan bli trukket i støtte dersom en bryter norsk lov, selvfølgelig, men det er også en rekke andre tydelige krav på hva som skal til for å kunne miste støtten.

Så har vi sagt at det er fylkesmennene som skal føre kontroll og tilsyn gjennom en tydelig rapportering som skal være enkel for trossamfunnene, men de må også rapportere på veldig mye. Jeg tror det nye lovverket kommer til å føre til en helt annen situasjon og forhåpentligvis gjennom den dialogen også ta tak i ting som eventuelt er feil.

Kari Henriksen (A) [14:11:46]: Jeg synes ikke argumentasjonen til ministeren er helt konsistent. Det er klart at det vil være færre samfunn hvis vi setter en grense på 500, men det betyr også at staten sier at de ikke har noe ansvar for de andre, og det er en vesensforskjell fra å si at når staten bidrar med penger, har staten et ansvar for at ting skal være i orden. Når staten ikke bidrar med penger, er de fri, og sånn er det i dag også. Det er jo ikke alle som faller inn under alle lovmessige forhold der staten kan gå inn og kontrollere. I noen av disse pågår det ulovligheter, men de blir ikke subsidiert av staten.

Så det er det som er spørsmålet her: Hvorfor skal staten subsidiere så små trossamfunn når det er en så stor mangel på kontroll og regjeringa ikke gir flere midler til fylkesmennene for faktisk å kunne gjennomføre den kontrollen som ville være nødvendig for å oppdage det som finnes av uheldigheter?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [14:12:49]: Grunnen til at vi landet på 50, var at 500 ville bety at veldig mange trossamfunn ville miste støtte. Det er mange trossamfunn med under 500 medlemmer som gjør et fantastisk viktig arbeid i sitt lokalsamfunn og betyr enormt mye for sine medlemmer. Så det handler om at vi ser på trossamfunnene som en samfunnsskapende kraft som tilfører samfunnet mye positivt.

Men jeg mener likevel at vi som stat har et ansvar for også å passe på de trossamfunnene som ikke får støtte fra den norske stat. Jeg står her og kjemper for tros- og livssynsfrihet i dette landet, men jeg er opptatt av at medlemmene i de ulike trossamfunn skal ha det godt der de er. Derfor mener jeg at det ikke er noe i veien for at man har en grense på 50, og at staten skal følge med, bl.a. gjennom rapportering, for vi vil få mer oversikt nå enn det vi ville fått hvis vi hadde gått for 500. Og hvis en er bekymret for noe, skal fylkesmennene gå inn og føre tilsyn.

Så jeg mener at den ordningen vi har, både er bra for tros- og livssynsfriheten og også for dem som opplever negativ sosial kontroll.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [14:14:04]: Statsråd Raja var så freidig at han valgte å fokusere kun på kuttene i byråkrati til Kulturrådet, som Senterpartiet hadde innført, uten å ta høyde for alle de påslagene vi har, bl.a. 20 mill. kr til Kulturfondet, der regjeringen har kuttet 10 mill. kr ekstra etter forhandlinger med Fremskrittspartiet. Det er dramatisk. Det samme kuttet, på 10 mill. kr, har kommet på kirkevedlikehold etter forhandlinger med Fremskrittspartiet. Det betyr at kirkevedlikeholdet nå får 10 mill. kr mindre å rutte med i 2021 enn det ministeren og departementet egentlig mente var forsvarlig og riktig.

Hvilke deler av kirkevedlikeholdet er det som nå kommer til å bli nedprioritert etter forhandlingene med Fremskrittspartiet?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [14:14:47]: Det er helt riktig at jeg skulle ønske at det kuttet ikke skjedde. Derfor har jeg kjempet for hver eneste krone som går til vedlikehold av kirker, og det kommer jeg til å gjøre også framover. Men som representanten vet veldig godt, er etterslepet veldig mye større, så det betyr bare at vi ikke klarer å nå så mye som vi hadde håpet neste år. Men det vil forhåpentligvis komme enda større bevilgninger i budsjettene framover.

Jeg kommer ikke minst til å følge opp det jeg snakket om i mitt innlegg, om Opplysningsvesenets fond, i samarbeid med kommunene, for kommunene skal fremdeles ha dette ansvaret, vi må jo huske på det, og også at det er ekstraordinært at vi gjør dette, for det var en helt annen tid under de rød-grønne. Nå kommer vi med penger. 112 mill. kr er allerede bevilget, og det kommer 60 mill. kr til. Det er fordi vi har et stort engasjement at vi bevilger penger. Når en får til det med Opplysningsvesenets fond, vil det kunne komme milliarder de neste årene, for å nå enten steinkirker eller andre viktige verneverdige kulturkirker. Så jeg er glad for at et samlet storting har sluttet seg til dette, for det må følges opp.

Himanshu Gulati (FrP) [14:15:56]: I vår behandlet Stortinget ny lovgivning på tros- og livssynsområdet, noe jeg vet statsråden er veldig opptatt av. Fremskrittspartiet fikk en del viktige gjennomslag i den behandlingen, bl.a. at regjeringen raskt skal komme tilbake med lovendringer for å kunne forby faste etterskoletilbud med overnatting, bl.a. med bakgrunn i den bekymringen vi har når det gjelder radikaliserings, segregering og manglende integrering. Jeg lurer på om statsråden kan si noe om når han forventer at disse sakene vil være klare.

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [14:16:32]: Jeg kan dessverre ikke si det, for det er kunnskapsministeren som følger opp de vedtakene. Jeg har ikke fullstendig oversikt over hvordan det arbeidet ligger an, men jeg kan understreke at det er et viktig tema. Det er viktig at barn er trygge, at de selvsagt får lov til å delta i trossamfunn og mange flotte aktiviteter som skjer der på ettermiddagen, men dette må gjøres på en god og trygg måte. Det er jeg helt sikker på at kunnskapsministeren følger opp.

Freddy André Øvstegård (SV) [14:17:10]: Statsråden nevnte Opplysningsvesenets fond, og det er viktig. Det fondet står for store verdier, og delingen som er igangsatt, er et viktig arbeid. Nå som booppkjøret mellom stat og kirke skal gjøres opp, for å si det sånn, er det satt ned en gruppe som går over eiendommer, og som skal levere forslag til hva som skal ende opp hvor. Problemet er at kommunene ikke er representert i denne gruppa, i denne prosessen. Det er alvorlig, for det er veldig mange lokalsamfunn som sitter med viktige eiendommer som har stor betydning for kommunen, for lokalsamfunnet, og som nå skal fordeles enten til Kirke eller til stat. Det er en frykt der ute for at ganske mange indrefilerter kan forsvinne ut av fellesskapets kontroll og i og for seg bli privatisert. Hvordan vil statsråden sørge for at kommunene blir hentet inn i denne prosessen?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [14:18:17]: Når en går tilbake til meldingen vi la fram om OVF, er det klart at der hadde vi diskusjonen om Kirken skulle få hele fondet, om staten skulle ta hele fondet, eller om vi skulle finne mellomløsninger. Vi valgte en modell som sa at alle verdiene skal tilfalle Kirken. Der ble beslutningen tatt. Men så er det åpenbart at det er mange av verdiene, enten det er bygg, skog eller kraftverk, som Kirken ikke har noen interesse av å overta. Akkurat i den fordelingen er Kirken med på å velge ut hvilke av de ulike eiendommene eller verdiene som har spesiell verdi for Kirken, og så vil fordelingen gå etter det. Når det er avklart, vil resten av verdiene tilfalle staten, og så må vi ta diskusjonen om hvordan disse skal brukes. Jeg er blitt kontaktet av ordførere og andre som ønsker en krentomt midt i sentrum, men det vil være en debatt som vil komme senere. Når vi kommer med en lovsak til Stortinget nå til våren, kan det være at en begynner å ta disse diskusjonene, men først og fremst i etterkant.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Sveinung Rotevatn [14:19:45]: 2020 har vore eit viktig år for kulturmiljøfeltet. Regjeringa har lagt fram stortingsmeldinga Nye mål i kulturmiljøpolitikken – engasjement, bærekraft og mangfold – som ko-

miteen er godt kjent med. Å sørge for ei god oppfølging av kulturmiljømeldinga i åra som kjem, er den viktigaste oppgåva på dette feltet akkurat no.

Med kulturmiljømeldinga og dei nye måla signaliserer regjeringa at kulturmiljøforvaltninga skal verte målt på samfunnsbidraget. Vi skal framleis arbeide for å ta vare på kulturminne og kulturmiljø, og arbeidet med å redusere tap og skade skal sjølvstøtt også vidareførast, men det skal vere tydelegare kvifor vi vil behalde, kvifor vi vil dokumentere, og kvifor vi vil setje i stand.

Kulturmiljø er ein viktig faktor i overgangen frå ein lineær til ein sirkulær økonomi. Det mest miljøvenlege huset er det som allereie er bygd, og vern gjennom bruk er difor framleis eit viktig prinsipp – ja, eg vil seie eit stadig viktigare prinsipp.

Regjeringa vil oppmuntre til deltaking og medverknad i forvaltninga av kulturmiljø og styrkje rammevilkåra for eigarar og forvaltarar av desse. Vi er bl.a. opptekne av å styrkje rammevilkåra utover reine tilskotsmidlar t.d. gjennom handverkarutdanning og rådgjevingsteneste. Vidare er regjeringa oppteken av å styrkje partnarskapet mellom eigarar og forvaltingsmynde slik at det vert ein betre balanse mellom rettar og plikter, at det vert føreseieleg, og ikkje minst at eigarane sine synspunkt skal tilleggjast vekt.

Det samla budsjettet under Klima- og miljødepartementet til resultatområdet kulturminne og kulturmiljø er auka med om lag 13,6 mill. kr i 2021. Auken kjem i hovudsak av auka løyve til fartøyvern på drygt 10 mill. kr og at det er lagt inn nesten 8 mill. kr til Gjellestadskipet. Det er samtidig ført over 4,1 mill. kr frå Riksantikvaren til fylkeskommunane i samband med regionreforma. Over tre år skal det til saman førast over 10 mill. kr frå Riksantikvaren.

Fartøyvernet er ein særskild viktig del av ivaretakinga av den maritime kulturarven vår. I budsjettforliket har Stortinget auka løyvinga til nokre utvalde fartøy, som til saman får 10,7 mill. kr.

Kulturminnefondet si tilskotsordning er eit vellykket lågterskeltilbod som sikrar mangfald og breidde i vernet av kulturminne. Målgruppa er private eigarar av verneverdige kulturminne. Løyvinga til fondet har vore styrkt gjennom mange år, men er noko redusert med 6,6 mill. kr i samband med budsjettforliket her på huset.

Det er framleis mykje vi ikkje veit om vikingtida, men utgravinga av Gjellestadskipet vil gje oss mykje ny kunnskap. For 2021 ligg det an til å verte løyvd 7,9 mill. kr for å fullføre utgravinga av Gjellestadskipet i Halden kommune. Prosjektet vart starta opp i år med ein estimert kostnad på 23,5 mill. kr. Dette er altså den første utgravinga og undersøkinga av ei vikingskipsgrav på over 100 år, og den teknologiske utviklinga har vore

enorm sidan sist. Nasjonal og internasjonal ekspertise er kopla tett på utgravinga, og dei vil sikre kunnskapen om funnet, som på ulike måtar også kan verte formidla til publikum.

Arbeidet med ei ny kulturmiljølov er eit av dei mest omfattande tiltaka i kulturmiljømeldinga, og lovarbeidet vil ta mykje tid framover. Vi er i gang med å vurdere korleis arbeidet skal leggjast opp, og vi kjem til å orientere Stortinget om arbeidet med lova ved relevante høve.

Eit anna viktig tiltak frå kulturmiljømeldinga er utarbeidinga av dei nye bevaringsstrategiane. Riksantikvaren vil få ei veldig viktig rolle i oppfølginga av dei. Arbeidet er i gang, og eit forprosjekt for prosjektet prosessdesign vil starte opp på nyåret. Parallelt må også den tematiske inndelinga fastsetjast. Også det arbeidet kjem eg nærmare tilbake til Stortinget og orienterer om når tida er inne.

Til slutt vil eg nemne at det også ligg viktige kulturmiljøpolitiske satsingar under budsjetta for andre departement. Eg vil då særleg nemne at staten bidreg med til saman 32 mill. kr til Norsk industriarbeidarmuseum på Rjukan i Telemark, Tungtvannskjelleren, fordelt mellom Kulturdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Det statlege bidraget gjennom budsjettforliket er auka med 10 mill. kr.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Silje Hjemdal (FrP) [14:24:47]: Det var mye snakk om vedlikehold. Jeg kan bare opplyse Senterpartiet om at Fremskrittspartiet hadde 20 mill. kr ekstra til kirker, men vi fikk dessverre ikke gjennomslag for det i budsjettssammenheng.

Det som imidlertid varmet mitt hjerte veldig, var at statsråden snakket om fartøyvern. Han er fra det samme kystfylket som jeg og vet hva dette betyr hjemme, men selvfølgelig også i andre deler av landet. Bygging og sikring av fartøy har vært en bærebjelke i den norske økonomien siden middelalderen, som det står på departementets sider. Det står jeg helhjertet bak. Uten bruk, vedlikehold og kunnskap kan vi rett og slett risikere at den historiske flåten med disse fartøyene vi har, vil forsvinne.

Jeg lurer på hva statsråden vil gjøre i det videre for å styrke fartøyvernet, f.eks. Hardanger fartøyvernsenter, som har en ambisiøs plan.

Statsråd Sveinung Rotevatn [14:25:53]: Eg har sjølv hatt glede av å besøke Hardanger fartøyvernsenter og sett det viktige arbeidet dei gjer, med utroleg dyktige handverkarar som utøver eit fag det ikkje er så mange som kan lenger, men som har ei nøkkelrolle i det breie, viktige fartøyvernarbeidet, som regjeringa definitivt er

oppteken av. Eg må få leggje til at eg også er klar over at Framstegspartiet er veldig opptekne av det, og det er eg glad for.

Eg er også glad for at dette arbeidet har vorte styrkt gjennom budsjettprosessen her på Stortinget, etter våre forhandlingar med Framstegspartiet, og at det no har kome midlar til fleire spesifikke fartøy, som vil få gleda av å verte rusta opp. Det er positivt.

Framover trur eg det er to ting som er særleg viktige. Det eine er å ta vare på handverkstradisjonar og dei fagfolka vi treng til å gjere jobben. Så kjem vi sjølv sagt ikkje unna at vi treng gode nok budsjett for fartøyvernet framover. Det er ei enorm mengd frivillig arbeid rundt dette – la det vere sagt – men det trengst også midlar, og det er ein lang kø av folk som ønskjer å få sett i gang arbeid med sine fartøy i sin region.

Silje Hjemdal (FrP) [14:26:57]: Jeg er glad for engasjementet fra statsråden på dette feltet. Jeg synes det var spesielt at han også trakk fram skipene MS «Sunnhordland» og MS «Gamle Helgeland». Han har vært veldig på i denne prosessen. Men jeg vil litt tilbake til fartøyvernsentrene. Det som statsråden påpekte om kompetanse og det unike miljøet som finnes på fartøyvernsentrene, er noe vi er nødt til å ivareta, nettopp fordi det er så få som kan dette. Hardanger fartøyvernsenter står i en ganske krevende situasjon nå, hvor de skal ha stor aktivitet på lite plass. De har et program nå som heter Tett på, nettopp for å bygge ut og realisere ambisjonene sine, som jeg vet at i hvert fall kulturministeren har vært positiv til før.

Vil statsråden ta et initiativ sammen med kulturministeren for å finne en løsning her?

Statsråd Sveinung Rotevatn [14:28:04]: Eg er veldig oppteken av fartøyvernsentra og ser på dei som ein veldig viktig del av den infrastrukturen vi treng for å ha eit godt og sterkt fartøyvern i Noreg. Dei gjer definitivt ein veldig god jobb. Dette handlar vidare om litt ulike ting. Det eine er sjølv sagt pengar. Det er klart det må vere nok pengar til både det enkelte fartøy, for at dei skal kunne pussast opp og setjast i stand, og til at fartøyvernsentra har ei grunnløyving som gjer at dei kan opere.

Vi har litt ulike historiske erfaringar her, og det er viktig at fartøyvernsentra også vert drifta godt. Vi har tidlegare hatt eksempel på at ein har tatt inn fartøy utan å ha hatt fullfinansiering på plass. Så får ein eit problem med rekkefølga av arbeid som skal gjerast, og det kan fordyre ting. Men slik eg kjenner fartøyvernsentra våre i dag, oppfattar eg at dei driv godt, heldigvis. Det er bra, og vi skal bakke opp det viktige arbeidet som dei gjer.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [14:29:20]: Jeg er glad for å se en møtende ansvarlig statsråd på kulturminnefeltet. Det bryter med et mønster som har skuffet meg i tidligere budsjettdebatter. Men selve kulturminnebudsjettet følger samme mønster som tidligere, og vi i Senterpartiet har sett at det er nødvendig å styrke kulturminnefeltet med ca. 137 mill. kr mer enn regjeringens forslag. Er årsaken til at kulturminnevernet ikke løftes mer og bedre, at regjeringen ikke trenger det etter at Venstre var med på å sette nasjonale mål for kulturminnevernet som ikke er målbare?

Statsråd Sveinung Rotevatn [14:30:01]: For det første er det sagt ein del godt tidlegare i debatten om korleis dei ulike styrkingane Senterpartiet har på ulike felt i budsjettet sitt, er finansierte med ein kombinasjon av oljepengar og Monopol-pengar. Den enkelte veljaren må nok gjere seg opp ei meining om i kva grad ein har tillit til at det er noko som faktisk lar seg realisere. Men eg forstår at det snart er val, og då skal ein gjere seg lekker.

Det er slik at det over lang tid har vore ei styrking av kulturminnearbeidet under denne regjeringa. For eksempel har det dei siste seks åra vore ein auke på Riksantikvarens budsjett på 23 pst., og løyvingane til Kulturminnefondet er auka med 98 pst. på seks år. Vi gjennomfører ei styrking på dette feltet systematisk, slik at vi har musklar som gjer oss i stand til å ta vare på kulturmiljøa våre og det viktige arbeidet som skjer der ute.

Når det er sagt: Eg kjenner veldig godt dei ulike miljøa og prosjekta, og eg veit at det er ingen mangel på gode prosjekt. Det har det aldri vore, det er veldig mange, det er mange entusiastar, og eg forsøker å finne gode budsjett, slik at dei kan få utløp for engasjementet sitt og vi kan ta vare på kulturarven vår.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [14:31:07]: Statsrådens påstander om valgkampbudsjett faller på steingrunn – vi har hatt denne typen økninger på mellom 130 mill. kr og 150 mill. kr i alle budsjetter de siste årene. Så vi følger opp dette, og vi i opposisjonen har hvert år ansvarlige budsjetter innenfor de samme rammene som regjeringen.

Så over til noe annet: Kulturminnefondet. Det er utrolig viktig for kulturminnevernet vårt. Så langt i år har de delt ut ca. 10 mill. kr, som igjen har utløst en total verneinnsats på 372 mill. kr. Hvis det gis én krone der, utløses det 3,5 kr mer i verdi. Siden 2003 har altså verneinnsatsen til Kulturminnefondet utløst nesten 3 mrd. kr. Dette er utrolig viktig. Men så, etter regje-

ringsforhandlingene med Fremskrittspartiet om budsjettet, har Kulturminnefondet plutselig fått et kutt, de også, på 10 mill. kr. Hvorfor det?

Statsråd Sveinung Rotevatn [14:32:12]: Kulturminnefondet har ei veldig viktig rolle å spele når det gjeld å utløse investeringar og andre midlar for å få sett i stand viktige kulturminne i landet vårt. Det er også grunnen til at Kulturminnefondet ikkje har vorte kutta, men styrkt gjennom mange, mange år. Nærmare bestemt har vi faktisk dobla løyvingane til Kulturminnefondet sidan Senterpartiet sat i regjering. Det er grunnen til at så mange gode prosjekt kan verte utløyste. Men det er riktig, som representanten tek opp, at sjølv om vi føreslo eit etter mitt syn solid budsjett til Kulturminnefondet, vart det i forhandlingane med Stortinget ein liten reduksjon. Men eg synest det er grunn til å minne om at det ikkje vart ein reduksjon i kulturminnesatsinga i seg sjølv. Det er gjort som ei omdisponering, ved at stortingsfleirtalet heller ønskte å ta pengar frå den generelle fondsordninga og bruke dei på ein del konkrete prosjekt, bl.a. dei ulike fartøya som vart nemnde i den førre replikkvekslinga, som no får løyvingar til å rustast opp. Det er ofte det som skjer når Stortinget skal gjennomføre budsjettforhandlingar. Slik er livet.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [14:33:16]: Jeg er helt enig med statsråden i at sånn er livet, og det er jo derfor vi står her og diskuterer, for vi driver med forskjellige omprioriteringer og prioriteringer.

Jeg vil ta opp et annet moment som vi i Senterpartiet har begynt å ivre veldig for på kulturminnevernområdet, og som jeg håper at vi ikke trenger å ha så mange diskusjoner om framover, nemlig bygningsvernssentre. Vi skriver godt om det i innstillingen, og vi fremmer også forslag om det. Tanken er at hvert fylke bør ha minst ett bygningsvernssenter. Vi trenger det både for å ivareta håndverkstradisjoner, sørge for at håndverkere vet hva de holder på med, og for å hjelpe til med at bl.a. Kulturminnefondets midler blir satt i virke. Hva tenker statsråden om bygningsvernssentre? Er det noe han vil hjelpe Senterpartiet med å løfte fram framover?

Statsråd Sveinung Rotevatn [14:34:17]: Kven som skal hjelpe kven, veit eg ikkje heilt, men eg trur i alle fall vi har eit felles engasjement for dette, og både bygningsvernssentre og andre rådgjevingstenester har veldig stor betydning for det praktiske istandsetjingsarbeidet som skjer der ute, og for vedlikehald. Det fungerer som eit lett tilgjengeleg tilbod, eit lågterskeltilbod, eigentleg, for både eigarar og handverkarar, så eg er absolutt for den typen senter. Nettopp difor varsla vi i kulturmiljømeldinga, som vi diskuterte her i salen tidlega-

re i år, at vi vil vurdere oppstartstilskot for å stimulere til utvikling regionalt med rådgjevingsteneste for private eigarar av kulturmiljø. Vi vil sjølvsgt vurdere det framover – ei finansiering av det, få det på plass – og i tildelingsbrevet til Riksantikvaren for 2021 legg vi også opp til å gje dei i oppdrag å føreslå å vurdere aktuelle samarbeidsmodellar med sikte på utprøving av oppstartstilskot for å stimulere til utvikling av regionale rådgjevingstenester. Så dette trur eg representanten vil verte godt fornøgd med.

Freddy André Øvstegård (SV) [14:35:27]: Kulturarvskolene er ekstremt viktige både for ivaretagelsen av den immaterielle kulturarven, det at folk får lært de håndverkene som kreves for ikke bare å ha f.eks. båter fra fortiden på bilder, men også å kunne bygge dem slik de ble bygd, og bruke dem rundt på fjorder og sjøer her i landet. Det er også viktig for sirkulærøkonomien i den tiden vi går inn i nå, der vi må reparere flere ting i stedet for bare å kaste og kjøpe nytt. Vi har to i mitt hjemfylke, Plus-skolen i Fredrikstad og Møbelsnekkerskolen i Mysen, som er viktige på dette feltet. Men dessverre ser vi at disse skolene ikke passer inn i tilskuddsregimet. De sliter, de står i fare for å legges ned, og det har komiteen pekt på i en enstemmig merknad i budsjettet. Jeg er veldig glad for det. SV har foreslått 7 mill. kr i tillegg. Mitt spørsmål til statsråden er hva regjeringen vil gjøre for å ivareta disse viktige kulturarvskolene.

Statsråd Sveinung Rotevatn [14:36:35]: Eg har merka meg den merknaden, og det vil eg sjølvsgt følgje opp framover også i dialog med mine kollegaer i regjeringa som gjennom sitt sektoransvar kan påverke dette, for det er klart at dette er skular som er veldig viktige for å sikre oss sentral handverkarkompetanse innanfor tradisjonshandverk. I arbeidet med kulturmiljømeldinga, då eg reiste mykje rundt, var det nettopp behovet for handverkartenester og utdanning som vart framheva oftast, og som mange meinte var der skoen trykte, for å seie det sånn.

Som vi har høyrte i tidlegare replikkvekslingar, er både fartøyvernssentre og bygningsvernssentre sjølvsgt viktige arbeidsplassar for desse, men representanten Øvstegård har heilt rett i at ein også må ha ei utdanning i botnen. Eg merkar meg engasjementet til komiteen på det området. Det synest eg er prisverdig, og eg skal følgje opp det etter beste evne framover.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Trond Giske (A) [14:37:55]: Først bare et par betraktninger om kulturbudsjettet: Det er vel og bra at statsråden ønsker endringer, systematisering og andre strukturer for arbeidsfordeling mellom departement og

kulturråd og mellom departement, stat og fylker, men prosessene statsråden gjennomfører, er under enhver kritikk. Det er sjelden at man hører så mange fortvilte aktører på kultursektoren, som føler seg overkjørt, føler seg lite lyttet til, føler seg lite involvert og føler at framtiden er usikker.

Kulturnæring, kulturaktivitet, er risikosport. Det er veldig få i Norge som klarer å leve av kulturen. Derfor er langsiktig forutsigbarhet, at man vet hvilke ordninger som finnes, at man vet hva som gjelder til neste år, helt fundamentalt for at folk skal tørre å satse innenfor kulturen. Det som vi har sett med dette statsbudsjettet, er det motsatte. Rådet fra Stortinget må være at man tar seg tid til helt andre og grundige prosesser med aktørene innenfor sektoren, gjerne også sender prinsipielle spørsmål til Stortinget for drøfting, men ikke over bordet i en budsjettproposisjon.

Vi har allerede vært innom frivilligheten. Det er en enorm frivillig aktivitet i Norge. Nesten 80 pst. er medlemmer av ulike frivillige organisasjoner. Men enda bedre: To tredjedeler av befolkningen deltar i frivillig aktivitet hvert år. Det utføres over 140 000 årsverk i frivillig arbeid. Det har en verdi, hvis det skulle vært lønnet, på opp mot 80 mrd. kr. Veldig mange ting i samfunnet, f.eks. reell inkludering av minoriteter som kommer tilflyttende til Norge, trygge oppvekstvilkår for barn og unge og motvirkning av ensomhet, kan aldri løses av kommunale eller statlige oppgaver alene. Det er den frivillige, sivile sektoren som gir oss alle disse godene. Det vi kan gjøre som politikere, er å legge best mulig til rette for at disse nesten 80 milliardene kan bli enda flere milliarder, at 140 000 årsverk kan bli enda flere årsverk, og at to tredjedeler av befolkningen kan bli opp mot 100 pst. av befolkningen, som får nytte og glede av dette fantastiske fellesskapet og de enorme positive virkningene dette har på alt fra kriminalitet til helse og mange andre ting, men selvsagt aller viktigst: verdien i seg selv.

Den verdien gjenspeiles ikke i flertallets prioriteringer i dette statsbudsjettet. Vi har forslag fra opposisjonen om å gjøre momskompensasjonen regelstyrt, slik at man forutsigbart, ubyråkratisk og langsiktig kan få tilbake pengene som frivilligheten nå betaler inn til staten. Vi har foreslått at frivillighetssentralene skal få en sikker framtidig finansiering som en øremerket ordning. Jeg hørte komitélederen i replikkvekslingen være veldig glad for at det var reddet for 2021. Hvorfor kan hun ikke bare si at det er reddet – punktum – for 2022, 2023, 2024, og så kan folk få konsentrere seg om frivillighetssentralen? Vi har forslag om at vi skal gjøre ordningen med kompensasjon for moms for idrettsanlegg regelstyrt. Ingenting av dette får vi flertall for.

Det er småpenger i den store sammenhengen. Hvis man tenker på noen få hundre millioner i momskompensasjon eller noen titalls millioner til BUA eller de pengene vi gir til frivillighetssentralene, og så akkumulerer det på et verdiskapingspotensial på 80 mrd. kr, hadde det, hvis dette hadde vært børsnotert, vært et meget godt investeringsobjekt. Det er det ikke. Dette er frivillig, dette er samfunnet, dette er fellesskapet. Da er det vi som forvalter det i denne sal, som må legge til rette for disse pengene.

Jeg er spesielt bekymret for idretten. Vi har hatt strenge regler for idretten. Etter litt fram og tilbake har vi fått toppfotball – det har stort sett gått bra – men mye av barne- og ungdomsidretten har vært hardt rammet, og det mange idrettslag har fortalt om, er at gjennom koronaen har det vært frafall. En del klarer ikke å stille lag, særlig f.eks. i jentefotballen, som akkurat hadde nok til å stille et lag i en serie, osv. Jeg tror vi skal være forberedt på – og jeg vil appellere også til statsråden – at særlig innenfor idretten, og barne- og ungdomsaktiviteten i særdeleshet, er vi nødt til å være villige til å legge mer penger på bordet, legge bedre til rette for å sørge for at den delen av frivilligheten rett og slett skal være like sterk når vi går ut av koronaen, som da vi gikk inn i den.

Tage Pettersen (H) [14:43:09]: Dette er den siste budsjettdebatten i denne stortingsperioden, og jeg vil derfor starte i helikopterspesspektiv.

Opposisjonen forsøker stadig å skape et bilde av at denne regjeringen og dette flertallet ikke gjør noen ting. Det stemmer ikke. Jeg vil minne oss på at vi så langt, som noen eksempler, har behandlet frivillighetsmeldingen, kulturmeldingen, åndsverksloven, mediestøttemeldingen – jeg kunne listet opp veldig mange flere – som jo er viktige prosesser og viktige meldinger som vi som storting har behandlet og besluttet. Bare i dette året, siden mars, har vi, som vi har hørt flere ganger i debatten i dag, brukt 5,5 ekstra milliarder i koronakompensasjon til kultur, idrett og frivillighet. Hvilket annet land er det som spiller i samme liga? Ingen, og tillegg vet vi at nedstengningen har vært både hardere og lengre i de fleste andre land.

Min konklusjon er at mye selvfølgelig kunne vært gjort både annerledes og helt sikkert også enda bedre, men jeg tror de aller, aller fleste innenfor våre sektorer har grunn til å være fornøyde med håndteringen. Men noen lever jo alltid av å framheve misnøyen.

Også i 2021-budsjettet ligger det inne ca. 2,5 ekstra milliarder til koronatiltak for det første halvåret, og det er bra. Men også det ordinære budsjettet har en økning på 4,1 pst., noe representanten Trettebergstuen påstår er et flatt budsjett. Faktisk må vi kunne si at debatten

her handler om en av årets budsjettvinnere, selv om det kanskje ikke høres slik ut i debatten.

Etter flere år med debatt og overgangsordninger er jeg glad for at landets mange frivillighetsentraler nå har en sikker framtid. Det har vært en lang kamp, og det har vært en lang prosess, i flere komiteer, men nå er på mange måter pucken i mål, og det er jeg glad for. Finansieringen er tilbake hos oss i kultur, og den er nå øremerket.

Vi holder våre løfter. Selv om opposisjonen ønsker å framstille det som et nederlag, leverer vi neste år momskompensasjon i tråd med hva vi lovet i frivillighetsmeldingen, 1,8 mrd. kr. Og når det gjelder momskompensasjon for bygging av idrettsanlegg, ser vi i år igjen at alle godkjente søknader er fullt ut kompensert.

Høyre er opptatt av å ivareta den immaterielle kulturarven. Norge har gjennom UNESCO-konvensjonen forpliktet seg til å ta vare på denne, og den kunnskapen vi da snakker om, er ofte handlingsbåren og ligger i hendene, som man også har vært innom i et replikkordskifte eller flere her. Møbelsnekkerskolen på Mysen og Plus-skolen i Fredrikstad er eksempler på håndverksskoler som over mange år har bygd opp en spisskompetanse. Både av hensyn til klima, ressursbruk og økonomi vil det være samfunnsnyttig å legge til rette for gjenbruk og istandsetting av kulturminner som en del av satsing også på den sirkulære økonomien. Jeg er derfor glad for at komiteen sammen ber regjeringen vurdere mulige støtteordninger for å sikre disse håndverksfagenes framtid, og jeg er også glad for statsrådets svar i replikkordskiftet.

Jeg beveger meg fra kulturarven til framtiden og spillindustrien. La meg starte med å sette dette i et perspektiv. Man anslår at spillindustrien i verden omsetter for ca. 160 milliarder dollar. I Sverige snakker man om 24 milliarder norske kroner, i Finland om 22 milliarder og her hjemme hos oss en halv milliard. Da er det ingen underdrivelse å si at her ligger det et stort potensial. For å støtte opp om dette er det viktig at vi også politisk legger til rette for å spille på lag med de ulike spillmiljøene. Derfor ber vi i merknads form departementet følge opp arbeidet med å etablere en spillutviklingsbransje på Nordreisa, bidra til forutsigbarhet for Norsk Senter for Spillutvikling og etableringen av Norges E-sportforbund – alt dette i tråd med departementets egen data-spillstrategi fra høsten 2019.

Neste år skal Stortinget behandle pengespilloven. For de fleste partier vil dette handle om hvilket handlingsrom man har uten å tukle med enerettsmodellen, og det blir en viktig og en relevant debatt. Vi kan ikke sitte stille og se på at Norsk Tipping alene får utvikle seg og sine produkter, mens andre spill og lotterier ikke får muligheten til fornying og oppdatering. En samlet

komité ber nå regjeringen legge til rette for f.eks. digitale løsninger for betaling og distribusjon av lotterier, og at lisenslotteriene får øke sine omsetningstak i tråd med ordinær KPI-utvikling – noen veldig små, men høyst nødvendige skritt.

Regjeringen har lagt fram et godt kulturbudsjett for verdens beste frivillighets-, idretts- og kultursektor.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Kari Henriksen (A) [14:48:18]: Det nærmer seg jul, og det er en gledelig tid for de aller fleste av oss. Men det er en del barn og unge i Norge som ikke gleder seg til jula. Årsakene er mange, men barna er alltid uten skyld enten foreldrene er arbeidsløse, strever med økonomi, om det dreier seg om å bo trangt, negativ sosial kontroll eller rus og vold.

Avlatspolitikken løser ikke de grunnleggende utfordringene for vanlige folk som nå henvises til å stå i kø for å få mat – 111 000 barn i vedvarende fattigdom, 365 dager i året. Generalsekretæren i Kirkens Bymisjon, Adelheid Hvambalsal, sier i et intervju med TV 2 at nå må politikerne våkne og komme på banen. Det er ikke slik at gratis gaver og matkurver til jul løser den ekstreme fattigdommen som vi har blant over 111 000 barn og deres familier her i landet.

Barn og unge rammes i tillegg hardt av nedstenginger i samfunnet som følge av pandemien. Mange opplever sosialt utenforskap også i jula. Arbeiderpartiet mener fellesskapet kan bidra med å inkludere flere gjennom frivillige og ideelle organisasjoner, fritidsklubber og ungdomshus. For å sikre at økonomien ikke hindrer dem som vil bidra til aktiviteter, inklusiv utstyr, for barn og unge rundt jula, foreslår vi en bevilgning på 160 mill. kr i årets budsjett.

Forskjellene i samfunnet øker. Barn og unge rammes ekstra, også på grunn av restriksjoner som følge av koronapandemien. Noe av det viktigste vi som fellesskap kan gjøre, er å legge ekstra til rette for frivilligheten og organisasjonslivet – alle små og store fellesskap som gir tilbud til folk av alle slag, i alle deler av landet. Arbeiderpartiet velger å lytte til frivilligheten og har i vårt alternative budsjett derfor foreslått full momskompensasjon. Da kan organisasjonene bruke tida på det de er til for – å bruke ressursene på å inkludere flere i sine aktiviteter.

Jeg har nevnt det før, men i Kristiansand og i Agder der jeg bor, ville budsjettforslaget vårt betydd at f.eks. Blå Kors fikk 322 000 kr mer og Kirkens Bymisjon 207 000 kr. Randesund idrettslag, der mine barnebarn går, ville fått 216 000 kr og stiftelsen Livsglede for Eldre drøye 165 000 kr. Alt dette er midler som vil tilfalle alle i hele Norge. De skal ikke behøve å bo i en kommune

som må søke om fritidskort. Dette er universelle ordninger.

Marianne Haukland (H) [14:51:40]: Kultur er det li-met som evner å binde samfunnet sammen med opplevelser og fellesskap. Film og andre audiovisuelle produksjoner er viktige kulturelle kommunikasjonsmidler og kunstneriske uttrykksformer. Høyre ønsker en filmpolitikk der det legges til rette for at det produseres audiovisuelt innhold på norsk og samisk av høy kvalitet som er tilgjengelig for et bredt publikum. Derfor er det bra at både Samisk Filminstitutt og Norsk filminstitutt er styrket i alle budsjett under denne regjeringen – også dette. Filmfondet, som er styrket med 25 mill. kr, ble også styrket med tiltaksmidler som følge av pandemien.

Film- og mediebransjen er i kontinuerlig utvikling, bl.a. som følge av den digitale utviklingen, og statens virkemidler på dette området må utformes sånn at de bidrar til en innovativ og konkurransedyktig film- og mediebransje, i takt med de endrede utfordringene i bransjen. I år har situasjonen vi befinner oss i, også medført at man måtte sikre filmbransjen, sånn at innspillinger som tidligere var planlagt i utlandet, har kunnet bli spilt inn i Norge.

Selv om forslag til endring i finansieringsordning er på høring og strengt tatt ikke er en del av denne debatten, ønsker jeg å påpeke at det ikke er et ønske fra Høyre at filmfinansieringen skal bli for ensidig styrt, og at vi som konsekvens kanskje mister mangfold og geografisk spredning av produksjoner.

Regjeringens framlagte nordområdemelding peker også på hvor viktig det er at folk kjenner seg igjen i de historiene som blir fortalt på filmlerretet, og at viktige historiske hendelser som blir grunnlag for film og serier, også er en del av vår felles historie og identitet som folk lengter etter at skal produseres og settes opp på filmlerretet.

Videre er jeg glad for at hele komiteen stilte seg bak en fellesmerknad som går på at arkivsektoren på sikt skal styrkes og gjøres mer framtidsrettet. Det er min oppfatning at arkivsektoren er avgjørende ikke bare for å sikre rettssikkerheten i samfunnet, men også for at vi skal få en bedre digitalisering, der vi i framtiden kan dra nytte av godt digitalt arkiv i kommuner og stat, som legger til rette for en mer effektiv saksbehandling og sikker forvaltning.

Videre, i avslutningen av mitt innlegg, ønsker jeg å takke hele komiteen for et godt og hardt arbeid med budsjettet, og jeg ønsker alle sammen en riktig god jul.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [14:54:47]: Jeg har lyst til å knytte noen bemerkninger på tampen av debatten til omtalen av koronatiltak. Slett behandling, ble det

sagt av SV. Arbeiderpartiet sier for lite for sent – alt er egentlig galt. Jeg må minne om at vi tross alt har bevilget 8 mrd. kr nå, som har vært brukt, og som skal brukes.

Alt var ikke perfekt fra første stund. Det er første gang vi har hatt en slik pandemi, som har fått slike konsekvenser for kulturlivet, for reiselivet og for restaurantnæringen. Det er en prosess, og det er faktisk lov å være i en prosess. Jeg mener at bl.a. kulturministeren, som nå endrer på stimuleringsordningen til å gå over til mer arrangementsstøtte, som har vært etterspurt, er et eksempel på at man faktisk lytter. Det er viktig.

Jeg må si jeg er litt skuffet over Senterpartiets alternative budsjett. Det er god bruk av oljepenger, men å kutte i Kulturrådet, som nettopp har et så vanvittig press på seg for å saksbehandle og forvalte disse støtteordningene, synes jeg var skuffende. Noen av de andre kuttene var mindre overraskende, men dette var faktisk det.

Jeg lurer egentlig på hvorfor både Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet er så imot gaveforsterkningsordningen. Det er altså en påplussing fra staten på 25 pst. til de institusjonene som klarer å få penger fra næringslivet. Meningen med denne ordningen er jo rett og slett at institusjonene skal få et lite dytt, at de skal bli inspirert, at de skal gå litt mer utenom seg og utenom den faste tildelingen, enten det er fra kommune, fylke eller stat. Det er faktisk mange som har tatt opp den hansen. 590 mill. kr er bevilget fra staten i løpet av denne tiden fra ordningen ble innført.

Det er store institusjoner i både Oslo, Bodø og Trondheim som har fått midler. Jeg har lyst til å klappe for det og det arbeidet de gjør. Men det er også andre institusjoner, det er historielag, det er opera i Østfold, små foreninger som også har fått nytte godt av det. Så jeg synes vi må jobbe med at næringslivet kaster seg over kulturlivet, og da må også kulturlivet kaste seg over næringslivet.

Rigmor Aasrud (A) [14:58:05]: Olympiaparken på Lillehammer ble etablert da OL var på Lillehammer i 1994. Da var det et krav at selskapet skulle være 100 pst. kommunalt eid, men det drives etter kommersielle prinsipper. Selskapet arrangerer store idrettsarrangementer og henter i tillegg mye inntekter fra kommersielle arrangementer, som konserter, russetreff, bedriftsarrangementer osv., og har en omsetning på nesten 80 mill. kr. Olympiaparken er en viktig del av opplevelsene og arrangementene som driver mye av reiselivet i regionen, et reiseliv som også i Innlandet sliter mye som følge av pandemien.

Anleggene på Lillehammer er kostbare å drifte, og de kan ikke bare stenge ned. Kjøleanleggene som bru-

kes til bl.a. bob- og akebanen, som for øvrig er den eneste i hele Nord-Europa, bruker store mengder ammoniakk og må selvsagt vedlikeholdes og etterses løpende. Det samme gjelder andre installasjoner. Andre selskaper som har hatt inntektsbortfall som et resultat av pandemien, har fått inntektssvikten kompensert via ordninger som er opprettet av regjeringen.

Da kulturministeren, som nå kommer inn, var på besøk på Lillehammer i august, var rådet at selskapet skulle registrere seg i Frivillighetsregisteret, sånn at man kunne søke på ordningen som Lotteritilsynet forvaltet. Det ble avslag på registreringen i Frivillighetsregisteret. Da kom anbefalingen om å snakke med KS.

Lillehammer Olympiapark har ikke bare falt mellom to stoler når det kommer til ordninger, men de har også blitt en kasteball mellom to departementer. Verken Kulturdepartementet eller Kommunaldepartementet ønsker å påta seg ansvaret for den situasjonen som dette selskapet står i. Det har vært en runddans.

Arbeiderpartiet har lagt inn penger i sine budsjetter. Spørsmålet som kulturministeren har en god mulighet til å svare ut her i dag, er: Hva er løsningen for Olympiaparken på Lillehammer? Svaret må være noe annet enn koronakompensasjonen til kommunene. Der mangler Lillehammer kommune allerede penger.

Hvordan vil kulturministeren sikre at det kan drives idrett i de olympiske anleggene på Lillehammer også i framtiden? Det er spørsmålet, og det er det greit å få et svar på i dag.

Bengt Fasteraune (Sp) [15:01:05]: Rådgivning innen kulturvern bør støtte seg tungt på kompetansen som vi har ute i frivillige organisasjoner. Det bør opprettes bygningsvernssentre i alle fylker, og sentrene bør ha tilknytning til enten et museum, en kulturvernorganisasjon, en kulturarvskole eller tilsvarende, men ellers drive uavhengig. Det kan selvfølgelig være aktuelt at to eller flere fylker samarbeider om bygningsvernssentre, men da på en måte som sikrer at tilbudet når ut til alle deler av de aktuelle fylkene. Senterpartiet har jobbet for dette, og i vårt alternative budsjett har vi også lagt inn 4,3 mill. kr ekstra som kan være med og fremme slike tiltak.

Det er viktig å ivareta den immaterielle kulturarven. Norge har gjennom UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven forpliktet seg til å ta vare på denne arven. Immateriell kulturarv kan ikke ivaretas tilstrekkelig ved arkivering eller digitalisering, og man kan ikke tilegne seg den ved å besøke en utstilling eller ved å lese en bok. Dette er kunnskap som er handlingsbåren. Den har ikke bare plass i hodet, men i hendene, og må læres med hendene. Denne kulturarven forutsetter fagmiljøer hvor kunnskapen ivaretas, utvikles og holdes i hevd ved at den stadig læres bort av

dem som selv har kunnskapen i hendene. Mange av de som har slik kunnskap, er gamle, og vi trenger et system for å kunne ivareta denne arven også i framtiden.

Håndverksskolen på Hjerleid, møbelsnekkerskolen på Mysen og Plus-skolen i Fredrikstad har som håndverksskoler over mange år bygd opp en spisskompetanse innen håndverksfag. Slik har de også blitt bærere og formidlere av en viktig nasjonal kulturarv. Undervisningstilbudet ved disse skolene er i dag et avgjørende bidrag til at Norge skal kunne leve opp til forpliktelsene vi har påtatt oss gjennom UNESCO. Både av hensyn til klima, ressursbruk og økonomi er det samfunnsnyttig å legge til rette for gjenbruk og istandsetting av kulturminner og kulturmiljøer som en del av en satsing på sirkulær økonomi og ivaretagelse av kulturarven. Håndverksskolene er avgjørende for å oppnå dette.

For å sikre disse håndverksfagernes framtid er det svært viktig at det kommer på plass støtteordninger fort. Senterpartiet viser til vårt alternative statsbudsjett der det foreslås å bevilge 5 mill. kr til kulturarvskolene.

De private kulturarvenaene representerer et viktig supplement til offentlige kulturhus og kulturinstitusjoner. De må også kunne ivaretas i dette budsjettet.

Carl-Erik Grimstad (V) [15:04:33]: Gaveforsterkningsordningen har vært nevnt et par ganger her, så jeg skal være veldig konkret – i en sak som egentlig dreier seg om begge de to Venstre-statsrådene som er til stede i salen.

Det gjelder et eksempel fra mitt nærområde. Der, på Lindahlplan i Tønsberg, driver altså stiftelsen Oseberg Vikingarv og bygger replikaer av bl.a. vikingskipene Oseberg- og Klåstadskipet, og det er bygget etter gammel håndverkskunst. Eikeemnene er nøye utvalgt, felt og kløyvd og tørket. Tauverket er basert på hamp, dyrket i India – vi har ikke lov til å dyrke sånt i Norge, av uforståelige grunner – og tauverket er laget i Hardanger på gamlemåten. Det er blitt en svær turistattraksjon i byen. Nå skal stiftelsen i gang med Gokstadskipet. Dette er et glimrende eksempel på kombinasjonen av kreativitet, historisk kunnskap og gammelt, godt norsk håndverk. I mange år har de på Lindahlplan prøvd å komme seg inn i gaveforsterkningsordningen. Det har de klart nå i vår, og jeg er litt stolt av det. 5 mill. kr er de nå blitt lovet fra Anders Jahres stiftelse. De fem millionene kan bli til seks millioner gjennom denne ordningen.

På den andre siden av kanalen holder stiftelsen Tønsberg kystkultursenter til. De har demontert deler av det som en gang var verdens største reperbane, som var 455 meter lang. Nå skal den settes opp igjen, i 100 meter, langs kanalen i Tønsberg. Stiftelsen har siden 1991 arbeidet under et motto om at de aldri skal bli ferdige. Nå er de i ferd med å skape et miljø, et kulturmiljø,

rundt dette arbeidet, og det tilfører altså min nærmeste by fantastiske estetiske verdier, og det bringer turisme til området. Denne stiftelsen har nytt godt av gaveforsterkningsordningen, som til sammen har vært på 1 mill. kr. Totalt er det altså siden 2014 tilført 2,5 mrd. kr som følge av denne flotte ordningen.

Jeg blir jo litt rørt når jeg hører representanten Giske stå her oppe og snakke om frivillig innsats, men jeg kan betrygge representanten med at det siste disse folkene i Tønsberg ønsker seg, er et regjeringsskifte. Jeg kan ikke med min beste vilje forstå denne allergien mot gaveforsterkningsordningen som disse to partiene, SV og Arbeiderpartiet, nå framviser. I realiteten dreier det seg ikke om noe annet enn en momskompensasjon: De får jo 25 pst. De betaler moms, 25 pst., inn til staten, og så tar de inn 25 pst. i form av gaveforsterkningsordningen. Men momskompensasjon, det vil jo Arbeiderpartiet ha. Henger dette sammen? Nei, jeg tror ikke det.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [15:07:57]: Kulturminner og kulturmiljøer er viktige historiske ankerfester både lokalt, regionalt og nasjonalt. Den jobben samfunnet gjør for å ta vare på kulturarven vår, er også med på å gi verdiskaping og arbeidsplasser i hele landet.

Kulturminner er noe jeg som senterpartist er ekstra opptatt av. For meg ble både norgesferie og jobbreise derfor en fest da jeg i sommer besøkte veldig mange kulturminner, bl.a. på Røros, i Trondheim og ellers i Trøndelag, i Oslo, i Buskerud, på Sørlandet og selvfølgelig i Vestfold og Telemark. Det var alt fra bygningsvern-sentre til industrielle kulturminner, og det var selvfølgelig en drøss med middelalderkirker i stein, sistnevnte gjerne sammen med fortvilte kommunepolitikere som sliter med økonomi til vedlikehold av disse skattene.

Senterpartiet foreslår derfor med rette en sterk satsing på kirkevedlikehold i vårt alternative budsjett, og vi øker bevilgningen til fredede og verneverdige kirker med 30 mill. kr, noe som er en økning av tilskuddsordningen med over 40 pst. Dessuten legger Senterpartiet inn store økninger på Riksantikvarens tilskuddsordninger på til sammen nesten 50 mill. kr, herunder 10 mill. kr til automatisk fredede kulturminner, 14,5 mill. kr i økt tilskudd til teknisk-industrielle kulturminner og regionalparker og en økning på 16 mill. kr til den norske verdensarven.

Så hjertesukket: Regjeringen og Fremskrittspartiet har i hele perioden fra 2013 til 2020 dessverre underfinansiert kulturmiljøsektoren. Senterpartiet har på sin side gjennom hele perioden foreslått kraftige økninger i bevilgningene, og gjør det også i år. Årets kulturminnepakke innebærer totalt en økning på kulturminnepos-

ten på 137 mill. kr, til forskjell fra regjeringens opprinnelige forslag.

I det foreslår vi også en kraftig økning på 30 mill. kr i bevilgningene til noe av det viktigste vi har for istandsetting og bevaring av kulturminner i Norge, nemlig Kulturminnefondet på Røros. I dag er fondet på 130 mill. kr. Senterpartiet fremmer i dag forslag om at fondet skal bygges opp til 300 mill. kr. Menon Economics har nemlig undersøkt hvor mye verneinnsats Kulturminnefondet utløser, og har kommet til at hver tildelte krone utløser en verneinnsats som er 3,5 ganger så stor. Et fond på 300 mill. kr vil dermed utløse en verneinnsats rundt omkring i landet på over 1 mrd. kr. Det ville vært fantastisk.

Med det i bakhodet er det altså derfor både overraskende og svært uheldig med dette kuttet på 10 mill. kr i regjeringens budsjettforlik med støttepartiet Fremskrittspartiet. De samme budsjettkameratene kuttet også 10 mill. kr i kirkevedlikeholdet, som vi har vært inne på. Jeg forstår de sterke reaksjonene fra kulturminnefeltet på dette. Det er ikke tvil om at det nok ikke bare er kulturfeltet, men også kulturminnefeltet som trenger en ny regjering til høsten.

Tage Pettersen (H) [15:11:05]: A-magasinet hadde i november en stor reportasje om ungdom som deler opplevelser med rus, sex og selvskading på Snapchat. Flere av ungdommene har titusenvis av følgere som heiagjeng. Sårbare barn er også sårbare i sosiale medier, og vi kan ikke lenger la barn og unge være alene på nettet. Hvordan disse skal beskyttes, er noe vi må ta på største alvor.

Aftenposten har fortalt oss om et usunt og skadelig miljø på nettet, og nå handler det om å få kanalisert det ropet om hjelp til noen som kan være i stand til å hjelpe. Vi har rett og slett ikke fulgt godt nok med i utviklingen, som har gått veldig fort, og mange gode initiativ er kanskje heller ikke samordnet tilstrekkelig.

I Høyre har vi en gruppe som jobber med morgendagens ungdomspolitik, og en tryggere digital hverdag for barn og ungdom er ett satsingsområde. Vi må sørge for at arbeidet for å sikre barn en trygg digital hverdag blir godt samordnet, vi må sikre at barn har god nok kompetanse til å ha en trygg digital hverdag, og vi må sikre at barn får god hjelp når de opplever negative hendelser digitalt. Også foreldre, institusjoner og de som jobber med barn og unge, må gis kunnskap og settes i stand til å bidra.

Ifølge ferske tall fra Ungdata-undersøkelsen har 40 pst. av jentene og 24 pst. av guttene på videregående skole det siste året blitt utsatt for uønsket seksuell oppmerksomhet eller trakassering. Mange har pekt på dette over lang tid, bl.a. i rapporten Alle kjenner noen

som har opplevd det, der ungdommene snakker om sine egne opplevelser. Barn og unge må få håndteringskompetansen de trenger for å skille mellom hva som er greit, og hva som ikke er greit. Dette var også tema i rapporten Ungdom om digitale medier, som Barneombudet mottok sommeren 2019.

Jeg tar opp dette i denne debatten fordi regjeringen har avsatt 1 mill. kr til arbeidet med å utvikle og implementere en nasjonal strategi for nettopp barn og medier, og det er bra. Samtidig er det viktig å påpeke at det i dag er over 20 statlige etater, herunder seks departementer, som har et overlappende ansvar. Jeg er derfor glad for at en samlet komité ble med på å understreke at man må få på plass én felles strategi som skal sikre koordineringen, og at man ber regjeringen vurdere at ett departement får det overordnede ansvaret for å sikre en tydelig forankring i politisk ledelse.

Trond Giske (A) [15:13:53]: Først bare et par ord om gaveforsterkningsordningen, siden det har blitt en stor diskusjon. Det er ingen som er imot at private kulturinstitusjoner og aktiviteter får private gaver. Tvert imot var en av begrunnelsene for Kulturløftet at en stor offentlig satsing også utløser større private midler. Men det regjeringspartiene og Fremskrittspartiet har igjen å bevise, er at gaveforsterkningsordningen bidrar til at det blir gitt mer i penger, for det er det ingen som har kunnet dokumentere. Tvert imot viser det seg at dette er ganske stabilt. Det er også sånn at hvorvidt en institusjon får private gaver eller ikke, som Anette Trettebergstuen sa her tidligere, ikke nødvendigvis er avhengig av hvor hardt man har jobbet. Det har å gjøre med profil, det har å gjøre med hva man driver med, og kanskje er det kulturaktiviteter som virkelig burde hatt gaver, som ikke får det, ut fra at de driver med et eller annet som er ganske smalt, eller at de holder til i et område hvor det ikke er noen store velhavende givere.

Det vi gjør med gaveforsterkningsordningen, er å si at noe av den statlige kulturpolitikken skal bestemmes av rike givere, istedenfor at det bestemmes av de kulturpolitiske prioriteringene, behovene, aktiviteten og kvaliteten på det som skjer ute. Det fører til en sentralisering. Blant annet fordi de store institusjonene ligger i Oslo, er et problem med kulturbudsjettet at veldig mye av pengene går til hovedstaden, til Nasjonalmuseet, med et driftsbudsjett på nesten 1 mrd. kr, til Operaen, med et driftsbudsjett på 700–800 mill. kr. Vi bygger et nytt nasjonalmuseum til 6 mrd. kr. Vi har bygd en opera til 4,5 mrd. kr. Nå skal Nationalteatret rustes opp for et par milliarder kroner. Det er enorme penger som går inn til de sentrale strøk. Da må vi være mer bevisst på å prøve å spre resten av kulturpengene ut, slik at hele landet får ta del i kulturaktiviteter.

Jeg er glad for at komiteen samlet støtter prosjekter i mitt fylke, bl.a. Porten til Trøndelag på Ørland og Kulturkvartalet Jakob i Steinkjer. Men jeg er skuffet over at det er bare opposisjonspartiene – Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV, ikke Fremskrittspartiet og ikke regjeringspartiene – som er med på de viktige merknadene om Ægir, et havbruksmuseum som forteller den fantastiske 50-årige historien om norsk havbruk, som nå er Norges nest viktigste eksportnæring. De er ikke med på merknader om Norsk Radio og Fjernsynsmuseum, som vi tidligere har stått samlet om i forbindelse med kringkastingsmeldingen, og heller ikke om den viktige arven som tas vare på gjennom Hall of Fame. Her skulle jeg gjerne hatt resten av komiteen og de andre partiene med, for dette er én måte å spre kulturpengene ut i hele landet på.

Freddy André Øvstegård (SV) [15:17:03]: Det er interessant å høre hvor fornærmet og provosert både statsråden og representanter fra regjeringspartiene blir når SV og andre fra opposisjonen peker på konkrete bedrifter som er i ferd med å gå konkurs – levedyktige bedrifter før koronakrisen inntraff, som nå går konkurs fordi de ikke treffes av kompensasjons- og stimuleringsordningene sånn som de er innrettet – særlig fordi dette er behov, justeringer og endringer som har vært meldt om lenge. Jeg nevnte i en replikkveksling her en debatt jeg og komitélederen hadde på Dagsnytt 18 allerede i mars, hvor vi pekte på noe av dette. Nå har det gått over et halvt år, og likevel ser vi at f.eks. Oslo Kru, som lever av å levere sceneteknikk, har over hundre fast ansatte og er ekstremt viktige for den delen av bransjen, går konkurs fordi regjeringen ikke evner å tilpasse ordningene etter virkelighetens bransje. Hvis regjeringen hadde tatt noe av den provokasjonen og den fornærmetheten de føler når vi i opposisjonen peker på det, og omsatt det i evne og vilje til å rydde opp, kunne vi kanskje sluppet disse rundene.

Jeg vil også legge til at både statsråden og flere representanter peker på hvor store disse ordningene er. Det skulle for det første bare mangle, og det er helt fint. Men dette dreier seg om innretningen og hvordan vi justerer ordningene så de skal treffe best mulig, ikke først og fremst om å pøse på med enda flere milliarder. Det handler om å treffe feltet sånn som det faktisk er. Konsekvensen er at vi kan miste aktører som Oslo Kru. Vi kan miste aktører som Båthuset Scene i Fredrikstad – hjemme hos meg, en viktig del av kulturlivet – og vi kan miste mye av mangfoldet, det som gjør lokalsamfunnene våre til gode steder å være: utelivsaktører, små og mellomstore bedrifter som sysselsetter tusenvis av mennesker, men som ikke tilfeldigvis har stor kapital bak seg. Det er de som går konkurs fordi regjeringen

ikke lytter. Det mener jeg at det er større grunn til å være provosert over enn det at opposisjonspartiene peker på det her i salen.

Statsråd Abid Q. Raja [15:20:04]: Takk for den fornuftige debatten som har vært her i salen. Jeg vil bare si noen ord om gaveforsterkningsordningen, som er et instrumentiv for kunst- og kulturinstitusjonene til å skaffe privat finansiering, ved at private pengegaver blir forsterket med at staten gir et tilskudd på inntil 25 pst. av gavebeløpet. Ordningen har vært en suksess siden den ble opprettet i 2014. Jeg noterer meg at i hvert fall et par av opposisjonspartiene er imot. Hvis jeg ikke misforstår dette nå, tror jeg at Senterpartiet støtter forslaget, så kanskje er de heller ikke helt enige på rød-grønn side.

Etter bevilgningsøkningen på 160 mill. kr i forbindelse med salderingen av årets budsjett vil det statlige bidraget i ordningen til sammen kunne utgjøre nesten 590 mill. kr. Det at staten stiller opp med 590 mill. kr, kommer jo som følge av at vi har en gaveforsterkningsordning. Og sammen med private gaver i ordningen vil det fra 2014 og fram til i dag ha tilført kulturlivet nærmere 3 mrd. kr. Tallet er 2 937 400 000 kr – nesten 3 mrd. kr.

Når det gjelder gaveforsterkningsordningen, er det også viktig å si at tildelingen skjer uavhengig av geografisk plassering. Institusjoner i alle regioner har nytt godt av ordningen. Jeg tror representanten Carl-Erik Grimstad redegjorde for hvordan dette treffer i hans region. Vi vet at nedslagsfeltet har vært størst på Vestlandet og i Oslo, men det er altså uavhengig av geografisk plassering, og disse midlene fra staten blir også gitt helt uten bindinger.

Ordningens popularitet har medført at det har summert seg opp et betydelig etterslep, og jeg er glad for at dette etterslepet nå dekkes inn gjennom Stortingets bevilgning.

Så vil jeg helt på tampen av debatten si at jeg kan berolige komiteen med at hele regjeringen selvfølgelig er bekymret for befolkningens liv og helse, for næringslivet, for barn og unge, for dem som faller fra i idretten, og for dem som ikke treffes av ordningene på en fullt så god måte som vi gjerne skulle sett. Vi jobber hele tiden med å både forlenge ordningene og tilpasse dem, og vi gjør det vi kan for å ivareta kultursektoren på en best mulig måte. Vi må anerkjenne – og bli rørt av – den innsatsen kultursektoren der ute legger ned i en krisetid hvor de er stengt ned på grunn av pandemien. Så mener jeg at slik vi har håndtert denne krisen, og gjennom den dugnaden veldig mange har lagt ned, ser vi, i hvert fall av tallene, at smitten heldigvis er lav i Norge i forhold til mange andre land. Og mye av den store takken skal

også gå til kultursektoren, som har bidratt til denne store dugnaden.

Carl-Erik Grimstad (V) [15:23:17]: Det har vært en lang og interessant debatt. Jeg skal ikke bli noen møteplasser, men jeg har lyst til å si at når det gjelder gaveforsterkningsordningen, må jeg arrestere representantene Giske og Trettebergstuen når de sier at dette øker forskjellene mellom by og land. Dette kan jeg bare ikke forstå. Dette må rett og slett undersøkes. Hvis det er slik, er jeg villig til å diskutere det. Men det kan jo ha noe å gjøre med at det bor flere mennesker i byen enn på landet, og at det ikke gir noen særlig mening å spre disse midlene utover som et tynt lag med prim over hele landet.

Hvem er nå disse rikingene som representanten Giske henviser til? Det er stort sett stiftelser. Det er Sparebankstiftelsen, jeg nevnte Anders Jahres Humanitære Stiftelse, Gjensidigestiftelsen, Stiftelsen Dam. Det er de som stort sett bidrar her, og som får staten til å komme etter. Det er en fantastisk ordning, for der sitter det altså mennesker som har dette som sitt daglige virke: å se hvilke prosjekter som er verdt å støtte. Det skulle bare mangle at staten ikke støtter dette med 25 pst.! Er det da sånn, må jeg spørre representanten Giske om, at han er imot at disse stiftelsene skal bevilge penger til veldedige formål? Det må jo være den samme logikken.

Jeg vil benytte anledningen til å takke for oppholdet i familie- og kulturkomiteen i året som har gått. Det har vært berikende og svært hyggelig. Nå skal vi i gang med en ny debatt i min andre komité.

Anette Trettebergstuen (A) [15:25:26]: Det begynner å bli en juletradisjon at vi ender budsjettdebattene med en hissig krangel om gaveforsterkningsordningen, og det sier jo litt at etter at denne regjeringen har ha styrt og vært i regjering i åtte år, er fortsatt gaveforsterkningsordningen det mest innovative og den største satsingen den har kommet med.

La meg bare klare opp i et par ting: Ingen – overhodet ingen – er imot at kulturlivet mottar private penger. Tvert imot er det noe vi applauderer, og vi ønsker å bidra til å gjøre kulturlivet bedre i stand til å tiltrekke seg privat kapital. Det var jo litt av poenget under Kulturløftet også, som tidligere statsråd Giske forklarte i stad, at vi så at når staten, regjeringen, sa at vi satser på kultur, 1 pst. til kultur, med et kulturløft, da inspirerte det flere private til å gi – det økte under Kulturløftet. Dette henger sammen.

Vi la Norsk publikumsutvikling på statsbudsjettet, en organisasjon som fungerer som en paraply der kulturaktører møtes og lærer av hverandre, nettopp for å få mer private penger inn og øke publikumstallet osv. Det har regjeringen tatt bort fra statsbudsjettet.

Men hva er det som er feil med gaveforsterkningsordningen? Jo, det kommer ikke mer private penger inn på grunn av at staten bruker penger gjennom gaveforsterkningsordningen. Det kommer ikke mer private penger inn, og dette er blitt undersøkt mange ganger. Problemet er jo at vi lar de private givene bestemme at en pott fra statsbudsjettet også skal gå til de samme institusjonene. Det er altså ikke vi i Stortinget som bestemmer hvor de pengene skal gå, det er det private givere som gjør. Og vi har jo sett på den lista hvert eneste år at det er småpenger til Innlandet, det er småpenger til Finnmark og Troms, det er småpenger til Agder. Pengene går til de store byene, der de store populære institusjonene, som allerede klarer seg ganske godt, er. Da sier vi: Vet du hva, det er mye bedre å ha politisk kontroll med de pengene og drive med sosial utjevning også innenfor kulturen, og la hele landet få lov til å ta del i kulturbudsjettet.

Og det går jo ut over kultur til hele landet når regjeringen i tillegg velger å finansiere gaveforsterkningsordningen gjennom tippemidlene. Når titalls millioner går til gaveforsterkning, går det på bekostning av noe annet som er i den potten, kulturtippemidler. Det går på bekostning av små og store kulturhus, det går på bekostning av kor og teatergrupper, ting for ungdomme våre og kultur til folk over hele landet – fordi regjeringen velger å sentralisere pengene dit de store private pengene går. Det er helt feil, og det skaper økte forskjeller også innenfor kulturtilbudet til folk.

Presidenten: Representanten Freddy André Øvstegård har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Freddy André Øvstegård (SV) [15:28:33]: Det er dessverre litt symptomatisk for debatten om kulturpolitikk at vi i altfor liten grad får diskutert også hvordan pengene skal brukes, ikke bare antallet penger – det går jo sin gang hver gang.

SV og resten av opposisjonen peker på at måten gaveforsterkningsordningen er innrettet på, er en dårlig måte å forvalte de kulturkronene vi uansett skal fordele, på. Det er en belønning til dem som allerede har fått private donasjoner. Det er undersøkt hvor skjævt det treffer. Det rammer bl.a. mitt fylke, Østfold, og det rammer Nord-Norge, for å nevne noen. Ikke minst er det noe prinsipielt betenkelig ved det at vi skal kaste de offentlige kronene etter det som private aktører til enhver tid mener er den riktige kulturen å sponse. Vi ønsker heller å finansiere dette over statsbudsjettet, på vanlig vis.

Presidenten: Representanten Trond Giske har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Trond Giske (A) [15:29:55]: La meg bare først si at jeg er veldig for private gaver til kulturinstitusjonene. Jeg er også enig i at man burde gjøre mer for å åpne for det, og at det kanskje i kulturlivet ikke alltid er på en måte comme il faut å ta imot slike penger. Det mener jeg er en feil holdning. Men det vi diskuterer her, er om statens penger skal følge de private.

Jeg fikk noen helt konkrete oppspill fra representanten Grimstad. Det ene var om disse stiftelsene skulle slutte å gi gaver. Nei, selvfølgelig ikke. De kan ikke slutte å gi gaver, for det ligger i selve formålet deres at pengene skal deles ut til gode formål. Statens gaveforsterkningsordning spiller ingen rolle for hvorvidt de gir pengene eller ikke, for de er pålagt i stiftelsens kjerne og formål å gi disse pengene bort.

Skal vi smøre tynt utover hele landet, spør representanten Grimstad. Nei, vi skal ikke det. Vi skal smøre tykt utover hele landet, for hele landet skal ta del i et godt kulturliv, ikke bare de store institusjonene i de største byene, som får de største gavene.

Presidenten: Representanten Kristin Ørmen Johnsen har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [15:31:13]: Jeg hører vel her fra talerstolen at Arbeiderpartiet kanskje er lite grann på glid når det gjelder gaveforsterkningsordningen. Det er jo sånn at det er ikke bare de store institusjonene som får penger. Det kan vi dokumentere godt. Det er faktisk flere institusjoner som nå får penger, enn før gaveforsterkningen ble tatt i bruk.

Jeg har reist ganske mye rundt i Norge før koronaen kom, og det første jeg hører når jeg møter institusjoner, er at de er veldig glad for den gaveforsterkningsordningen, de får en 25 pst. pluss. De sier de faktisk ikke hadde tenkt at de skulle ta en liten undersøkelse av om det er noen private som ønsker å gi dem midler. Blant annet sier Vestfossen Kunstlaboratorium for samfunnskunst at de ikke hadde tenkt på det før de nå søkte Sparebankstiftelsen og fikk penger. Det er faktisk mulig å gjøre det, så jeg håper Arbeiderpartiet kan ta enda en ny re-tenking rundt private.

Silje Hjemdal (FrP) [15:32:30]: Gaveforsterkningsordningen blir gjerne det som avslutter disse debatterne, og noen tradisjoner skal man jo holde i hevd. Men jeg synes det er veldig trist når vi har representanter i denne salen og på denne talerstolen som nærmest bruker «rike folk» som et banneord. Jeg synes det er helt

fantastisk at folk tjener penger, at folk bygger opp bedrifter rundt om i landet. Når disse bedriftene i tillegg har lyst til å bidra til lokalsamfunnet, gjerne gjennom å gi penger til et godt prosjekt som en institusjon ønsker å iverksette, synes jeg det er helt fantastisk. Om det er en sparebankstiftelse, om det er en rik bergenser – det er ikke så viktig for meg. Det som er viktig for meg, er at vi viser at vi ønsker å ha et lokalt eierskap til det kulturlivet som er der ute, der folk bor. At det skal straffe seg at man lager gode prosjekter som folk har lyst til å støtte, er helt ufattelig å høre på.

Jeg er en stolt forsvarer av gaveforsterkningsordningen, og det kommer vi også til å fortsette å være. Man kunne jo tenke seg et scenario dersom det var de andre partiene som sitter i opposisjon i denne sal, som styrte kulturpolitikken som de skryter sånn av at hadde blitt så mye bedre. Jeg vet ikke – enda flere folk som hadde fått enda tynnere lommebøker fordi de skulle skattes i hjel, bedrifter som hadde blitt pålagt avgifter, skatter, reguleringer som hadde gjort at de ikke kunne tjene like mye penger, i den krisen vi står i i dag. Det er nesten helt utrolig at vi har denne debatten, men det måtte sies.

Carl-Erik Grimstad (V) [15:34:54]: Det er egentlig en ganske fin ideologisk debatt vi avslutter med nå, for hva er det egentlig vi snakker om her? Jo, representantene Giske og Trettebergstuen vil gjerne trekke disse midlene inn i denne salen og så spre dem ut. Det er vel egentlig et veldig godt eksempel på sentralisering. I stedet har vi en rekke desentraliserte styrever som sitter rundt omkring i landet, og som vurderer disse prosjektene nøye, og så bidrar de og får staten med på lasset. Dette er spredt myndighet. Det er vel kanskje derfor Senterpartiet er tilhenger av denne, mens SV og Arbeiderpartiet ikke er det.

Marianne Haukland (H) [15:36:01]: Jeg tror ikke vi har den største uenigheten, men når man i lokalaviser og i media land og strand rundt i innlegg blir beskyldt for kun å bry seg om kulturlivet i Oslo når man ønsker å fremme en viktig ordning som gaveinnsentivordningen, blir man veldig provosert. Jeg har visst hele tiden siden jeg kom inn på Stortinget, at Finnmark har ligget veldig lavt når det kommer til søknader til gaveforsterkningsordningen, og har tatt det som en del av mitt oppdrag å opplyse litt mer om denne ordningen til kulturlivet. Jeg oppfatter at det var veldig lite informasjon om dette. Jeg vet ikke om det skyldes at de fleste ordførere og fylkesråd for kultur har vært fra Arbeiderpartiet og kanskje ikke ønsket å få denne ordningen fram i lyset, men jeg har i hvert fall gjort det til min oppgave å sørge for at flere søker.

Jeg har fulgt med på listene over søkere til gaveforsterkning, og jeg ser at hvert eneste år er det nye organisasjoner som kommer opp på søkerlista, og som søker på bakgrunn av gaver de har fått. Jeg tror flere og flere blir mer bevisste på å bruke denne ordningen, og når jeg møter kulturlivet og vi snakker om det å få inn private givere i budsjettene, er de kanskje mer åpne for det i dag enn man var før, rett og slett fordi de ser at det er mer naturlig bidrag til kulturen også i Nord-Norge – også i Finnmark – enn det kanskje har vært før.

Det var det jeg ønsket å si.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [15:37:51]: Her blir det helt nødvendig å oppklare en tydelig misforståelse. Senterpartiet er ikke for gaveforsterkningsordningen. Vi har vel og merke i dette budsjettet ikke omprioritert fra denne ordningen til andre prosjekter under tippemidlene. Et av problemene Senterpartiet har med gaveforsterkningsordningen, er at det går ut over veldig mange små organisasjoner, kulturhus og andre som mottar tippemidler, når ordningen tar en såpass stor del av tippemidlene. Den er også sentraliserende. Derfor liker ikke vi denne ordningen.

Jeg må også påpeke at jeg synes det er veldig merkelig å høre regjeringspartiene si at det ikke finnes private eller stiftelser – for den sakens skyld – som er interessert i å gi til kultur med mindre staten kaster penger inn i ordningen. Jeg synes de private fint kan få lov til å gi penger til kultur uavhengig av om vi har en ordning eller ikke.

Presidenten: Fleire har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [15:38:59]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Barne- og familiedepartementet (Innst. 162 S (2020–2021), jf. Prop. 40 S (2020–2021))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 3 [15:39:10]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Klima- og miljødepartementet (Innst. 163 S (2020–2021), jf. Prop. 49 S (2020–2021), kap. 1429)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 4 [15:39:27]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Kulturdepartementet (Innst. 181 S (2020–2021), jf. Prop. 51 S (2020–2021))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 5 [15:39:42]

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Helse- og omsorgsdepartementet (rammeområde 15) og Redegjørelse gitt av helse- og omsorgsministeren i Stortingets møte den 13. oktober 2020 om status for arbeidet med koronapandemien (Innst. 11 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))

Presidenten: Etter ønske frå helse- og omsorgskomiteen vil den fordelte taletida i debatten verta avgrensa til 1 time og 45 minutt, og presidenten vil ordna debatten slik:

Arbeidarpartiet 25 minutt, Høgre 25 minutt, Framstegspartiet 15 minutt, Senterpartiet 10 minutt, Sosialistisk Venstreparti 10 minutt, Venstre 5 minutt, Kristeleg Folkeparti 5 minutt, Miljøpartiet Dei Grøne 5 minutt og Raudt 5 minutt.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta anledning til inntil tre replikkar med svar etter innlegg frå hovudtalarane til partia og åtte replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa.

Vidare vil dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, få ei taletid på inntil 3 minutt.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [15:40:58] (komiteens leder): Aller først vil jeg takke komiteen for et godt arbeid med årets budsjett. Det tok litt tid før vi var klar over rammen, men etter at den ble vedtatt, har komiteen virkelig jobbet for å få på plass budsjettet, så tusen takk til komiteen for det.

Målet for helsepolitikken er å legge til rette for best mulig helse for flest mulig. For Kristelig Folkeparti er det særlig viktig å kjempe for at flere barn og eldre får den hjelpen de har behov for, når behovet oppstår. Nå, etter et rart og veldig annerledes år, nærmer vi oss jul, nyttår og et nytt år. I budsjettet for neste år, som vi nå skal debattere, er det mange gode tiltak som nettopp skal ivareta folks helse i året som kommer. Det er jeg glad for.

Vi vet at de langvarige effektene av koronapandemien først vil bli synlige om en god stund, men noen indikasjoner har vi allikevel, bl.a. på hvordan barn og unge har hatt det. Jeg er glad for at bevilgningene til

opptrappingsplanen for barn og unges psykiske helse fortsetter, og at det bevilges mye til kommunene, slik at de kan fortsette det viktige arbeidet for å legge til rette for god og tilgjengelig helsetjeneste både i skole og i lokalsamfunn.

Selv om det er mye vi ikke vet, har vi fått noen signaler på hvordan situasjonen er. Flere kjenner på ensomhet, og hjelpetelefonene merker økt pågang. Derfor er jeg glad for at vi i budsjettet viderefører en økt bevilgning til Mental Helse og Kirkens SOS, slik at de får mulighet til å være tilgjengelige for flere gjennom det som trolig blir en lang vinter.

Det er helt avgjørende for fortsatt høy tillit i det norske samfunn at vi har en sterk sivil sektor med rom for ideelle aktører og frivillige organisasjoner. De fleste sektorene i Norge består av et mangfold av aktører, og helsesektoren er ikke noe unntak. Det er ideelle organisasjoner som driver viktige og innovative tilbud på sine områder, frivillige organisasjoner som bidrar med både aktivitet, ressurspersoner eller bare å være en man kan snakke med når det ser mørkt ut. Helse- og omsorgsfeltet ville vært langt fattigere uten den ideelle og frivillige innsatsen, og under koronakrisen har deres innsats vært helt avgjørende for veldig mange.

Innholdet og kvaliteten på omsorgen vi gir til dem som trenger den, er avgjørende for livskvalitet, trygghet og verdighet. Eldre som har behov for hjelp, skal være trygge på at de får den hjelpen de trenger, når de trenger den. Derfor må løsninger og tiltak tilpasses den enkeltes behov. Vi fortsetter å være oss selv livet ut, og vi må ha en omsorg som dekker de grunnleggende fysiske, psykiske, sosiale og åndelige behovene.

Kristelig Folkeparti ønsker et samfunn der alle ønskes velkommen. Jeg er derfor glad for at det nå etableres en likepersonsordning, der foreldre som venter barn, f.eks. med Downs som blir påvist under svangerskapet, kan få mulighet til å møte familier som har et barn med f.eks. Downs, for å lytte og lære og se hvordan hverdagen ser ut. Dette har de gode erfaringer med i Danmark, og jeg håper det vil være en styrke for den informasjonen og veiledningen som norske kvinner skal og bør ha tilgang på.

Det har blitt gjort en teknisk endring i rammeområde 1, altså forslag til vedtak I, som gjør at vi nå fremmer et nytt forslag, som kommer til erstatning for I i innstillingen. Endringen er at det flyttes 2,1 mill. kr fra kapittel 734 post 1 til kapittel 761 post 65 for å øke bevilgningen til forsøket med statlig finansiering av eldreomsorgen. Dermed tar jeg det opp.

Presidenten: Representanten Geir Jørgen Bekkevold har teke opp det forslaget han refererte til.

Det vert replikkordskifte.

Hege Haukeland Liadal (A) [15:45:43]: Lavere pris stimulerer til økt forbruk, det er hele poenget med avgiftene på snus, sa Kreftforeningen. Vi er veldig skuffet. Billigere alkohol vil true folkehelsen, sa Actis, og la til at budsjettavtalen var sterkt usolidarisk. Jeg kunne ha fortsatt med uttalelser fra Blå Kors, Frelsesarmeen, Kirkens Bymisjon, som alle er skuffet over at Kristelig Folkeparti har gått med på å sette ned avgiftene på f.eks. øl, vin og snus.

Kristelig Folkeparti har i tidligere forhandlinger da de var i opposisjon, evnet å sette foten ned, f.eks. når det gjaldt søndagsåpne butikker. Denne gangen klarte de det ikke. De satte ikke foten ned. De satte avgiftene ned. Hvorfor det?

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [15:46:31]: Man skal i hvert fall ikke bruke et folkehelseargument for å argumentere for de avgiftslettelsene som budsjettet inneholder. Det er nok heller handels-, for ikke å si grensehandelsargumenter som er årsaken til at vi får de reduksjonene i dette budsjettet.

Dette var en sak Kristelig Folkeparti tapte i budsjettforhandlingene. Alle som kjenner Kristelig Folkeparti, vet at å senke avgiftene på alkohol eller tobakk ikke er Kristelig Folkepartis politikk. Det er vi egentlig imot. Men vi måtte få et budsjett i havn. Vi var opptatt av helheten i budsjettet, og jeg har lyst til å nevne at en viktig sak også var å sørge for at vi setter av 1 pst. av budsjettet til bistand for verdens fattige. Det var også viktig for Kristelig Folkeparti å kunne opprettholde tallet på 3 000 kvoteflyktninger, som vi vant, og hvor vi ikke vek en tomme.

Kari Kjønnaas Kjos (FrP) [15:47:39]: Ordningen for ressurskrevende brukere hjelper kommunene med nær 11 mrd. kr, tror jeg det er nå, for å ta deler av de største utgiftene innen pleie og omsorg. Regjeringer har justert egenandelstaket for kommunene en rekke ganger, og hver gang har Kristelig Folkeparti reagert med vantro, sjokk og sinne. Men når Kristelig Folkeparti som et regjeringsparti er med på å lage forslag til budsjett, er det dørgende stille rundt det faktum at egenandelstaket igjen økes. Hva skjedd?

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [15:48:15]: Det er helt riktig at når det gjelder egenandelstaket, har Kristelig Folkeparti hatt og har et stort engasjement. Det er ikke alle sakene vi vinner gjennomslag for i budsjettforhandlingene. Jeg beklager veldig at vi ikke har klart å stoppe eller redusere egenandelstaket, men jeg kan love at Kristelig Folkeparti kommer til å stå på videre for at kommunene skal slippe de ekstra belastningene det er, hvor staten tar en større andel i tiden framover.

Kjersti Toppe (Sp) [15:49:00]: Eg har alltid syntest at Senterpartiet og Kristeleg Folkeparti har stått nærme kvarandre i helsepolitikken, men etter at Kristeleg Folkeparti gjekk inn i regjering, ser eg ikkje så mange avtrykk av Kristeleg Folkeparti som eg kunne ønskt. Eg skal ikkje gå inn på alkoholavgiftene som er i ein budsjettavtale. Eg tenkjer meir på fritt behandlingsval, innsatsstyrt finansiering, helseforetaksmodellen osv.

Når det gjeld ideelle organisasjonar, har Kristeleg Folkeparti fått gjennom noko i regjeringsplattforma, men vi ser at i Helse Nord utlyser dei eit stort anbod på rusfeltet, utan at det er eit skjerma anbod, som alle kan søkja om. Det tar tid før ein får ei ordning for desse historiske pensjonskostnadene, som enno ikkje er på plass. Mitt spørsmål er: Kva er Kristeleg Folkeparti sitt store avtrykk i helsepolitikken, og er Kristeleg Folkeparti fornøgd med dei ideelle og ordningane for dei?

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [15:50:05]: For Kristelig Folkeparti har ideell sektor alltid vært viktig å kjempe for. Derfor fikk vi gjennomslag, gode gjennomslag, i Granavolden når det gjaldt ideell sektor. At ikke alt er oppfylt ennå – vel, vi skal sørge for at ideell sektor får et stort fokus også i tiden framover. Kanskje noen av de spørsmålene bør rettes til ministeren som tross alt gir oppdragsbrev til helseforetakene. Jeg vet at han har vært tydelig på de kravene som vi har fått gjennomslag for i regjeringen, men det må også følges opp ute i regionene. Vi kommer til å følge nøye med på hva som skjer, for de seirene vi har fått når det gjelder ideell sektor, vil vi gjerne se bli gjennomført, og at det blir en del av norsk helsepolitikk i tiden framover. Ideell sektor består med en fantastisk innsats innen helseområdet, og helseområdet kommer til å bli langt fattigere dersom ideell sektor forsvinner.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Ingvild Kjerkol (A) [15:51:21]: Hvordan skulle Norge taklet en pandemi uten en sterk felles offentlig helse-tjeneste – en tjeneste som ikke spør hvor tykk lommeboken din er, hvor du bor, eller om du har privat helseforsikring? Vår felles helsetjeneste er det beste bolverket i en pandemi og mot økte forskjeller. For Arbeiderpartiet er målet en offentlig helsetjeneste i verdensklasse, som er like tilgjengelig for alle innbyggerne i dette lange landet vårt, som har buffer nok i hverdagen til å takle kriser.

Sosial ulikhet i helse øker, og det er alvorlig. Lommebok og utdanning bestemmer i enda større grad enn tidligere hvor lenge man kan forvente å leve, og med hvor mye sykdom, smerte og lidelse. Det er grunnleggende urettferdig. Sosiale helseforskjeller er mulig å motvirke med politikk hvis man prioriterer det. Og det

er mulig å forebygge sykdom og tap av helse med effektive og utjevne tiltak, som fysisk aktivitet på skolen og et enkelt måltid i løpet av skoledagen. Og det vi i Arbeiderpartiet prioriterer i vårt alternative budsjett, er til sammen 330 mill. kr til slike forebyggende tiltak. En sterk solidarisk helsetjeneste, som styres etter pasientens behov – ikke etter private tilbyders ønsker – er vår felles forsikring. Det er bunnplanken alle står på. Hvis man blir syk, skal man kunne stole på at fellesskapet stiller opp.

Vi har vært tydelig på at det ikke skal bli dyrere å være syk midt i en pandemi, slik regjeringen først foreslo. Og vi kan ikke la koronapandemien skape nye helsekriser. Altfor mange venter på behandling i sykehusene våre. I 2021 vil det bli store utgifter å ta igjen innen rus, psykisk helse, rehabilitering og kreft, for å nevne noe. Regjeringens budsjett leverer ikke godt nok for å ta igjen det samlede etterslepet. Det er derfor utrolig at budsjettforliket ikke skjærer sykehusbudsjettet, men kutter med såkalte ABE-kutt.

Arbeiderpartiet har sett seg kraftig lei på den kroniske underfinansieringen som har pågått gjennom hele denne regjeringens tid, av ambulansetjenesten, av psykisk helsevern og av fødselsomsorgen.

Vi kan ikke lenger akseptere den manglende viljen til å ansette fagfolk i helsetjenesten i hele stillinger. Derfor foreslår vi 1 mrd. kr mer til sykehusene også i 2021. En helsetjeneste uten nok fagfolk kommer til kort. Det er i flere deler av landet store utfordringer med å rekruttere nok helsepersonell. Vi foreslår 96,5 mill. kr til kompetansebygging og rekruttering i distriktene og for å gi alle jordmødre full stilling.

Eldreomsorgen står overfor en enorm oppgave. Fra 2025 kommer antallet eldre til å øke raskt. Nylig kom det tall som viser at antallet eldre med demens i Norge er høyere enn først antatt, og det vil også øke dramatisk – mer enn det vi hittil har visst. Arbeiderpartiet foreslår 100 mill. kr til en opptrappingsplan for bemanning og heltid i kommunene. Nok folk på jobb betyr også mer tid og verdighet for landets eldste innbyggere. I tillegg setter vi av penger til omsorgsteknologi som gjør det trygt å bo lenger hjemme, og til lavterskeltilbud for mennesker med demens og deres pårørende.

Lokalt, der folk bor, finner vi fastlegen – han eller hun, som behandler 85 pst. av pasientene våre til mindre enn en tiendedel av helsebudsjettet. Det er en god deal. Ordningen gir alle rett til sin egen legespesialist, men det er dessverre fortsatt krise. Og for å si det akkurat slik det er: Fastlegene våre jobber seg nesten i hjel og går legevakt på den lille fritiden de da har. Da sier det seg selv at det er vanskelig å beholde dem og få nye inn i yrket. Arbeiderpartiet foreslår 350 mill. kr for å gjøre antall pasienter per liste kortere, i en opptrapping over to år.

Det er også utrolig at budsjettforliket forsterker fastlegekrisen midt i en pandemi ved å kutte i denne ALIS-ordningen som sikrer rekruttering av sårt tiltrengte nye fastleger. Det er det motsatte av hva fastlegene, pasientene og kommunene nå trenger. Det kaller jeg svikt fra en regjering som har forpliktet seg til å redde fastlegeordningen.

Vår psykiske helse tæres, og mange er nå sosialt isolert. Likevel er det heller ikke på dette området luftige løfter fra regjeringen. Om man har distriktsadresse står det faktisk dårligere til med både lavterskeltilbud og psykisk helsevern, og sårbare barn og unge er særlig utsatt. Derfor mener vi det er viktig å styrke våre psykiske helsetilbud med til sammen 250 mill. kr neste år. Det mener vi er en påkrevd satsing. Det var det før pandemien traff, og behovet har blitt enda større.

Koronapandemien har rammet helsen, tryggheten, arbeidsplassene og økonomien til folk over hele jordkloden, og politikkenes viktigste oppgave er å skape trygghet – både for dem som har blitt rammet av krisen direkte, og for dem som føler utrygghet for arbeidsplassen sin og nære familiemedlemmer som har blitt rammet. Og pandemien rammer vanlige folk. Da må også statsbudsjettet og helsebudsjettet prioritere vanlige folk – et samfunn som holder folk friske og fremmer god helse og livskvalitet, de som jobber i helsetjenesten og de som er pasienter og pårørende.

Vi har lenge vært klar over at en ny smitteoppblomstring var sannsynlig, særlig på grunn av de siste måneders importsmitte. Regjeringen har iverksatt strenge tiltak i landet vårt for å slå viruset ned. Forrige bølge kom overraskende på. Det tok forståelig nok tid å stokke armer og bein, men denne gangen har vi ingen unnskyldning for at vi ikke så det komme. Tiltakspakene som er lansert, er dessverre ikke sterke nok, og vi kan ikke la koronakrisen få skape nye kriser. I vandrehallen før denne debatten kom også nyheten om at statsråd Høie nå blir årets juleminister. På julaften kommer det et mindre antall vaksiner. Det tror jeg vi alle sammen er glade for. Nå starter den viktig jobben med å få vaksinert dem som er prioritert i første runde, og så starter den mer krevende jobben med å skaffe flere vaksiner og sørge for at kommunene blir i stand til å massevaksinere sine innbyggere.

Vi i Arbeiderpartiet viser tydelig med våre prioriteringer at folks helse er og blir samfunnets aller viktigste ressurs. Å fordele god helse og livskvalitet jevnt i befolkningen er avgjørende for et bærekraftig velferdssamfunn hvor alle kan bevege seg mot sine mål.

Jeg vil ta opp de forslagene Arbeiderpartiet er med på i innstillingen, og i tillegg vil jeg fremme forslag nr. 53, fra Tuva Moflag på vegne av Arbeiderpartiet.

Presidenten: Då har representanten Ingvild Kjerkol teke opp dei forslaga ho refererte til.

Det vert replikkordskifte.

Mari Holm Lønseth (H) [16:00:02]: I innlegget sitt lover Kjerkol gull og grønne skoger til sykehusene. Én milliard kan tilsynelatende høres ut som veldig mye penger, men overføringene til de regionale helseforetakene er på godt over 170 mrd. kr, og Arbeiderpartiets økning utgjør da en drøy halv prosent. Det er altså det som skiller et fantastisk og et forferdelig sykehusbudsjett, om man skal tro Arbeiderpartiet. Men det er tydelig at Arbeiderpartiet nå er nødt til å avlyse mange av sine løfter når de ikke gir mer enn de gjør til sykehusene. Av den milliard skal 250 millioner gå til tidlig ultralyd, og de om lag 650 millioner kronene som Arbeiderpartiet kutter i pasientens frie behandlingsvalg, må selvfølgelig brukes til å gi de samme pasientene denne behandlingen i offentlige sykehus. Da er det om lag 100 millioner igjen. Det holder ikke til Arbeiderpartiets løfter om ambulansetjeneste, fødetilbud eller psykisk helsetjeneste, for å nevne noe. Hvilke helseløfter skal Arbeiderpartiet avlyse?

Ingvild Kjerkol (A) [16:01:07]: Dette sykehusbudsjettet som regjeringen har lagt fram, er jo ikke bare i det nedre sjiktet av det helseforetakene selv har sagt at de trenger for å ta igjen utsatt behandling og ivareta innbyggerne i en fortsatt pandemi. Det de regionale helseforetakene anslo som sitt behov, var mellom 8 og 10 mrd. kr, og det regjeringen valgte å legge på, var 6,5 mrd. kr. Så dette er ikke noe som Arbeiderpartiet først og fremst sier er behovet; vi tetter det gapet som sykehusene selv har sagt at de trenger, litt mer enn regjeringen, med 1 mrd. kr.

Så skjønner jeg at det er fristende å dra på litt akkurat i år fra Høyre, for dette kommer jo i en situasjon hvor regjeringen faktisk plusser raust på sykehusbudsjettet. Vi står faktisk midt i en pandemi. Men det kommer også på toppen av åtte år med kronisk underfinansiering av en spesialisthelsetjeneste hvor de første reaksjonene fra fagfolkene da pandemien traff, var at dette er vi ikke godt nok finansiert for.

Ingjerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Mari Holm Lønseth (H) [16:02:18]: Det er helt feil at denne regjeringen kronisk har underfinansiert sykehusene de siste sju årene. Tvert imot har vi styrket sykehusene, vi har lagt til rette for at flere får behandling, ventetidene er kortere nå enn da den rød-grønne regjeringen styrte, og det er flere som får behandling. Også det kommende året får man altså en vekst i sykehusene

som er godt utover det befolkningsendringen skulle tilsi at vi får. Men det endrer ikke det faktum at Arbeiderpartiet de siste årene har kommet med ganske svulstige løfter til sykehusene, til norske pasienter, som det er tydelig at de ikke klarer å oppfylle selv. Og da vil jeg igjen stille spørsmålet: Man legger på en milliard – det er for øvrig en liten økning sammenlignet med det budsjettet som Høyre og regjeringen leverer – men hvilke løfter skal man da kutte ut, når man åpenbart ikke legger inn penger til å finansiere dem i sine budsjetter?

Ingvild Kjerkol (A) [16:03:09]: Det som er tydelig, er hva som er situasjonen for sykehusene under denne regjeringen. Mens denne regjeringen har sittet, har ambulansebaser blitt lagt ned og sentralisert, fødeavdelinger har ikke klart å følge opp fødende kvinner én-til-én, og i det lokale helseforetaket som jeg sogner til, som bor i Stjørdalen, har man faktisk måttet si opp folk, man har måttet nedbemanne. Så en møter en litt annen virkelighet når en spør fagfolkene på gulvet, og når en ser hvordan tilbudene sikres i distriktene. Så jeg vil oppfordre Mari Holm Lønseth og Høyre til å lytte mer til dem som har skoen på, og som også ropte da landet ble truffet av en pandemi. Mye av den nedstengingen vi opplevde i vår, skyldtes jo at man ikke var sikker på at intensivkapasiteten ville holde med et større smitteutbrudd i landet.

Mari Holm Lønseth (H) [16:04:21]: Jeg er veldig opptatt av å snakke med dem som har skoen på, og da er jeg opptatt av å snakke med ansatte, men ikke minst også å snakke med pasientene, de som bruker helsetjenestene. Derfor har vi i regjering sørget for ikke bare å styrke helsebudsjettene slik at flere får behandling og ventetidene går ned, men også at man faktisk får flere tilbud, som pasientene selv kan være med og bestemme over hvordan kan gjøres. Ikke minst har man også sørget for at flere pasienter får muligheten til å få oppfølging tidligere. Det er jo en av grunnene til at man f.eks. har valgt å innføre et krav om jordmorkompetanse i norske kommuner, slik at vi vet at kvinner får tidlig oppfølging når de har blitt gravide, og da får muligheten til å avdekke utfordringer i svangerskapet tidligere.

Men noe av det som egentlig opprører meg mest med det som Arbeiderpartiet gjør i sitt budsjett, er å fjerne retten som mange har til å velge et annet tilbud hvis de har lyst til å velge et privat tilbud. Hvorfor har dere lyst til å fjerne retten til fritt behandlingsvalg?

Ingvild Kjerkol (A) [16:05:29]: Jeg syntes det var et godt innlegg om jordmortjenesten, og jeg var klar til å slutte meg fullt og helt til det! For likevel å innrømme representanten Lønseth – som jeg er veldig begeistret for – svar på spørsmålet, vil jeg i hvert fall si at fritt be-

handlingsvalg ikke er egnet for jordmortjenesten. Så der får du ikke Arbeiderpartiets stemmer. Og god jul!

Presidenten: Da er replikkordskiftet ferdig.

Sveinung Stensland (H) [16:06:06]: I 2020 har helse-tjenesten blitt satt på prøve – en prøve de så langt i det store og hele består. Jeg vil benytte anledningen til å takke alle ansatte som har stått på ekstra i år for å løse utfordringene vi står i. Det er de som består denne prøven. De har trygget landet og gir oss tro på at vi skal komme gjennom dette. Vi er ennå ikke helt i mål, men det er faktisk på sin plass å si tusen takk for innsatsen, som de blir nødt til å gjøre videre også neste år. Det er det denne debatten handler om, nemlig budsjettet for 2021.

Velfortjent skryt til ansatte er på sin plass, men vi må i denne debatten huske på at vi er mest til for pasientene. Dette helsebudsjettet bygger videre på prosjektet vi startet for snart åtte år siden, å skape pasientens helsetjeneste – å få hjelp når en trenger det, er viktig for både trygghet og livskvalitet.

Det viktigste i helsetjenesten er ikke systemet, det er pasienten. Hver enkelt pasient skal bli møtt med respekt og åpenhet. De skal slippe unødig ventetid, og Høyre mener at ingen beslutninger om pasienter skal tas uten pasienten selv. Dette må behandlingsapparatet bygge opp rundt.

Pasientens helsetjeneste betyr at kvaliteten på behandlingen skal være høy og ventetiden så kort som mulig, og at pasienten skal bli hørt i alle deler av helse-tjenesten. Pasientene skal møtes med kunnskap og respekt. Gjennom ordninger som fritt behandlingsvalg sikrer vi pasientene mulighet til å velge det tilbudet som passer best for den enkelte, uavhengig av størrelsen på lommeboken.

Det er et offentlig ansvar å sikre gode helse- og omsorgstjenester til alle. Helsekøene må fortsatt reduseres, og tilbudene må forbedres gjennom nye og bedre måter å jobbe på. Vi vil jobbe for å styrke kompetansen blant de ansatte og sikre større valgfrihet for brukerne. Økt digitalisering vil frigi ressurser til mer omsorg, samtidig som helsekøene fortsatt skal reduseres. Tilbudet til de mest utsatte, særlig innen rus og psykiatri, blir styrket, og mennesker som har levd et langt liv, men som har blitt pleietrengende, må sikres et liv med mening og verdighet.

Helse- og omsorgstjenestene i kommunene må både moderniseres og styrkes. Vi arbeider for et helhetlig og sammenhengende helse- og omsorgstilbud tilpasset den enkeltes behov. Det er i primærhelsetjenesten, bl.a. gjennom fastlegen, de fleste har sin første kontakt med helsetjenesten. Derfor har vi påbegynt og arbeider fortsatt for en fremtidsrettet fastlegeordning. Her er det på sin plass å takke hele komiteen for et godt samarbeid

rundt dette. En god fastlegeordning skal trygge god kvalitet til alle og ivareta den enkeltes behov.

Den lokale helsetjenesten danner grunnlaget for et godt helsetilbud. Samarbeidet mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten er spesielt viktig. Andelen eldre i den norske befolkningen øker, og antall personer med kroniske sykdommer og sammensatte omsorgsbehov blir stadig flere. Dette øker presset på helsesektoren. Dette er en av grunnene til at vi har innført det vi kaller for helsefellesskap – en ny måte å jobbe på, som jeg tror vil gi store resultater.

Flere eldre ønsker å bo hjemme og leve aktive og selvstendige liv med tilpassede tjenester. Vårt mål er å sikre folk en god og verdig omsorg tilpasset individuelle behov. Omsorgen for eldre og pleietrengende bygges derfor videre ut for å gi alle som trenger det, et tilbud med kvalitet og aktivitet.

Pårørende er en ressurs som skal ha innflytelse på hjelpetilbudet til den de er pårørende for. Oppmerksomhet skal rettes mot at pårørende kan ha flere roller, som både avlastere, omsorgspersoner og beslutnings-tagere for behandlingsløp. I en tid som er spesielt krevende for pårørende, er regjeringens pårørendestrategi viktigere enn noen gang. Arbeidet for å mobilisere frivillige og støtteordningene for frivillige som vi har igangsatt i år, er også viktige.

I dag blir det bevilget mer enn 241 000 mill. kr til helse neste år. I dette helsebudsjettet gjør vi helsetjenesten i stand til å håndtere pandemien vi står i, gjennom å styrke helseberedskapen. Samtidig er jeg glad for at dette budsjettet understreker viktigheten av å hente inn etterslepet på andre helsetjenester, som i beredskapens navn har måttet vente. Det er en krevende og viktig prioritering. Dette budsjettet bygger ytterligere opp under målet om å skape trygge helse- og omsorgstjenester for pasientene. Ventetiden for behandling skal reduseres, rekruttering og kompetanse skal økes.

Vi støtter og trygger en fremtidsrettet helsetjeneste ved å løfte den nasjonale e-helseutviklingen og legge grunnlaget for betydelige investeringer i sykehusbygg over hele landet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tuva Moflag (A) [16:10:58]: De neste tiårene vil antallet eldre øke raskt. Enkelt sagt kan vi si at det blir dobbelt så mange eldre i Norge, men veksten er enda sterkere blant de eldste eldre. Antallet over 80, 90 og 100 år blir mangedoblet. Det er et gode at vi lever et langt, godt liv, at levealderen i Norge øker. Det er også en kjensgjerning at behovet for gode helsetjenester vil øke, og det er de eldste som bruker helsetjenestene mest. I lys av dette bildet: Hvordan i all verden kunne

Høyre og regjeringen finne på å legge fram et forslag der man halverer satsingen på antall sykehjemsplasser?

Sveinung Stensland (H) [16:11:48]: Hvis vi bare hadde sagt at vi skulle halvere den satsingen, hadde det ikke vært så bra. Den ble satt ned fordi kommunene i år ikke har søkt så mye, så den ble tilpasset det søkningsomfanget som var i år. Det har blitt signalisert hele veien at summen vil bli økt i revidert hvis den var for liten. Så dette er rett og slett en skinndebatt. Hadde ordførerne i Norge vært bevisst på denne ordningen og faktisk brukt den, hadde alle pengene blitt brukt opp i år, og da hadde vi beholdt ordningen slik som den var. Hvis kommunene bruker ordningen, vil det bli tilført mer penger, og kommer en over det antall søknader som ligger inne i det nye forliket, vil vi passe på å fylle opp. Det er viktig for oss å bygge ut, og det er kommunene som satser. Problemet er at mange kommuner ikke satser nok på eldreomsorg. Der har alle kommuner en jobb å gjøre for å sette seg bedre i stand til å møte det som kommer av utfordringer når flere blir eldre og lever lenger.

Åshild Bruun-Gundersen (FrP) [16:12:56]: I revidert nasjonalbudsjett fikk Fremskrittspartiet gjennomslag for at 600 mill. kr ekstra skulle fordeles til helseforetakene for å ta igjen helsekøene som har oppstått på grunn av koronaviruset, bl.a. gjennom kjøp av private tjenester. Fremskrittspartiet er ikke fornøyd med den oppfølgingen. Helse Nord oppgir at de vil vurdere større grad av overføring av pasienter til private avtalepartnere. Helse Midt viser til at to av helseforetakene har benyttet seg av ledig kapasitet hos private, og Helse Vest vurderer også fortløpende å utvide for nye kjøp, men de har foreløpig ikke gjort det. I budsjettenigheten har vi nå blitt enige om å bevilge nye 250 mill. kr til kjøp av privat kapasitet for å ta unna helsekøene. Mitt spørsmål går til Høyres stortingsgruppe: Ønsker man å bidra til at Fremskrittspartiets gjennomslag i helsebudsjettet blir fulgt opp, og gjøre sitt for å få regjeringen til å forstå at midlene vi har satt av til å kjøpe private kapasitet, faktisk blir brukt til å kjøpe privat kapasitet?

Sveinung Stensland (H) [16:13:55]: På vegne av Høyres stortingsgruppe vil jeg si at det var lite motstand mot å få den påplussingen. Det er et godt tiltak. Samtidig har året i år vært krevende, for en har ikke visst hvordan status var løpende. Det endret seg jo hele veien. Når en er inne i en beredskapssituasjon, legger en om driften, og da er det naturlig at antallet henvisninger går ned, det er uklart hvordan ting ligger. Men jeg er helt enig med replikanten i at her kunne vi sikkert brukt de andre mer. Vi kunne sikkert kjøpt mer, men det er lett å se tilbake på. Jeg vil takke Fremskrittspartiet for at de alltid er på for å vise til de gode ordningene

som vi har, bl.a. fritt behandlingsvalg, som er en god løsning for at vi bruker ledig kapasitet rundt om i landet. Så dette skal vi pushe på også fra stortingsgruppen, og jeg forventer godt samarbeid om dette framover.

Kjersti Toppe (Sp) [16:15:02]: Representanten Stensland sa i innlegget sitt at det viktigste i helsevesenet er systemet og ikke pasienten, og at tilbudet til rus og psykiatri skal sikrast. Barneombudet har i haust levert ein rapport om barne- og ungdomspsykiatrien, og den rapporten er ganske tydeleg. Det er ein tydeleg kritikk. Namnet på rapporten, Jeg skulle hatt BUP i en koffert, viser til at det har vore mange planar og tiltak for å betra psykisk helsevern for barn og unge, men trass i alle planane går problema igjen. Rapporten har følgjande konklusjon: Dagens psykiske helsevern er ikkje rigga godt nok for å oppfylla barn sin rett til best mogleg helsehjelp. Vi veit også at den gylne regelen ikkje har fungert noko år sidan Høgre kom inn i departementet. Så eg vil spørja Stensland kva han meiner om psykisk helsevern for barn og unge. Er han fornøgd med den satsinga som regjeringa har?

Sveinung Stensland (H) [16:16:05]: Først av alt vil jeg korrigere: Jeg sa ikke at systemet var viktigst. Jeg sa at pasientene var det viktigste, og det er gjerne noe av det som skiller våre partier. Vi er ikke så opptatt av systemene, vi er ikke så opptatt av hvem som gjennomfører ting. Vi er opptatt av at folk faktisk får hjelp. I lys av det er jeg veldig fornøyd med at en virkelig har styrket den kommunale delen av dette. En har fått på plass psykologtjenester i alle kommuner. En har hatt en kraftig utbygging av førstelinjetjenesten i skolene. Det er jeg veldig fornøyd med, men dette tar tid. Samtidig er det egentlig en trend i store deler av Vesten at unger opplever mer problemer med psykisk helse. Men det kom gledelige tall i dag om at i 2019 gikk antallet selvmord ned. Så vidt jeg vet, er det første gang på lang tid, så vi ser en effekt av dette. Men jeg er selvfølgelig ikke fornøyd. Jeg tror ingen er fullt ut fornøyd med tilstanden. Derfor er vi her, vil jeg minne representanten Toppe om, for å gjøre det som ikke er bra, bedre. Her har det vært utfordringer over lang tid, men jeg er veldig fornøyd med måten regjeringen har tatt tak i disse problemene, og vi ser at det nytter.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Åshild Bruun-Gundersen (FrP) [16:17:22]: Fremskrittspartiets alternative budsjett for 2021 bygger på vår ideologi og vårt verdisyn. Fremskrittspartiet er et liberalistisk folkeparti, og vi mener at folk flest bør bestemme mest mulig over sitt eget liv og sin egen økonomi.

Norge er i en spesiell situasjon på grunn av koronapandemien. Dette ser ut til å få store konsekvenser også for 2021. Vårt budsjettforslag tar høyde for det.

Fremskrittspartiet kjemper for en enklere hverdag for folk flest. I den kampen står valgfrihet og verdighet svært sentralt. Vi har som mål å fjerne helsekøene, og vi foreslo i vårt alternative budsjett en sykehuspakke på 1,5 mrd. kr. Fremskrittspartiet har i månedsvise advart regjeringen mot u håndterlige helsekøer dersom ikke all ledig kapasitet i helsesektoren utnyttes underveis. Regjeringen har derimot avvirket fritt behandlingsvalg i store deler av pandemiperioden og i alt for liten grad kjøpt kapasitet fra private aktører. Det er jeg skuffet over. Flere hundre tusen mennesker står i en meningsløs helsekø og venter på behandling mens private aktører har kapasitet som de ikke får lov til å tilby.

Dette har vært en viktig kamp for Fremskrittspartiet, og jeg er derfor særdeles godt fornøyd med at vi har fått gjennomslag for at helsekøer skal ned, at kapasitet hos private aktører skal benyttes, og at det settes av ytterligere 250 mill. kr til dette formålet.

Fremskrittspartiet er varme tilhengere av fritt behandlingsvalg. Fritt behandlingsvalg mellom offentlige og private aktører bidrar til å fjerne helsekøene, redusere ventetiden og sikre at hver enkelt selv får valgfrihet til å velge den aktøren de mener er best. Fremskrittspartiet ønsker å styrke denne ordningen og utvide den til også å gjelde CT, MR, røntgen og tidlig ultralyd.

Dette er kanskje siste gang jeg legger fram et helsebudsjett for Fremskrittspartiet her i Stortinget, og mitt politiske hjertebarn bioteknologiloven skal følges opp i 2021. Fremskrittspartiet gikk inn i forhandlingene med regjeringen med et krav om 250 mill. kr til oppfølging av tidlig ultralyd og NIPT, i tråd med vedtakene vi fikk flertall for i mai 2020. Etter at disse forhandlingene startet, kom Helsedirektoratet med sin utredning og anbefaling om hvordan endringene kan innføres.

At budsjettenigheten nå legges fram uten øremerkede midler, handler utelukkende om at regjeringen har vært tydelig på at det ikke er pengene som er bøygen. Nå trengs det utstyr, kurs og sertifiseringsprogram for å kvalifisere personell. Denne prosessen starter, og jeg er glad for at statsminister Erna Solberg har bekreftet at arbeidet ikke forsinkes, og at Kristelig Folkepartis partileder også har garantert at de ikke tar omkamp i saken.

Private aktører kan tillate NIPT senest 1. april 2021. Tidlig ultralyd innføres for kvinner over 35 år fra høsten 2021. NIPT og tidlig ultralyd fases dermed inn fra disse tidspunktene og fram til de blir en fast del av svangerskapsomsorgen, fra 2022.

De økonomiske konsekvensene vil bli innarbeidet i det reviderte nasjonalbudsjettet til våren. Fremskrittspartiet

kommer til å påse at regjeringen holder full framdrift for å sikre en bedre svangerskapsoppfølging av gravide kvinner i tråd med de vedtakene vi stolt fikk gjennom i Stortinget i bioteknologiloven i 2020.

Trygghet i helse- og omsorgssektoren er helt avgjørende, og våre innbyggere fortjener å bli tatt godt vare på når de blir syke og har behov for helsehjelp. Derfor har Fremskrittspartiet lagt fram et representantforslag om å sikre en enklere hverdag for personer med synsnedsettelse, som vil bli behandlet i Stortinget på nyåret. Vi har fått gjennomslag for å sette av 1 mill. kr til dette forslaget, som handler om at personer som får en synsnedsettelse, automatisk skal settes i kontakt med det flotte rehabiliteringstilbudet som allerede finnes. Det er viktig å sette mennesker i stand til å mestre eget liv og kunne stå lenger i jobb.

Jeg beklager, president, men jeg er nødt til å avslutte nå.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tellef Inge Mørland (A) [16:21:30]: Tidligere i år uttalte Åshild Bruun-Gundersen til Agderposten at det var så dårlig stilt ved et av våre felles sykehus at hun ikke hadde latt seg operere på Sørlandet sykehus for noe som helst. Likevel har hun og Fremskrittspartiet i budsjettforliket med regjeringen insistert på at en skal styrke behandlingsskapet ved de private sykehusene. Til Dagbladet sier hun sågar at hun og Fremskrittspartiet stemte mot Arbeiderpartiets forslag om å styrke intensivkapasiteten ved våre felles sykehus, fordi Fremskrittspartiet ønsker å la private aktører bidra med å løse intensivkapasitet og beredskap.

Fremskrittspartiets fremste helsepolitiker vil altså ikke la seg operere ved et offentlig sykehus, men velger likevel å bruke fellesskapets penger på å bygge opp private, kommersielle helseaktører framfor å utbedre det som ikke måtte være bra nok ved de sykehusene vi eier i fellesskap. Hvorfor vil ikke Fremskrittspartiet prioritere å gjøre våre felles sykehus enda bedre framfor å sende pengene til private, kommersielle helseaktører?

Åshild Bruun-Gundersen (FrP) [16:22:29]: Fremskrittspartiet har lagt fram et alternativt budsjett som styrker sykehussektoren med 1,5 mrd. kr. Situasjonen på Sørlandet handlet ikke om penger, men om kompetanse og kvalifikasjoner hos dem som er ansatt.

Det var altså ved Sørlandet sykehus en lege som ikke hadde spesialisering innenfor det han opererte med. Han har hatt flere tilsynssaker mot seg og er nå under gransking og etterforskning for grovt uaktsomt å ha skadet og lemlestet pasientene sine. Mener Tellef Inge Mørland at det er et godt eksempel på hvordan offentlige helseforetak er i stand til å sikre pasient-

sikkerheten – at helsepersonell som er under gransking for grovt uaktsomt å ha skadet og lemlestet pasienter, ikke blir tatt ut av operativ tjeneste? Det var altså situasjonen ved Sørlandet sykehus. Fremskrittspartiet fremmet forslag om å endre på det lovverket her i Stortinget, og Arbeiderpartiet stemte imot.

Presidenten: Presidenten setter pris på om ordet stiles til presidenten.

Kjersti Toppe (Sp) [16:23:38]: Eg fortset med same spørsmål. Framstegspartiet har rett nok meir pengar til helsefortaka i det alternative budsjettet sitt, men det Framstegspartiet prioriterer når dei skal laga ein budsjettavtale med regjeringspartia, er å styrkja dei private, kommersielle med øyremerkte midlar. Ta det området som representanten kjem frå: Dersom det no er, og det er det heilt sikkert, ledig kapasitet i Arendal og Flekkefjord, vert altså Sørlandet sjukehus pålagt av Framstegspartiet å i staden kjøpa tenester av private. Det vert null kroner ekstra til å auka kapasiteten som resultat av pandemien, men ein vert pålagt å kjøpa tenester av private, kommersielle aktørar i staden for å styrkja lokal-sjukehusa i Flekkefjord og Arendal.

Synest representanten at det er ein politikk ho kan gå tilbake til sitt område og skryta av?

Ashild Bruun-Gundersen (FrP) [16:24:35]: Jeg er veldig stolt over at det i min region, Agder, er etablert et privat sykehus, Aleris, som i dag gjennomfører operasjoner, CT og MR uten ventetid. Og jeg er glad for at de kreftpasientene som nå skulle ha startet på sitt screeningprogram eller kommet i gang med behandlingen, nå slipper å stå i kø for å komme i gang, og at vi derfor kjøper den kapasiteten som finnes.

Jeg er uenig med representanten Toppe i at dette handler om å nedprioritere de offentlige sykehusene. I stor grad er de private aktørene i stand til å avlaste de offentlige sykehusene og dermed sørge for at pasientene kommer raskere gjennom til behandling. Og for hver eneste person som slipper å stå i helsekø, er Fremskrittspartiet stolt over å ha bidratt til det.

Nicholas Wilkinson (SV) [16:25:24]: Fremskrittspartiet og SV har stemt sammen for å hjelpe folk som er blitt skadet ved sykehusene. Nå hadde Fremskrittspartiet, sammen med regjeringen, en mulighet til å styrke ordningen for å hjelpe disse personene. Hva har Fremskrittspartiet gjort? De har kuttet i pasientskadeerstatningen. De har kuttet i tiltak for legemiddelmangel. Fremskrittspartiet og regjeringen har også kuttet i forskning på nye medisiner, de har kuttet i klageorganet for helsetjenesten, og til sist, noe SV trodde Fremskrittspartiet ville løfte, kutter de i pengene til Eldreom-

budet. Hvorfor valgte Fremskrittspartiet å kutte i disse ordningene?

Ashild Bruun-Gundersen (FrP) [16:26:21]: For det første har SV og Fremskrittspartiet stått sammen om å sørge for at helsepersonell som grovt uaktsomt skader og lemlester pasientene sine, skal tas ut av operativ tjeneste, og jeg er glad for at SV støttet Fremskrittspartiet i det forslaget. Det vil komme nye anledninger hvor vi kan danne flertall om den saken i Stortinget.

Så er jeg glad for at Fremskrittspartiet har lagt fram et svært ambisiøst helsebudsjett. Jeg registrerer at SV faktisk har valgt å kutte i sitt helsebudsjett med 243 mill. kr, så vidt jeg kan lese. Det er jo spennende å se at SV antageligvis er stolt over at Fremskrittspartiet har fått så store gjennomslag i dette helsebudsjettet. Vi sørger for at pasientene får raskere behandling, vi styrker eldreomsorgen, og vi gjør mye bra som jeg er sikker på at SV egentlig er fornøyd med.

Presidenten: Da er replikkordskiftet over.

Kjersti Toppe (Sp) [16:27:34]: I ein situasjon der koronapandemien har ramma heile samfunnet vårt, leve-settet vårt, næringslivet vårt og helsevesenet vårt, er det éin ting som står fram som viktigare enn noko anna, nemlig tryggleik for helse og inntekt, tryggleik for god helse for alle, for beredskap i heile landet og for førebygging. Per Fugelli sa det slik:

«det helsefremmende og forebyggende arbeid i Norge i dag fremstår som ensidig rettet inn mot individet.»

Og vidare:

«Du er din egen helsesmed.»

Han snakkar vidare om følgjande: Politikk handlar om å fordela. Når vi fordeler levekår – inntekt, arbeid, utdanning, bustad, mat og miljø – fordeler vi òg rammevilkår for helse. Men politikk er meir enn å fordela brød og pengar. Politikk handlar òg om villigheit til å fordela ikkje-materielle verdiar som fridom, tryggleik, verdigheit, meining og tilhøyrse. Politikk er å fordela og forvalta eit menneskesyn og eit samfunnsklima som får direkte følgjer for menneska si moglegheit til å bevare helse. Derfor må det førebyggjande og helsefremjande arbeidet byggjast inn i politisk teori og praksis. Slik sett hadde sosialmedisinens grunnleggjar Virchow rett da han hevda at politikk ikkje er noko anna enn medisin i stort.

Koronapandemien har vist oss alvoret i desse orda frå Fugelli og kor viktig beredskapsansvaret til helsevesenet er for vår felles tryggleik. Sviktar helsevesenet på den grunnleggjande beredskapen, rokkar det òg ved folk sin tillit til myndighetene.

Koronapandemien har vist verdien av eit sterkt, offentleg og desentralisert helsevesen med nok kapasitet og god kompetanse. Senterpartiet har særleg vore opptatt av konsekvensane som pandemien har ført til for dei mest sårbare av oss alle, dei eldre, som har vorte isolerte frå familien sin og sine kjære, og som har måtta døy åleine. Senterpartiet prioriterer i sitt alternative budsjett 200 mill. kr nettopp til ein særskild pakke for å tryggja tilbodet til eldre på sjukeheimar og i heimesjukepleia under pandemien.

Senterpartiet sine tre største helseprioriteringar i neste års statsbudsjett er eit løft for sjukehusøkonomien og akuttberedskapen, ei stor satsing på psykisk helsehjelp og rusomsorg og ei tydeleg prioritering av legevakt- og fastlegeteneste. Senterpartiet styrkjer helseberedskap og pasientbehandling i offentlege sjukehus med 1,1 mrd. kr i 2021. Vi vil utvikla lokalsjukehusa, ha trygge ambulansetenester med korte responstider og sørgja for desentraliserte fødetilbod med forsvarleg bemanning og følgjeteneste. Vi føreslår øymerkte midlar til å byggja opp jordmorteneste i kommunane. Vi støttar ikkje etablering av eit nytt sjukehus på Gaustad og går imot nedlegging av Ullevål. Senterpartiet vil avvikla regjeringa si privatiseringsreform Fritt behandlingsval, og med Senterpartiets forslag vil sjukehusa verta skjerma for regjeringa sine effektiviseringskrav gjennom ABE-reforma. Vi vil ikkje berre gi sjukehussektoren auka rammer, vi vil òg endra finansieringa, der vi reduserer delen av innsatsstyrt finansiering, og vi rammefinansierer psykisk helsevern og fødetilbod. Vi vil òg avvikla ordninga med nøytral moms i helseføretaka, som er eit insitament til konkurranseutsetjing av tenester som f.eks. reinhald.

Tilbake til Per Fugelli sine ord: Politikk handlar om meir enn å fordela brød og pengar. Når Senterpartiet vil ha meir rammefinansiering, handlar det òg om kva verdiar vi meiner at helsevesenet vårt skal representera. Den marknadsretninga som denne regjeringa har ført det offentlege helsevesenet ut i, er feil, der pasientar, diagnosar og behandlingar vert vurderte etter kor lønnsame dei er. Beredskap løner seg ikkje i ein sånn modell. Senterpartiet vil ta faget tilbake til helsesektoren. Vi vil avvikla helseføretaksmodellen og innføra ei leiings- og tillitsreform som alternativ til regjeringa si effektiviseringsreform, auka konkurranseutsetjing og privatisering av vårt offentlege helsevesen.

Fastlegeordninga er grunnmuren i kommunehelse-tenesta, og fastlegeordninga og legevaktsordninga er no i ei krise. Dei siste åra har fastlegane fått stadig nye oppgåver utan at ressursane er styrkte tilsvarende. Unge legar vegrar seg for å velja fastlegeyrket på grunn av det høge arbeidspresset. Legevakta kjem i tillegg og vert konsekvent driven på basis av omfattande unntak i arbeidsmiljølova. Slik kan ein sjølv sagt ikkje driva

grunnleggjande nasjonal helseberedskap i lengda. I haust førte uttaket av 35 legevaktslegar i streik til nasjonal fare for liv og helse. Senterpartiet vil i 2021-budsjettet prioritera 400 nye nybegynnarstillingar i fastlegeordninga, såkalla ALIS. Vi innfører òg tilskot til kommunar for å tryggja legevaktordninga i distrikt med særskilde utfordringar, og vi opprettar tilskot til kommunar som vil prøva nye rekrutteringstiltak for fastlegar, som t.d. ved å tilby fastløn.

Psykisk helsehjelp og rusomsorg må styrkjast. Senterpartiet føreslår 300 mill. kr i øymerkte midlar til auka satsing i helseføretaka på rus og psykiatri. Det er nødvendig fordi regjeringa sitt verkemiddel, den gylne regel, ikkje har fungert i nokon av åra medan dei har styrt Helse-Noreg. Senterpartiet vil prioritera utbygging av tilbodet innan barne- og ungdomspsykiatrien og distriktsmedisinske senter. Vi gir auka midlar til helsehjelp i barnevernet og øymerker også ei særskild satsing på helsetilbodet i norske fengsel. Senterpartiet føreslår i tillegg ei auka satsing på rus og psykisk helse i kommunane med 100 mill. kr. Vi øymerker midlar til helsesjukepleiarar i skulehelseteneste. Vi styrkjer tilskotet til brukar- og pårørandearbeid og tilskotet til førebygging av rusavhengigheit og spelavhengigheit, og vi aukar òg tilskotet til ROS, rådgivingsteneste om eteforstyringar, slik at dei kan verta eit nasjonalt tilbod.

Innan eldreomsorga er Senterpartiet si største prioritering ein styrkt kommuneøkonomi, med 3 mrd. kr. Vi ønskjer eit løft for aktivitet og innhald i eldreomsorga og føreslår også å styrkja den økonomiske ordninga til å etablere kjøkken på institusjonar for eldre, med 30 mill. kr. Vi føreslår òg 20 mill. kr til dagaktivitetsplassar og 10 mill. kr til heimerehabilitering. Vi gir òg Aktivitetsvenn, i regi av Nasjonalforeningen for folkehelsen, 5 mill. kr i auka støtte, og vi styrkjer tannhelsetilbodet for eldre og andre prioriterte grupper med 40 mill. kr.

I regjeringa sin budsjettproposisjon står det å lesa at talet på årsverk når det gjeld aktivitørar, er redusert med 19,2 pst. i åra 2015–2019. Dette er ei gruppe som held på å verta radert ut av helsetenestene våre, og det synest eg faktisk er veldig bekymringsfullt – i ei tid der Stortinget seier at vi skal få meir aktivitet og innhald i eldreomsorga, forsvinn aktivitørane ut. Senterpartiet ønskjer å etablere ei særskild satsing på 30 mill. kr som tilskotsordning for kommunar som vil satsa på tverrfagleg rekruttering av aktivitørar, men òg slikt som musikkterapeutar, logopedar osv.

Senterpartiet prioriterer i tillegg ei sterk satsing på ordinære helseutdanningar. Vi føreslår 100 nye studie- plassar innan medisin og 75 nybegynnarstillingar for legar i sjukehus, såkalla LIS1-stillingar. Vi føreslår i tillegg 600 nye studie- plassar og vidareutdanningar for

sjukepleiarar, jordmødrer, intensivsjukepleiarar og helsesjukepleiarar, for er det éi tid der vi skal styrkja grunnmuren vår og sikra nasjonal utdanning av helsepersonell, er det no, når vi ser korleis ein pandemi kan ramma landet og helsevesenet vårt.

Senterpartiet vil gjennom ein tydeleg folkehelsepolitikk redusera sosiale helseforskjellar. Vi vil ta i bruk skulen som folkehelsearena. Alle barn og unge må få tilbod om ein time fysisk aktivitet i skulen kvar dag. Det har vi fått gjennomslag for i Stortinget, men regjeringa følgjer det ikkje opp. Vi vil igjen innføra ei ordning med gratis frukt og grønt på ungdomsskulen og på kombinerte skular. Dette var det første dagens regjering tok bort da dei overtok regjeringskontora i 2013. Dette vil vi ha omkamp om. Vi aukar satsinga på tilrettelegging for friluftsliv.

I tillegg har vi ei satsing på antibiotikaresistens. Antibiotikaresistens vert kalla for helsevesenet si klimakrise. Senterpartiet prioriterer i 2021 ei særskild satsing på arbeidet mot utbreiing av antibiotikaresistente bakteriar.

Vi føreslår òg eit forprosjekt for nasjonal produksjon av legemiddel og vaksiner.

Til slutt vil eg presisera at vi òg støttar folkehelsa ved ikkje å redusera tobakk- og alkoholavgiftene, vi kuttar ikkje i sukker- og sjokoladeavgifter, og vi reverserer liberaliseringa av taxfree-ordninga som regjeringa innførte i 2014.

Vi kuttar midlane til Akson – eg skal koma tilbake til det i eit anna innlegg – og vi støttar heller ikkje innføring av momsplikt på alternativ medisin.

Vi vil støtta det lause forslaget som Arbeidarpartiet har fremja i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Erlend Larsen (H) [16:37:58]: Senterpartiet sier i sitt alternative budsjett at de vil avslutte fritt behandlingsvalg enda vi vet med sikkerhet at fritt behandlingsvalg har redusert køene i helsevesenet. Vi kan si at vi vet at fritt behandlingsvalg virker, fordi dette ble innført av dagens regjering, og fordi dette tilbudet har redusert helsekøene betydelig siden den rød-grønne regjeringen gikk av. Vi vet også at fritt behandlingsvalg er høyt verdsatt og betyr mye for pasientene, ikke minst dem som sliter med rus eller psykisk sykdom.

Senterpartiet sier at de vil ta bort fritt behandlingsvalg, men de sier ikke noe i budsjettforslaget om hva de vil erstatte det med for å holde helsekøene nede. Mitt spørsmål til Senterpartiet og Kjersti Toppe blir da: Vil Senterpartiet erstatte fritt behandlingsvalg med helt nye tilbud, eller vil de gå tilbake til de samme tilbudene pasientene fikk under den rød-grønne regjeringen, som ga lengre køer?

Kjersti Toppe (Sp) [16:38:53]: Eg synest representanten skal vera litt forsiktig med å slå fast at helsekøane er vortne reduserte, og at dei er vortne reduserte på grunn av fritt behandlingsval, for det er òg innført ein ny måte å registrera helsekøar på, der ein no står i ein kø for å få ei vurdering, mens ein før stod i ein kø for å få behandling. Så det er ein debatt i seg sjølv.

Når det gjeld fritt behandlingsval, vil vi erstatta det med ei styrking av dei offentlege helsetilboda. Vi vil erstatta det med ei ordning som heiter fritt sjukehusval, slik at pasienten framleis skal kunna velja kor ein vil verta behandla ut frå tilgjenge og ventelister, og at ein òg kan få tilbod hos private. Vi vil at private skal vera eit supplement, men det må vera det offentlege som bestemmer kva tid det er viktig å knyta ein avtale mot dei private, og kvar, og ikkje slik som no, at dei private har fri etableringsrett i Helse-Noreg og vert finansierte av det offentlege.

Erlend Larsen (H) [16:39:56]: I Senterpartiets budsjett kan vi se at helseforetakene styrkes med 1 100 mill. kr. Alle disse midlene er øremerket Senterpartiets egne prioriteringer. Dette er med andre ord ikke å anse som frie midler. Samtidig kutter Senterpartiet 600 mill. kr i helseforetakene. Det betyr at det ikke er midler til at de pasientene som i dag får benytte fritt behandlingsvalg, kan vente å få et tilbud i det offentlige helsevesenet. Til det mangler helsevesenet 300 mill. kr.

Vi vet som sagt at fritt behandlingsvalg er et viktig tilbud, ikke minst for mennesker som sliter med rus eller psykisk sykdom. Mitt spørsmål til Senterpartiet og Kjersti Toppe blir da: Hvilke pasientgrupper som mister sitt tilbud, vil Senterpartiet prioritere?

Kjersti Toppe (Sp) [16:40:44]: Her trur eg representanten Larsen må ha misforstått budsjettoppsettet vårt, for vi kuttar ikkje 600 mill. kr, vi omprioriterer dei. Dei 300 mill. kr som er i fritt behandlingsval, legg vi inn til ei styrking av dei offentlege sjukehusa, så pasientane sjølvsagt får sine behandlingar.

Vi veit at helseføretaka har brukt 1 mrd. kr på vikarbyrå. Vi meiner at det er feil bruk av pengar; difor omprioriterer vi dei til å laga eigne vikarpoolar i det offentlege. Det vert billegare, og det vert betre tenester.

Vi har heller ikkje lovt innføring av f.eks. tidleg ultralyd og det som kostar masse pengar og mykje helsepersonell, som no ligg i budsjettet til regjeringa. Så vi kuttar òg i tilbod, noko som gjer at det vert betre økonomi i helseføretaka. Vi har 1,1 mrd. kr meir, og det er faktisk slik det er. Det betyr ein betre sjukehusøkonomi til neste år.

Carl-Erik Grimstad (V) [16:41:54]: Nå straks ruller Helsedirektoratet ut en bredt anlagt og helt sikkert

svært kostbar kampanje rettet mot utenlandske miljøer som ikke har fått med seg norske smittevernregler. Det er gode grunner til å hevde at denne kampanjen kommer til å redde liv. Men i sitt alternative budsjett vil altså Senterpartiet kutte i informasjonsbudsjettet til direktoratet med 20 mill. kr. Så sier representanten Toppe i et avisinnlegg at det ikke skal kuttes i midlene til pandemiinformasjon, det skal gå til kutt i helsekostråd, om særlig frukt og grønt, som Toppe vil til livs – uten at jeg helt kan se at hennes velgere forstår så mye av det.

Mitt spørsmål er altså: Mener representanten at det midt under en pandemi er fornuft i å kutte 20 mill. kr av informasjonsbudsjettet til Helsedirektoratet?

Kjersti Toppe (Sp) [16:42:54]: Det er heilt rett at vi kuttar i ei informasjonsordning i Helsedirektoratet som går nettopp på kosthald. Det er ei øymerkt ordning som går til kosthald, ikkje det andre som går på pandemiar og sånt – så her må representanten vera etterretteleg. Ein kan jo gå inn og sjå på posten, at det er det dette handlar om. Og når eg les dette igjen i dag, står det faktisk at ein skal informera om sunt kosthald osv. Ein skal òg informera om kvifor det ikkje er bra å bruka for mykje alkohol og tobakk.

Eg er einig med representanten i at viss vi hadde innført dei same kutta i tobakks- og alkoholavgifta, burde vi ha auka denne posten, for då treng ein meir informasjon, men vi meiner det er viktigare å prioritera frukt og grønt i skulen enn å fortelja ungane om kva som er sunt kosthald.

Presidenten: Da er replikkordskiftet omme.

Nicholas Wilkinson (SV) [16:44:14]: Jeg er veldig glad for at vi får vaksiner i desember, men vaksinene blir ikke satt av seg selv – vi trenger helsepersonell, og vi har en bemanningskrise i helsesektoren. SSB og Riksrevisjonen har sett på saken. Med dagens politikk vil vi mangle 27 000 helsefagarbeidere og 28 000 sykepleiere i 2035.

Det er helsepersonell som redder livet vårt, og som tar oss imot når vi er på det sykeste. Det er de som loser oss gjennom pandemien. Det er på tide å løse denne krisen og sikre at vi som pasienter får den hjelpen vi trenger.

Jeg har sett helsetjenesten fra innsiden da jeg var veldig syk. Helsepersonell løp fram og tilbake for å prøve å hjelpe alle som trengte hjelp. Vi vet at mange ansatte flykter fra helsesektoren. Én av tre melder om for høy arbeidsbelastning – og det var før pandemien traff Norge. To av tre helsefagarbeidere og sykepleiere jobber deltid, og mange vil ha full stilling, men får det ikke.

Vi må stoppe bemanningskrisen i helsesektoren. SV foreslår

- 1 mrd. kr til sykehusene
- 100 mill. kr øremerket flere hele og faste stillinger på sykehusene
- 110 mill. kr til utdanningsstillinger på sykehusene for at flere studenter kan få praksisplasser – da får vi flere sykepleiere
- flere fagplasser for fagarbeidere, som helsefagarbeidere og helsesekretærer
- 5,5 mrd. kr til kommunene for at de kan ansette flere som kan passe på de eldre

Jeg har vært veldig syk og fikk mange små slag. Jeg kunne ikke gå, og jeg kunne ikke spise. Men det verste problemet for meg som politiker, var at jeg ikke kunne snakke. Mannen min, Sebastian, satt ved senga mi på sykehuset, men jeg kunne ikke si at jeg elsket ham. Jeg følte meg sperret inne i kroppen min. Det er ikke bare jeg som har hatt det slik. Det er mange hundretusener som har problemer etter sykdom eller ulykker, som trenger rehabilitering for å gå igjen, snakke igjen eller andre ting de trenger å få hjelp til.

Jeg trodde at Norge hadde god rehabilitering for alle. Det er feil. Vi har dyktige folk, men staten gir svært lite penger til å hjelpe dem som trenger rehabilitering. Det vil SV endre på. SV foreslår en ny ordning med fastlønnstilskudd til kommunene til rehabilitering og habilitering.

Folk må få den hjelpen de har rett til. Fordi jeg har sittet i helsekomiteen og har en sterk familie, visste jeg hvilke rettigheter jeg hadde. Dermed fikk jeg den hjelpen jeg trengte.

Men det er ikke greit at bare de som forstår systemet, skal få den hjelpen de trenger. Vi må endre systemet for at alle, ikke bare de få, skal få hjelp. Da må vi ansette flere folk, men også se på rettighetene: Vi må sikre at rettighetene skal være reelle, som SV fremmer forslag om her, ikke bare papirrettigheter.

I 2014 var det 112 registrerte tilfeller av legemiddel-mangel i Norge. Under denne høyregeringen har det økt til 1 242. Regjeringen har ikke trygget landet vårt med medisiner. SV støtter at vi endelig får beredskapslagre med medisiner. SV har foreslått det før – før pandemien traff Norge. Det løser ikke alle våre problemer, men det er en start og en del av løsningen.

SV foreslår også StatMed, med statlig produksjon av legemidler og en rekke tiltak for å styrke den nasjonale legemiddelindustrien. Da kan vi trygge landet med flere medisiner og få flere nye arbeidsplasser.

Vi er i en pandemi, men vi vet at det kommer en enda verre helsekrise. 750 000 personer dør som følge av antibiotikaresistens, og det blir flere og flere hvert år som går.

Hvis antibiotika ikke virker, er det helt umulig å operere dem som har kreft, som trenger operasjon, og et skrubbsår kan ta livet av en. Jeg er redd for at ikke alle kan få antibiotika når de blir syke. Derfor har SV prioritert kampen mot antibiotikaresistens i stedet for billigere sjokolade, som denne regjeringen og Fremskrittspartiet prioriterer. SV foreslår

- bedre diagnosesystemer på sykehus
- å starte vaksinasjonsprogram for alle voksne, noe som vil gjøre at færre blir syke og dermed bruker mindre antibiotika
- øremerkede forskningsmidler for å jobbe mot antibiotikaresistens

SV har fått de rød-grønne partiene med på en plan mot antibiotikaresistens som vi vil skal sendes til Stortinget.

Det siste delen av innlegget mitt må handle om psykisk helse.

Vi snakker om virus, behandling og vaksine, men mange har glemt at pandemien har ført til en psykisk helsekrise i landet vårt. Sju av ti av de psykisk syke sier at det har blitt verre i koronatiden. De forteller om flere symptomer, mer rus, selvmordstanker og triggering av traumeerfaringer. Mange er ensomme, og når vi snakker om at familier må være hjemme, glemmer mange at mange familier er bare én person. De er alene.

Dagsentre er stengt, og flertallet i denne salen stemte imot å åpne opp kirker og andre forsamlingshus, som er det eneste stedet mange kan gå til for å se et annet ansikt. Vi hadde store problemer med psykisk helse før pandemien traff Norge – nå er det enda verre.

SV foreslår, og vi håper flere partier vil bli med på det, en krisepakke for psykisk helsehjelp:

- 300 mill. kr til lavterskeltiltak i alle kommuner
- 350 mill. kr til spesialisthelsetjenesten for psykisk syke og flere brukerstyrte senger
- et stort løft på 30 mill. kr for studenter og elever for bedre hjelp når vi vet at mange av dem er veldig alene

SV foreslår å

- styrke vår felles helsetjeneste
- styrke kommunene for bedre eldreomsorg for alle eldre
- styrke rehabilitering og habilitering, også rehabilitering etter covid-19
- innføre mat og fysisk aktivitet i alle skolene
- bedre psykisk helsevern på sykehusene og i kommunene
- tette hullet i velferdsstaten og at tannhelse skal bli dekket av folketrygden

Jeg tar opp alle forslagene til SV.

Presidenten: Representanten Nicholas Wilkinson har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Mats A. Kirkebirkeland (H) [16:54:30]: Jeg vil først benytte anledningen til å skryte litt av SVs politikk, for Nicolas Wilkinsons parti har, i likhet med Høyre, vært i front når det gjelder å utvikle en ny og bedre ruspolitikk, hvor målet er skadereduksjon framfor straff. Derfor er det uforståelig for meg at SV da er motstander av en løsning som gir makt og myndighet til rusmisbrukere som ønsker å bli rusfrie, til selv å velge hvilket rusomsorgstilbud de ønsker å benytte.

Siden 2015 har over tusen norske pasienter som sliter med rus og psykisk sykdom, benyttet seg av fritt behandlingsvalg for å få hjelp med psykisk helsevern og rus. Jeg har forståelse for at det er ideologiske uenigheter mellom Høyre og SV om fritt behandlingsvalg når det gjelder somatiske helsetjenester, men jeg kan virkelig ikke forstå hvorfor man kan være uenig i at rusmisbrukere selv skal få velge det rusomsorgstilbudet de selv ønsker å benytte, når vi vet hvor mangfoldige rusmisbrukerne er, og ikke minst hvilket tilbud som gis. Hvorfor vil SV frata rusmisbrukere denne valgfriheten, som er så viktig for mange?

Nicholas Wilkinson (SV) [16:55:34]: Det er veldig bra at vi kan snakke om ruspolitikken. Det er merknader til statsbudsjettet om å få færre overdosedødsfall, f.eks. ved hjelp av fentanylteststrimler, som Høyre ikke støtter, og at folk ikke skal betale egenandelstak når de skal få hjelp. Høyre vil ha det, SV foreslår å fjerne alle egenandelstakene for dem som er under behandling for rus.

Vi vil gjerne fjerne denne ordningen med at folk kan velge en logo på skjorta. Vi vil bruke disse pengene til å ansette flere folk. Vi vil gjerne at flere folk kan velge hvilke institusjoner de vil være på, men det er viktig å ansette flere folk, ikke at folk skal bruke private tjenester. Det er ikke valgfrihet, det er bare en logo på skjorta.

Kari Kjønaas Kjos (FrP) [16:56:49]: Etter åtte år med SV i regjering hadde vi et samlet egenandelstak for dem med de høyeste helseutgiftene, på 4 660 kr. Fra neste år er taket nede på bare 2 460 kr. SV pleier vanligvis å skrike høyest hver gang noen må betale noe, men akkurat når det gjelder egenandel for syke, foreslår SV det høyeste taket av alle partiene her. Er SV stolt av denne førsteplassen?

Nicholas Wilkinson (SV) [16:57:18]: Jeg vil gjerne rose Fremskrittspartiet for at de har forhandlet med regjeringen om å kutte egenandelstaket. Vi hadde høring, og organisasjonene sa at det kan være maksimum

2 900 kr. SV har fulgt det. Men vi måtte prioritere penge. Og regjeringen og Fremskrittspartiet har kuttet uføretrygden. De har kuttet AAP-ordningen for de aller mest sårbare. De har kuttet mange av disse ordningene for de aller mest sårbare, som vi har prioritert dette året – at de skal få disse pengene. Jeg vil gjerne rose Fremskrittspartiet for at de har redusert egenandelstaket, men jeg håper at de også vil bruke makten til å hjelpe alle de andre sårbare, f.eks. de uføre eller minstepensjonistene.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Carl-Erik Grimstad (V) [16:58:46]: Den siste budsjettdebatten i denne perioden gir grunn til ettertanke. Jeg har sett på innleggene mine fra de siste årene, som er en slags kronologi over tall og budsjettposter. La meg i år få begynne på en litt annen måte og snakke om tre ord som står som stolper i Venstres politikk – også innenfor helseområdet. Det gjelder frihet, fellesskap og samarbeid.

I slutten av august i år deltok jeg som observatør en uke på en rusinstitusjon i mitt fylke. Der delte jeg bord og terapitimer med 30 pasienter med rusavhengighet – alle med sin unike historie, alle med triste skjebner i bagasjen, noen med alvorlige traumer etter mishandling og overgrep i barndommen, andre fordi de på et tidspunkt i livet hadde latt rusen ta overhånd.

De hadde alle valgt seg til denne institusjonen fordi ryktene hadde nådd dem om at akkurat dette stedet var nytenkende, veldrevet og med en behandling som ikke hadde kommet av seg selv, men som var resultat av et arbeid til en rusavhengig med et særegent talent for å ta vare på andre i samme situasjon som han selv en gang hadde vært i – en person som i tillegg hadde nese for organisasjon, ledelse og økonomi.

Etter hvert hadde institusjonen blitt en del av det offentlige tilbudet innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling. I løpet av uken fikk jeg gleden av å bli kjent også med psykologer, psykiatere og gestalt- og miljøterapeuter, i tillegg til et bakkemannskap av dedikerte og dyktige medarbeidere. Nå er denne institusjonen i ferd med å etablere et tilsvarende tilbud på Vestlandet og ser på muligheten for å etablere seg andre steder i landet også. Gjennomgangstonen blant pasientene var: Hvis jeg ikke lykkes med dette oppholdet, kommer jeg aldri til å lykkes.

Så kan vi selvsagt debattere terapiformer og retninger innen psykiatri og rusbehandling, men det jeg opplevde denne uken, kan neppe sammenlignes med noe annet jeg har opplevd når det gjelder samarbeid og fellesskap, både når det gjaldt behandlere, og når det gjaldt pasienter. Men viktigst av alt var friheten – frihet til å velge behandlingssted og frihet til å organisere stedet basert på idealisme og motivasjon til å skape noe nytt.

Det ble i Norge i 2019 registrert rundt 15 800 pasienter som benyttet seg av dette frie valget. Andelen har omtrent doblet seg fra året før. Det er bra. Det er likevel en forsvinnende liten del av antallet pasienter i norsk spesialisthelsetjeneste, som vel nå nærmer seg 1 million per år. Men økningen i FBV-pasienter sier meg at behovet for fritt behandlingsvalg brer om seg og har stor betydning, særlig innen rusbehandlingen. Det er strenge regler for hvilke institusjoner som skal kunne inngå i denne ordningen – administrert av Helfo. For innleggelse på disse institusjonene må en offentlig godkjent spesialist gjøre en rettighetsvurdering. Det er ikke slik at FBV-institusjonene er garantert et antall pasienter. De må selv bevise, hver eneste dag, at de har gjort seg verdig til pasientenes tillit. Og så er det kanskje nødvendig å legge til: Pasientenes økonomi har selvsagt ingenting å si for deres valg.

Så er det altså deler av den norske politiske faunaen som vil avvike dette behandlingstilbudet og lignende steder som det jeg var på. Hvorfor? Fordi det faktisk er noen som har skapt seg et levebrød på å utvikle behandlingsformer og lederskap, akkurat som maskinentreprenører eller vekterselskaper gjør det, i sunn konkurranse med det offentlige. De vil avvike frihet til helse i sin norske versjon, altså som en miks av privat, ideell og offentlig drift – en miks som har vist seg å være svært vellykket. Vi har etter hvert mange eksempler på at ledere fra privat virksomhet inntar viktige stillinger i det offentlige, og tilsvarende – at leger, terapeuter og pleiere velger seg private institusjoner fordi det gir dem bedre arbeidsmiljø i nye fellesskap, nye faglige utfordringer og mer fleksible arbeidsdager. Dette gir åpenbart mer helse per investerte krone.

Jeg har gjennom mine første tre og et halvt år på Stortinget fortsatt til gode å forstå den besattheten som deler av opposisjonen har mot denne frihetsmodellen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tore Hagebakken (A) [17:03:29]: Jeg var saksordfører for en sak som vi behandlet ganske nylig, og det var sammenslåingen av egenandelstak 1 og 2. Vi gikk for lovendringen, den var det bred enighet om, men vi hadde en forutsetning, og det var at det måtte legges inn penger, 1 mrd. kr, slik at dette ikke medførte at vi satte en gruppe med sjukdommer opp mot en annen og påførte mange en betydelig økning i egenandeler. Så ble det en redningsaksjon i regi av Fremskrittspartiet i forbindelse med forliket, og jeg vil jo si at også vi fra Arbeiderpartiet prøvde å bidra med litt påtrykk, så det ble en lykkelig løsning til slutt. Men hvorfor var det så viktig for Venstre å påføre folk betydelig økte sjukdomsutgifter midt i en pandemi?

Carl-Erik Grimstad (V) [17:04:31]: Nå har det alltid vært viktig for Venstre å få slått sammen disse egenandelstakene. Det var faktisk Venstre som introduserte den tanken, jeg tror det var et bysbarn av herr Hagebakken som gjorde det i sin tid i helse- og omsorgskomiteen.

Jeg var ikke glad for at vi fikk økte utgifter totalt. Provenynøytralt ville dette egenandelstaket vært på 2 900 kr, det ble nå senket til 2 460 kr. Det betyr et tap for staten på 890 mill. kr. Det mener jeg er vel anvendte penger. Men det er viktig å påpeke at det er regjeringen og Fremskrittspartiet som har forhandlet seg fram til dette. Dette har altså regjeringen ment var et godt tiltak, i samarbeid med Fremskrittspartiet. Jeg må skryte av Fremskrittspartiet, men det er regjeringen og Fremskrittspartiet som har fått til dette sammen.

Tore Hagebakken (A) [17:05:32]: Veldig kort: Hørte jeg representanten Grimstad si at han syntes det regjeringa opprinnelig foreslo, var dårlig? Det betyr at dere har gått for en lovteknisk endring, men så har dere tapt budsjettsaken, og så redder Fremskrittspartiet dere inn igjen. Er det sånn det har foregått?

Presidenten: Presidenten anmoder Hagebakken om å snakke til presidenten.

Carl-Erik Grimstad (V) [17:05:57]: Dette er da virkelig ikke noe nullsumspill, hadde jeg nær sagt, at det du vinner på den ene siden, det taper du på den andre. Dette har vært en vinn-vinn-situasjon. Det har vært en vinn-vinn-situasjon for Venstre, det har vært en vinn-vinn-situasjon for regjeringen – og for Fremskrittspartiet.

Jeg mener dette er et godt tiltak. Jeg mener det er bra at vi har fått kuttet egenandelene. Det kan jeg stå oppreist og mene her og nå.

Nicholas Wilkinson (SV) [17:06:35]: Vi vet at regjeringen jobber for å bygge Gaustad i Oslo, et dyrt sykehus som mange ikke vil ha. Oslo kommune har bestemt at de ikke vil ha det – flertallet i Oslo bystyre. Det er en pandemi, og flertallet i Oslo vil ikke ha det. Det koster svært mye penger. SV har foreslått at vi skal rehabilitere Ullevål og bygge opp Aker, som kan hjelpe mange av de andre som bor øst i Oslo.

Vil Venstre bruke tiden godt i regjering for å stoppe denne veldig dyre planen for å bygge Gaustad, som mange skal bruke, med smittetårn med mange heiser, det er dyrt, det er vanskelig – og i stedet rehabilitere Ullevål sykehus?

Carl-Erik Grimstad (V) [17:07:36]: Jeg må begynne med å si at Venstre bruker alltid sin tid i regjering fornuftig og godt.

Representanten Wilkinson vet veldig godt at Venstre har et noe delt forhold, for å si det mildt, til byggin-

gen av det nye sykehuset på Gaustad. Det er mange årsaker til det. Dette er et prosjekt som nå kommer til å gå langt inn i framtiden. Og selv om jeg ønsker at det er den samme regjeringen som blir sittende i denne tiden, ville det ikke forundre meg om det kommer en annen regjering – eller kanskje to – innimellom. Jeg er ganske sikker på at vi kommer til å se store forandringer på dette prosjektet i forhold til hvordan det ser ut i dag, men nå ligger altså saken i realiteten i Oslo bystyre, og så får vi se om regjeringen finner grunn til å gå til statlig plan for å få gjort det regjeringen mener er nødvendig på Gaustad.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Bjørnar Moxnes (R) [17:09:01]: Helsekriser viser behovet for å styrke vårt felles offentlige helsevesen. Det er det Rødt går inn for, for å sikre likeverdige tjenester til alle, enten en har lite eller mye penger, enten en bor i Finnmark eller i Oslo. I stedet for regjeringens privatisering og todeling av helsevesenet vil vi styrke den felles velferden vi alle er avhengig av, aller mest dem i samfunnet vårt som har minst.

Regjeringen har satset på såkalt effektivisering framfor å sikre beredskapen. Også helsevesenet er utsatt for regjeringens høvelkutt, kjent som ABE-reformen. Rødt går i stedet inn for en kraftig styrking av både sykehusene og kommuneøkonomien. Det trengs, for her er det store mangler. Vi vil også erstatte bruken av innleie fra bemanningsbyråer med faste stillinger og offentlig vikarpool i helsevesenet for å sikre at pasientene møter helsearbeidere som er godt kvalifisert, som kjenner pasientene, og som det er mindre gjennomtrekk på. Det er også viktig av smittevern hensyn.

Når rekordmange nå er arbeidsløse, er behovet for å styrke velferden enda større. Helsehjelp må bli billigere, ikke dyrere. Det gjelder både egenandeler og tannhelse. Til og med før pandemien visste vi at én av tre sier at de har utsatt eller bare droppet tannlegen av økonomiske årsaker. Det fører til at mange som har dårlig råd, ender opp med dårligere tannhelse. Tennene er en del av kroppen og burde derfor behandles deretter, også av politikerne. Rødt går inn for og ønsker offentlig, gratis tannhelse. Vi går inn for en tannhelsereform som neste år ville ha gitt over én million nordmenn billigere tannhelse. Vi setter av i alt 3 mrd. kr mer enn regjeringen til tannhelse.

Vi vil gi sykehusene en økt basisbevilgning for å styrke kapasiteten. Vi ønsker også å lære av de feilene som politikerne en sjelden gang – eller kanskje titt og ofte – gjør. Stikkordet der er Kalnes sykehus. Vi må lære av feilene som er gjort på andre sykehus, og ikke planlegge med for liten kapasitet når vi skal bygge nye sykehus i framtiden, som det nå gjøres bl.a. i Oslo, med den

skandaløse planen om å legge ned Ullevål sykehus, kvitte seg med 110 000 m² svært gode sykehusarealer for heller å bygge trangt og høyt på en liten tomt ved Rikshospitalet.

De ansatte – legene, sykepleierne og alle de andre ansattgruppene – er imot dette, og det samme er alle fagforeningene. Sju av ti Oslo-innbyggere er imot det. Blant alle partienes velgere er det store flertallet imot å legge ned Ullevål sykehus. Vi vet også at flertallet i Oslo bystyre er imot nedleggelsen av Ullevål. De vil heller at vi bygger nye sykehusbygg på det som er Nord-Europas største sykehusomt, framfor å følge Bent Høie og helsebyråkratenes plan om å rive Ullevål sykehus, bygge høyt og trangt på Rikshospitalet, og bygge mer enn det som ligger til grunn for dagens planer på Aker. Det er fullt mulig, hvis vi beholder Ullevål sykehus, å bygge ut Aker som lokalsykehus for Groruddalen uten å bruke milliarder på erverv av en tomt som ble solgt til Ivar Tollefsen da man skulle legge ned Aker, på Arbeiderpartiets vakt, for 13 år siden.

Nøkkelen til å sikre at folk som bor i bydelene Stovner, Grorud, Alna og Bjerke, snarlig får sitt lokalsykehus tilbake på Aker, er å beholde Ullevål, bygge nytt på Ullevål-tomten og legge vekk planene som Bent Høie har kokt i hop med byråkratene i Helse Sør-Øst. Det vil bli et bedre tilbud raskere enn disse gigantplanene, som ikke har noen støtte verken i Oslo kommune, hos de ansatte eller i befolkningen i hovedstaden. Det er viktig for oss, og det er også derfor vi går inn for å droppe bevilgningene til å sette i gang arbeidene med en plan som kommer til å bli skrotet før eller siden.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Nicholas Wilkinson (SV) [17:14:13]: Det var et godt innlegg om Ullevål. Et annet spørsmål dreier seg om at Storbritannia har laget en plan for å kutte klimagassutslippene fra sykehusene. Norge har ikke det. SV er litt alene i helse- og omsorgskomiteen, for vi har foreslått en plan for å få nullutslippambulanser, mindretallsforslag nr. 48. Jeg håper at Rødt vil støtte det. Jeg vil gjerne spørre om Rødt vil støtte det forslaget.

Bjørnar Moxnes (R) [17:14:45]: Det håper jeg at Rødt vil gjøre. Jeg har ikke den hele og fulle oversikten her, men det virker som et fornuftig forslag. Det er ikke alltid slik i Stortinget at forslag som får få stemmer, er dårlige. Ofte er det motsatt, at de beste forslagene får kanskje bare én stemme. Men så, etter hvert, innser Stortinget at dette var klokt, og så kommer de etter. Kanskje blir det tilfellet også med SVs forslag. Jeg håper vi kan gå inn for det, men jeg kan ikke gi en garanti over bordet. Vi skal se grundig på det.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Bent Høie [17:15:40]: Regjeringens budsjettforslag skal sette sykehusene i stand til å håndtere koronapandemien på en god måte. Samtidig legger vi til rette for at både kvalitet og kapasitet fortsatt kan styrkes. Vi foreslår å øke driftsbevilgningene til sykehusene med vel 6,5 mrd. kr neste år. 3,5 mrd. kr skal dekke ekstraordinære kostnader i sykehusene som følge av covid-19.

Budsjettforslaget gir rom for å øke pasientbehandlingen med om lag 2,5 pst. Med dette legges det derfor til rette for å håndtere både demografikostnadene på 1,3 pst. og å ta igjen tapt pasientbehandling som følge av pandemien. 250 mill. kr skal, som følge av budsjettforliket, gå til å kjøpe tjenester fra private aktører.

I tillegg skal 200 mill. kr gå til en midlertidig insentivordning som skal stimulere sykehusene til å gjennomføre forbedringstiltak som reduserer ventetiden. Vi foreslår om lag 2 mrd. kr til oppbygging av beredskapslager for smittevernustyr og legemidler for spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

I tillegg foreslås 650 mill. kr til teststasjoner ved grenseovergangene og testing i karantenehotell for å redusere smitte inn til landet, og til videreføring av kompensasjonsordningen for fastleger fram til 2021.

Koronapandemien varer heldigvis ikke evig. Norge er en del av EUs vaksinesamarbeid og får dermed tilgang til vaksiner på lik linje med EU-landene. Der har vi fått en veldig tydelig avklaring i dag. EU vil sannsynligvis godkjenne vaksinen lille julaften, vaksinen vil være i Norge på julaften, og vi kan starte vaksineringsen sammen med de andre landene i EU fra 27. desember. Regjeringen har satt av 3,77 mrd. kr til innkjøp av vaksiner og vaksinasjon. Vaksinasjonen blir en del av det nasjonale vaksinasjonsprogrammet. Vaksinen blir gratis, og staten vil dekke kommunenes og helseforetakenes kostnader til vaksinasjon.

Gjennom budsjettforliket bevilger vi 400 mill. kr til å bekjempe ensomhet hos eldre som følge av pandemien.

Med vaksinasjonen som snart er i gang, er vi over i en ny fase. Både jeg og statsministeren har jevnlig redegjort for håndteringen av pandemien gjennom våren og høsten 2020. Jeg vil i morgen sende et nytt brev til Stortinget og be om å få gi en ny redegjørelse tidlig i sesjonen neste år.

Regjeringen har foreslått å endre inntektsfordelingen til helseregionene. Den nye fordelingen iverksettes gjennom inntektsvekst over to år. For 2021 bevilges det 175 mill. kr til dette.

Regjeringen foreslår å opprette 100 nye utdanningsstillinger for leger. Økningen bidrar til å møte nåværende og framtidige behov for legespesialister.

Regjeringen har lagt fram en viktig sosial reform: forenkling og forbedring av frikortordningen for helseutgifter. Pasienter som i dag har høyest helseutgifter, sparer svært mye penger og får raskere frikort. Som følge av budsjettforliket vil de 188 000 pasientene i Norge med høyest helseutgifter spare over 2 170 kr årlig på endringen.

Pandemien har tatt mye av vår tid og oppmerksomhet, men det er mye annet viktig arbeid på helsefeltet som pågår for fullt. For å styrke grunnlaget for gjennomføring av kvalitetsreformen for eldre, Leve hele livet, legger regjeringen fram flere nye selvstendige satsinger, bl.a. Kompetanseløft 2025, Demensplan 2025 og pårørendestrategien. Gjennom budsjettforliket legges det også til rette for å bygge 2 000 plasser i sykehjem eller heldøgns omsorgsboliger.

Forsøket med statlig finansiering av omsorgstjenesten foreslås utvidet med seks nye kommuner i 2021. Regjeringen foreslår 450 mill. kr til handlingsplan for allmennlegetjenesten. Målet er å sørge for en attraktiv og trygg karrierevei for fastleger, god kvalitet til alle og en framtid med en teambasert allmennlegetjeneste.

Rus og psykisk helse har alltid hatt høy prioritet for vår regjering. Opptrappingsplanen for barn og unges psykiske helse følges opp med 170 mill. kr. Vi har i høst lagt fram en handlingsplan for forebygging av selvmord. Her legger vi for første gang til grunn en nullvisjon for selvmord. Vi foreslår 20 mill. kr til oppfølging av planen i 2021.

Regjeringen foreslår 93 mill. kr til arbeidet med felles kommunal journalløsning, Akson, og 189 mill. kr til samhandling steg én. Målet er en bedre tjeneste og bedre helse for innbyggerne gjennom en kunnskapsbasert helse- og omsorgstjeneste som utnytter de teknologiske mulighetene. 185 av 291 kommuner, som representerer 65 pst. av befolkningen, har signert en intensjonserklæring, som viser en klar støtte til og intensjon om å delta i det videre arbeidet med å realisere Akson.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ingvild Kjerkol (A) [17:21:03]: Vaksinen kommer til jul. I mitt første innlegg kalte jeg statsråden for julenissen. Du har alltid hatt skjegg, i alle fall så lenge jeg har kjent deg, men jeg tror du har en lettere ferd ned pipa enn det julenissen vi vanligvis snakker om, har!

Dette fører til mye arbeid framover. Så vidt jeg har forstått det, vil ca. 5 000 kunne vaksineres etter at 10 000 doser nå kommer til landet. Det er en fin julegave for de 5 000 som får vaksine. Når kan vi forvente

flere vaksiner? Hvordan skal massevaksineringen skje? Og vil regjeringen revurdere kriteriene for hvem som skal vaksineres, når vi har et bedre bilde av hvor mange vi får tilgjengelig, og når?

Statsråd Bent Høie [17:21:57]: Jeg har ingen planer om å klatre ned noen pipe denne julen heller!

Det er veldig gledelig at vi gjennom det samarbeidet vi har med EU-landene, og ikke minst med den støtten vi har fått fra vårt naboland Sverige, og med god støtte fra de andre nordiske landene, er en del av det fellesskapet som sikrer tilgang til vaksine i Norge allerede i romjulen. Vi forventer at vi nå får jevnlig vaksineleveranser på nyåret – ganske tidlig i januar. Det er ikke helt avklart mengde ennå, og kommunene skal ha sine vaksinasjonsplaner klare til i morgen.

Vi bruker ikke begrepet «massevaksinasjon» om den situasjonen vi nå skal inn i, for her er det ulike målgrupper som sannsynligvis skal vaksineres gradvis over tid, og kommunene vil få dekket sine utgifter knyttet til vaksinasjonsarbeidet.

Ingvild Kjerkol (A) [17:22:57]: Dette gir lys i tunnelen og håp, men vi må fortsatt passe på. På statsministerens pressekonferanse i går ble hun utfordret på det med importsmitte. Statsministeren påpekte at 10 pst. av koronasmitten kan knyttes til importert smitte, men at gjestearbeidere bare representerte 38 pst. av denne andelen. Det betyr 3,8 pst. av disse smittetilfellene, og det er dermed ikke en del av hovedutviklingen.

Det er veldig lave tall sammenliknet med hvordan helsemyndighetene beskriver importsmitte som et problem. Den 30. november skrev Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet til departementet at «import-smitte, særlig fra utenlandske arbeidstakere, i løpet av få måneder [har] spredt seg til alle deler av landet.» Hvordan presenterer regjeringen andelen importsmitte i sine tall?

Statsråd Bent Høie [17:24:01]: Vi har ikke andre tall enn dem som kommer fra våre folkehelsemyndigheter. Det er helt klart at importsmitte har vært med på å bidra til også å øke smitten i Norge, men det er ikke sånn at det kun er importsmitte som kan forklare smittebølge to.

Det er veldig vanskelig å si noe eksakt om hvor stor andel av importsmitte som skyldes annen reising enn arbeidsreiser, men vi vet at veldig mye av reisevirksomheten ikke er knyttet til arbeidsreiser. Vi har rett og slett ikke et godt nok tallgrunnlag for å kunne si noe mer om det enn f.eks. de tallene statsministeren presenterte. En veldig stor andel av smitten vet vi ikke hvor kommer fra.

Det som er viktig, er at vi hele veien har satt inn tiltak for å redusere risikoen for importsmitte, og de har blitt forsterket etter hvert som smittesituasjonen i Europa har endret seg. Smittetiltak også når det gjelder reisevirksomhet og arbeidsreiser, må være forholdsmessige og stå i forhold til den smittesituasjonen som er.

Ingvild Kjerkol (A) [17:25:03]: Polen er et land det kommer mange arbeidere fra til vårt land for å jobbe. De innførte i dag en såkalt nasjonal karantene med veldig strenge, inngripende tiltak. Da er mitt spørsmål til statsråden: Har man oversikt over om det fortsatt vil komme polske arbeidere i de ukene vi har igjen før jul, og er man urolig for at de som er her, reiser hjem på juleferie og kommer tilbake i januar? Har man gode nok systemer for å sikre at vi ikke får nye utbrudd som følge av importsmitte, i den grad helsemyndighetene understreker at man har?

Jeg vil si at det er stor forskjell mellom 3,8 pst. – å slå fast det på en pressekonferanse – og den usikkerheten Folkehelseinstituttet opererer med. På bakgrunn av den bekymringen folk flest nå har for at vi skal få en smitteoppblomstring i januar, er statsråden trygg på at systemene for å håndtere smitte fra andre land er gode nok?

Statsråd Bent Høie [17:26:06]: Den bekymringen som representanten gir uttrykk for, har også vært min bekymring over lengre tid. Derfor har jeg også gitt ganske store og betydelige oppdrag til Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet for å forberede oss på denne situasjonen og komme med forslag til tiltak. De tiltakene er gjennomført og i ferd med å bli gjennomført. Det handler både om informasjonstiltak direkte rettet til alle norske nummer i utlandet i romjulen og til alle utenlandske nummer på vei tilbake, f.eks. gjennom sms-er med informasjon om karantene-reglene, som sendes til alle utenlandske nummer nå før jul, og om etablering av det registersystemet for alle innreisende som skal være på plass veldig raskt etter nyttår – som noen eksempler.

Så er nok min oppfatning at det som skjer i Polen nå, sannsynligvis også vil være med på å begrense noe reising tilbake til Polen. Men vi må også forstå at mange som er i Norge, og som jobber i Norge, har et sterkt ønske om å dra tilbake til sin familie. Mange har vært lenge i Norge nå, nettopp for å unngå å reise fram og tilbake, og vil ønske å reise hjem i julen – og det må vi være forberedt på. Da er det viktig at vi sikrer etterlevelse av karantene-reglene.

Presidenten: Presidenten ber om at talen stiles til presidenten – selv om hun har en viss forståelse når det er skjegget til statsråden som omtales, at det går direkte.

Åshild Bruun-Gundersen (FrP) [17:27:36]: Da Fremskrittspartiet satt i regjering, etablerte vi en tilskuddsordning for å få kommuner til å reetablere eller etablere kjøkken på sykehjem. Nærhet til matlaging og matlukt gir livsglede, og det er en viktig verdi og en viktig del av hverdagen til mange eldre som bor på sykehjem.

Tilskuddsordningen har ikke blitt tatt i bruk på samme måte som man forventet. De siste tallene jeg har fått tak i, er at det kun er tre kommuner som har søkt på det, Lillestrøm, Vindafjord og Voss, og det til tross for at kommunene i realiteten bare tar 30 pst. av regningen for det, resten tar staten.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hvordan jobber statsråden videre for å få flere kommuner til å bruke den tilskuddsordningen vi har etablert sammen?

Statsråd Bent Høie [17:28:21]: Jeg mener også at denne tilskuddsordningen er veldig gunstig for kommunene, men som representanten er inne på, ser vi at den ikke nødvendigvis blir brukt likevel. Jeg tror vi er nødt til å jobbe mye bredere med betydningen av måltidene, måltidsopplevelsen, og det å ha nærhet til der maten lages, at den i hvert fall lages på den måten at det bidrar til å få god matlukt i lokalet, og ikke minst den kompetansen de som lager maten, også representerer inn i teamet rundt den enkelte, spesielt når det er utfordringer knyttet til ernæring.

Det er viktig for meg å understreke at dette ikke bare handler om selve kjøkkenet og utstyret, men også om kompetansen som kokken representerer inn i teamet med dem som jobber i helsetjenesten, for f.eks. å tilby mat som både er godt tilpasset den enkeltes situasjon, og som gir god ernæring. Vi må hele veien jobbe med å få kommunene til å prioritere dette, ikke minst gjennom reformen Leve hele livet.

Åshild Bruun-Gundersen (FrP) [17:29:28]: Jeg er glad for at helseministeren ser verdien av å få kjøkken tilbake på sykehjem. Det er viktig at vi nå jobber mer offensivt mot de kommunene som styres av andre partier enn våre, for å få dem til å søke på dette tilskuddet.

Det fører meg tilbake til en annen tilskuddsordning vi har etablert sammen. I revidert nasjonalbudsjett for 2020 satte vi av 400 mill. kr til tiltak mot ensomhet. Vi vet at gjennom denne koronapandemien er det de eldre som i hovedsak har blitt skadelidende. Mange har sittet alene og isolert i månedsvis, og det var viktig å få i gang aktivitetstiltak for å skape sosiale arenaer for dem.

Fra vi etablerte den tilskuddsordningen, gikk det vel i overkant av fem måneder til pengene var delt ut til aktivitetstiltak. Nå har vi gjennom dette statsbudsjettet blitt enige om å bruke enda mer penger for å motvirke ensomhet blant eldre. Hvordan vil statsråden jobbe for

at disse pengene kommer raskt, og at de eldre raskt får et aktivitetstilbud der de bor?

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Bent Høie [17:30:33]: Vi jobber veldig aktivt for å få pengene ut i aktivitet raskt. Det er riktig at noen av de siste pengene kom litt sent ut, men jeg mener at ganske mye av pengene kom raskt ut. Det er ikke minst takket være det samarbeidet vi har etablert med Stiftelsen Dam, som også kan tildele frivillige, ideelle organisasjoner penger av de midlene vi har blitt enige med Fremskrittspartiet om både i revidert og i statsbudsjettet.

Det er klart at noe av utfordringen vår er at det normalt sett er Helsedirektoratet som forvalter disse pengene, og de er i en veldig krevende arbeidssituasjon med tanke på håndteringen av pandemien. Det er noe av grunnen til at vi også har fått etablert denne ordningen og samarbeidsavtalen med Stiftelsen Dam.

Jeg håper disse pengene raskt kommer ut i konkrete prosjekter, sånn vi har sett også nå, at det har kommet i gang veldig mange gode, konkrete prosjekter i regi av frivillige og ideelle, som nettopp har mange gode forutsetninger for å skape møteplasser.

Kjersti Toppe (Sp) [17:31:54]: Forutan handteringa av pandemien er det i alle fall éi stor satsing i statsbudsjettet som har fått altfor lita merksemd, og det er løyvinga til Akson. Ho er vorten trua gjennom trass i at det er eit reelt fleirtal mot dette i Stortinget. Dette har heller inga stor støtte i fagmiljøa, utanom Sykepleierforbundet. Legeforeningen er imot, Fagforbundet er imot, eit samla IT-miljø er imot, og forskingsmiljøa er òg imot. Riksrevisjonen har starta gransking både av journalprosjektet og av konsulentbruken til Direktoratet for e-helse. Statsråden har før sagt at dette no er eit prosjekt som er eigd av kommunane, og difor skal ein ikkje ha høyring, men KS seier at det ikkje er deira forståing, og dei påpeiker at nasjonale samhandlingsløysingar er eit statleg ansvar.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Korleis kan ein ansvarleg statsråd trua eit slikt prosjekt gjennom trass i all den faglege motstanden og den politiske motstanden i Stortinget?

Statsråd Bent Høie [17:33:01]: Jeg må bare avkrefte: Jeg har ikke truet noen som helst med noe som helst. Det ville i så fall vært en veldig alvorlig situasjon. Jeg er veldig glad for at stortingsflertallet i dag bevilger penger som er nødvendig for å ha god framdrift i dette prosjektet. Som jeg sa i mitt innlegg, er dette et prosjekt som har veldig bred støtte i Kommune-Norge. Kommuner

som representerer over 65 pst. av innbyggerne i Norge – utenom Midt-Norge, som har sitt eget prosjekt – har skrevet under intensjonsavtalen. På tross av at Oslo ikke har gjort det, er det så stor oppslutning. KS er sterkt engasjert i at vi skal ha framdrift i dette prosjektet og var veldig glad da statsbudsjettet ble lagt fram med penger – og ikke minst glad for at det nå faktisk blir vedtatt.

Her blander nok representanten sammen Akson og samhandlingsløsningene, del 1, som også ligger i statsbudsjettet. Det er en videreutvikling av etablerte nasjonale e-helseløsninger, som også er viktig for at vi skal nå målbildet om én innbygger – én journal.

Kjersti Toppe (Sp) [17:34:10]: Eg veit sjølvsagt at statsråden ikkje har trua dette gjennom, det sa eg heller ikkje, men mitt poeng er at det er eit reelt fleirtal mot Akson i Stortinget. Framstegspartiet hadde kutta støtta til dette i sitt alternative budsjett, og så vann dei ikkje fram. Da er det eit reelt fleirtal imot. Eg tenkjer det er uheldig når det er ei så stor investering i Helse-Noreg, som får konsekvensar mange år fram i tid. Når det er så utskjelt og har fått så massiv kritikk mot seg, er det eit stort ansvar å ta for statsråden når dette vert ført vidare. At det har stor støtte i Kommune-Noreg, er ein veldig pussig måte å sjå denne saka på. Ein skal ikkje snakka med mange kommunepolitikarar som har behandla den såkalla intensjonsavtalen: Dette gjekk dei med på fordi det nettopp var ein intensjonsavtale, det var inga binding, og mange hadde mange spørsmål om dette.

Så spørsmålet mitt er igjen: Vil statsråden koma tilbake til Stortinget med denne saka når vi veit meir om utviklinga?

Presidenten: Eg vil oppmoda alle om å prøva å halda seg innanfor minuttet.

Statsråd Bent Høie [17:35:19]: Videre framdrift når det gjelder både Akson og samhandlingsløsningene, som er en videreutvikling av etablerte nasjonale e-helseløsninger, vil det bli orientert om i de sakene som legges fram spesielt i statsbudsjettene. Det er sånn at første fase blir finansiert gjennom dette budsjettet. Så er det klart at når kommunene skal anskaffe denne løsningen, vil en hoveddel av investeringskostnaden også ligge hos kommunene. En premisse for dette har vært at når vi skal gå til neste steg, må en stor andel av kommunene si at de vil være med på den forpliktelsen. Med denne bevilgningen og dette statsbudsjettet er Akson et prosjekt som i all hovedsak blir et kommunalt eid og drevet prosjekt, mens samhandlingsløsningene, som er statens ansvar, forblir statens ansvar. Men det er, som sagt, i første omgang en videreutvikling av de nasjonale e-helseløsningene, som

er helt avgjørende for å ha en oppgående digital helse-tjeneste.

Nicholas Wilkinson (SV) [17:36:27]: Jeg vil snakke om ISF. Vi hadde flertall på Stortinget sammen med Kristelig Folkeparti for å redusere det til 40 pst., slik at de som jobber på sykehusene, kan bruke sin kunnskap til å bruke pengene på pasientene. Vi i SV mener at det er de som jobber på sykehusene, som har mer kunnskap om hva pengene skal gå til for å behandle pasientene. Men Høyre har brukt makten i regjeringen og har økt det til 50 pst. igjen, det er halvparten av alle disse pengene. SV vil gjerne fjerne den byråkratiske ordningen, ISF, slik at folk som jobber på sykehusene, og som jobber med pasientene, kan styre pengene mer selv.

Hvorfor er statsråden imot at sykehusene og de som jobber på sykehusene, skal bruke og styre mer av pengene enn ISF?

Statsråd Bent Høie [17:37:34]: Jeg mener virkelig at det er de som leder sykehusene som skal styre pengene. Det er det viktig at de gjør, og det oppfatter jeg også at de gjør på en god måte. Så er jeg veldig opptatt av at fagfolkene skal ta gode faglige beslutninger, som ikke skal være styrt av f.eks. hvordan inntektssystemet er innrettet. ISF-systemet er et godt egnet system for å finansiere helseregioner, eventuelt større helseforetak, men ikke et godt egnet system for f.eks. å prøve å styre prioriteringer i helsetjenesten. Det kommer veldig klart fram i det som på en måte er vårt styringssystem.

Jeg er helt overbevist om at hvis en hadde fått gjenomslag for å kutte den innsatsstyrte finansieringen, hadde vi kommet over i en situasjon der færre pasienter hadde fått behandling, ventetiden hadde økt, og det hadde gått ut over pasientene. Så det er viktig å ha den rette balansen mellom innsatsstyrt finansiering og basisbevilgninger. Jeg mener at den ligger på rundt 50 pst.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Tuva Moflag (A) [17:38:52]: Først vil jeg plukke opp tråden fra replikkordskiftet vi akkurat hørte. Jeg kan glede representanten fra Fremskrittspartiet med at Bjørnafjorden kommune i sitt budsjettvedtak har satt av oppstartsmidler til kjøkken i sykehjem. Her bygde nemlig tidligere Fremskrittsparti-styrte Os kommune et nytt sykehjem uten kjøkken, men nå skal vi få orden på det.

Nylig ble det publisert nye tall om forekomsten av demens i Norge. Data fra HUNT, Helseundersøkelsen i Trøndelag, viser at over 100 000 nordmenn lever med en demensdiagnose i dag. Det betyr at 100 000 familier lever med bekymring, belastning og gjerne en sorg over

en sykdom som gjør at de vi er glade i, forandrer seg, blir avhengige av hjelp og kanskje ikke kjenner oss igjen når vi kommer på besøk.

I tillegg til funnene som viser at langt flere er rammet av demens enn det vi tidligere har operert med, viser undersøkelsen at økningen i antall tilfeller vil bli enda større enn tidligere antatt. Vi har lenge snakket om at forekomsten av demens vil doble seg de neste ti-årene. De nye tallene peker imidlertid på at dette antakelig vil øke med 130 pst. Så fra å ha over 100 000 med demens i dag vil vi se en økning til over 230 000 tilfeller fram mot 2050. Dette er dramatiske tall, og det er en utvikling som sammenfaller med at andelen yrkesaktive faller. Nå er det om lag 4,2 yrkesaktive per pensjonist. Om bare 20 år faller det tallet til 2,9. Men her er det store geografiske forskjeller. I enkelte distriktskommuner er forholdstallet faktisk 1:1. Dette vil kreve både en opptrapping og en omlegging av tjenestene i eldreomsorgen.

Svigerfaren min fikk en demensdiagnose i 2009. Det medførte både noen leteaksjoner og telefoner fra folk som hadde funnet en litt forvirret mann. Den gangen var det lite snakk om GPS og sporing som hjelpemiddel for hjemmeboende med demens, men i 2013 ryddet daværende helseminister, Jonas Gahr Støre, opp i regelverket. Personvernbegrensninger ble ryddet av veien, og det har ligget til rette for mer bruk av sporingsteknologi i eldreomsorgen.

Likevel har det skjedd lite siden den gang. Da jeg stilte spørsmål til daværende eldre- og folkehelseminister, Åse Michaelsen, om hvor mange som brukte GPS i eldreomsorgen, var svaret jeg fikk at det i 2017 var 611 personer som var registrert med vedtak om GPS-sporing og oppfølging fra kommunen. Nå er det helt sikkert noen flere siden 2017, men jeg har ikke funnet noen nyere tall – statsråden kan forvente seg et spørsmål fra meg om det på nyåret. Men mye tyder i hvert fall på at det fortsatt går altfor sakte.

Også politiet og helseorganisasjoner har etterlyst mer bruk av GPS-sporing. Hvert år utløser mennesker med demens, både de som bor på institusjon og de som bor hjemme, leteaksjoner. Det har også vært flere dødsfall som følge av at mennesker med demens har gått seg bort.

I fjor avvirket regjeringen tilskuddet til dagaktivitetsplasser for mennesker med demens. Dette ble overført til kommunerammen, men beløpet tilsvarer bare halvparten av de plassene man hadde satt seg som mål å etablere i Demensplan 2020. I år foreslo regjeringen å halvere satsingen på sykehjemsplasser, dette til tross for at behovet vil øke de neste årene og det faktisk er 200 færre sykehjemsplasser nå enn i toppåret 2012. Det

har kommet noen nye omsorgsboliger til, men vi trenger begge deler.

Alle disse tingene retter Arbeiderpartiet opp i vårt alternative budsjett. Med en helseteknologiordning på 100 mill. kr ekstra kan vi sørge for en fortløpende bruk av GPS i demensomsorgen. Med en satsing på lavterskeltjenester for mennesker med demens på 50 mill. kr kan vi fortsette å bygge ut tilbudet med dagaktivitetsplasser, og med en dobling av antall sykehjemsplasser sammenlignet med regjeringens opprinnelige forslag, ruster vi oss bedre for å møte den store økningen i antall eldre de neste årene.

Til slutt i dette innlegget har jeg lyst til å benytte anledningen til å takke helseministeren for innsatsen gjennom dette spesielle året 2020 og ber også om at han viderefremmer en hilsen til alle de dyktige ansatte i de underliggende etatene, som vi har blitt godt kjent med i alle debattplasser gjennom dette året.

Mats A. Kirkebirkeland (H) [17:44:00]: I tillegg til neste års budsjett skal vi i dag behandle helseministerens redegjørelse om koronapandemien fra tidligere i høst. I den forbindelse vil jeg på vegne av regjeringspartiene ta ordet.

2020 kommer til å bli et år vi sent kommer til å glemme. Norge har hatt mange kriser og opplevd store hendelser i moderne tid tidligere. Men vi har nok aldri hatt en krise som har krevd såpass mye av hver enkelt av oss og våre sentrale institusjoner som den helse- og samfunnskrisen som vi har hatt i 2020.

Fra naturens side er mennesket heldigvis utstyrt med en rekke funksjoner som gjør at både kropp og sinn nærmest automatisk går inn i en slags krisemodusfunksjon når store farer eller trusler oppstår. Koronapandemien er dog ikke en type krise som i særlig grad kan spille på disse biologiske og psykologiske instinktene. Riktignok var det nok noe av dette som hendte i mars, da skoler, barnehager og andre offentlige institusjoner stengte ned, og hver enkelt av oss fikk beskjed om å holde oss hjemme. Hamstring av nødvendige varer i butikkene, som man så da, var svært forståelig i en situasjon der mange kjente på usikkerhet og frykt. Undertegnede, som som oftest kjøper dagens middag på butikken samme dag som middagen skal spises, befant seg også plutselig i en situasjon hvor man kjøpte inn toalett-papir, hermetikk og tørrvarer for de neste to-tre ukene, dette til tross for at alle de norske dagligvarebutikkene i en felles pressemelding sa at de hadde nok mat og varer til alle.

Det er relativt enkelt å håndtere en umiddelbar krise eller en fare, fordi man nettopp kan spille på menneskenes naturlige kriseinstinkter. Det som derimot er vanskelig, er å håndtere en krise hvor disse biologiske

funksjonene må slås av og på alt etter hvordan en uforutsigbar krise utarter. For selv om øverste politiske myndigheter nok har vært i en slags kriseberedskapssituasjon siden tidlig i mars, har nok folk flest hatt en lavere kondisjon over tid, med en viss krisetrøtthet.

En slik av-og-på-krise eller vente-og-se-krise, som koronapandemien tross alt er, kreves det derfor andre virkemidler for å håndtere enn en krise som oppleves akutt og umiddelbar. Spesielt gjelder dette for et liberalt rettssamfunn som Norge, der myndighetene hele tiden må vurdere tiltak for å bekjempe krisen opp mot andre verdier som vi også verdsetter høyt – om ikke høyere. Borgernes mange friheter, tillit, personvern, økonomiske og andre sosiale konsekvenser, andre direkte og indirekte helsekonsekvenser og en generell krisetrøtthet i befolkningen må hele tiden veies opp mot tiltak for å bekjempe en helsekrise som er svært alvorlig og uforutsigbar.

Det er disse hensynene som er årsaken til at ulike statsmyndigheter rundt omkring i verden har valgt ulike strategier og ulike tiltak for å bekjempe pandemien. Etter mitt syn har norske myndigheter mestret dette evige krisedilemmaet meget godt, men ikke perfekt. Derfor er nedsettelsen av en uavhengig koronakommisjon essensiell. Vi må vite hva som har fungert godt, hva som ikke har fungert godt, og hva vi kunne vært bedre forberedt på.

Koronapandemien er den mest alvorlige krisen siden annen verdenskrig. I etterkant av at Verdens helseorganisasjon definerte smitteutbruddet som en pandemi, den 11. mars i år, har regjeringen iverksatt svært inngripende tiltak, som har fått store konsekvenser for alle deler av samfunnet. Jeg vil særlig rette en takk til hver enkelt innbygger i Norge for den innsatsen som er lagt ned. Uten at hver enkelt av oss i det store og hele hadde fulgt smittevernråd og -regler, hadde ikke myndighetenes strategi og tiltak vært like effektive som det de har vært.

Så er det viktig å understreke at krisen også har truffet ulikt. Noen næringer har regelrett fått næringsforbud, mens mange titusen har vært permittert og mistet jobben underveis. Andre har vært nødt til å isolere seg i lang tid, og mange elever og studenter har fått redusert sitt læringspotensial under pandemien.

Men det er nok de aller svakeste som har hatt det verst. De som fra før slet med psykisk sykdom, har fått det verre. De som fra før opplevde vold i nære relasjoner, har fått det verre. De som var fattige og sårbare, har blitt enda mer sårbare, dette i sterk kontrast til undertegnede, som både har beholdt jobben og i tillegg fått lavere rente på boliglånet. Koronapandemien har nok forsterket allerede eksisterende forskjeller i samfunnet.

Dette er det viktig å jobbe for å rette opp i etterkant av krisen.

Til slutt vil jeg minne om at krisen langt fra er over ennå. Akkurat nå ser vi heldigvis en nedgang i smittetallene og en effekt av tiltakene som ble innført i slutten av oktober. Situasjonen er likevel usikker, med fare for en ny økning inn mot jul og nyttår. Og selv om vaksiner er på vei, må vi nok fortsatt regne med å leve i en pandemi langt ut i 2021 også.

Kari Kjønås Kjos (FrP) [17:49:08]: Vi har jobbet mye for å få til at tjenestene til personer med psykiske helse- og/eller rusproblemer skal være helhetlige, tilgjengelige og individuelt tilpasset. Det handler om valgfrihet, reduserte ventetider, bedre oppfølging og et styrket lavterskeltilbud i kommunene.

Opptrappingsplanen for rus var viktig og nødvendig. Mye bra har skjedd, men dessverre har ikke interessen vært like stor i alle kommuner. Det betyr at adressen din fortsatt vil kunne avgjøre om du lykkes eller ikke. Opptrappingsplanen har igjen vist oss at skal vi virkelig lykkes, så trenger vi Fremskrittspartiets modell med statlig finansiering av hele behandlingsskjeden. Men en slik innretning er det dessverre ikke flertall for.

Fremskrittspartiet foreslår derfor i sitt alternative budsjett å øremerke 200 mill. kr til arbeidet med rus og psykisk helse. Vi øremerker også 3 mill. kr til Guts for å styrke deres gode arbeid med rusavhengige. Det finnes mange gode rusbehandlingstilbud, med gode resultater, men som ikke kvalifiserer til å levere sine tjenester til spesialisthelsetjenesten. Disse har derfor særlige utfordringer i forbindelse med finansiering. Jeg skulle virkelig ønske at vi kunne hjelpe også disse behandlingsstedene på en helt annen måte enn vi gjør i dag.

Det er utrolig mye bra vi har fått på plass, og som jeg er veldig stolt av. Fritt behandlingsvalg, som har vært helt avgjørende for mange, medikamentfrie behandlingstilbud, Nalokson neseppray, en kraftig vekst i antallet helsesykepleiere og krav til psykologkompetanse i alle kommuner er gode eksempler på det.

Fra budsjettenigheten vil jeg trekke frem opprettelsen av en akutenhet mot selvmord med ti plasser ved Lovisenberg sykehus.

Fremskrittspartiet støtter sammenslåingen av egenandelstakene, men var ikke fornøyd med nivået. Vi er derfor glad for at vi fikk regjeringen med på en kraftig reduksjon. Etter åtte sosialistiske år, altså i 2013, var samlet egenandelstak 4 660. Etter åtte ikke-sosialistiske år er samlet egenandelstak kun 2 460.

Hospice er også en av de sakene jeg tidlig tok tak i. Også her har det skjedd veldig mye bra. I budsjettet foreslås det å videreføre bevilgningene til tiltak som

skal gi økt kompetanse i lindrende behandling, til videreutdanning i barnepalliasjon, øremerkede midler til Foreningen for barnepalliasjon samt bevilgning til å spre kunnskap om forhåndssamtaler. I budsjettenigheten blir det foreslått å øke bevilgninger til hospice med 15 mill. kr, å øremerke 30 mill. kr til hospicet i Malvik og 30 mill. kr til barnehospice i Kristiansand.

Fremskrittspartiet har gjennom flere år kjempet for stamcellebehandling for MS-pasienter. I budsjettenigheten har vi fått på plass en bevilgning på 20 mill. kr for å utvide den nasjonale kliniske studien av stamcellebehandling mot MS, og dette kommer flere pasientgrupper til gode.

Et dårlig kosthold og mangelfullt munnstell i kombinasjon med bruk av mange ulike legemidler og munntørrehet kan føre til svært dårlig munnhelse. I 2019 ble kun 18 pst. av hjemmeboende med hjemmesykepleie undersøkt eller behandlet i den fylkeskommunale tannhelsetjenesten. Mange pårørende tar kontakt da de synes at tennene til sine kjære forfaller mye etter at de kommer på sykehjem. Det er derfor med ekstra spenning at jeg imøteser pilotprosjektet fra budsjettenigheten om et prøveprosjekt for å styrke tannhelsetilbudet til personer som mottar hjemmesykepleie eller bor på sykehjem. Prosjektene skal løses ved å ta i bruk private tannhelsetilbydere i Agder og på Romerike i Viken.

Dessverre fikk vi ikke til å reversere innføringen av moms på alternativ behandling, slik som Fremskrittspartiet la opp til i sitt alternative budsjett. Vi støtter kampen mot useriøse aktører, men ikke på bekostning av de seriøse og alle dem som allerede i dag bruker mye penger på å få den hjelpen som de selv mener er best for seg. Alternativregisteret fungerer ikke etter hensikten. Nå pålegges det merverdiavgift uten at det kombineres med tiltak for å sikre pasientsikkerhet og kvalitet i tilbudet som gis. Jeg er spesielt bekymret for hvordan dette vil ramme det psykiske helsetilbudet.

Etter åtte rød-grønne år uten at noe skjedde med BPA-ordningen, var det jubel over hele landet da dette kom på plass ved Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen. Men jubelen varte ikke så lenge. Mange kommuner har motarbeidet ordningen. Det er nå nedsatt et offentlig utvalg som skal utrede hvordan man kan sikre at ordningene fungerer etter hensikten. Det er trist at dette er nødvendig, men jeg er glad for at det skjer.

Tellef Inge Mørland (A) [17:54:33]: Statsbudsjettet for 2021 ble dyrt. Mye av det skyldes koronaen. Mange av tiltakene tror jeg det er bred enighet om her i salen, men en god del skyldes regjeringens behov for å tekkes Fremskrittspartiet. Det er mulig statsministeren kan ha

fått noen grå hår under de siste ukers budsjettforhandlinger. Regningen kom i alle fall på 18 mrd. kr.

Hva bruker så disse budsjettvenninnene pengene på? Er det til å styrke fellesskapet i en tid der koronaen virkelig har vist oss at fellesskapet med kommunene og de offentlige sykehusene våre er et avgjørende forsvarssverk? Det er i altfor liten grad, etter mitt syn. Det er kjøp av private helseløsninger, billigere snus og vin som har trukket vinnerloddet i Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkepartis forhandlinger.

I Arendal har vi et sykehus vi er veldig stolt av, og som vi går i fakkeltog for når det trengs. I Arendal har vi en hjerteavdeling som er Norges beste. Den får dessverre ikke penger under denne regjeringen til å utvide slik de ønsker, slik at de kunne gitt flere hjertepasienter topp behandling, og slik at de fortsatt kunne være Norges beste om fem år og ti år.

Ved sykehuset i Arendal har vi et terapibasseng som har betydd veldig mye for livskvaliteten til mange kronikere. Under denne regjeringen har det blitt tømt for vann fordi det ikke er råd til å vedlikeholde og drifte det lenger. Hva er svaret til disse budsjettkameratene? Det er mer kjøp av private løsninger i helsevesenet, ikke vann i terapibassenget eller satsing på fellesskapets hjerteavdeling i Arendal.

Hva er Arbeiderpartiets svar i vårt budsjett? Det er 236 mill. kr mer bare til Sørlandet sykehus i løpet av denne stortingsperioden – til vann i terapibasseng, til satsing på Norges beste hjerteavdeling, fordi vi tror på fellesskapet, fordi vi tror på trygghet for alle uavhengig av størrelsen på lommeboken. Koronaepidemien har vist oss akkurat hvor viktig det er.

Koronaen forsterker også det som allerede er vanskelig i samfunnet vårt. Sammen med muskel- og skjelettlidelser er psykisk uhelse den store skurken når det gjelder sykefravær i landet vårt. Jeg er fryktelig bekymret for hvordan det nå går med folks psykiske helse. Hjelpetelefonene ringes ned av folk som snakker om ensomhet og selvmordstanker. Unger helt ned i tolvårsalderen ringer om dette og mangler noen å snakke med om de vanskeligste tingene i livet.

I dag kom Folkehelseinstituttet med nye tall fra en undersøkelse som viser at flere sliter med ensomhet og psykiske plager. Unge og aleneboere sliter mest, en av ti studenter er ensomme, en av fire er ikke fornøyd med livet sitt slik det er nå. De siste tallene fra 2018 viste det høyeste antallet selvmord siden 2001. Jeg er urolig for hva koronaen nå gjør med folks psykiske helse, og hva tallene for 2020 kommer til å vise. Derfor har Arbeiderpartiet en kraftfull satsing på lavterskel psykisk helsehjelp, på bemanning i skolehelsetjenesten, og på å styrke psykiatrien i vårt budsjett, fordi vi har ikke råd til å la være, og vi har ikke lov til å lukke øynene.

Psykisk helse møter vi på mange områder, og vi møter det også på et av velferdsstatens største hull – tannhelse. En av tre har utsatt eller latt være å gå til tannlegen på grunn av økonomiske problemer. 14 pst. har tatt opp lån for å få råd til nødvendig tannhelsebehandling. Samtidig ønsker ni av ti at tannhelse skal bli en del av de offentlige helsetjenestene på lik linje med resten av kroppen. Folk i førtiårene forteller om hvordan de har måttet trekke en og en tann fordi det har vært billigere enn å rotfylle.

Arbeiderpartiet har satt seg som mål å gjøre noe med dette, og vi viser det i budsjettet vårt – gratis tannlege fram til 21 år, halv pris fram til 25 år. Det er god forebygging og en håndsrekning til unge i etableringsfasen. Vi setter av penger til ordninger for dem med dårlig råd, og vi styrker støtteordningene, f.eks. til dem som får senvirkninger i munnen etter kreftbehandling. Det handler om å stille opp for dem som trenger det mest, det handler om at folk skal tørre å gi deg et smil når du passerer dem på gaten.

Dette har fått Høyres helsepolitiske talsperson til å tordne og utbryte at Arbeiderpartiet synes å være ute av kontroll. En tannhelsepolitikk som på sikt koster halvparten av de skatteuttene regjeringen har gitt, er med på å kunne sjokkere Høyre. Da forstår en lettere også hvorfor denne regjeringen har valgt en annen retning, kuttet i støtten til barn med et klart behov for tannregulering, hvorfor de har strammet inn støtten til personer med sterkt nedsatt evne til egenomsorg for tannhelsen sin, og hvorfor stønadssatsene fram til nå på dette feltet har blitt svekket år for år.

La dette bli det siste budsjettet som er preget av privatisering framfor fellesskapsløsninger, preget av skatteutt til de rikeste framfor å bygge ut velferdsordningene. Det kommer et valg, og det kommer en mulighet for å velge en ny retning for landet før neste statsbudsjett for helse skal legges fram – en retning der vi kan sørge for en helsepolitikk der alle skal med, for nå er det folk flest sin tur.

Mari Holm Lønseth (H) [17:59:30]: Det siste året har vært annerledes for alle. 2020 startet med optimisme, som ble snudd til pessimisme for mange i takt med at smitten spredte seg i verden. Mange har følt på utrygghet for helsen sin, for familien sin og for jobben sin.

Helsepersonell har hatt et spesielt krevende år. Dyktige fagfolk rundt omkring i kommuner og sykehus har jobbet på spreng for å spore smitte, teste og gi god behandling, men ikke minst også gjøre det de kunne for å ta seg av alle de andre behandlingene folk har trengt fra helsetjenesten.

I Norge har vi noen av verdens beste helsetjenester. Alle har tilgang på likeverdige helsetjenester uavhengig av hvem de er, eller størrelsen på lommeboka. Helsetjenesten gir oss god behandling, og det forskes for å kunne forebygge og bekjempe enda flere sykdommer. Helsetjenesten vår blir stadig bedre.

Men det er fortsatt utfordringer som må løses, og det gjelder særlig nå. Mange mennesker har satt sine behandlinger på vent under pandemien. Unge og eldre er blant dem som har kjent på ensomhet, som også kan gi psykiske problemer, for pandemien har hatt flere konsekvenser enn bare smittetall, og vi vet også at mennesker har blitt rammet ulikt.

Vi skal ta Norge ut av koronakrisen. Det handler om å sikre et godt smittevern og god behandling. Derfor er det helt nødvendig med en kraftfull satsing på helsebudsjettet i 2021, og det leverer også regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Sykehusbudsjettene styrkes, og det legges opp til en aktivitetsvekst som er større enn befolkningsendringene skulle tilsi. Det er helt nødvendig for å ta igjen mange av de behandlingene som er blitt satt på vent.

Selv om ventetidene for behandling nå ikke er like lange som de var under den rød-grønne regjeringen, har de økt under pandemien. Høyre ønsker ikke helsekøer på et rød-grønt nivå, og derfor styrkes også sykehusene. Handlingsplanen for allmennlegetjenesten følges opp, og opptrappingsplanen for barn og unges psykiske helse styrkes, bl.a. utviklingen av mer digitale tjenester for barn og unge, og man styrker også tilbudet om psykisk helsehjelp for barn i barnevernet. Dette er bare noen av regjeringens satsinger som vi i dag vedtar, sammen med Fremskrittspartiet, for å bedre tilbudet til norske pasienter.

Høyre skaper pasientens helsetjeneste. Det handler om at du som pasient skal bli sett, hørt og tatt på alvor, og ikke minst handler det om at ingen beslutninger skal tas om deg uten deg. En pasient er ikke bare en passiv mottaker av en helsetjeneste. Selv om man noen ganger i løpet av livet er pasient, skal man fortsatt være sjef i eget liv. Det er en av grunnene til at Høyre i regjering har innført fritt behandlingsvalg.

Fritt behandlingsvalg gjør at man som pasient kan velge mellom offentlige og private og ideelle sykehus med offentlig godkjenning uten å betale mer. Det gjøres for f.eks. å få ned ventetidene, men viktigst av alt gjøres det for at pasienten skal ha mulighet til nettopp å bestemme mer over sin egen behandling og sitt eget liv. Til nå har over 40 000 pasienter brukt den pasientrettigheten. Mange tusen av dem er personer som trenger rusbehandling eller psykisk helsehjelp. Det er pasienter som det er viktig får mulighet til å ha mer makt over eget behandlingstilbud og til å bestemme hva som pas-

ser for akkurat dem. De pasientene vil Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV frata muligheten til å velge annerledes, med mindre de samme pasientene har råd til å betale for det av egen lomme. Det er en todeling av helsetjenesten som Høyre ikke vil akseptere.

Det siste året har for alvor også vist oss at alenegang ikke er løsningen på globale problemer som f.eks. en pandemi er. Norge trenger internasjonalt samarbeid og EØS-avtalen bl.a. for å få tilgang på smittevernustyr, legemidler og vaksiner. Et nei til EØS-avtalen og et ja til mindre internasjonalt samarbeid, som bl.a. Senterpartiet tar til orde for, ville ikke bare vært dårlig når det gjelder å trygge norske jobber, det ville også være dårlig for norsk beredskap.

Hege Haukeland Liadal (A) [18:04:32]: I dag hørte vi på NRK P2 at Statistisk sentralbyrå varsler om at forskjellene mellom folk øker enda mer i landet vårt. De rike blir rikere, og de fattige blir fattigere. Dette er et resultat av politikken som føres i landet, var beskjeden fra SSB. Når beskjeden er så tydelig og klar – ja, da vet vi også at helseforskjellene i landet øker.

Jeg er bekymret, spesielt for de mange barna som nå vokser opp i hjem der lønningene eller trygden ikke strekker til ordinære utgifter. Da er det forståelig at optikerne melder om at briller til barn ikke blir hentet. Da er det forståelig at ungdom ikke får gå på de aktivitetene de ønsker. Da er det forståelig at julen blir annerledes, spesielt i år med pandemi på toppen av det hele.

Arbeiderpartiet vil aldri gi slipp på universelle ordninger som alle kan få være med på – om det handler om viktigheten av en times fysisk aktivitet i skolen, et skolemåltid som metter hver eneste dag, eller å legge godt til rette for at alle skal finne sin fritidsaktivitet som ikke koster for mye.

Regjeringens framforhandlede budsjett for 2021 ble lagt fram av et stolt Fremskrittsparti og en mindre stolt trekantformasjon av Høyre–Venstre–Kristelig Folkeparti. Ja, Kjell Ingolf Ropstad hadde god grunn for nærmest å gjemme seg bak søyla, for han kom med budskap om billigere alkohol og sjokolade. Dette er svært unorsk. Norge har vært et land som har tatt nasjonal folkehelse på alvor siden krigen, vært med og tatt tøffe valg.

Jeg hadde aldri i min villeste fantasi spådd at en med Kristelig Folkeparti i regjering skulle legge til rette for rimeligere øl og vin. Ikke så mye rimeligere, sier mange, men det er nok til at en av de slitne guttene under Risøybrua i Haugesund kan kjøpe seg ni øl daglig istedenfor åtte. Jeg traff ham på butikken forrige helg, spurte hvordan det gikk. Jo, han gledet seg til nettopp det. Han gledet seg til å kunne kjøpe ni øl istedenfor åtte.

Politikk virker. Det har en konsekvens. For de rike betyr dette ingenting. Vi vet hvem som blir skadelidende av det.

Jeg har lyst til å ta dere med hjem til matfylket Rogaland, via Haugesund med båt ut til Utsira, Norges vestligste og minste kommune. Her bor det ca. 200 mennesker, 200 mennesker som tester ut hvordan et skolemåltid fungerer i barneskolen. Det har vært en suksess fra dag én, alt fra mexicansk gryterett til selvfisket torsk rett utenfor skolegården. Ja, de har til og med spist hummer til lunsj. Gevinsten er mye delt kunnskap om hvor maten kommer fra, og hva den består av, men viktigst av alt er sunne, friske og glade unger som lærer godt. De springer hjem fra skolen på Utsira, full av ny kunnskap og med mette mager. Dagens høydepunkt for disse ungene er lunsjen.

Slike eksempel finnes det flere av i Rogaland. Jeg mener det er en stor sammenheng med at Nærbø hevder seg i toppen av f.eks. håndball. Ungene på Nærbø har spist skolefrokost lenge. De får servert – fra noe de kaller for hotelldispenser – kald melk og juice. Det er klokt helsemessig, og det er klokt miljømessig. Hvem vil ikke tappe seg et glass iskald melk eller juice i løpet av morgenen? Borte vekk er den halvlynte melka som i hvert fall jeg husker med skrekk og gru.

Jeg vil avslutte med å si at en høster som en sår. Det gjelder i politikk så vel som i håndball. En får som fortjent, og i dag benytter jeg anledningen til å si at folkehelsen ble glemt i budsjettet for 2021 av høyreregjeringen med Fremskrittspartiet i spissen, men jeg er særdeles skuffet over Kristelig Folkeparti.

Erlend Larsen (H) [18:09:28]: I august deltok jeg i en debatt om barn og unges psykiske helse. Under normale omstendigheter skulle møtet vært i en sal her i Oslo med typisk 50–100 deltakere. Som følge av koronaen la arrangørene, Hjernerådet og Nansen Neuroscience Network, opp til et nettmøte. Siden debatten rettet seg mot unge mennesker, hadde jeg ikke så store forventninger til antall deltakere, men der ble både jeg og arrangøren svært overrasket. I løpet av møtet var mer enn 800 mennesker innom for å høre på, og flere enn 400 mennesker deltok gjennom hele møtet.

Nettet senker terskelen for oss alle. Nettet gjør at vi kan oppsøke hjelp der den er, og nettet gir god tilgjengelighet når vi skal oppsøke helsehjelp. Om det går an å si at koronaen gjør noe positivt med oss, må det være at vi er blitt bedre til å bruke digitale hjelpemidler. At langt flere leger og andre i helsevesenet tilbyr konsultasjoner på nettet, kommer mange pasienter til gode.

I budsjettet for 2021 er det foreslått å omdisponere 35 mill. kr for å legge til rette for drift og utvikling av digitale tjenester til barn og unge. De voksne er i større

grad vant med å oppsøke helsetjenester direkte, men for barn og unge som sliter, er et bedre digitalt hjelpetilbud et viktig tilskudd. Det er barn og unge selv som har etterlyst digitalisering av helsestasjons- og skolehelse-tjenesten.

Helsedirektoratet og Direktoratet for e-helse har i samarbeid med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet igangsatt programmet DIGI-UNG – digitale tjenester til barn og unge. Formålet med DIGI-UNG er å levere lett tilgjengelig og kvalitetssikret informasjon, veiledning og tjenester til ungdom gjennom et helhetlig digitalt tilbud på tvers av sektorer som bidrar til mestring og selvhjelp.

Det har kommet mange bekymringsmeldinger som viser at smittevernstiltakene under pandemien rammer mange barn og unge med nedsatt funksjonsevne samt deres familier. Da pandemien begynte, ble det innført besøksstans ved landets helse- og omsorgsinstitusjoner for å hindre spredning av smitte blant dem som var mest utsatt. Det var viktig, men vi ser at dette kan være en stor belastning for beboere og familier. Pandemien økte belastningen for de pårørende, noe som har ført til økt behov for pårørendestøtte og -avlastning. I budsjettet fra regjeringen ligger det derfor et forslag om en engangsbevilgning på 100 mill. kr til kommunenes arbeid med habilitering og avlastning for barn og unge med nedsatt funksjonsevne.

Stadig flere av våre unge sliter med psykisk helse. Dette er noe vi tar på alvor, og dette er noe vi vil gjøre enda mer for å forebygge og avhjelpe. Vi har allerede gjort mye. Regjeringen har innført en rekke pakkeforløp for mennesker med psykiske lidelser. Vi har allerede sørget for at samtlige kommuner har egen psykolog. Arbeidet for å hjelpe mennesker som lider, tar aldri slutt.

Mange unge opplever press og bekymringer i hverdagen, og stadig flere ungdommer rapporterer om psykiske helseplager. Opptappingsplanen for barn og unges psykiske helse er utviklet for å snu denne utviklingen og bidra til at unge skal mestre eget liv. Planen ble vedtatt i Stortinget i januar i år og følges opp i budsjettet for neste år. 170 mill. kr blir satt av til dette viktige tiltaket. 100 mill. kr av dette beløpet går til førstelinjetilbudet ute i kommunene, der folk bor.

FACT Ung er ett av tiltakene som får støtte i budsjettet. FACT Ung er et tverrfaglig oppsøkende team rettet mot barn og unge med langvarige og sammensatte behov. Dette er unge som kan ha behov for samtidige tjenester fra flere sektorer og nivåer, men som mangler den nødvendige strukturen rundt seg for å dra nytte av eksisterende tilbud. Helsedirektoratet er i gang med å pilotere slike FACT Ung-team. Med en bevilgning på 5 mill. kr vil direktoratet kunne utvide pilot-

eringen, utvikle digitale virkemidler til bruk i teamene og evaluere pilotene.

Barn og unge som sliter med psykisk helse og rus er en spesielt utsatt gruppe. De av dem som i tillegg er under barnevernet, er veldig sårbare og utsatte. Det er satt av midler i budsjettet for å implementere et pakkeforløp for kartlegging og behandling av somatisk og psykisk helse og rusproblemer hos barn og unge i barnevernet. Målet med pakkeforløpet er at barna og de unge skal bli kartlagt, utredet og fulgt opp for eventuelle helse- og rusmiddelproblemer, slik at de kan få nødvendig helsehjelp.

Stadig flere av våre unge sliter med psykisk helse. Dette er noe vi tar på alvor, og dette er noe vi vil gjøre enda mer for å forebygge og avhjelpe. Vi har allerede gjort mye. I mer enn syv år har vi jobbet for å skape pasientenes helsetjeneste fordi vi mener at mennesker skal gå foran systemer. Det er fortsatt mye vi gjerne vil gjøre for dem som sliter.

Presidenten: Dei som heretter får ordet, har ei talemidd til inntil 3 minutt.

Tore Hagebakken (A) [18:14:17]: Den norske legeforening har avdekket at 50 kommuner har en dramatisk fastlegemangel, videre at én av tre fastleger er over 55 år, og at det ikke kommer nok unge leger til ordningen. Fastlegene har en gjennomsnittlig arbeidsuke på over 55 timer, 25 pst. jobber mer enn 62 timer og 10 pst. jobber hele 75 timer i uken. Det er mye! Hver tiende ønsker å slutte, arbeidsdagen blir rett og slett for tøff.

Fastlegeordningen er en god ordning, og det var Arbeiderpartiet som tok initiativet til og fikk etablert ordningen. Men nå er den i krise, og det har den vært lenge. Det må møtes med en offensiv politikk. Derfor foreslår Arbeiderpartiet 350 mill. kr mer enn regjeringens partiene går for i 2021. Til overmål kutter budsjettkameratene, som har inngått forlik, 20 mill. kr i det som var foreslått fra regjeringen. Og presidenten i Den norske legeforening sier at regjeringen svikter ved første korsvei. Dette var jo penger som skulle gå til rekruttering av fastleger gjennom ALIS-ordningen og opplæringsplasser. Fra før er det verdt å legge merke til, som KS opplyser, at kommunesektoren også subsidierer fastlegeordningen med 500 mill. kr. Arbeiderpartiet er enig med Legeforeningen i at det er akutt behov for å redusere listelengden, og vi prioriterer beløpet legene ber om, i vårt alternative budsjett.

Fastlegekrisen er krevende i både bygd og by, men distriktskommunene er aller mest rammet av fastlegemangel og har også de største utfordringene knyttet til å rekruttere leger. Nødvendig offensiv satsing på fastlegeordningen er også offensiv distriktspolitikk.

Alle skal ha rett til gode og trygge helsetjenester. Hvis ordningen ikke reddes, frykter Arbeiderpartiet at kommersielle aktører vil ta over markedet, og at tilgangen på grunnleggende helsetjenester i distriktene da reduseres betraktelig. Det vil gi både sosial og geografisk ulikhet.

Arbeiderpartiet vil gjøre vår felles velferdsstat sterkere. Fastlegeordningen er en viktig del av denne velferdsstaten, og dette løfter vi.

Karin Andersen (SV) [18:17:21]: I morgen får Erna Solberg et brev – et opprop. Bak det oppropet står det 100 organisasjoner, foreninger, fagpersoner, eksperter, helseaktører og andre. Det er sykepleierne, det er legene, det er LHL, det er Nasjonalforeningen for folkehelsen, det er Kreftforeningen, og det er Diabetesforbundet. Jeg kan ramse opp mange – det er 100.

Der står det:

«Budsjettforliket er et tilbakeslag for folkehelsearbeidet. Vi trenger hverken billigere godteri, snus eller alkohol, det vi trenger er modige og ansvarlige politikere som sikrer fremtidig helse hos dagens barn, unge og voksne.»

Dette er ord i rett tid. Jeg har sett mye rart, men at det er mulig å bruke 7,3 mrd. kr så ansvarsløst i et budsjettforlik, har jeg vel nesten aldri sett. Jeg har utfordret helseministeren før: Tenk å være helseminister og ha 7,3 mrd. kr mer til disposisjon. Hva hadde man brukt det til, tro?

SV hadde brukt det til billigere sunn mat, for vi har kuttet moms på mat. Vi har brukt det til flere helsearbeidere – det vet vi trengs nå både i sjukehusene våre og i kommunehelsetjenesten. Der er de utslitte, og de er for få fra før. Vi har brukt det til å styrke sjukehusene, for de trenger å kunne bygge opp både kompetanse og kapasitet og kunne ta unna mer pasientbehandling. Vi kunne ha løftet noen av de fattigste, for vi vet at det å være fattig og å ha dårlig helse henger sammen. Alle vet at med fattigdom følger også at det tas knekken både på den psykiske og fysiske helsen.

Ikke noe av dette har regjeringen gjort. SV har også prioritert lavterskeltilbud innenfor psykiatri. Vi har prioritert gratis skolemat, vi har prioritert tannhelse. Vi har også prioritert det som representanten Kjønnaas Kjøs var oppe på talerstolen her og snakket om, brukerstyrt personlig assistanse. Det er altså mulig å bruke 7,3 mrd. kr til både å styrke folkehelsen og å styrke helsetilbudet. Det regjeringen og flertallet har gjort, er det stikk motsatte. Jeg har aldri sett noe lignende i hele mitt liv, og jeg synes nesten det er flaut på vegne av alle, å se at det er mulig å gjøre det midt i en pandemi. Når man har 7,3 mrd. kr til disposisjon, bruker man altså de pengene til billigere snop, snus og alkohol.

Tellef Inge Mørland (A) [18:20:37]: Litt tidligere i dag var vi vitne til et interessant replikkordskifte mellom Høyres Holm Lønseth og Arbeiderpartiets Kjerkol, der Høyre gikk til angrep på Arbeiderpartiets sykehusbudsjett. Da skulle det vel være fordi Høyre mente vi hadde et dårligere sykehusbudsjett enn dem? Nei, det var fordi vi bare hadde én milliard mer enn Høyre. En kan godt si at vi skulle hatt enda mer fra Arbeiderpartiets side, men det må jo være en enorm innrømmelse fra Høyres representant om deres eget budsjett at de har lavere ambisjoner enn det Arbeiderpartiet har på dette feltet, og det altså i et år der man – hvis man skal være hyggelig – kan si at det er et av de bedre som har vært levert fra regjeringens partienes side i denne stortingsperioden.

Både Holm Lønseth og Erlend Larsen fra Høyre har vært opptatt av retten til fritt behandlingsvalg. La meg begynne med å understreke at Arbeiderpartiet er opptatt av fritt sykehusvalg, der vi bruker kapasiteten i våre felles sykehus best mulig. Men det verken Holm Lønseth eller Larsen kommer inn på, er at dette er ikke Ole Brumm-politikk der man får ja takk, begge deler, dette er en politikk der de offentlige sykehusene må betale.

Jeg har tidligere spurt helseminister Høie om hva Sørlandet sykehus må betale. Jo, fra 2018 til 2019 fikk de over en dobling. Regningen gikk opp fra 9,5 mill. kr i kostnader til 20,7 mill. kr, samtidig som Sørlandet sykehus har varslet at de skal kutte 200 mill. kr de nærmeste årene. Det er altså ikke sånn at den sekken til helsebehandling bare vokser under Høyre fordi de innfører fritt behandlingsvalg. Nei, det er noen som tar regningen, og det er våre felles sykehus.

Så er Holm Lønseth fra Høyre innom pasienter som trenger behandling fordi de har en rusavhengighet. Da høres det ut som om venstresiden er mindre opptatt av disse fordi vi er kritiske til fritt behandlingsvalg. Det er et inntrykk som ikke må få feste seg. For det første har Arbeiderpartiet i forbindelse med rusreformen vært veldig opptatt av at skal vi gå fra straff til hjelp, må vi også se på hva den hjelpen inneholder. Vi trenger et krafttak når det gjelder behandlingssiden. Det har vi fremmet et eget representantforslag om, og det er mulig for både Høyre og resten av regjeringens partiene å være med og støtte det når vi skal behandle det etter nyttår.

Det er også sånn at Stortinget den gang Kristelig Folkeparti var i opposisjon, påla regjeringen kjøp av flere plasser innenfor rusbehandlingfeltet fordi anbudet Helse Sør-Øst hadde vært ute med, var for dårlig. Man kan også ta med at Arbeiderpartiet har stemt for en økning når det gjelder andelen ideelle aktører på denne sektoren. Vi har altså ikke allergi mot at flere skal kunne være med og delta.

Men det er kanskje sånn at det handler mer om å få et godt personlig tilpasset opplegg enn å skulle shoppe tilbud fra en katalog med private, kommersielle aktører. I hvert fall ønsker vi å bruke fellesskapets penger på helse, ikke til profitt, men altså utvikle de helsetjenestene folk er avhengig av, enda mer.

Åshild Bruun-Gundersen (FrP) [18:23:49]: Eldreomsorg er et område som alltid har vært viktig for Fremskrittspartiet, og som av en eller annen grunn ikke har tatt så stor del av denne debatten. Vi har i hvert fall i vårt alternative budsjett satt av 1 mrd. kr for å styrke eldreomsorgen. I det ligger det et ønske om å både bygge ut flere sykehjemsplasser, styrke ernæringstilbudet og aktivitetstilbudet til eldre og styrke tannhelsetilbudet.

Eldre er en av de gruppene som er hardest rammet av koronapandemien, og vi har fått gjennomslag for å styrke satsingen mot ensomhet. I 2021 skal det brukes 400 mill. kr på aktivitetstilbud til våre eldre, og vi håper kommunene og frivillige lag og foreninger hiver seg raskt rundt for å etablere gode tilbud som kommer de eldre til gode raskt. Vi har fått flertall for å øke sykehjemskapasiteten med 1 000 plasser. Tilskuddsordningen for å etablere kjøkken på sykehjem – som ble diskutert i replikkordskiftet med helseministeren – fortsetter, og jeg vil oppfordre Arbeiderpartiet og Senterpartiet, som styrer over halvparten av landets kommuner, til faktisk å søke på den posten.

Fremskrittspartiet mener at alle fortjener en varm og verdig alderdom uavhengig av hvor man bor i landet. Derfor ønsker vi å utvide forsøket med statlig finansiert eldreomsorg. Fremskrittspartiet mener prinsipielt at staten skal ha det økonomiske ansvaret for eldreomsorgen, for å sikre at de eldre ikke blir en salderingspost ute i kommunene. Prosjektet med statlig finansiert eldreomsorg ble etablert 1. mai 2016 og har vært en stor suksesshistorie som vi vil ha mer av. Finansieringsmodellen alene sørger for at ansatte får gjøre jobben sin basert på faglige vurderinger og ikke frykt for trange budsjetttrammer. De eldre blir mer involvert og får de tjenestene de har behov for, og de pårørende blir trygge på at de tjenestene de eldre trenger, faktisk blir gitt.

I dag er det dessverre postadressen som avgjør hvilket omsorgstilbud man får. Fremskrittspartiet mener at de eldre fortjener trygge og gode helse- og omsorgstilbud over hele landet. Nå har vi fått gjennomslag for å utvide prosjektet med seks nye kommuner. Det blir Lødingen, Enebakk, Askøy, Arendal, Froland og Lyngdal, og jeg har forstått at de er veldig glad for å bli med i prosjektet.

Fremskrittspartiet har fått gjennomslag for å sette av en fast post over statsbudsjettet til Pårørendeallian-

sen, en organisasjon som jobber for å gjøre hverdagen enklere for pårørende.

Fremskrittspartiet har over et par år fulgt med på den frivillige organisasjonen Ønsketransporten, som gjør en uvurderlig jobb for alvorlig syke mennesker i livets siste fase. De bidrar til å oppfylle deres ønsker om å ta farvel med et sted som har vært viktig for dem i livet, delta i bryllup, konfirmasjon eller andre ønsker som folk måtte ha i en fase av livet hvor det å kunne reise ut av sykehus eller hjem ellers ville vært umulig. Tidligere i år fikk jeg være med Ønsketransporten opp til Preikestolen sammen med ALS-syke Bjørn. Det var en utrolig stor opplevelse. Bjørn kan ikke lenger gå eller snakke, men han hadde et inderlig ønske om å få gå opp til Preikestolen, og sammen med et fantastisk team av frivillige fikk vi det til. Fremskrittspartiet er derfor også glad for at vi har styrket Ønsketransporten med 4 mill. kr, sånn at de kan utvikle sitt tilbud over hele landet og hjelpe enda flere i en vanskelig situasjon.

Nicholas Wilkinson (SV) [18:27:15]: Jeg elsker velferdsstaten. Den gjør at alle får like gode muligheter. Enten man er fattig narkoman eller mangemillionær, får man helsehjelp i verdensklasse.

Men det finnes et stort hull i velferdsstaten vår. Når vi smiler, skinner klasseforskjellene ut av munnen på oss. Hvorfor er det slik at vi i Norge har et helsevesen som tar vare på hele oss, hele kroppen, bare ikke tenene? Hvorfor er det slik at om vi brekker en fot eller får et hjerteinfarkt, står det offentlige klar til å ta imot oss, men ikke når vi har en komplisert rotfylling?

Det finnes penger i systemet. Vi er rikere nå enn noensinne. Vi er rikere nå enn da vi bestemte å gi alle barn gratis skolegang. Vi er rikere nå enn da vi bygde Bergensbanen, og den kostet like mye som et helt statsbudsjett den gangen. Når vi snakker om å gi gratis tannhelse til alle, er det fortsatt bare en liten brøkdel av budsjettet.

Problemet er at pengene har gått til de rike når Høyre styrer landet. SV foreslår en tannhelsereform for at ingen skal være redd for å gå til tannlegen på grunn av økonomien. Vi starter med gratis tannhelsesjekk for alle eldre over 75 år og foreslår gratis tannbehandling for alle under 23 år. Vi skal bygge ut velferdsstaten igjen når høyrepartiene har tapt valget i 2021.

Tuva Moflag (A) [18:30:07]: Jeg tar ordet knyttet til det løse forslaget som representanten Kjerkol tok opp i sitt innlegg, og det er et forslag om Helsebiblioteket.

Helsebiblioteket har sikret helsepersonell i universitetssykehusene, hjemmesykepleien, fastlegetjenesten og mange andre helseprofesjoner tilgang til fagtidsskrifter og oppslagsverk over mange år. Vi pleier ofte i denne salen å snakke om at politikken vår skal være kunn-

skapsbasert. Men hva med dem som driver med den medisinske praksisen? Skal ikke de også få muligheten til å jobbe kunnskapsbasert? Helsebiblioteket har de siste dagene meldt om at det blir betydelige kutt i deres tjenester, og at helsepersonell nå ikke lenger får tilgang til disse gode tidsskriftene, som de har hatt tidligere.

Magne Nylenna, som er professor i samfunnsmedisin og kjent fra Folkehelseinstituttet, sier i Aftenposten:

«Tilgangen til verdens beste medisinske tidsskrifter forsvinner. Hva tenker du på, Høie?»

Jeg kan jo stille det samme spørsmålet og spørre statsråd Høie hva han tenker på.

Arbeiderpartiet har i dag fremmet et forslag om å sikre Helsebiblioteket, og jeg håper regjeringspartiene kan vurdere å støtte dette forslaget, slik at vi fortsatt kan sikre at norsk helsepersonell har tilgang til en kunnskapsbase i verdensklasse.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Erlend Larsen (H) [18:32:07]: Familie, venner og sosialt samvær hører til en god jul. Borteboende søker hjem, og vi samles til god mat, brettspill og tradisjoner. For noen av oss blir årets julefeiring omtrent som den pleier å være, mens altfor mange av oss går inn i en tid preget av ensomhet, isolert fra dem vi er glade i. Studenter får ikke reise hjem, og mennesker i risikogruppen velger å isolere seg. Folk som er permittert, må klare seg med langt mindre i lønn enn de er vant til.

Vi står foran en veldig annerledes jul, en jul som kommer til å bli tung å komme gjennom for svært mange av oss. Årets jul kommer til å stille store krav til hver og en av oss. Vi må i større grad enn vi normalt gjør, vise omsorg for mennesker vi ikke skal feire jul med. I år bør vi ringe en venn, sende en hyggelig melding eller på andre måter hindre våre nære i å oppleve ensomhet. Enkelte steder er det hengt opp gaveønsker på juletrærne. Det er mange muligheter for å glede andre, kjente og ukjente, og å være et lys i mørket.

Det er mange gode mennesker og organisasjoner som stiller opp, i større grad i år enn noen gang tidligere. Frivillige bruker fritiden på å gi oss en varmere jul. Mange av aktivitetene de frivillige gjør, har en kostnad. Her kan vi også bidra, både som enkeltmennesker og som fellesskap. Regjeringen har satt av 25 mill. kr på vegne av oss alle til organisasjoner som gjør en ekstrainsats denne julehøytiden. Midlene skal gå til sosiale aktiviteter og alternative julefeiringer og julehjelp, som matkasser, klær og gaver. Bidraget gjør det mulig for Frelsesarmeen, Blå Kors, Røde Kors og Kirkens Bymisjon å nå ut til flere. Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn kan tilby digitale pro-

duksjoner som alternativ til julegudstjenesten og våre tradisjonsrike julekonserter.

Hjelpetelefoner med mulighet for gode samtaler er gode tiltak mot ensomhet og psykisk uro, som gjerne forsterker seg i julehøytiden. Mental Helse, Alarmtelefonen for barn og unge, Demenslinjen og Pårørendelinjen er noen organisasjoner som gir gode tilbud. For barn og unge er det egne chattetjenester drevet av Mental Helse Ungdom. Mennesker med rusproblemer, psykiske helseproblemer eller prostitusjonserfaring får støtte fra likemannstilbud drevet av frivillige og ideelle organisasjoner. Flere av likemannstiltakene står i fare for å bli avlyst eller stengt i julen på grunn av koronaen. Organisasjoner som A-larm, Barn av rusmisbrukere, RIO og Ivareta får midler til å forsterke sin hjelp denne julen.

2020 er annerledesåret. For mange er dette et vondt år. Måtte det snart ta slutt. Vi kan alle bidra litt til at noen flere får det litt bedre. Vi kan tenne et lys i mørket.

Kjersti Toppe (Sp) [18:34:57]: Korleis helse- og omsorgstenesta vår rekrutterer, er ein god peikepinn på korleis utviklinga eigentleg går, og i siste del av budsjettet står det nokre kapittel om det som er interessante å lesa. Der står det bl.a. at det har vore ein auke på 20 pst. i årsverk utan helse- og sosialfagleg utdanning i kommunane frå 2015 til 2019. Det er ei ganske alvorleg utvikling, som får for lite merksemd i denne helsedebatten.

For å supplera noko av det som Senterpartiet har prioritert i vårt budsjett: Vi har òg prioritert ein auke i utbygging av sjukeheimplassar, 500 nye i 2021.

Pårørande er tatt opp, og det er viktig at det vert nemnt i denne debatten. Det står for ein stor del av årsverka ute, og særleg under pandemien er det viktig å laga gode ordningar for pårørande. Òg Senterpartiet aukar støtta til Pårørendealliansen og tilskotsordningar for pårørandearbeid.

Når det gjeld hospice, støttar ikkje Senterpartiet barnehospice i Kristiansand, men vi øyremerkjer midlar til Lukas Hospice i Malvik, og vi øyremerkjer òg midlar til sjukehusa for oppretting av barnepalliative team og for å styrkja palliative tilbod. Vi har òg med planleggingsmidlar for luftambulansestasjonen i Bykle/Vinje. Vi støttar MS-behandling og auka forskning på ME.

Så vil eg seia nokre ord om budsjettavtala: Den aukar ABE-kuttet, og sjølv om sjukehusa får refundert noko av det, betyr dette eit reelt kutt til dei offentlege sjukehusa. Det betyr eit kutt på 20 mill. kr til fastlegeordninga. Men det som ikkje er sagt så mykje om, er at det òg betyr eit kutt på 1 mill. kr til Folkehelseinstituttet, 1 mill. kr til Helsedirektoratet, og det er særdeles uklokt i ein slik situasjon som vi står i no, der desse heller burde styrkjast.

Når det gjeld kutt på alkohol og tobakk, kan jo veldig mykje seiast om det, men eg vil her gi ros til representanten Haukeland Liadal, som tok heilt ned på golvet kva dette betyr. Det betyr faktisk at den som strevar med for stort alkoholforbruk, no kan kjøpa åtte øl i staden for sju. Det er det dette handlar om, og det er det som er konsekvensen av dette budsjettforliket. Og når vi har ein helsedebatt, synest eg den prioriteringa er utoleleg, at ein kan gjera noko slikt, og eg synest grunnivingane er veldig svake.

Til kuttet i helsebiblioteket: Senterpartiet er veldig einig i det lause forslaget. Dette vil ramma allmennlegane aller mest. Dei mister tilgangen til viktige medisinske tidsskrift. No skal vi styrkja allmennlege- og fastlegeordninga, og da må vi ikkje ta frå dei moglegheta til å få oppdatert kunnskap.

Mari Holm Lønseth (H) [18:38:09]: Høyre har styrket helsebudsjettene og gjør også det neste år. Man legger til rette for at flere kan få behandling, og man sørger for at de som har fått satt behandlingen på vent, får muligheten til å ta den.

Det virker som om det nesten er litt overraskende for Arbeiderpartiet at finansieringen av løftene deres ikke går opp med økningene deres på 1 mrd. kr., når man hører på innlegget til Mørland. Forskjellene er at selv om Høyre styrker sykehusbudsjettene og legger til rette for økt aktivitet, lover Arbeiderpartiet mer enn de kan holde hvis man ser hvor pengene går hen. Men det er vel egentlig litt på samme måte som det Arbeiderpartiet velger å gjøre når f.eks. representanten Mørland selv velger å holde et innlegg for tannhelse, og Arbeiderpartiet egentlig har lovet en tannhelsereform. De leverer et alternativt statsbudsjett hvor det går 250 mill. kr til det, som antagelig vil koste ganske mange milliarder kroner. Jeg mener bare at Arbeiderpartiet bør være ærlige på at innenfor de rammene som de foreslår å bevilge i sitt alternative statsbudsjett, har man rett og slett ikke råd til alle de løftene man gir.

Jeg vil stå fast ved at det å gå inn for å fjerne retten til fritt behandlingsvalg gjør at mange av de menneskene som i dag får rusbehandling, mister retten til å velge et tilbud som passer dem selv, med mindre de har en lommebok som gjør at de kan betale for det. Jeg synes at det er en urettferdig prioritering, og jeg synes egentlig at måten Mørland argumenterer på, for alvor viser at Arbeiderpartiet setter systemet foran pasienten. For det viktigste argumentet, virker det som, mot at mennesker skal få lov til å velge et tilbud som passer for dem, er at man ikke kan ta pengene fra sykehusene. Men det er altså ingen motsetning mellom å satse på å styrke de offentlige sykehusene og samtidig gi pasientene muligheten til å velge et annet tilbud hvor det

offentlige tar regningen. Jeg synes rett og slett det er helt urettferdig at disse pasientene bare skal ha muligheten til å velge det tilbudet hvis de har god råd, som egentlig er det som er praksisen med Arbeiderpartiets forslag, fordi man tilsynelatende synes det er mye viktigere å sette systemet foran pasienten.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [18:40:51]: Jeg valgte å ta ordet fordi jeg trodde det begynte å nærme seg en avslutning. Som komitéleder har jeg veldig lyst til å takke for en god debatt, men jeg ser at den kanskje kommer til å fortsette en liten stund til.

Representanten Nicholas Wilkinson kom opp på talerstolen og utbasunerte at han elsker velferdsstaten. Det må han gjerne gjøre. Det jeg for min del setter pris på, er velferdssamfunnet – der det offentlige, sammen med ideelle frivillige, ja, også private, legger til rette for et inkluderende samfunn. Det er det velferdssamfunnet Kristelig Folkeparti kommer til å kjempe for i tiden framover.

Jeg har forståelse for at man uttrykker skuffelse når det gjelder reduksjon av avgifter på alkohol, sukker og snus. Dette var ikke et ønskeforlik for Kristelig Folkeparti. Alle som kjenner Kristelig Folkeparti, vet at vi ville aldri foreslått det. Det var for å få et budsjett i havn – og vi var opptatt av helheten i budsjettet, som vi synes er bra – og fordi det var andre viktige ting Kristelig Folkeparti også måtte kjempe for.

Men når det gjelder sukkeravgiften, bare en liten opplysning som kanskje også statsråden kan bekrefte: Etter at budsjettforliket var i havn, har man opprettet et reelt og veldig godt samarbeid med næringen for å få sukkerinnholdet ned. Alle vet at spiser man sjokolade, får man i seg mye sukker. Men det finnes veldig mange andre matvarer som vi kjøper hver dag, som også har et ganske høyt sukkerinnhold. Næringen, sammen med departementet og faginstanser, har nå innledet et godt samarbeid for å redusere sukkerinnholdet. Og det samarbeidet heier jeg på. Jeg synes det er veldig bra at vi har det gående.

Jeg har bare lyst til å takke både statsråden, hans dyktige medarbeidere, departement og underliggende etater for den jobben de har gjort gjennom en vanskelig tid. Jeg har lyst til å ønske alle en riktig, riktig god jul! Det blir en annerledes jul for oss alle, men jeg håper at vi alle får noen dager, og at dagene blir slik hver enkelt av oss kommer til å trenge dem. Så fra min side: God jul til alle sammen!

Presidenten: Representanten Åshild Bruun-Gundersen har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Åshild Bruun-Gundersen (FrP) [18:43:50]: Jeg har behov for å komme med en saksopplysning til SV. Avgiftskutt på grenseutsatte varer handler om å sikre norske arbeidsplasser og ligger ikke under helseministeren.

Når det gjelder helse- og omsorgsbudsjettet, har Fremskrittspartiet i tøffe forhandlinger med regjeringen styrket budsjettet med 1,8 mrd. kr. Det er ca. 2 mrd. kr mer enn det SV ønsker seg. Jeg registrerer også at SV nå er det partiet på Stortinget som ønsker seg høyest egenandeler for syke mennesker.

Når det gjelder det løse forslaget fra Arbeiderpartiet, kan jeg varsle at Fremskrittspartiet ikke kan støtte det, for vi har fått igjennom en budsjettenighet. Men vi er enig i at Helsebiblioteket er viktig og forstår ikke hvorfor det skal være nødvendig å vedta dette forslaget. Folkehelseinstituttet har nå et budsjett på 1,26 mrd. kr – en økning på 195 mill. kr. Det burde være mulig å finne midler til dette innenfor eksisterende budsjett. Så vi kan gjerne etterspørre et svar fra helseministeren om hva han tenker å gjøre for å sikre Helsebiblioteket i 2021.

Statsråd Bent Høie [18:45:05]: Jeg vil også takke for en god debatt. Det er et godt helsebudsjett som Stortinget nå kommer til å vedta. Jeg vil bare kommentere noen forhold.

Jeg synes kanskje det er litt betegnende for Senterpartiets blikk på den norske helsetjenesten når representanten Toppe ut ifra tabellen på side 346, som viser årsverksutviklingen i de kommunale helse- og omsorgstjenestene, klarer å finne – og det er godt gjort, for det er en stor tabell – den eneste gruppen med en minus foran seg i den lange tabellen, nemlig barne- og ungdomsarbeiderne, som hun velger å trekke fram i sitt innlegg. Det er én ting.

Det andre er at når representanten i sitt avslutningsinnlegg også prøvde å få det til å være slik at det nå er en økning i andelen som ikke har utdanning, som jobber i denne sektoren, er det direkte feil. Den kommunale helse- og omsorgstjenesten hadde fra utgangen av 2015 til utgangen av 2019 en årsverksvekst på om lag 11,3 pst., noe som utgjør 16 800 årsverk. Som det framgår fra budsjettdokumentene, var veksten størst blant personell med høyere helse- og sosialfaglig utdanning. Der var det en vekst på om lag 17,9 pst. Blant disse har veksten vært spesielt høy blant sykepleiere med og uten spesialisering. Jeg synes det er gledelig, for det er et konkret resultat av en politisk satsing på kompetanse i de kommunale helse- og omsorgstjenestene, Kompetanseløft 2020. I dette statsbudsjettet viderefører og forsterker vi dette med Kompetanseløft 2025, som bl.a. kommer med en ytterligere satsing på kompetanse, reduksjon i deltid, satsing på en heltidskultur og

reduksjon i vikarbruken. Vi har øremerket over 2 mrd. kr til en ytterligere kompetanseheving i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

For å trekke fram noen av tallene med pluss foran seg, som jeg synes er veldig hyggelig, i den samme tabellen som representanten Toppe viste til: Det har f.eks. vært en økning på 25,4 pst. blant ergoterapeutene. Det har vært en økning på 17,5 pst. blant helsesøstre. Og en veldig målrettet satsing har gitt betydelige resultater: Fra 2015 til og med 2019 har det vært en økning i antallet jordmødre i kommunene på 51,9 pst.

Det er ikke til å legge skjul på at jeg heller ikke er noen stor tilhenger av en del av de avgiftslettelsene som ble gjort i budsjettforliket, men jeg synes at når partier i andre sammenhenger legger stor vekt på at vi dette året virkelig har fått sett hva grensehandelen representerer, og sier at en skal bekjempe grensehandelen, er det ikke troverdig at Senterpartiet skal bekjempe grensehandelen med billigere kornvarer og den typen ting. Folk vet hva de reiser til Sverige for å handle.

Karin Andersen (SV) [18:48:31]: Det ene er at det høres ut som om Fremskrittspartiet mener at man skal leve i helt forskjellige båser, og at det som foregår på avgiftssida, f.eks., ikke har noen ting med helse å gjøre. Det har det jo. Det viser jo alle disse organisasjonene som er engasjert i dette.

Vi vet selvfølgelig at det ikke er sunt verken med snus, sukker eller alkohol. Og det er mulig å senke avgiftene på viktige varer, som frukt og grønt og annen mat som folk burde ha råd til å kjøpe mer av. Det hadde i hvert fall hatt et visst perspektiv inn i både folkehelse og helsedebatten.

Jeg har bodd stort sett hele livet mitt på grensa, og jeg vet hva grensehandel er for noe. Det i hvert fall sven-skene sier nå, er at dette spiller ingen rolle. Det som spiller noen rolle nå, er jo at grensa er stengt. Den er helt stengt, man kan ikke reise over og handle.

Det er helt riktig som statsråden sier, at det er noen lokkevarer her. Jeg tror at hvis man skal gå så mye ned i pris, sånn at man kan konkurrere med det i Norge, snakker vi om store, store avgiftstap for Norge. Dette er et dilemma, men nå er vi altså i en helsedebatt, og da er det spørsmål hva vi ville brukt så mange milliarder til hvis vi hadde dem på bordet. Jeg registrerer at mange her vil bruke dem til ting som skader helsa, skader folkehelsa, og som tapper statsbudsjettet. Da sier SV at vi vil bruke de pengene på en smartere måte, som gjør at vi bedrer folkehelsa, at vi bedrer helsetilbudet til folk som har dårlig helse, og at vi bedrer økonomien til dem som har lite penger, og som vi vet er veldig utsatt for å få dårlig helse. Det er det vi ønsker å gjøre. Det er et valg, og vi må ta noen verdivalg også. Vi må ta noen modige

valg i dette stortinget og i de forlikene vi inngår. Dette er et av de verste forlikene jeg har sett. Det var et annet i vår, som også var totalt uansvarlig, som handlet om oljenæringen, der man kastet milliarder etter oljenæringen, mange flere enn de ville ha sjøl. Og nå har man altså gjort dette.

Det er behov. Vi har kampanjer, vi holder på med masse forskjellige tiltak for å få folk til å trimme mer, til å spise sunnere, til ikke å røyke, til å drikke mindre, osv. Og så svarer altså stortingsflertallet og regjeringen med dette forliket. Det er feil. Det er feil prioritering, og det er feil pengebruk.

Presidenten: Representanten Nicholas Wilkinson har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får anledning til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Nicholas Wilkinson (SV) [18:51:44]: Jeg må også svare Bent Høie om nye ansatte i kommunene, for det er også viktig at vi skal utdanne folk for å få flere folk i kommunene og sykehusene. Da kan vi se på tallene fra 2018 til 2019 over folk som har studert i Norge og fått autorisasjon som helsepersonell. Det har gått nedover – når det gjelder ambulansearbeidere, apotekteknikere, audiografer, ergoterapeuter, helsesekretærer, jordmødre, leger, tannhelsesekretærer. Alt går nedover. Vi får færre nye autoriserte folk som har studert i Norge, og det er et stort problem. Vi har en bemanningskrise i Norge, og SV mener at regjeringen heller bør bruke disse pengene for å redusere bemanningskrisen enn å ha litt billigere sjokolade.

Presidenten: Representanten Kjersti Toppe har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Kjersti Toppe (Sp) [18:53:01]: Eg har ein merknad til statsråd Høies siste innlegg. Eg nemnde ikkje barne- og ungdomsarbeidarar. Eg nemnde aktivitetar, som har hatt ein nedgang på 19,2 pst., og eg nemnde at det har vore ein auke på 19,1 pst. i årsverk utan helse- og sosialfag. Det er rett at det har vore ein auke på f.eks. 17,5 pst. for helsesøstre, 11 pst. for legar og 9,1 pst. for fysioterapeutar. Men det er altså ein auke på 19,1 pst. for dei utan utdanning frå 2015 til no. Det synest eg faktisk er urovekkjande.

Når statsråden meiner at vi er meir truverdige i folkehelsepolitikken enn i grensehandelpolitikken, lever eg veldig godt med det. Det er heilt sant. Vi er meir truverdige i folkehelsepolitikken, og det synest eg er kjempebra, for det er faktisk det viktigaste for folk og for folkehelsa. Det går ei grense for kva ein skal tillata for å minimera grensehandel og lekkasje, og det går på heilt grunnleggjande ting. Avgifter på tobakk og alkohol er vi

ikkje villige til å redusera, men det har altså stortingsfleirtalet gjort i dette budsjettforliket. Det er beklageleg.

Statsråd Bent Høie [18:54:14]: Beklager – representanten Toppe har helt rett. Jeg sa barne- og ungdomsarbeidere, men jeg mente aktivitører. Det er helt rett. Det er aktivitørene som er den eneste gruppen i denne tabellen som har hatt en nedgang. Barne- og ungdomsarbeiderne, som jeg nevnte, har hatt en økning på over 40 pst. Det var aktivitører representanten nevnte, og det er den eneste gruppen i denne tabellen som har en nedgang. Og det viser det som var mitt hovedpoeng, nemlig at på grunn av den målrettede politiske satsingen på kompetanse i de kommunale helse- og omsorgstjenestene er det en økning i dem som har høyere utdanning. Det er det som er det viktige politiske poenget.

Jeg er veldig enig i det representanten sier avslutningsvis om grensehandelen, men da må også partilederen i Senterpartiet slutte å være så høy og mørk i debatten om grensehandel. Når partiets helsetalsperson er så ærlig og sier det hun sier nå, nemlig at partiet har prioritert folkehelse foran grensehandel – det er et helt ærlig standpunkt å ta – må en ikke snakke høyt om grensehandel i andre debatter og så om folkehelsepolitikken her. For Senterpartiet har ikke troverdighet i spørsmålet om grensehandel, og det er viktig å få fram.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Sak nr. 6 [18:55:34]

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Helse- og omsorgsdepartementet (Innst. 165 S (2020–2021), jf. Prop. 42 S (2020–2021))

Presidenten: Etter ønske fra helse- og omsorgskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [18:56:14] (komiteens leder og ordfører for saken): Jeg skal ta dette veldig kort. Helse- og omsorgsdepartementet legger i proposisjonen fram forslag om endringer av bevilgningene under enkelte kapitler på statsbudsjettet for 2020. Et flertall i komiteen, bestående av Arbeiderpartiet, Høyre, Frem-

skrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, har merket seg de begrunnelsene som er gitt, og gir sin tilslutning til forslagene.

Grunnen til at vi har en debatt om dette nå, er at Senterpartiet og SV har et eget forslag. Jeg regner med at de vil gjøre rede for det selv. Flertallet støtter altså innstillingen.

Kjersti Toppe (Sp) [18:57:12]: Det er sant som saksordføreren har sagt allereie, at Senterpartiet i denne saka fremjar eit forslag saman med SV. Det handlar om budsjettet for 2020 og endringar i det.

Det som er bekymringa til Senterpartiet, er at ein skriv i proposisjonen at det har vore eit bortfall av aktivitetsbaserte inntekter i perioden frå juni til desember som regjeringa vurderer til 867 mill. kr, og regjeringa meiner det ikkje skal kompenseras, men skal dekkjast innanfor den auka løyvinga som vart gjort i vår. Det er urovekkjande. Det er veldig usikkert korleis økonomien i helseføretaka eigentleg er no.

I tillegg har vi ein merknad om at sjølv det påviste inntektstapet som var før juni, ikkje vert tilstrekkeleg kompensert i den kompensasjonen som var gitt før juni. Det har vore lovt at helseføretaka skal verta kompenserte for både tapte inntekter og auka utgifter, og da synest vi det som kjem fram i dette forslaget, er urovekkjande. Difor støttar òg Senterpartiet forslaget om å gjera ei endring, slik at vi legg inn igjen ein del av desse pengane – nesten 400 mill. kr – til helseføretaka.

I den førre saka vi behandla, låg det eit forslag frå mindretallet der vi bad om at regjeringa måtte koma tilbake igjen til Stortinget med ei sak våren 2021 med ei utgreiing om den økonomiske situasjonen i helseføretaka for å sjå om dei har nok pengar til både å ta igjen etterslepet av behandlingar og ta hand om dei behandlingane som dei må gjera. Dette forslaget vert altså nedstemt, og det synest eg er uheldig når vi ser det i samanheng med denne saka. Vi fekk òg innspel om det til statsbudsjettet frå Legeforeningen – at det var usikkert korleis økonomien er i helseføretaka under pandemien. Når vi har krisepakke for alle andre næringar, må vi i alle fall sørja for at økonomien i helseføretaka er solid og trygg.

Med det tar eg opp det forslaget som Senterpartiet er ein del av.

Presidenten: Da har representanten Kjersti Toppe tatt opp det forslaget hun refererte til.

Nicholas Wilkinson (SV) [19:00:16]: Vi er inne i en pandemi. Pasientene står i kø, både for operasjoner og for møter med leger. Det gjelder også de som er psykisk syke. Alle venter på å få den behandlingen de trenger.

Da er det viktig at sykehusene får de pengene Stortinget har bestemt skal gå til sykehusene. Sykehusene vil tape minimum 388 mill. kr under pandemien vi er i, med forslaget som regjeringen har sendt til Stortinget. Denne regjeringen gir med den ene hånden og tar med den andre. Regjeringen lurte pressen i vår da de sa at hele helsekrisepakken skulle gå til sykehusene. Summen regjeringen ga til pressen, var ikke riktig, siden ikke hele summen har blitt sendt til sykehusene.

SV foreslo at alle ISF-midlene skulle gå til sykehusene, uansett. Høyrepartiene og Arbeiderpartiet stemte imot forslaget, og nå kan vi se at frykten SV hadde, var riktig, at sykehusene vil tape penger. SV aksepterer ikke dette kuttet og foreslår at alt det man tar fra ISF, skal gis til sykehusene. SV foreslår, sammen med Senterpartiet, 388 mill. kr mer til sykehusene. Posten kan bli brukt i 2021. Det er viktig, for da kan flere pasienter få hjelp, og vi kan redusere køene dette året, men også i 2021.

Ingvild Kjerkol (A) [19:02:47]: Jeg trenger ikke å bruke så veldig mye taletid, jeg vil bare gi en stemmeforklaring for Arbeiderpartiet. Vi står ikke inne i forslaget fra mindretallet, partiene Senterpartiet og SV, men vi ønsker å stemme for det når vi kommer til votering.

Statsråd Bent Høie [19:03:16]: Året 2020 er på ingen måte et normalår, og alle aktørene i helse- og omsorgstjenesten har hatt kort tid til å omstille seg for å møte de store utfordringene med koronapandemien. Omstillingen koster i en tid hvor pandemien skal bekjempes samtidig som normal aktivitet skal ivaretas, og sykehusenes økonomi har vært i en krevende situasjon. Det foreslås derfor å kompensere helseregionene med om lag 2,4 mrd. kr nettopp for bortfall av aktivitetsbaserte inntekter.

Høsten har tydelig vist at tilstedeværelse ved landets grenser og tiltak for å begrense importsmitte er viktig for å holde smittetrykket nede. Regjeringen foreslår derfor å videreføre ordningen med testing på relevante grensestasjoner. Vi har også opprettet en ordning med karantenehotell for personer som reiser inn i landet, og som ikke får gjennomført karantene på egnet sted. Kommunene skal tilby også personer i karantenehotell mulighet til å teste seg. Derfor foreslås det å opprette en egen tilskuddsordning til kommunenes testing av beboere i karantenehotell.

Regjeringen fortsetter å styrke Folkehelseinstituttet, med 20 mill. kr til merarbeid i forbindelse med pandemien og 15 mill. kr til anskaffelse av en ny applikasjon for smittesporing. Det foreslås også 0,5 mrd. kr i økte bevilgninger til å inngå forhåndsavtale om levering av vaksine mot covid-19 og innkjøp av vaksinen. Det foreslås også en bevilgningsfullmakt på

ytterligere 1 mrd. kr. Gjennom dette er vi godt rustet til å inngå avtaler om vaksine både før og etter årsskiftet.

Den raske omstillingen skyldes bl.a. gode digitaliseringstiltak som var raskt på plass. Imidlertid har det vært krevende for Direktoratet for e-helse å håndtere merutgiftene innenfor sine rammer. Regjeringen foreslår derfor å styrke Direktoratet for e-helse med 10 mill. kr.

Det har vært lav etterspørsel etter investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser i 2020. Dette betyr at tilsagnsrammen ikke vil bli benyttet fullt ut i år. Husbanken har anslått at tilsagnsrammen samlet kan reduseres med 1 mrd. kr. Det betyr at bevilgningen i 2020 reduseres med 50 mill. kr i forhold til utbetalingsprofilen i tilskuddet.

Det foreslås også å øke bevilgningen til Sentral fagenhet for tvungen omsorg på Brøset i Helse Midt-Norge med 28 mill. kr i 2020, dette som følge av et merforbruk i ordningen. De som dømmes til særreaksjon etter bestemmelsen i straffeloven, skal utredes på Brøset før tilbakeføring til hjemkommune for gjennomføring av dom.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kjersti Toppe (Sp) [19:05:57]: Ifølgje saka er det 867,9 mill. kr som regjeringa etter ei totalvurdering vel ikkje å kompensera sjukehusa for i tapte inntekter som følgje av pandemien. I tillegg vert ein ikkje fullkompensert for det som ein seier ein skal kompensera sjukehusa for, jf. det forslaget som vi har saman med SV.

Det er no stor usikkerheit i fagmiljøa om sjukehusbudsjettet faktisk vert stort nok i den pandemisituasjonen som vi er i. Legeforeningen har spelt inn til komiteen, som vi har fremja som eit forslag i førre sak, at Stortinget i løpet av første halvår får ei utgreiing for om dei regionale helseføretaka har klart å ta igjen helsekøar og etterslep som har oppstått i samband med koronapandemien. No vert det ikkje fleirtal for det forslaget, men vil statsråden sørgja for at vi får ei slik utgreiing i Stortinget?

Statsråd Bent Høie [19:07:00]: Stortinget får jo informasjon om utviklingen i sykehusenes økonomi, og hvis representanten har konkrete spørsmål knyttet til det, vil jeg selvfølgelig svare på det. Men jeg må si at jeg har litt utfordringer med å forstå at en mener sykehusene ikke har fått kompensert for det de har blitt lovet. Tvert imot, nettopp det at vi legger inn om lag 2,4 mrd. kr for å kompensere for inntektstap som følge av mindre aktivitet, er i tråd med det som ble sagt tidligere i år. I de møtene jeg har hatt med helseregionene, oppfatter jeg at de forventningene som var til kompensasjon for 2020, med dette er innfridd.

Når vi ser på den siste gjennomgangen av helseregionenes økonomi for 2020, viser den gode og positive resultater. Det betyr at på tross av de utfordringene som har vært i 2020, er det mye som viser at helseregionene kan opprettholde sin investeringsaktivitet.

Nicholas Wilkinson (SV) [19:08:12]: Det er kø i hele landet – psykisk syke som venter, folk som trenger operasjoner, som venter, og folk som trenger å møte en lege for å vite hva de skal gjøre. Selvfølgelig er det riktig at vi må stoppe under koronapandemien, men jeg er litt sjokkert over at regjeringen vil ta penger fra sykehusene. ISF-ordningen taper 2,9 mrd. kr, og da trodde og håpet jeg at regjeringen skulle gi samme sum til sykehusene. Men regjeringen foreslår bare 2,55 mrd. kr til sykehusene. Da taper sykehusene 388 mill. kr. Vil regjeringen øke dette og gi disse pengene tilbake til sykehusene etter nyttår?

Statsråd Bent Høie [19:09:20]: Den innsatsstyrte finansieringen blir avregnet hvert år, og når året er slutt, vil det bli omregnet neste år, sånn at en gjør det endelige oppgjøret for 2020 i løpet av 2021. Sykehusene og helseregionene har fått kompensert for inntektstapet som fulgte av mindre aktivitet i de månedene de ble lovet å bli kompensert for før sommeren, så jeg har litt utfordringer med helt å forstå hva representanten mener. Det kan godt tenkes at SV mener at de også skulle ha blitt kompensert for de andre månedene, da de ikke hadde fått signaler om at inntektstapet skulle kompenseres, men det ville i tilfelle ha ført til at sykehusene i en situasjon der vi ønsket å få aktiviteten opp, ikke hadde hatt et økonomisk insentiv til å få aktiviteten opp igjen. Det kunne ført til at de ventetidene som representanten her viste til, hadde vært enda lengre enn dem vi har nå.

Kjersti Toppe (Sp) [19:10:29]: Eg har ein replikk om ALIS-ordninga, for det er jo òg ein del av denne saka. Det er eit mindreforbruk på 20,5 mill. kr knytt til at det ikkje har vore søkt på ALIS-avtaler for næringsdrift. Senterpartiet, Arbeidarpartiet og SV har ein merknad der vi meiner at regjeringa må ta initiativ til at desse midlane også kan gå til ALIS-avtaler på fast løn, som ein har gode erfaringar med vil kunna rekruttera unge legar inn i fastlegeordninga.

Spørsmålet mitt er om statsråden vil sørgja for at denne tilskotsordninga òg i framtida vil kunna gå til å rekruttera legar på fast løn, og ikkje berre til ALIS-avtaler for næringsdrift, når det heilt tydeleg er eit større behov for fastlønnsavtale enn for avtaler for næringsdrift, når dette vert ubrukne midlar i 2020.

Statsråd Bent Høie [19:11:30]: Vi er veldig opptatt av å forankre virkemidlene i handlingsplanen for fastle-

geordning med Legeforeningen. At dette er prioritert mot næringsdrift, er et resultat av de samtalene vi har hatt med Legeforeningen, så vi kommer ikke til å forrykke de prioriteringene som vi er blitt enige med Legeforeningen om i dette arbeidet. Det er vi opptatt av å forankre på den måten, og vi opplever at det fra Legeforeningens side også er en klar prioritering at vi bør fokusere på ALIS-avtaler for næringsdrift.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.
Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6.

Sak nr. 7 [19:12:09]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 175 S (2020–2021), jf. Prop. 43 S (2020–2021), kap. 490, 491 og 3490 samt romertall II kap. 490)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 8 [19:12:32]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Kunnskapsdepartementet (Innst. 173 S (2020–2021), jf. Prop. 44 S (2020–2021), kap. 291, 292, 3291 og 3292 samt romertall III)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 9 [19:12:53]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Innst. 172 S (2020–2021), jf. Prop. 48 S (2020–2021) unntatt kap. 541, 542 og 5570)

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Karin Andersen (SV) [19:13:37] (komiteens leder og ordfører for saken): I denne proposisjonen er det foreslått ganske store endringer, og SV har forslag i tillegg til det. Jeg har bare behov for å si at både regjeringen og flertallskonstellasjonen gjør endringer i budsjett-

tet som er politiske, og da må også opposisjonen ha mulighet til å gjøre det.

Det er foreslått påplussinger på regional- og distriktpolitikken på grunn av nedleggingen av Nesna. Det er nødvendig, men det burde vært nødvendig. Det er også økninger i rammetilskudd til kommunene. Det er helt nødvendig, for der er manglene store, og mye av det vi nå har diskutert innen helse, er det de sliter mest med nå. Derfor har SV foreslått å øke kommunesektorens rammer vesentlig. Det ene vi foreslår, er å øke med 100 mill. kr for å kunne ha ekstraordinært kommunalt og fylkeskommunalt vedlikehold.

Vi foreslår også å øke skjønnskuddet med 750 mill. kr for å dekke opp de ubetalte regningene som ligger igjen i veldig mange kommuner. Det er riktig at mange har fått skjønnskudd, og noen har sikkert også fått dekket det de skal ha, men en del kommuner som ikke har hatt store utbrudd, men allikevel har hatt veldig store utgifter til smittevern og beredskap, har ikke fått dekket sine utgifter. Derfor mener vi det er riktig nå å legge inn en såpass stor sum, som gjør at kommunene kan slippe å bruke kreftene på å finne noe å kutte ut, i stedet for å kunne fungere godt. I tillegg til det har vi foreslått 100 mill. kr til fylkeskommunene, for vi har også fått beskjed fra mange av dem om at de sliter med økonomien nå.

I tillegg kuttes det i dette forslaget både på ressurskrevende tjenester og på bostøtte. Det er fordi begge ordningene tilsynelatende ikke blir brukt nok. For begge ordningene gjelder det at regelverket er for strengt. Staten har for strenge krav. For ressurskrevende tjenester er det behov for store økninger i kommunene. Det er meningsløst at det skal kuttes der. Når det gjelder bostøtten, er det enorme behov, for bostøtten har blitt sånn at for de få som får den nå, dekker den mindre av boutgiftene enn den gjorde før. Om ikke annet burde alle etter denne salderingen innse at det er behov for endringer i regelverket for bostøtten slik at flere kan få, for nå trekker man altså inn noen av de pengene mange hadde trengt å betale husleien sin med.

Jeg vil ta opp de forslagene som er i innstillingen.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Stein Erik Lauvås (A) [19:17:06]: Arbeiderpartiet har også noen merknader i denne saken. Jeg skal gå til post 64 Skjønnskudd, der Arbeiderpartiet, sammen med Senterpartiet og SV, skriver at vi legger til grunn at dette ikke er et sluttoppgjør for kompensasjon til kommunene i 2020. Det handler om korona, altså merutgifter, inntektsbortfall mv. som følge av virusutbruddet.

Tirsdag kveld, samme dag som vi debatterte budsjettene for kommuner, fylker og stat her i Stortinget,

hadde kommunestyret i min egen kommune, Marker, møte. Etter alle forsikringer fra statsråden står det i et referat fra det møtet i Smaalenenes Avis at Marker kommune har hatt utgifter på rundt 12 mill. kr til koronatiltak, og at under halvparten blir dekket av staten. Kommunen har fått signaler om at de vil få overført 3,5 mill. kr i koronastøtte neste år, forklarte kommunalsjefen i Marker kommune, og hun utdypet videre for Smaalenenes Avis at Marker har brukt rundt 12 mill. kr hittil i år, og at det tallet vil være noe høyere ved utgangen av 2020. Kommunen får 5,1 mill. kr i støtte fra staten og må stå for resten av regningen selv. Det er det som står å lese i avisen.

Da er det all grunn til bekymring, for nå har vi gjennom ganske mange uker – ja, måneder – snakket om dette i Stortinget, og jeg har oppfattet at statsråden veldig tydelig har sagt at kommunene ikke skal bekymre seg for at de ikke får dekket koronarelaterte utgifter, de skal dekkes fullt ut. Vi har hørt – i hvert fall har jeg hørt – statsråden si det gjentatte ganger. Så når det kom nå, tenkte jeg at nå er det på tide å ta det opp med en eneste gang. For hva kan det komme av at kommunalsjefen i en kommune sier det hun sier til kommunestyret, at de får denne opplysningen? Hva er det som ligger til grunn for det? Er det noe her som Marker kommune ikke forstår, eller er det noe vi andre ikke har forstått? Altså rett og slett: Hva kan forklaringen på dette være? Jeg håper statsråden kan gå inn i det.

Torill Eidsheim (H) [19:19:55]: 2020 har vore eit krevjande år. Koronapandemien har påverka oss alle og fått store konsekvensar både for norsk økonomi, for næringar og for sektorar. Då statsbudsjettet for 2020 blei vedteke før jul i fjor, kunne ingen førestille seg kva ekstraordinære hendingar vi alle hadde i vente.

Større omdisponeringar og nye tiltak bør føreslåast i ordinær budsjettbehandling eller i samband med revidert, men pandemisituasjonen speglar seg av i omdisponeringane som KMD har føreslått i budsjettet for det inneverande året. I Prop. 1 S for 2020–2021 varsla regjeringa at det ville kome ei ny vurdering av meirutgifter, inntektsbortfall og eventuelle behov for justeringar i løyvingane til kommunesektoren som følgje av virusutbrotet.

Vi kjem nok ikkje tilbake til normalen, men vi må innrette oss for å møte den nye normalen. Arbeidsgruppa som blei sett ned i april, har kome med sin delrapport som anslår meirutgifter og mindreinntekter for tredje tertial. Kompensasjonen frå staten til kommunesektoren samsvarer godt med anslaga, men konsekvensane for enkeltkommunar som følgje av virusutbrotet er svært ulike. Mesteparten av kompensasjonen til kommunane er så langt fordelt etter objektive kriterium, dvs. etter inn-

byggjartal og kostnadsnøklar. Difor er det no i større grad behov for å rette tiltaka mot dei kommunane som har hatt dei største utgiftene knytte til virusutbrotet.

I lys av utviklinga i smittetala den siste tida og usikkerheita som dette inneber, og for å vareta at utgiftene varierer mellom kommunar og fylkeskommunar, vurderer departementet det slik at det er behov for ytterlegare skjønnsmidlar. Høgre og Kristeleg Folkeparti støttar dette. På bakgrunn av det blir det foreslått å auke løyvinga med 700 mill. kr til kommunane og 100 mill. kr til fylkeskommunane, og ved årsslutt vil ubrukte midlar gå tilbake til statskassa.

Statsråd Nikolai Astrup [19:22:55]: Koronakrisen har store konsekvenser for norsk økonomi og rammer alle næringer og sektorer over hele landet, også kommunesektoren. Gjennom hele koronakrisen har regjeringa vært tydelig på at vi skal stille opp for kommunene, og det har vi gjort gjennom flere tiltakspakker. Dermed har vi også gjort det mulig for kommunene å satse på gode barnehager, kunnskap i skolen og kvalitet i helse- og omsorgstjenestene, og samtidig håndtere en krevende pandemi med testing, isolasjon, smittesporing og karantene, som vi vet er kostbart og ressurskrevende.

Kommunesektoren har hittil i 2020 fått mer enn 18,5 mrd. kr i ekstra overføringer og økonomiske tiltak som følge av koronapandemien. Dette inkluderer forslag om i alt 900 mill. kr som Stortinget behandlar i dag. Disse pengene skal målrettes til de kommunene som har hatt størst utgifter. Jeg er glad for at det er bred oppslutning om forslaget i innstillingen fra komiteen.

Det er viktig for regjeringa å ha tett samarbeid og god dialog med kommunene om den økonomiske situasjonen, og regjeringa etablerte sammen med KS derfor i vår en arbeidsgruppe som skal kartlegge de økonomiske konsekvensene av koronakrisen i kommunesektoren. Arbeidsgruppen skal jobbe frem til august 2021 og levere delrapporter underveis. Arbeidsgruppen leverte første delrapport 16. oktober, og der kommer det frem at det er enighet mellom KS og staten om at kompensasjonen fra staten samsvarer godt med kommunesektorens merutgifter og mindreinntekter som følge av korona så langt.

Samtidig vet vi at mye er usikkert, og at noen kommuner har hatt høyere utgifter enn andre. De 900 mill. kr som i dag bevilges til kommunesektoren, må derfor målrettes mot kommunene med de største utfordringene. Det gjør vi ved at en vesentlig del av bevilgningen er skjønnsmidler. Det samme gjelder bevilgningene for første halvår 2021, som Stortinget vedtok 15. desember.

Av de 900 mill. kr som i dag er foreslått bevilget til kommunesektoren, er 700 mill. kr ekstra skjønnsmid-

ler til kommunene. Pengene skal fordeles av fylkesmennene til kommuner som har de høyeste utgiftene per innbygger knyttet til smittevern i 2020. 107 mill. kr er en styrking av kommunenes rammeoverføring i 2020, og pengene skal gå til stillinger som skal sikre at smittevernreglene for arrangementer, serveringssteder o.l. følges. 100 mill. kr er økte skjønnsmidler til fylkeskommunene for å sikre at fylkeskommuner med stor smitte kan gjøre et godt smittevernarbeid i videregående skole. Med regjeringens forslag til økte bevilgninger i nysaldert budsjett setter vi kommunesektoren i stand til å fortsette det viktige smittevernarbeidet.

Representanten Karin Andersen tok også opp bostøtteordningen. Bostøtteordningen er ikke perfekt, derfor har vi denne uken satt ned et ekspertutvalg som skal gå gjennom ordningen. Det er lenge siden vi hadde en bred, god gjennomgang av denne ordningen. Det får vi nå, og i kjølvannet av det kan vi gjøre nødvendige endringer.

Det er også viktig å si til representanten Lauvås at ja, kommunesektoren som sådan er kompensert for de merutgifter og mindreinntekter de har hatt, ut fra de beregninger som KS selv har gjort. Men det er selvfølgelig variasjoner mellom kommunene, og i morgen vil det komme til utbetaling nærmere 2 mrd. kr som skal gå til kommuner som har hatt store merutgifter som følge av korona. I tillegg vil arbeidet med å evaluere 2020 gå frem til april, da arbeidsgruppen kommer med en ny rapport for å oppsummere dette året.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [19:26:10]: Det var ikke særlig beroligende å høre statsråden si at det er variasjoner mellom kommunene. Kommunene skulle få dekket sine utgifter og tapte inntekter. Det er den garantien vi har stått og hørt på, ikke en garanti om at det er variasjoner mellom kommunene. Selvfølgelig er det variasjoner mellom kommunene, for det er ulikt innbyggertall, og det har vært ulike smitteverntiltak. Det er åpenbart at det er variasjoner.

Det er bekymringsfullt å lese referatene fra kommunestyremøtet om at man får under halvparten – man har brukt 12 mill. kr, man får dekket 5 mill. kr. Hvis det nå stemmer: Vil statsråden så fort som råd, jeg hadde nær sagt i morgen, sørge for å klargjøre de opplysningene kommunestyret i Marker fikk om at ikke engang halvparten av koronautgiftene vil bli dekket? Om det skulle stemme, hva vil statsråden i så fall gjøre?

Statsråd Nikolai Astrup [19:27:03]: Det er vanskelig for meg å gå inn i et sånt konkret eksempel, men jeg kan ringe Marker kommune i morgen og få oversikt over situasjonen der. Jeg vet f.eks. ikke om det er netto-

eller bruttotall representanten Lauvås refererer til. Han sier at halvparten er blitt dekket, samtidig sier han at 3,5 mill. kr kommer til å bli dekket. I så fall blir det en del av utbetalingene som kommer i morgen. Da er det ikke lenger halvparten, da er det to tredeler. Men uansett vet jeg ikke om dette er netto- eller bruttotall.

Det viktige er: Kommunesektoren skal kompenseres for mindreinntekter og merutgifter som følge av korona. Vi skal forsøke å treffe hver enkelt kommune som best vi kan. Derfor gir vi en betydelig andel av tiltakene rettet mot kommunesektoren som skjønnsmidler.

I tillegg vil vi, når regnskapstallene kommer for 2020, kunne gjøre en vurdering av hvor godt vi traff og eventuelt korrigere ut fra det. Derfor vil ikke arbeidsgruppen som nettopp ser på dette, konkludere for 2020 før i april måned.

Stein Erik Lauvås (A) [19:28:08]: For å være helt ærlig: Jeg ble noe mer beroliget av statsråden akkurat på slutten. Starten var ikke så beroligende, men slutten var noe bedre.

Det er veldig flott at statsråden tar en telefon til Marker kommune. Det er det flere av oss som skal gjøre. Det er skjønnsmidler som kommer, og det er for så vidt fornuftig.

Som jeg har sagt tidligere, tror jeg vi må beregne nesten 360 ulike oppgjør fordi situasjonen har vært så vidt forskjellig mellom kommunene i Norge. Det har vært kommuner som ikke har hatt noe smitte, og som derfor har kunnet ha færre tiltak, men som likevel har hatt tiltak som følge av nasjonale pålegg. Så alle kommunene har hatt utgifter med dette.

Det er fint at statsråden vil ta en telefon til Marker. Jeg håper statsråden deler disse opplysningene. Men er det slik å forstå at man også vil ta en ny runde i forbindelse med revidert?

Statsråd Nikolai Astrup [19:29:13]: Det må arbeidsgruppens rapport i april 2021 vise om det er grunnlag for. Men vi skal følge denne situasjonen nøye. Vi skal definitivt leve opp til vårt løfte om at kommunesektorens merutgifter og mindreinntekter skal kompenseres.

Jeg er glad for at vi har et så tett samarbeid med KS, som tar stikkprøver, gjør utvalg og etter beste evne forsøker å få en samlet oversikt over hva de faktiske merutgiftene og mindreinntektene har vært.

Det er viktig å ta kontakt med kommunene. Jeg ringer ofte til ordførere, og ikke minst arbeiderpartiordførere, som har vært ute i avisene med tall. Da viser det seg ofte at man kanskje ikke har tatt høyde for hele bildet, som Stavanger, som var ute og sa at de manglet 85 mill. kr, hvis jeg ikke husker feil. Det viste seg at de

ikke hadde tatt høyde for at det ble lavere lønns- og prisvekst i 2020, og at de allerede var kompensert for en høyere lønns- og prisvekst. Da så regnestykket helt annerledes ut. – Så det er viktig å ha tett kontakt med kommunene, og det har jeg.

Karin Andersen (SV) [19:30:21]: Det er mange av oss som har mye kontakt med kommunene for tida fordi de sliter. De melder også om at de har problemer med å få budsjettene til å gå i hop. Mange av de kommunene som har henvendt seg til meg, er kommuner som ikke har hatt store utbrudd, men som likevel har hatt store utgifter til det smittevernarbeidet som de må ha – både da det var hjemmeskole, til smittestrategi og til renhold, f.eks.

De melder at det ikke er regnet inn i de pengene som skal fordeles, for de skal gå til kommunene med de aller største utgiftene. Da er spørsmålet, om jeg har forstått dette riktig: Er det også regjeringens mening at de andre kommunene ikke skal ha noen ting av disse skjønnsmidlene som nå bevilges?

Tone Wilhelmsen Trøen hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Nikolai Astrup [19:31:24]: Vi er nå opptatt av å sørge for at de kommunene som har hatt særlig høye utgifter, får det dekket. Men det betyr ikke at ikke andre kommuner også skal få sine utgifter dekket. Derfor er det viktig for meg igjen å understreke at sluttstrek for koronaåret 2020 setter vi først i april. Først når vi får regnskapstallene for 2020, vil vi vite hvor godt vi har truffet. Vår ambisjon er å treffe så godt som overhodet mulig. Så er det nær sagt umulig å treffe akkurat krone for krone. Og kommunene har litt ulik praksis med hvordan de regner merutgifter og mindreinntekter også. Derfor er Fylkesmannens rolle utrolig viktig i dette arbeidet, at de har tett kontakt med sine kommuner, og at kommunene sørger for å melde inn til Fylkesmannen de utgiftene og forutsetningene som ligger til grunn for deres regnestykker. Det er viktig for at vi skal kunne gjøre en best mulig jobb. Vår intensjon er helt klar og tydelig.

Så er det krevende å treffe 356 kommuner på krona, og det er jeg helt sikker på at representanten Andersen har forståelse for.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

Karin Andersen (SV) [19:32:34]: Det er veldig viktig det som statsråden sier nå, at fylkesmennene registrerer behovene framover. Da er det viktig at statsråden og regjeringen også følger opp det som kommer fra fylkes-

mennene, for det er nok en vesentlig mer detaljert oversikt enn det KS har i sine systemer. I hvert fall sier de til meg at de ikke har den oversikten.

Så er det viktig at det løftet – den garantien – som Stortinget har gitt, og som regjeringen har gitt, at man skal dekke både koronarelaterte ekstraavgifter og inntektstap, står også ut neste år. Nå sier statsråden at han skal komme tilbake igjen i april. Da er det også viktig at kommunene får beskjed om at de kan ha det å stole på, sånn at de ikke må begynne å trekke inn budsjettene sine tidlig på året fordi de fremdeles sitter med noen ubetalte regninger. At vi alle sammen er enige om det, tror jeg er utrolig viktig nå. Jeg er bekymret – jeg får mange meldinger nå, også fordi helsepersonell og lærere i kommunene er slitne, de trenger egentlig flere kolleger nå og ikke færre. Vi skal rekruttere og beholde en hel rekke mennesker som velferdsstaten, kommunene og vi trenger, alle sammen, og da kan vi ikke møte den krisa vi har nå, med å sitte og finsikte og finne en eller annen vikarstilling eller en halv stilling vi kan plukke bort. Vi trenger egentlig flere, for koronakrisa har vist at det er for lite å gå på når det blir litt mer krevende situasjoner. Og jeg tror at den situasjonen dessverre kommer til å vare i hvert fall litt ut i neste år. Så håper vi jo alle at vaksinene både skal kunne være så gode og få slik utbredelse at de kan bidra til å normalisere situasjonen, men det vet vi ikke ennå. Så det er stort behov for at man får et virkelig godt grunnlag, og at vi holder fast ved det løftet også hele neste år, at det står til vi er tilbake i en normal situasjon.

Så litt til dette med å foreslå påplussinger i salderingen. Det ble altså gjort i forrige runde, i forrige debatt nå, i helsedebatten, og det er også gjort i den salderingen i finans som er et forlik mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Det er selvfølgelig fullt mulig å bruke disse salderingene til å rette opp ting som må rettes opp, til å agere på en helt kritisk koronasituasjon, men også til å drive politikk. Det er fullt lovlig.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9.

Sak nr. 10 [19:35:46]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Samtykke til deltakelse i to beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2012/34/EU om et felles europeisk jernbaneområde og rettsaktene som utgjør fjerde jernbanepakke (Innst. 182 S (2020–2021), jf. Prop. 101 LS (2019–2020))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten ordne debatten slik:

5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Jon Gunnes (V) [19:36:47](ordfører for saken): Prop. 101 LS ble overlevert fra regjeringen til Stortinget for over et halvt år siden. Det er gjennomført høring. Det er stilt mange spørsmål fra komiteen til regjeringen, og konstitusjonell avdeling på Stortinget har vært aktivt involvert.

Vi gjør oss heller ikke ferdig med denne saken i dag. Komiteens flertall vedtok den 10. november å søke Stortingets presidentskap om å avgi en delinnstilling for å behandle spørsmål om bruken av grunnlovsbestemmelser i proposisjonen. Presidentskapet ga den 12. november klarsignal til dette.

Bakgrunnen for at EU ønsker en fjerde jernbanepakke, er at tilbudet til de reisende i Europa skal bli bedre. Antall reisende på jernbanen har økt kraftig i Norge og ellers i Europa de siste årene. Endelig satses det stort på jernbane.

Men det er ett område som ikke har den samme økningen. Det er jernbanetilbud mellom landene i Europa. Når vi skal reise utenlands, velger vi fly i stedet for tog. Dette vil fjerde jernbanepakke forandre. EUs fjerde jernbanepakke gjør det enklere å kjøre tog gjennom Europa. Fjerde jernbanepakke er ikke en snikinnmelding i EU, som opposisjonen frykter. Det er et fornuftig samarbeid som fjerner hindre. Vi trenger et felles system for jernbane. Jernbanepakken er heller ikke en byråkratisering. Det er felles løsninger som bidrar til bedre tilbud for de reisende. Fra å måtte søke om kjøretillatelse i hvert enkelt land vil det nå kunne bli én søknad – åpenbart en forenkling, ikke flere papirmøller.

Flertallet på Stortinget er redd for at fjerde jernbanepakke er grunnlovsstridig fordi myndigheten overføres til EUs jernbanebyrå. Justis- og beredskapsdepartementets lovavdeling har tydelig konkludert med at myndighetsoverføringen er lite inngripende og dermed ikke grunnlovsstridig. Det er flere stemmer som trekker i tvil de vurderingene som framgår av proposisjonen, og særlig en betenkning datert 17. april i år, utført av professor Christoffer Conrad Eriksen, er trukket fram. Etter at Justisdepartementets lovavdeling i et omfattende brev den 25. august har svart på hva fjerde jernbanepakke egentlig betyr for norsk jernbanelovgivning, hadde jeg håpet at vi hadde innsett at en lite inngripende myndighetsoverføring ville medføre moderne og sikker togdrift. Å tilpasse forskrifter til myndighetsområder innen samtra-

fikk og lisenser er naturlig når vi har innført anbudsregime på jernbanedriften i Norge.

Det vil fortsatt være Stortinget og regjeringen som skal bestemme norsk jernbanepolitikk. Norske myndigheter skal utføre kontroll og tilsyn. Statens jernbanetilsyn har overført hele komiteen på et tidligere møte uttrykt at det er bra at ERA, som er forkortelsen for EUs jernbanebyrå, og som de samarbeider nært med i dag, får et myndighetsområde på et teknisk gjennomregulert område. ERA har ansvaret for et detaljert og teknisk regelverk med lite rom for skjønn.

Grunnloven § 83 er ikke benyttet i Norge på svært lenge – eksakt ni ganger på 200 år. Etter innføringen av parlamentarismen er den benyttet bare to ganger – i 1933 og 1945. Det var helt ekstraordinære situasjoner og spørsmål.

Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og SV ber om et råd fra Høyesterett. Det har i norsk statsforvaltning aldri vært tradisjon for at Høyesterett avgir ikke-bindende betenkninger. Det er etter mitt og Venstres syn Stortingets ansvar å vurdere rekkevidden av Grunnlovens bestemmelser. Å gjenopplive § 83 kan medføre forskyvning av dagens maktfordeling.

Stortinget har utviklet og benyttet lite inngripende myndighetsføringer over flere tiår i en rekke saker. La oss si at Høyesterett har en betenkning til deltagelse i fjerde jernbanepakke. Hvilke konsekvenser har dette for framtidig maktfordeling? Er det lenger Stortinget som bestemmer? Jeg mener at spørsmålet som nå sendes til Høyesterett, bør og skal avgjøres i Stortinget.

Det er altså jernbaneforbindelsene fra Norge til Europa vi snakker om her. Det er i hovedsak det Prop. 101 LS handler om.

Sverre Myrli (A) [19:42:07]: La meg aller først presisere: Debatten i dag dreier seg ikke om innholdet i EUs fjerde jernbanepakke. Debatten dreier seg om det prinsipielle spørsmålet om Norge kan slutte seg til fjerde jernbanepakke.

Dersom Norge gjør det, vil vi overføre beslutningsmyndighet til EUs jernbanebyrå ERA og til EU-domstolen. Så kan det diskuteres om vi også overfører myndighet til EU-kommisjonen. Der strides de lærde. Men det er i alle fall full enighet om at det er snakk om å overføre myndighet til ERA og EU-domstolen.

Selv om myndighetsoverføringen kan sies å være begrenset, er det en reell myndighetsoverføring, og det er myndighetsoverføring til EU, som Norge ikke er medlem av. Således er dette et brudd med den såkalte topilarstrukturen, der EU og EFTA har parallelle systemer og institusjoner.

Det er uvanlig å gjøre det på denne måten. Både i spørsmålet om tilknytning til EUs finanstillsyn og i

spørsmålet om tredje energimarkedspakke og ACER ble topilarstrukturen benyttet, altså var det der snakk om overføring av myndighet til EFTA-organer – organer der Norge er medlem.

Grunnloven har bestemmelser om hvordan Norge kan overføre myndighet til internasjonale organer. Grunnloven § 26 regulerer hvordan vi med simpelt flertall i Stortinget kan inngå folkerettslige avtaler. Grunnloven § 115 regulerer hvordan vi kan slutte oss til, og muligheten til å overføre myndighet til, internasjonale organer der Norge er medlem, med tre fjerdedels flertall.

I andre EU-/EØS-saker har vi ofte fått en debatt om saken skal behandles etter § 26 eller etter § 115. Den debatten har vi ikke i spørsmålet om fjerde jernbanepakke. Tilslutning til fjerde jernbanepakke kan ikke behandles etter § 115 – bare etter § 26 – fordi det er snakk om myndighetsoverføring til organer der vi ikke er medlem.

Men det betyr også – etter lang praksis – at dersom myndighetsoverføringen er «mer enn lite inngripende», kan rett og slett ikke Norge slutte seg til fjerde jernbanepakke. Regjeringen argumenterer med at myndighetsoverføringen i fjerde jernbanepakke er «lite inngripende». Det er det uenighet om.

En betydelig kapasitet på feltet, jusprofessor Christoffer Conrad Eriksen, konkluderer med det motsatte av regjeringen, nemlig at myndighetsoverføringen til ERA og EU-domstolen er «mer enn lite inngripende», bl.a. fordi det er snakk om ensidig myndighetsoverføring. Etter Eriksens syn kan ikke Norge slutte seg til fjerde jernbanepakke, og han er ikke alene om å mene det.

Til sjuende og sist er det Stortinget som må ta den endelige vurderingen av om myndighetsoverføringen er «lite inngripende» eller «mer enn lite inngripende», men siden Grunnloven beskriver muligheten for å innhente Høyesteretts vurdering i juridiske emner, ønsker altså stortingsflertallet å benytte seg av den muligheten i denne konkrete saken.

Det interessante i denne saken, og som regjeringen bør kunne svare på, er: Hvorfor legges det ikke opp til å bruke topilarstrukturen i EØS-avtalen? Dersom det hadde blitt opprettet tilsvarende organer i EFTA, der vi er medlem, hadde vi antakeligvis ikke vært der vi er i dag. Men her har en altså valgt et system med myndighetsoverføring til EU-organer. Da kan vi ikke – nærmest på autopilot – bare si at myndighetsoverføringen er «lite inngripende».

I Norge er det et klart skille mellom statsmaktene. Vi vil ikke ha et system der domstoler vurderer eller kontrollerer politiske beslutninger. De politiske vurderingene omkring EUs fjerde jernbanepakke er det Stortinget som skal foreta. Det er også Stortinget som skal fatte den endelige beslutningen om Norge kan slutte

seg til, og om Norge skal slutte seg til fjerde jernbanepakke. Men siden saken reiser så mange prinsipielle og juridiske spørsmål, er det stortingsflertallets syn at vi nå benytter muligheten vi har i Grunnloven § 83, og innhenter Høyesteretts vurdering.

Vi ser fram til vedtaket i kveld og til Høyesteretts vurdering.

Nils Aage Jegstad (H) [19:47:00]: Hensikten helliger midlet, heter det. Fire partier har funnet sammen under dette mottoet, men det er forskjellige ståsteder. Arbeiderpartiet vil kjøpe seg tid for å unngå at dette storting skal fatte vedtak i saken om fjerde jernbanepakke – ikke fordi de nødvendigvis er imot EØS-avtalen, men fordi de er imot enhver endring av jernbanen. For Arbeiderpartiet er hensynet til jernbanemonopolet viktigere enn maktfordelingsprinsippet. I ren amerikansk stil ønsker partiet å heve Høyesterett til en overdommer som skal fortelle Stortinget om hvor grensen for nasjonalforsamlingens makt skal gå. Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er på sin side erklærte EØS-motstandere og ser dette som en gyllen anledning til å svekke EØS-avtalen ved å sette opp hindre for et velfungerende samarbeid.

For Fremskrittspartiet synes det mer å være til innvortes bruk, siden de iallfall har erklært at de vil ta Høyesteretts vurdering til etterretning og stemmer for Prop. 101 LS for 2019–2020 hvis Høyesterett legger seg på samme fortolkning som proposisjonen bygger på. Saken er tross alt tilrettelagt av deres egen statsråd.

Det er imidlertid grunn til å spørre hva de tre andre partiene tenker om dette. Er Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV villige til å bøye seg for Høyesteretts vurdering, eller er dette kun et ledd i filibustertaktikken? Vil man bruke Høyesteretts tid og kompetanse til å utrede noe som de uansett ikke vil lytte til? Hvis det er slik jeg tror, vil de tre partiene uansett ikke stemme for EUs fjerde jernbanepakke. Da blir Høyesterett i virkeligheten trukket inn i et partipolitisk spill, noe som i seg selv stiller Høyesterett i en umulig posisjon.

Et juridisk aspekt ved innlemmelse av EUs fjerde jernbanepakke er godt belyst både i Prop. 101 LS og av Lovavdelingen i Justisdepartementet. Det er dissens råd vi forholder oss til i alle EØS-sakene, og slik må det være. Hvis vi ikke kan stole på fagavdelingene i vårt eget system, hvem skal vi da stole på?

Jeg vil vise til notatet av 27. november 2020 fra konstitusjonell avdeling her på huset, hvor det gis en grundig redegjørelse for forholdet til Grunnloven § 83 i et historisk perspektiv. Det er interessant å merke seg at de rød-grønne partiene i forbindelse med behandlingen av tomtefesteloven i 2008 sluttet seg til prinsipper man i fortid og ettertid har forholdt seg til, nemlig at det

tilkommer Stortinget som lovgivende makt selv å ta stilling til Grunnlovens forståelse og vurdere spørsmål om sin sammensetning og myndighetsområde. Så føyde de tre partiene til:

«Denne praksis er det også viktig å holde fast ved av hensyn til Høyesteretts uavhengighet hvis retten senere skal (...) dømme i sak som angår forholdet til Grunnloven.»

Denne saken gjelder overføring av myndighet til en internasjonal sammenslutning som Norge ikke er medlem av og ikke vil slutte seg til. Stortinget har ved enkelte tidligere anledninger samtykket med hjemmel i § 26 annet ledd til overføring av lite inngripende myndighet til organer Norge ikke er medlem av, f.eks. EUs byråer for flysikkerhet og kjemikalier. Uten denne muligheten til å samtykke til slike myndighetsoverføringer vil Norge være forhindret fra å overføre selv helt begrenset myndighet til slike internasjonale organer, eller man vil være avhengig av å framforhandle særskilte løsninger som vil være konstitusjonelt akseptable for Norge.

Det som gjør denne saken alvorlig, er det scenarioet konstitusjonell avdeling tegnet helt til slutt:

«Det kan imidlertid ikke ses (...) bort fra at en vurdering fra Høyesterett som på generelt grunnlag sår tvil om grunnlovsmessigheten av Stortingets praksis på dette området, vil kunne få betydning for gyldigheten av Stortingets tidligere samtykke (...), også når det gjelder de mange tidligere vedtakene om myndighetsoverføring innenfor Schengen- og EØS-samarbeidet. I ytterste konsekvens kan dette få betydning for Norges nåværende tilslutning til et større antall traktater/rettsakter og tilhørende internasjonale organisasjoner, inkludert EFTAs overvåkningsorgan og EFTA-domstolen.»

Det er imidlertid grunn til å anta at Høyesterett vil være varsom med å gi uttrykk for at Stortingets langvarige praksis på dette området er grunnlovsstridig, med de konsekvenser det kan innebære.

Bård Hoksrud (FrP) [19:51:58]: Det er en historisk dag i dag, hvor vi faktisk bruker § 83 og ber Høyesterett om betenkning. Bakgrunnen for at Fremskrittspartiet ønsker å gjøre dette nå, er at det er stilt flere spørsmål og blitt en diskusjon om dette. Jeg mener også at i innstillingen fra komiteen er det klar- og tydeliggjort av de fire partiene som står bak flertallet, om bakgrunnen for at man ønsker at Høyesterett skal foreta denne vurderingen.

Det handler om myndighetsoverføring til andre internasjonale organer vi ikke er medlem i, og om å få vite hvor vidt og hva man definerer, og i hvert fall hva Høyesterett tenker er myndighetsavståelse og overføring av myndighet til andre organer.

Det er bakgrunnen for at Fremskrittspartiet nå stiller seg bak dette. Og det er vel ikke tvil om at det er partikolleger av meg som også har vært svært opptatt av dette spørsmålet og har reist det før, men som da ikke har fått flertall for det, men som i kveld kommer til å få et flertall som det nå er fire partier som står bak.

Jeg mener det er viktig, og jeg håper Høyesterett raskt vil behandle saken etter at Stortinget har oversendt proposisjonen fra regjeringen, komiteens innstilling og vedtak samt denne debatten som bakgrunnsstoff. Det vil også være korrekt at Høyesterett behandler denne saken i plenum, og at berørte organisasjoner og juridiske eksperter inviteres til å tilkjenne sine synspunkter, ikke bare skriftlig, men Høyesterett må vel vurdere om noen bør inviteres til å framføre synspunkter også muntlig. Dette er det selvfølgelig opp til Høyesterett å bestemme selv.

Denne bruken av § 83 i Grunnloven og behandlingen både i Stortinget og i Høyesterett vil kunne danne presedens, og derfor blir dette en viktig historisk begivenhet.

Siv Mossleth (Sp) [19:54:22]: Jeg vil også begynne med å takke for et godt samarbeid i komiteen, et samarbeid som har ført til denne delbehandlingen av Prop. 101 LS for 2020–2021, hvor det foreslås endringer i jernbaneloven mv., som en del av arbeidet med å gjennomføre fjerde jernbanepakke i norsk rett.

Senterpartiet sier nei til å la norsk jernbane bli underlagt EUs fjerde jernbanepakke. Blir denne pakken vedtatt, vet vi én ting om innholdet: Pakken inneholder anbudstvang på norsk jernbane, og det er Senterpartiet absolutt imot fordi vi mener at Det norske storting må kunne bestemme hvordan norsk jernbane skal driftes. Vil Stortinget drive norsk jernbane uten å konkurransutsette driften, må det være mulig uten å være bundet opp av EUs fjerde jernbanepakke. Men regelverket i markedspilaren i fjerde jernbanepakke påbyr oppsplitting og konkurransutsetting. Det blir obligatorisk å konkurransutsette persontrafikken, uansett hva Stortinget mener er fornuftig eller ikke.

Noen spør oss som er imot fjerde jernbanepakke, om vi er imot grensekryssende togtrafikk. Det er Senterpartiet selvfølgelig ikke. EUs fjerde jernbanepakke handler ikke om grenseoverskridende kjøring, egentlig, selv om representanten Gunnes prøver å dra opp dette falske dilemmaet i sitt innlegg. EU-landet Finland gikk eksempelvis inn i en avtale om grensekryssende togtrafikk med Russland etter at fjerde jernbanepakke var vedtatt i EU.

Men det er mange andre momenter å stille spørsmål om, f.eks. når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår. Hva betyr det at en lovfestet rett erstattes med en hen-

visning til en forskrift? Selv om forslaget innholdsmessig ikke utgjør en endring, mener LO at det er en klar svekkelse, og det er ingen grunn til å tro at LO vurderer dette uriktig.

Senterpartiet mener at den myndighetsoverføringen som Samferdselsdepartementet legger opp til med sitt lovforslag, ikke har dekning i Grunnloven. Grunnlovens unntaksbestemmelse for å avstå suverenitet i § 115 gjelder når Norge er medlem, og der det overføres myndighet på et saklig begrenset område, og vedtak etter § 115 krever tre fjerdedels flertall. Nå ønsker regjeringen å bruke § 26 annet ledd, med den begrunnelsen at myndighetsoverføringen til ERA er «lite inngripende». Dette er en politisk manøver fra regjeringen for å få et vedtak i Stortinget med alminnelig flertallsvotering, og dette er et moment som taler for å be om Høyesteretts vurdering. Høyesteretts vurdering vil være rådgivende, men Senterpartiet håper at denne betenkningen vil få flere partier til å behandle denne saken på en klok måte som ikke svekker myndigheten i denne salen.

Senterpartiet mener ikke at Høyesterett ved sin vurdering bør ta utgangspunkt i Stortingets langvarige praksis for å samtykke til såkalt lite inngripende myndighetsoverføring med hjemmel i Grunnloven § 26 annet ledd. Senterpartiet ønsker ikke å legge føringer for Høyesteretts vurdering. Skal den vurderingen ha en verdi, må de stå absolutt fritt uten føringer fra Stortinget.

Senterpartiet mener helt klart at fjerde jernbanepakke ikke er en «lite inngripende myndighetsoverføring». Når et storting gir fra seg retten til å velge om norsk jernbane skal driftes ved å gjeninnføre direktetildeling uten anbudskonkurranse som hovedregel, er dette en stor myndighetsoverføring til et organ som Norge ikke er medlem av. I en juridisk betenkning som professor Christoffer Conrad Eriksen utarbeidet, slås det fast at «myndighetsoverføring til EUs jernbanebyrå, Kommisjonen og EU-domstolen vil være et brudd med den særskilte beslutningsprosessen i EØS-avtalens to-pilarsystem».

Om Senterpartiet skulle ha endret bærende prinsipper i EØS-avtalen, ville det ha betydd mer nasjonal handlefrihet, og ikke mindre, som dette legger opp til.

Arne Nævra (SV) [19:59:33]: I dag skal vi ikke diskutere den såkalte jernbanereformen. Jeg lar meg ikke friste til å gå inn i den faktamessig, slik som kanskje Senterpartiet gjorde. Det vi nå skal diskutere, handler om nasjonal kontroll, nasjonal styring, med viktig norsk infrastruktur og hvor beslutninger om norsk jernbanepolitikk skal tas i framtida. Skal de tas av norske myndigheter eller av EU-organer?

SV mener at ulempen ved å avgi nasjonal suverenitet vil være klart større enn gevinstene ved å vedta jernbanepakke IV. Samordning og standardiseringer kan selvfølgelig gjøres helt greit uavhengig av noen jernbanepakke. Det skal jeg komme tilbake til i et senere innlegg.

Lov- og samtykkeproposisjonen bryter premissene for EØS-avtalen og topilarsystemet, slik representanten Myrli også greide ut om. Myndighetsoverføring vil her skje direkte til EU-organer, altså til et organ Norge ikke er medlem av, og ikke til EFTA/ESA. Dette må vi slå tydelig fast. Likevel vil altså regjeringa foreslå dette, og de bruker lovhjemmel i Grunnloven § 26 andre ledd til dette. Men Stortinget skal være klar over at dette ikke er basert på ordlyden i sjølve Grunnloven. Det skjer «etter sikker konstitusjonell praksis», som Lovavdelingen skrev i ACER-saka. Regjeringa mener at myndighetsoverføringen i dette tilfellet er «lite inngripende» og kan skje med alminnelig flertall i Stortinget etter Grunnloven § 26 andre ledd.

Vi kjenner nå til minst tre juridiske vurderinger rundt dette spørsmålet. Den ene kom fra regjeringa i første runde gjennom proposisjonen, den andre kom etter at opposisjonen presset på for å få Lovavdelingen til å vurdere det juridiske i dette, og den siste kom fra et tungt, eksternt juridisk miljø, med professor i offentlig rett, Christoffer Conrad Eriksen, i spissen.

Hva regjeringa mente fra dag én, er altså ganske klart. Hva så med Lovavdelingen? De har faktisk gått god for departementets tolkning, ved å si: «Vi har ikke foretatt selvstendige undersøkelser for å kartlegge mulige tilfeller av myndighetsoverføring, men har basert oss på beskrivelsene i Prop. 101 LS (2019–2020).» Er det sånn en lovavdeling skal operere uavhengig? Det må være lov å spørre om det.

Det eksterne juridiske miljøet, med professor Eriksen i spissen, har klart konkludert med at jernbanepakke IV medfører en overføring av nasjonal myndighet som er mer enn «lite inngripende», og at Grunnloven § 26 andre ledd dermed ikke kan anvendes – dette av flere grunner. EUs jernbanebyrå får myndighet til å sikkerhetsertifisere togselskaper som skal kjøre på norske skinner. Dette framgår også av Lovavdelingens vurderinger. Norge mister rett og slett retten til å reservere seg mot nye regler, som jo stadig kan komme fra Europa, og ta stilling til om de skal inn i EØS-avtalen.

Så til et poeng som har med konstitusjonell praksis å gjøre, og da ber jeg kanskje spesielt representanten Jegstad om å lytte. Professor Eriksen sier i Tidsskrift for Rettsvitenskap i 2015:

«Vi står altså i dag overfor en situasjon hvor Stortinget i løpet av de siste årene har fattet flere

vedtak som ifølge Høyesterett og andre juridiske eksperter er eller kan være i strid med Grunnloven.»

Videre sier han at det er «behov for å styrke forhåndskontrollen med de vedtak Stortinget fatter».

I en kommentar til tre av dommene, avsagt i plenum i 2010, har daværende høyesterettsjustitiarius Tore Schei sagt at det er «grunn til å stille spørsmålet om systemet for og kvaliteten på forhåndskontrollen med lovutkast i forhold til Grunnloven er slik vi bør ha det». Ifølge Schei ville det være «forbausende om man lar plenumsdommene fra 2010 bli historie uten å gå inn i en vurdering av om forhåndskontrollen med lovutkast er slik den bør være».

Professor Eriksen legger til: «Det kan tyde på at Stortinget, ved å innhente betenkninger fra Høyesterett før det fattes endelige vedtak, vil kunne supplere regjeringens forhåndskontroll og bidra til en bredere belysning av om foreslått lovgivning er innenfor Grunnlovens grenser.»

– Dette er det litt viktig å ha med seg. Det er viktige vurderinger fra tidligere høyesterettsjustitiarius Schei.

Gjennom EØS-avtalens 26-årige historie finnes det altså få eksempler på tilsvarende unntak fra topilarstrukturen som dem regjeringa nå legger opp til i jernbanepakka. Jeg tror vi skal la Høyesterett få tenke grundig igjennom dette. Det blir spennende å se hva utfallet blir.

Bjørnar Moxnes (R) [20:05:09]: Rødts syn er klart: Jernbanen skal frakte folk rundt i landet, ikke penger ut av landet. Derfor ønsker Rødt å ha en felles jernbane i statlig regi som drives uten profittmotiveer.

Den oppsplittingen og privatiseringen som regjeringen driver med, også innenfor jernbanefeltet, ødelegger de gode fellelsøsningene vi har i Norge. Det å sikre fortsatt demokratisk kontroll over egen jernbanepolitikk er bare det første skrittet for å sikre et godt jernbanetilbud til folk i landet vårt. Vi mener at privatisering ikke er svaret på utfordringene som jernbanen står overfor. Regjeringen vil selge ut det som bør bli vår tids viktigste infrastruktur, og med EUs fjerde jernbanepakke mister vi muligheten til å bestemme fullt og helt over sikkerheten og organiseringen av jernbanen. Anbud, privatisering og konkurranseutsetting blir obligatorisk for all framtid, og hvis regjeringen presser på oss EUs fjerde jernbanepakke, kan vi ikke ta jernbanen tilbake i statlig eierskap, selv om et flertall i Stortinget etter framtidige valg skulle ønske det. Det er grunnleggende udemokratisk.

Det vi trenger, framfor fjernstyring fra Brussel og EU, er å oppgradere jernbanenettet vårt, få ned prisene, få dobbeltspor fra sør til nord, høyhastighetstog, mer gods over på bane, flere togsett, flere sovevogner, flere

avganger. Det er dette vi trenger, framfor regjeringens politikk for privatisering og liberalisering og oppsplitting av jernbanen vår.

Vi har sett noen av resultatene av regjeringens jernbanepolitikk så langt. Vi har fått veldig mange nye selskaper med veldig mange nye direktører, som alle skal ha millionlønninger – det kalles altså effektivisering i Kristelig Folkepartis, Venstres, Høyres og Fremskrittspartiets verden – mens de ansatte på togene tar regningen. De som rengjør togene, holder det fint og rent og ryddig for oss der, får kutt i sine vilkår for å finansiere bl.a. millionlønningene for direktørene på toppen. Det synes vi er feil vei å gå.

Vi vet også at til tross for økte bevilgninger til infrastruktur er det snakk om et stort etterslep på vedlikehold, som fortsatt øker, og som krever langt større bevilgninger for å hentes igjen. Det er der nøkkelen ligger for å styrke jernbanen – å ta igjen etterslepet framfor å gi mer makt og myndighet til unionen som de fleste av oss ikke vil inn i.

Vi så et finurlig eksempel på privatiseringens vel-signelser da Go-Ahead tok over Sørlandsbanen. Da fikk de bonus fordi de klarte å kjøre togene i tide. De fikk en bonus for å gjøre den jobben som NSB altså klarte å gjøre tidligere. Det er jo interessant.

Rødt vil at Stortinget skal beholde råderetten over framtidens jernbane. Vi får tryggere og bedre togreiser uten innblanding, overstyring fra EU, og vedtaket her i dag om å be Høyesterett vurdere om vi kan overføre myndighet til EU og EUs jernbanebyrå, ERA, er bare det første steget for å ta jernbanen tilbake i fellesskapets regi.

Så må vi også ha et oppgjør med den oppsplittingen, privatiseringen, oppstykkningen av jernbanen som regjeringen har gjennomført. Den gjør jernbanen mindre effektiv. NSB kunne bruke alt tilgjengelig togmateriell døgnet rundt på ulike linjer og strekninger. Det var en stordriftsfordel som nå er borte, for Vy kan jo ikke låne tog av Go-Ahead, og Go-Ahead kan ikke låne vogner av f.eks. SJ, den svenske jernbanen osv. Det er bare i bakvendtland det gir mening å splitte opp jernbanen for å få den mer effektiv.

Det logiske er at vi sier nei til EUs jernbanebyrå, at vi samler selskapet, utnytter stordriftsfordelene, får en mer effektiv og sømløs jernbane og bruker mindre penger på å lønne direktører på millionlønn i 14 forskjellige selskap.

Statsråd Knut Arild Hareide [20:10:27]: Stortinget behandler i dag ei delinnstilling. Stortinget ber Høyesterett om ei fråsegn etter § 83 i Grunnlova. Det registrerer eg. Saka blir da liggjande her i Stortinget.

Eg vil starte med det lovavdelinga i Justisdepartementet seier nettopp om denne problemstillinga. Lovavdelinga i Justisdepartementet er sjølvsagt uavhengig, og dei seier:

«Etter vår oppfatning fremstår den overføringen av forvaltningsmyndighet som skjer ved en eventuell innlemmelse av EUs fjerde jernbanepakke til EØS-avtalen, slik det er lagt opp til i Prop. 101 LS (2019–2020), som nokså begrenset i omfang.»

Dei seier vidare:

«(...) berører i begrenset grad viktige politiske eller samfunnsmessige interesser.»

Det er altså tydeleg det lovavdelinga i Justisdepartementet seier om denne saka.

Me eig og rår over vårt eige jernbanesystem, og me vil, som EUs egne medlemsstatar, stå fritt til å velje våre nasjonale verkemiddel for å satse på jernbanen ut frå det som passar best for Noreg. Me vil òg stå fritt til å velje vår eigen modell for organisering av sektoren. Me står fritt til å utforme det offentlege kjøpte togtilbodet etter kva som passar best for Noreg og det samla kollektivtilbodet. Våre myndigheiter skal føre tilsyn og kontroll med jernbaneverksemdenes drift i Noreg og står fritt til å stanse verksemd som ikkje blir vurdert som sikker nok.

EUs jernbanebyrå, ERA, har gjennom fleire år vore EUs sentrale fagorgan for jernbaneteknikk og sikkerheit. Noreg har heile tida tatt del i byrået sitt arbeid gjennom EØS-avtalen. Norske myndigheiter, særleg Statens jernbanetilsyn og Statens havarikommisjon, deltar i byrået sitt arbeid på lik linje med ekspertar frå EU-landa.

Det er viktig å ha klart for seg kva som er omfanget av byrået si nye myndigheitsoppgåve. Byrået skal treffe vedtak om å skrive ut køyreløyve og sikkerheitsattest og eventuelt kalle dei tilbake eller avgrense om dei er gyldige.

Eg vil i denne debatten òg gjere spesielt merksam på kva byrået ikkje skal gjere. Dei skal ikkje gi løyve for infrastrukturen og skal ikkje føre tilsyn og kontroll med drifta. Desse oppgåvene ligg til dei nasjonale sikkerheitsmyndigheitene, og det er oppstilt ei tydeleg arbeidsfordeling mellom dei nasjonale myndigheitene og byrået. Norske reglar skal vurderast av Statens jernbanetilsyn i alle saker der byrået har vedtaksmyndighet i saker som gjeld Noreg. Søkjarane kan òg velje at Statens jernbanetilsyn er rett myndighet der bruksområdet er avgrensa til Noreg. Dette vil gjelde i mange saker.

Under debatten har det òg kome spørsmål om ei enkel topilarløysing der ESA eventuelt berre har ei formell vedtaksmyndighet og baserer sine vurderingar og

anbefalingar frå byrået, slik me f.eks. har det med Finanstilsynet. Regjeringas avgjerd om dette var tatt før eg tiltredde som statsråd, men eg er einig i den avgjerda som blei tatt om ikkje å gå vidare på det sporet. Det er fordi det ikkje ville gitt nokon reell auka verdi for EFTA-pilaren, for uansett ville det finne stad ei involvering av Jernbanetilsynet i byrået si saksbehandling når det gjeld norske reglar og ved etterfølgjande tilsyn. Det ville òg gitt meir tungvinne prosessar når føremålet med heile denne pakka nettopp er å redusere talet på involverte myndigheiter og skape meir einsarta prosessar for å hjelpe jernbanen. Det er òg heilt naturleg, vil eg seie, å følgje det sporet som me fullt og heilt har gjort på luftfartsområdet. Det bør me òg no gjere for jernbanen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sverre Myrli (A) [20:15:53]: Samferdselsministeren holdt et ryddig innlegg, men når jeg hører på representantene fra regjeringspartiene i debatten, skjønner jeg at de i kraftige ordelag advarer mot det som det nå ser ut til å bli flertall for i Stortinget. Da vi behandlet i Stortinget tredje energimarkedspakke og ACER i 2018, fremmet Kristelig Folkeparti – og det skulle være unødvendig å minne om hvem som var partileder i Kristelig Folkeparti i 2018 – et forslag om at Stortinget skulle be Høyesterett i samsvar med Grunnloven § 83 om å utarbeide en juridisk betenkning om ikke bare tilslutningen til tredje energimarkedspakke og Norges tilslutning til ACER, men på generelt grunnlag Norges tilknytning til EUs tilsyn og byråer. Hvis det er uansvarlig i dag å be Høyesterett om en vurdering, hvorfor var det ansvarlig i 2018?

Statsråd Knut Arild Hareide [20:16:57]: I innlegget mitt kommenterte eg ikkje kva Stortinget eventuelt gjer opp mot Høgsterett. Det får vere ei sak for Stortinget. Eg synest det er viktig å seie, når eg no skal svare på replikken frå representanten Myrli, at det ligg eit veldig tydeleg juridisk grunnlag. Eg synest at i det som Justisdepartementets lovavdeling peiker på her om det stortingsfleirtalet ber Høgsterett gjere ei vurdering av, ligg det ei klokkeklar tilråding, og Justisdepartementets lovavdeling er den eininga me går til. Dei er uavhengige, og dei seier at denne myndighetsoverføringa er avgrensa, og det er det eg legg til grunn. Derfor meiner eg at ei topilartenking, som eg sa i innlegget mitt, vil gi ein avgrensa nytteeffekt, og derfor meiner eg også det er klokt å følgje det som ligg til grunn i denne proposisjonen, når saka på nytt blir behandla i Stortinget.

Sverre Myrli (A) [20:18:02]: Det er greit, men det var i grunnen ikke svar på spørsmålet mitt. Lovavdelingen uttalte seg også i spørsmålet om tredje energi-

markedspakke og ACER. Jeg vil si at i høyeste grad uttalte Lovavdelingen seg. Komiteen har også stilt spørsmål til samferdselsministeren nå hvor han svarer at han mener at det ikke er riktig å innhente Høyesteretts vurdering. Spørsmålet mitt er: Hvorfor var det ansvarlig å gjøre det i 2018? Det er slik en skal tolke forslaget fra Kristelig Folkeparti i den saken. Det var en generell vurdering av Norges tilknytning til EUs tilsyn og byråer. Det var tydeligvis ansvarlig i 2018, men etter det jeg har hørt fra talere fra regjeringspartiene i dag, er det uansvarlig å be om det i denne konkrete saken i 2020. Spørsmålet mitt er, og jeg gientar det: Hvorfor er det ikke riktig, og hvorfor mener talspersoner fra regjeringspartiene at det er uansvarlig å be om en slik vurdering i 2020?

Statsråd Knut Arild Hareide [20:19:07]: Eg har ikkje sagt noko om kva som er ansvarleg eller ikkje ansvarleg, men eg har sagt, og eg gientar det gjerne, at det ikkje er nødvendig. Med det grunnlaget som ligg i denne proposisjonen, kan Stortinget på trygt grunnlag vedta denne proposisjonen ut frå Grunnlova § 26 andre ledd, med alminneleg fleirtal. Det er gitt så tydelege føringar frå både regjeringa gjennom proposisjonen og Justisdepartementets lovavdeling. Det er mi føring for dette.

Eg har hatt moglegheit til å gå grundig inn i denne saka, både i den dialogen me har hatt direkte med EU, og i forarbeidet her. Eg er veldig trygg når eg gir den tydelege tilrådinga, og derfor er mitt svar i dag at det er ikkje noko reelt grunnlag for å be Høgsterett om ei vurdering i denne saka.

Bård Hoksrud (FrP) [20:20:25]: Jeg skal gjøre det veldig enkelt og tydelig. Statsråden sier at de juridiske vurderingene og det som er lagt til grunn, er så tydelig at han er helt overbevist om at dette ikke er noe problem. Hvorfor har man da så høye skuldre for å få saken vurdert av Høyesterett, slik at man får den høyeste rettsinstansen vår til å vurdere dette når det gjelder det som går på hvor stor denne myndighetsoverføringen faktisk er?

Statsråd Knut Arild Hareide [20:21:01]: Dette er ei sak av ein ganske teknisk karakter. Ho handlar om eit detaljert teknisk område som ja, gir ein viss grad av myndighetsoverføring. Eg meiner at det er nok ikkje den typen spørsmål, når Stortinget først vel å be Høgsterett om ei utgreiing, eg meiner burde ha vore prioritert nummer éin, to eller tre.

Eg registrerer det Stortinget sannsynlegvis kjem til å gjere i kveld, men eg ser for så vidt fram til den vurderinga Høgsterett kjem til, og har eit ganske avslappa forhold til det. Eg har ingen grunn til å tru at det blir stilt

spørsmål ved dei vurderingane som regjeringa har lagt fram i proposisjonen, eller som me har fått så tydeleg frå vår eiga fagavdeling, Justisdepartementets lovavdeling.

Siv Mossleth (Sp) [20:22:20]: Kristelig Folkeparti har omfavnet EØS-avtalen som et kompromiss i EU-spørsmålet, fordi partiet anså norske interesser ivare tatt gjennom dobbeltsporet eller topilarsystemet: et EU-spor og et EFTA-spor, side om side. Dette skulle garantere at Norge aldri skulle overføre myndighet direkte til EUs organer og tvinges inn på enkeltsporet, rett til Brussel. Det er ikke til å begripe at statsråd Hareide nå vil undergrave topilarsystemet som EØS-avtalen hviler på. Ser ikke statsråden at han går i front for å fravike og undergrave topilarsystemet i EØS-avtalen, som Kristelig Folkeparti har stemt for?

Statsråd Knut Arild Hareide [20:23:10]: Eg er ikkje einig i den vurderinga, men eg er einig i at Kristeleg Folkeparti er veldig opptatt av EØS-avtalen. Me ser han tenner landet veldig godt. Me ser at oppslutninga om EØS-avtalen er sterkare enn nokon gong etter at me inngjekk den avtalen. Han er bl.a. med på å gi oss vaksine no på slutten av dette året og ut i det første halvåret 2021.

Så til topilarsystemet: Ja, me har gjort det på nokre område, men på andre område har me valt ikkje å ha det, bl.a. når det gjeld luftfart, som også er eit teknisk område. Eg tenkjer at nettopp for jernbanen er det nokre av dei same føringane. Eg trur at det å velje ei såkalla teknisk topilarløysing, der ESA ikkje sit med den typen teknisk kompetanse, er ei klok løysing å velje, akkurat på same måten som for jernbanen, slik som me har gjort for luftfarten.

Arne Nævra (SV) [20:24:25]: NTB meldte i dag at unntaket fra topilarstrukturen møtes med skepsis innad i EØS-tilsynet ESA. Jeg regner med at statsråden kjenner til den meldingen i dag. Utad er overvåkingsorganet forsiktig i sine uttalelser, sier NTB i oppslaget, men det henvises til EFTAs ministermøte i høst der ESA-president Bente Angell-Hansen kom med en ganske uvanlig advarsel:

«Vi har sett at byråene ikke bare er kommet for å bli, men blir stadig viktigere. Vi mener tida er moden for å se at det tjener EØS-Efta-pilaren godt i denne utviklingen å holde seg til topilarstrukturen som gjør EØS-avtalen så unik.

De tre EØS-landene Norge, Island og Liechtenstein vinner på at de to institusjonene under Efta-pilaren er «sterke og solide», fastholdt hun.»

Har statsråden forstått prinsippene som ligger til grunn for EØS-avtalen bedre enn ESA-presidenten, som han ofte vel lytter til?

Statsråd Knut Arild Hareide [20:25:28]: Eg tenkjer det er gode grunnar til å lytte til ESA-presidenten. Det eg trur er viktig i forståinga av topilarsystemet i denne samanhengen, er at det eventuelt da ville ha vore ei formell vedtaksmyndigheit, der ESA òg ville ha basert sine vedtak og vurderingar på tilrådingar frå byrået, altså ERA i dette tilfellet.

Me har valt topilarløysinga enkelte gonger. Me har òg valt den motsette løysinga, bl.a. når det gjeld luftfarta. Eg trur eigentleg at når me samanliknar jernbane og luftfart, ser me veldig mykje felles i dette. Her er det viktig kompetanse som me har behov for, gjennom bl.a. EUs byrå, og me sit med nødmogelegheiter om me fører tilsynet på eiga hand, og ja, det ligg òg i ei viss grad ei myndigheitsoverføring, men som eg har gjentatt fleire gonger, ho er avgrensa.

Bjørnar Moxnes (R) [20:26:42]: Det at partiene har ulike syn på jernbanepolitikk, er en ærlig sak. Noen partier tror på privatisering, oppsplitting, oppstyking, kutting i lønnsvilkårene for renholderne, flere direktører. Andre partier har et kanskje litt mer konstruktivt syn på hva som vil gi en god jernbane. Det fine er at vi i Norge gjennom valg kan få oppslutning fra befolkningen, og så kan de partiene som får flertall gjennomføre den politikken de har gått til valg på. Det er noe av kjernen i et levende demokrati. Det har vi lært på skolen – sikkert både Hareide og jeg.

Problemet her er at man ved å overføre makt og myndighet til et EU-organ gir fra seg makt og myndighet over jernbanen, at man kan få en politisk enveiskjøring i Stortinget, selv om flertallet i Stortinget skulle ønske noe annet. Hvor demokratisk er det egentlig å flytte makt ut av denne sal og over til EU over noe så viktig som framtidens jernbane?

Statsråd Knut Arild Hareide [20:27:44]: Dersom Stortinget vel å seie ja til EUs fjerde jernbanepakke, står me fritt til å velje vår eigen modell for organisering av denne sektoren. Me står fritt til å utforme det offentleg kjøpte togtilbodet etter kva som passar best for Noreg og det samla kollektivtilbodet. Det var akkurat dei orda eg brukte i innlegget mitt.

Det ligg nokre føringar her, og det ligg nokre tilpassingar. Men det ligg òg absolutt nokre moglegheiter for vår organisering av denne sektoren.

Eg meiner at den konkurranseutsetjinga me har sett i denne sektoren, har vore bra for jernbanen. Me ser at det har gitt store milliardinntekter for fellesskapen vår, som me kan bruke på satsing innanfor jernba-

nen. Og kanskje var det ein av grunnane til at me greidde å få til bl.a. den store jernbanesatsinga i det budsjettet me skal diskutere i morgon, med ei auke på bl.a. 6 mrd. kr berre til jernbaneføremål for 2021.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Bengt Fasteraune (Sp) [20:29:18]: Det er forskjellig syn på de konkrete konsekvensene for jernbanen som har ført til beslutningen som vi nå drøfter i denne delinnstillingen. En grunnleggende verdi i det norske folkestyret er at beslutninger som rammer norske innbyggere, skal tas av norske folkevalgte som kan byttes ut ved valg. De siste årene har vi sett gjentatte eksempler på at høyrepartiene har gitt suvereniteten til de folkevalgte på Stortinget til EU-byråkratiet i Brussel. Vi har sett det i saken om ACER, om EUs finanstilsyn, der Stortinget ga fra seg norsk kontroll og råderett over energipolitikken, og at EU kan fatte bindende beslutninger overfor norske finansforetak. Senterpartiet har tatt kampen mot disse direktivene fra Brussel. Dessverre har høyrepartiene sørget for at de har fått flertall.

Sist i rekken av forslag om suverenitetsavståelse som kom fra regjeringen, er jernbanepakke IV. Jernbanepakke IV består av to deler. Den består av markedsdelen, som åpner for at togselskaper etablert i et medlemsland kan tilby tjenester i alle, noe som medfører at alle tog-ruter må ut på anbud. Og det er den tekniske delen, som handler om at jernbaneselskapene skal slippe å søke lisenser og sertifikater i hvert enkelt land. EUs jernbanebyrå ERA skal nå utstede slike for hele EU-området. Nasjonale regler skal reduseres og på sikt slettes uten å ta hensyn til at landene har forskjellig geografi og helt ulike forutsetninger. Med jernbanepakke IV vil regjeringen at Stortinget vedtar å flytte makt og myndighet over jernbanen fra norske folkevalgte og til EU-systemet i Brussel.

Regjeringen mener at jernbanepakke IV innebærer en lite inngripende myndighetsoverføring til EU, og at Stortinget kan vedta saken med alminnelig flertall. EUs jernbanebyrå legger nye EU-regler til grunn for godkjenning i Norge, helt uavhengig av om norske myndigheter har tatt stilling til om de nye EU-reglene skal innlemmes i EØS-avtalen.

Dersom jernbanepakke IV blir vedtatt av Stortinget, innføres en obligatorisk og irreversibel konkurranseutsetting av persontrafikken i Norge. Det vil si at dersom flertallet på Stortinget etter 2021 ønsker at et statlig heleid Vy skal ha ansvar for persontransporten, vil det ikke være mulig i henhold til jernbanepakke IV. Dette svekker altså den norske grunnloven, og vi er sterkt kritisk til den praksisen som har fått lov til å eta-

blere seg, om at viktige beslutninger skal vurderes ut fra om de er lite inngripende eller ikke.

Det vil i denne saken være riktig å innhente Høyesteretts vurdering. Det er interessant å se at Høyre trekker fram at det kan være nødvendig å endre Grunnloven. Det er svært viktig å understreke at det er Stortinget som skal bestemme, etter at vi har fått vurderingen fra Høyesterett.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Michael Tetzschner (H) [20:32:43]: Først vil jeg fra et interessesynspunkt si at jeg synes det er spennende at man bruker § 83, men legger nå til side min personlige interesse for forfatningsrettslige finurligheter.

Det jeg synes Stortinget skal tenke litt over, er at hvis man nå går til Høyesterett, etter at Stortinget i praksis over mange år har utviklet en lære om at Stortinget kan samtykke til overføring av lite inngripende myndighet til internasjonale organer, med hjemmel i Grunnloven § 26 annet ledd, altså den som sier alminnelig flertall, har man egentlig rygget tilbake for en praksis som Stortinget selv har bygget på, som skiftende regjeringer har bygget på, og som også Justisdepartementets lovavdeling bygger på i sin forhåndskontroll og kvalitetskontroll av lovene før de kommer hit.

Så er det slik at man også skal passe på at Høyesterett kan fungere som det viktige organet for etterkontroll av de lovene som Stortinget vedtar. Dermed vil dette være en kortslutning. En av grunnene til at § 83 er brukt så sjelden, er jo nettopp at vi har fått andre instanser som tar seg av forberedelsen av lovene, Justisdepartementets lovavdeling, men også den utviklede læren om at det er Stortinget selv som er den fremste fortolker av sine egne vedtak. Så utnyttes dette i problemstilling og konflikter som senere kommer opp for Høyesterett, og hvor de må ta en beslutning.

Da vil jeg spørre dem som ivret for å overføre Stortingets makt til Høyesterett, det er de samme menneskene som advarer mot at man overfører teknisk betonedede bestemmelser fra et jernbanekontor nasjonalt til et EU-jernbanekontor – gjerne representanten Myrli eller representanten Gjelsvik, som jeg ser har tegnet seg – om de vil legge ned sabelen når det eventuelt kommer en beskjed fra Høyesterett om at jo, vi støtter Stortingets oppfatning av at dette er et lite inngripende vedtak, siden de har lagt så stor vekt på dette.

Min magefølelse vil være at de ikke kommer til å gi opp motstanden, fordi man er ikke reelt sett interessert i Høyesteretts vurdering av dette. Man har hele dette spillet fordi man håper at Høyesterett eventuelt kommer til en annen konklusjon enn det Justisdepartementets lovavdeling samvittighetsfullt har utarbeidet, og en

annen konklusjon enn det Stortinget selv har utviklet som sin egen praksis på området.

Dag Terje Andersen (A) [20:35:56]: Jeg viser til Sverre Myrli's utmerkede innledning om Arbeiderpartiets standpunkt. Det har vært interessant å sitte og følge denne debatten, for jeg har oppfattet – i motsetning til det representanten Tetzschner nå sa – at ingen stiller spørsmål ved om Stortinget kan overføre myndighet når det er lite inngripende. Så vidt jeg forstår, er det det komiteen har vært opptatt av: Er dette lite inngripende? Det er vel det som er komiteens spørsmål i denne saken.

Jeg er veldig glad for, og der tror jeg representanten Tetzschner og jeg er enige, at både mindretallet og flertallet her er så tydelige på at det til sjuende og sist er Stortinget som må trekke konklusjonen om forholdet til Grunnloven. Jeg vil bare minne om at det også gjelder når Stortinget får en uttalelse fra lovavdelingen i departementet. Jeg hører noen liksom gi inntrykk av at når lovavdelingen har sagt noe, så er det sånn, og da må Stortinget vedta det. Nei, Stortinget må stå ansvarlig for sine egne vurderinger og konklusjoner. Men det er altså bra at det er enighet om det prinsippet, så vidt jeg forstår.

Så er det sånn at vi har § 83, der det står at Stortinget kan innhente Høyesteretts betenkning om juridiske emner. Det er riktig, som det står i innstillingen, at den er brukt sjelden. Det er i seg selv ikke noe argument mot å bruke den. Det er i innstillingen også henvist til tidligere stortingspresident Hambro, som i 1939 sa at en skulle være tilbakeholden med å bruke den muligheten. Det var knyttet til saken der Stortinget diskuterte om en skulle gå fra tre til fire års valgperioder, eller sagt på en annen måte: Jeg tror ikke Hambro sa det med en generell tenkning på Norges framtidige forhold til EU, så det er kanskje lite relevant i denne sammenhengen. Men det som er relevant, er at den samme Hambro på slutten av det samme sitatet sa:

«og at det alene er det juridiske innhold av de enkelte stortingsvedtak som i tilfelle kan bringes inn for domstolene.»

Jeg oppfatter at det er det innstillingen går ut på – at en ønsker den juridiske betenkningen, som Stortinget så skal forholde seg til. Vi kan vel si at den paragrafen er blitt brukt lite. Vi kan kanskje tenke oss i ettertid at det f.eks. kunne vært lurt om Stortinget i sin tid hadde tenkt på muligheten for å spørre domstolene: Hvordan vurderer dere det rettslige forholdet mellom EØS-rett og trykkelovgivningen i Norge?

Men det er altså helt klart at vi ikke ønsker noen utvikling i retning av det noen har advart mot, og jeg

oppfatter at både flertallet og mindretallet er tydelige på det og på oppdraget til Høyesterett.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [20:39:21]: Noe av det mest alvorlige vi som folkevalgte i landets nasjonalforsamling kan gjøre, er å avgi suverenitet. Bak meg her på veggen henger det et bilde av grunnlovsforsamlingen på Eidsvoll. På plassen vår i stortingssalen ligger det et eksemplar av Grunnloven. Det er for å minne oss om de grunnleggende spillereglene både for å ivareta mindretallets rettigheter og også for hvordan vi skal behandle spørsmål som gjelder å avgi makt til fremmede makter.

Det står i Grunnloven § 115 at Norge ikke kan avgi suverenitet til organisasjoner som ikke er medlemmer. Norge er heldigvis ikke medlem av EU, og det å avgi suverenitet til EU-byråer og EU-organer vil ikke være i tråd med den paragrafen. Jeg registrerer at noen partier i denne salen, spesielt partiet Høyre, argumenterer kraftfullt imot – at det nærmest er noe problematisk ved å skulle innhente en betenkning fra Høyesterett. Hvis en går til Grunnloven, er det nedfelt i nettopp Grunnloven at Stortinget kan be om en slik betenkning fra Høyesterett. Vi er altså fullstendig på trygg grunn.

De som derimot ikke er på trygg grunn, er de som mener at det å gjennomføre EUs jernbanepakke er i tråd med Grunnlovens bestemmelser, og som tydeligvis også, ifølge representanten Jegstad, er redd for hva det kan ha av følgekonskvenser for vurdering av ikke bare denne saken, men også når det gjelder regjeringens mulighet til å avgi suverenitet til EU på stadig nye områder, som en har sett stadige eksempler på i inneværende periode, der en har avgitt suverenitet på finansområdet og lagt det norske finansilsynet ned i EUs finansilsyn på viktige områder. Det samme gjelder energipolitikken.

En sak som denne handler ikke bare om teknikk, og jeg er svært overrasket over statsråden. Tilbake i 2018 sa nettopp Samferdselsdepartementet at de var bekymret for hva det kan ha av betydning for jernbanesikkerheten å harmonisere på denne veien, men nå er det tydeligvis kun teknikaliteter. Jeg håper på og ser fram til den utredningen som kommer.

Arne Nævra (SV) [20:42:47]: Aller først til representanten Andersen: Ja, sjølsagt, det er Stortinget som er lovgiver, og det er Stortinget som bestemmer. Det skulle bare mangle. Dette tror jeg det er 100 pst. enighet om i denne salen. Men regjeringa og statsråden bagatelliserer på mange måter overføringen av myndighet, synes jeg, og snakker mest om standardiseringer, å gjøre det lettere å samordne, lettere å kjøre tog over landegrensene osv. Det er positivt med standardisering. Jeg vet representanten Gunnes også nevnte dette. Det klinger bra, folk liker det, det er lett å selge dette med standar-

disering. Hadde det bare vært det, hadde dette vært veldig greit.

Men noen eksempler: Felles sertifikat kan være en fordel for dem som opererer i flere land, det kan vi innrømme. Men det er slett ikke noe problem å operere i flere land ved å søke i flere land, sånn som det er i dag. Det går faktisk til og med fortere på gamlemåten i forhold til det som eventuelt kanskje blir behandlingstida med ERA. I Norge og Sverige gjelder dette flere togselskaper. Det fungerer bra.

Så til felles kjøretøysgodkjenning – det er et annet element. Det kan absolutt se ut som en fordel, dersom landene hadde hatt en tilnærmet lik infrastruktur, men det har de ikke. Vi kan tenke oss at de hadde felles sporvidder, felles strømforsyning, felles signalanlegg, tunnelhøyder, bredder osv. Det har de rett og slett ikke, og de vil ikke få det i overskuelig framtid heller. Det vil fortsatt være ulike sporbredder, ulik strømforsyning og ikke minst forskjellig geografi og klimaforhold. Det krever ulike løsninger for valg av f.eks. tog.

Så til det mer tekniske med hensyn til myndighetsoverføring. Jo da, Statens jernbanetilsyn kan anvende midlertidige sikkerhetstiltak, men det er altså maks tre måneder. Den såkalte stoppknappen gjelder altså bare tre måneder. Etter det kan ERA og voldgiftsordningen oppheve dem hvis de mener de er uforholdsmessige. Sånn står det skrevet. Norske myndigheter kan ikke stoppe selskapet en gang til for samme forhold. Om vi ikke etterlever bindende vedtak fra ERA for operatører på norsk jernbane, kan det føre til straff og sanksjoner om vi ikke gjør som de vil, altså hvis vi ikke gjennomfører vedtak fra et EU-organ. Sånn er det ganske uomtvistelig.

Så til Høyesterett: Høyesterett kan selvsagt gå inn i en vurdering i etterkant, det har skjedd etter at Stortinget har fattet et vedtak. Det kan være flere innganger til det. Vi har en litt tilsvarende og interessant sak rent prinsipielt fra 2010 om Opplysningsvesenets fond, der Høyesterett i en rettssak etter Stortingets vedtak fant at det var i strid med Grunnloven. Under stortingsbehandlingen i 2008 ble det nettopp fremmet forslag om en betenkning fra Høyesterett i forkant til § 83, og det forslaget sto Høyre, Fremskrittspartiet og – jeg tror – Kristelig Folkeparti bak.

Helge Orten (H) [20:46:05]: Som saksordføreren nevnte i sitt innlegg, er det svært sjelden Stortinget benytter seg av § 83 i Grunnloven, som åpner for å be Høyesterett om en vurdering av juridiske spørsmål. Etter innføringen av parlamentarismen er dette gjort bare to ganger – i 1933 og 1945 – og da i helt spesielle situasjoner og spørsmål. Det er nok gode grunner til at Stortinget ved senere anledninger har avvist denne ty-

pen spørsmål på prinsipielt grunnlag. Det er i første rekke Stortingets oppgave å vurdere rekkevidden av Grunnlovens bestemmelser. Etter min oppfatning er det ikke gode grunner til å utfordre dette maktfordelingsprinsippet i denne saken. I Prop. 101 LS for 2019–2020, om jernbanepakke IV, er overføring av myndighet til ERA vurdert som en lite inngripende myndighetsoverføring. Etter vår og min oppfatning er det en riktig vurdering, og det er godt begrunnet i proposisjonen.

Jeg registrerer at flertallet mener at fravik fra topilarstrukturen i EØS-avtalen i denne saken er et argument for å få saken vurdert for Høyesterett. Betyr det da at Arbeiderpartiet, f.eks., ville stemt for jernbanepakke IV om den hadde basert seg på topilarstrukturen? Jeg tviler på det.

Det som foreslås for jernbane, er i stor grad sammenlignbart med tilsvarende organisering og myndighetsoverføring i luftfarten. Det er en ordning som har fungert godt over flere år, og der EASA har en funksjon som kan sammenlignes med det ERA vil ha. Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet har også vurdert denne saken og gitt sin uttalelse, som støtter den vurderingen proposisjonen er basert på. Det er altså gjort en omfattende juridisk vurdering av disse spørsmålene, som konkluderer med at det er å regne som en lite inngripende myndighetsoverføring. Etter vår vurdering kan derfor Prop. 101 LS om jernbanepakke IV behandles og vedtas med alminnelig flertall i Stortinget.

Jeg har vanskelig for å se at dette er en sak som er så spesiell at det rettferdiggjør å sende den over til Høyesterett til vurdering. Det er også en lang praksis i Stortinget for å vurdere hva som kan regnes som lite inngripende myndighetsoverføring. Jeg har ingen grunn til å tro at Høyesterett vil komme til en annen konklusjon enn det som ligger til grunn i Prop. 101 LS. Det er heller ingen grunn til å tro at Høyesterett har et ønske om å endre maktfordelingen mellom Stortinget og Høyesterett, og at det også i fortsettelsen i første rekke er Stortingets oppgave å vurdere rekkevidden av Grunnloven.

Jeg opplever at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV her bruker muligheten til å sende saken til Høyesterett i hovedsak for å utsette behandlingen av jernbanepakke IV, som de uansett vil stemme imot. Da har jeg større tiltro til at Fremskrittspartiet faktisk vil gjøre en konkret vurdering av en uttalelse eller en vurdering fra Høyesterett, og at partiet også tar med seg det lange arbeidet deres egne statsråder har vært med på å legge grunnlaget for i regjering.

Siv Mossleth (Sp) [20:49:29]: Det er ingen hemmelighet at representanter fra Høyre stort sett er EU-tilhengere. Men at representanten Orten skal ta så lett på å flytte makt bit for bit ut av denne sal og over til EU, når det norske folket har sagt nei til EU, synes jeg er både bekymringsfullt og lite tillitvekkende.

Men det var ministeren som fikk meg til å ta ordet, for han sa at det er gode erfaringer med konkurranseutsettingen av jernbanen. Det fikk meg til å lure på om ministeren har hørt hva Sørtogets brukere mener. De sitter igjen med et dårligere tilbud fordi Go-Ahead kansellerer togavganger, endrer rutene og sentraliserer togstoppene. Politiske ledere fra Vestfold og Telemark hadde møte med Go-Ahead på fredag, og da lovt Go-Ahead bedre informasjon. Få timer etterpå eksploderte nyheten om at flere avganger med Sørtoget innstilles over nyttår.

I Storbritannia, Go-Aheads hjemland, renasjonaliseres jernbanen nå. Det kan gjøres fordi EU-direktivene er gjort slumrende og fordi Storbritannia går ut av EU og EUs jernbanelovgivning. Ser ikke ministeren at det er særdeles uklokt å føre Norge inn i en situasjon hvor det er særdeles vanskelig – eller umulig – å gå tilbake til direkte tildelinger på jernbanen? I proposisjonen står det tydelig at det skal være oppsplitting og konkurranseutsetting. Det er for meg helt ubegripelig at ministeren kan gå i front for å definere dette som lite inngripende og for å behandle denne saken etter Grunnloven § 26 annet ledd. Jeg ser virkelig fram til Høyesteretts betenkning til denne behandlingen.

Helt til slutt: Jeg synes ikke jeg fikk noe særlig tillitvekkende svar i replikkordskiftet da ministeren generelt snakket om EØS-avtalen og dro inn vaksiner, etter at jeg på prinsipielt grunnlag spurte om undergraving av topilarsystemet.

Statsråd Knut Arild Hareide [20:52:43]: Eg skal ikkje gjere denne debatten om til ein konkurranseutsetjingsdebatt, for no er det i realiteten jernbanepakke IV me diskuterer, og det grunnlaget me har for å vedta det eller ikkje vedta det.

Eg er einig med representanten Andersen i at det er Stortinget som må gjere si vurdering, men det beste grunnlaget me kan kome til Stortinget med, meiner eg er det som Justisdepartementets lovavdeling peiker ut. Det er våre fremste ekspertar, som har det beste grunnlaget for å gi sine vurderingar.

Det som gjorde at eg tok ordet, var det som representanten Gjelsvik tok opp knytt til sikkerheit, for eg synest det er viktig at desse debattane ikkje flyt saman. Eg veit at Nei til EU har gjennomført ei spørjeundersøking der 70 pst. av dei spurde trur sikkerheita blir svekt av jernbanepakka, men eg trur folk har svart på

sviktande grunnlag. Eg trur ikkje EUs medlemsstatar og dei folkevalde i Europaparlamentet kunne funne på å tenkje tanken på å vedta eit regelverk som er eigna til å svekkje jernbanesikkerheita. Sjå berre på dei krava som ligg innanfor jernbanesikkerheitsdirektivet, sjå på kva som blir gjort frå ERA si side, sjå på heimesidene deira. Og me veit at tilsynet vil liggje her, me veit at me kan ha nasjonale reglar. Me veit òg at me kan ha nødparagrafar om me meiner at det er nødvendig. Så det å seie at sikkerheita blir svekt, vil eg på det sterkaste avvise. Og dette er eit svært detaljert, teknisk regelverk, og som eg òg sa, er det altså skrive ut køyreløyve og sikkerheitssertifikat, og ein kan eventuelt kalle dei tilbake eller avgrense deira gyldigheit.

Derfor står eg ved det eg har sagt tidlegare, at eg ser nesten berre fordelar med dette fordi det svarer på dei mange utfordringane jernbanesektoren har slitt med, og vil bringe nye initiativ og utvikle norsk jernbane til det beste for brukarane. Denne pakka har kome som eit svar på vedvarande strukturelle problem som har halde igjen utviklinga på jernbanen, og målet er at me ved å vidareutvikle dei gode etablerte ordningane i jernbanesektoren kan styrkje jernbanen som transportform. Eg meiner at me best kan få dette til ved å fortsetje å vere ein del av det europeiske jernbanesamarbeidet og knytte oss til fjerde jernbanepakke, og det er jo det som er heile tenkinga frå EUs side.

Jon Gunnes (V) [20:56:04]: Jeg er også enig i representanten Andersens vurdering om at det faktisk er Stortinget som skal og ikke minst bør bestemme når det gjelder lovverket og Grunnloven – om anvendelse og når det skal tre i kraft. Det er akkurat derfor vi har brukt «lite inngripende» som et begrep. Det har vært veldig vanlig i mange saker de siste tiårene å bruke akkurat det begrepet når det er lite inngripende med tanke på både lovverket og ikke minst praksis.

Husk I denne saken er det i praksis ERA som får noe mer myndighet. ERA er der i dag. Jernbanetilsynet samarbeider med dem hele tiden. De sier at de er utrolig dyktige, og når Norge kommer med innspill, lytter de og tar selvfølgelig med seg de norske ekspertene på dette og den kompetansen for å videreutvikle det europeiske jernbanesystemet. Det er hele hensikten med jernbanepakkene som EU har gjennomført. Man ønsker at flere skal benytte seg av denne fine reiseformen.

Man har lyktes på mange områder, men særlig på ett område har man ikke lyktes, og det er når man kjører mellom land. Det kan være at noe av utfordringen der er at hvert enkelt land har hatt en suverenitet når det gjelder dette. Suvereniteten fortsetter jo, men her samarbeider man for å finne løsninger. Hvis det er noen som ønsker å kjøre tog fra Hamburg til Oslo, må man i

dag søke fire steder, fire land for å få det til. Nå blir det ett sted, og det er et felles grunnlag for å kunne vurdere om det togselskapet er i stand til å gjennomføre disse reisene.

Når det gjelder selve vurderingen av dette, hadde jeg håpet at Stortinget faktisk ville gjøre sånn som vi egentlig har gjort hele tiden. Det har vært tradisjon at Stortinget bestemmer hvordan Grunnloven skal håndteres, og det er ikke i norsk statsforvaltning at Høyesterett avgir ikke-bindende betenkeligheter.

Michael Tetzschner (H) [20:59:15]: Jeg tror ikke jeg fikk noe svar fra representanten Gjelsvik, det ble heller ikke forsøkt besvart av representanten Nævra, og det kunne også vært stilt til representanten Myrli: Er man ute etter en juridisk opplysning i sakens anledning? Er det slik at man vil forandre sitt syn på om det er en inngripende eller ikke inngripende myndighetsoverføring når man får en betenkning fra Høyesterett? Det må jo være for å få en juridisk veiledning at man henvender seg til rikets høyeste dommere, ikke for å få politiske poenger. Det kan man jo få på annen måte.

Jeg tror personlig at det finnes ikke det argument som vil få hr. Gjelsvik til å endre syn på dette. Det måtte i så fall være en transcendent åpenbaring eller et eller annet personlighetsforandrende. Det kan jo skje, men jeg tror ikke vi får det i denne saken.

Men det understreker nettopp at det er politiske poenger, og man skriver altså Høyesterett inn i en politisk rolle. Da synes jeg ytterligere det blir paradoksalt, for man argumenterer med at Stortinget ikke lenger skal være den fremste fortolker av egne vedtak og vurdere grensen for sin egen kompetanse, men overlate det til Høyesterett. Høyesterett har en viktig rolle som portvokter og håndhever av Grunnloven, men det er i tilknytning til konflikter som kommer til retten, for å løse konflikter som måtte oppstå i ettertid. Det er deres rolle.

For øvrig vil jeg også si, siden representanten Gjelsvik var så inspirert av Oscar Wergelands bilde Eidsvold 1814, at det er malt 70 år senere, som et innlegg mot riksrettssaken mot ministeriet Selmer. Høyesteretts andel mente der at statsrådene kunne gjøre hva de ville, de behøvde ikke å møte i Stortinget, så der var Høyesterett bremseklossen. Hvis Høyesterett hadde utgjort flertallet i riksretten – det var Lagtinget som utgjorde det – hadde vi altså ikke hatt parlamentarismen. Så man skal være forsiktig med å invitere juristene inn hvis det er snakk om å fortolke denne forsamlings lovkompetanse. Det er – som noen har vært inne på – demokratiets kjerne.

Sverre Myrli (A) [21:02:13]: Jeg må si jeg er litt overrasket over saksordføreren i saken, som vanligvis er en svært ryddig kollega. Jeg oppfatter at Gunnes ute-

lukkende snakker om innholdet i jernbanepakke IV, og svært lite om det vi diskuterer i dag, nemlig hvordan saken skal behandles, og om Norge kan slutte seg til. Så når Gunnes i det første innlegget sitt brukte begrepet «å gjenopplive § 83», synes jeg det er en merkelig måte å behandle bestemmelsen i Grunnloven på. Den bestemmelsen har stått i Grunnloven siden 1814. Riktignok har den fått et annet nummer, en annen paragraf, ved en eller annen grunnlovsrevisjon – men den har stått der hele tida.

Jeg må også si at jeg synes det var meget merkelig å høre innlegget til Jegstad. Han brukte begrep som «filibustertaktikken», og han sa også at det var snakk om å trekke Høyesterett inn i et politisk spill. Har du hørt sånt, president? Jeg tror jeg på vegne av Høyesterett vil beklage en slik språkbruk. Jeg er helt sikker på at Høyesterett kommer til å behandle dette på en grundig og seriøs måte, i tråd med det som er tankegangen bak § 83 i Grunnloven vår.

Og til Tetzschner: Nei, det er ikke snakk om å overføre Stortingets makt til Høyesterett, som han sa. Men det er snakk om å innhente Høyesteretts betenkning rent juridisk, slik Grunnloven § 83 åpner for, og jeg har aldri oppfattet Tetzschner eller Høyre eller noen andre som motstandere av § 83. En konklusjon av noen av de innleggene vi har hørt her i dag, er jo at den bør fjernes fra Grunnloven, Stortinget bør ikke ha muligheten til å innhente Høyesteretts betenknings.

Så vil jeg si: Vi skal ikke be Høyesterett om en betenkning om det politiske innholdet i fjerde jernbanepakke – noen har pratet som om det er det som det ser ut til å bli flertall for i dag. Nei, vi skal be Høyesterett om å komme med en betenkning i spørsmålet om Norge kan slutte seg til fjerde jernbanepakke. Derfor må jeg også si til representanten Tetzschner at denne saken kan ikke behandles etter Grunnloven § 115, for § 115 regulerer tilslutning til organer der Norge er medlem. Det tror jeg er alle er enig i, om en er for pakka eller mot pakka, om en er jurist der eller der, eller uansett hvilket parti en tilhører. Vi kan ikke slutte oss til EUs fjerde jernbanepakke med § 115. Så det er bare § 26 som er aktuell for tilslutning til fjerde jernbanepakke, men da må innholdet i pakka være «lite inngripende». (Presidenten klubbar.) Det er det vi nå til sjuende og sist må vurdere, og er den mer enn «lite inngripende», kan ikke Norge slutte seg til fjerde jernbanepakke.

Presidenten: Tida er ute.

Bengt Fasteraune (Sp) [21:05:42]: Selvfølgelig er det slik at Stortinget tar selvstendige valg. Verken Lovavdelingen eller Høyesterett kan diktere Stortinget. De kan gi råd, og det er jo egentlig det som vi er i ferd med å be om: å få et ytterligere råd. Stortinget har til og med mu-

lighet til å endre Grunnloven dersom det skulle være nødvendig. Det kan faktisk også Stortinget gjøre hvis det ikke er klarhet i disse saker i framtiden. Denne saken gjelder avgivelse av myndighet, om det kan fattes med alminnelig flertall eller ikke. Det er på en måte konsekvensen av de beslutningene som tas.

Senterpartiet har full respekt for ulike syn på hvordan jernbanen kan organiseres, men vi har liten forståelse for at Stortinget skal avgi myndighet til EU når det gjelder å bestemme hvordan jernbanen skal organiseres i framtiden. Senterpartiet er i det hele svært skeptisk til den snikende praksis som har utviklet seg over tid når det gjelder å vurdere om noe er «lite inngripende» eller ikke.

Denne saken er svært prinsipiell, men den er også svært konkret. Når flere i denne sal sier at det er «lite inngripende» å sørge for at man avgir myndighet slik at denne sal i framtiden ikke kan bestemme hvordan jernbanen skal organiseres – man kan altså ikke si at vi ikke lenger er interessert i, kanskje med et nytt flertall, at alt skal ut på anbud, vi vil ha en annen organisasjon – og bagatelliserer det på den måten som det blir gjort her, og sier at det er teknikaliteter, synes jeg er svært bekymringsfullt. Det er så konkret som det går an å få det, og det er derfor flertallet faktisk har vurdert dette som en prinsipiell sak og har tatt det skrittet å be Høyesterett om et råd. Det tror jeg man må ha full respekt for, og det er jeg overbevist om at Høyesterett også har.

Nils Aage Jørgstad (H) [21:08:57]: Jeg får noen assosiasjoner til at noen toer sine hender når man driver med dette!

Jeg tror det er viktig å si at dette ikke er å gi fra seg makt på et generelt grunnlag. Det vi gir fra oss makt på, er et teknisk grunnlag. Vi bestemmer jo ikke hvordan flyene skal skrus sammen selv om de lander på Gardermoen. Vi bestemmer ikke hvordan bilene blir konstruert. Vi har vår egen sikkerhetsavdeling i Statens jernbanetilsyn, som stiller med disse sakene. De var på høringen som komiteen hadde, og de hadde fem punkter:

1. Den fjerde jernbanepakken vil ikke svekke sikkerheten til jernbanen. Norsk jernbane vil fortsatt ha et av de høyeste sikkerhetsnivåene i Europa.
2. Uavhengig av om pakken blir vedtatt, må selskapene i Norge forholde seg til ERA hvis de ønsker å kjøre til Sverige. Sverige er omfattet av den fjerde jernbanepakken og kan ikke inngå avtaler utenom det felleseuropeiske systemet.
3. Søknad om fornying av eksisterende sertifikater for grensekryssende trafikk må skje i samarbeid med ERA.

4. Tillatelse til rullende materiell for grensekryssende trafikk må skje i samarbeid med ERA. De materielle kravene er de samme som ligger til grunn for vedtak i Statens jernbanetilsyn.

5. Norske selskaper som bare skal operere i Norge, kan fremdeles forholde seg til Statens jernbanetilsyn. Her er det i realiteten svært få endringer fra slik prosessen er i dag.

Dette er det Statens jernbanetilsyn som sier. Det er på den bakgrunn, med disse tekniske tingene, at man tenker at dette er en relativt beskjeden avståelse av suverenitet. Og for det andre: For oss som er opptatt av jernbane, vi som gjerne vil at vi skal kjøre høyhastighetstog, at vi skal ha tog til Europa – er det ikke enormt fordelaktig om Europa framstår som én enhet som kan kjøre på hverandres jernbane, at vi kan kjøre fra Barcelona til Oslo med ett selskap? Skal vi bytte sovevogn på Kornsjø når vi skal ut i Europa? Er ikke dette egentlig et enormt framskritt for europeisk jernbane, for europeisk samhold, for klimasaken? Skal vi noen gang greie å få passasjerer over fra fly til tog, må toget gå sømløst i Europa. Det er det store ved denne saken.

Norge kan selvfølgelig sette seg på sin høye hest og ikke ville være med. Det er greit – resten av Europa gjør det fordi de ser fordelene av det.

Presidenten: Representanten Arne Nævra har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Arne Nævra (SV) [21:12:08]: Tenk om det hadde vært så enkelt som representanten Jørgstad sier. Da hadde vi ikke hatt denne debatten her i dag. Det hadde ikke vært uenighet, hadde det vært så enkelt som representanten sier. Sånn er det ikke, og vi har prøvd å forklare hvorfor. Hadde jeg hatt mange innlegg til, skulle jeg ha forklart det enda mer i detalj. Men er det ikke naturlig at regjeringspartiene stiller seg spørsmålet: Hvorfor er et kompakt jernbanemiljø, alle fagfolk, alle fagorganisasjoner, Lokomotivmannsforbundet, Jernbaneforbundet – alle disse togelskende folkene her i landet – imot jernbanepakke IV? Er ikke det et naturlig spørsmål å stille seg?

Statsråden henviste til Sentios undersøkelse i Nei til EUs meningsmåling. Der er det 58 pst. av folk i Norge som sier nei til jernbanepakke IV. Det må da være en grunn til det. Sett dere ned og tenk over det.

Presidenten: Representanten Siv Mossleth har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Siv Mossleth (Sp) [21:13:27]: Representanten Tetzschner spurte om Senterpartiet virkelig ønsket en

juridisk veiledning fra Høyesterett. Ja, Senterpartiet ønsker denne juridiske betenkningen. Jeg sa jo det i mitt hovedinnlegg. Senterpartiet ønsker denne juridiske betenkningen ikke for å endre synet til representanten Gjelsvik, men for å få flere partier og representanter, inkludert representanten Tetzschner, til å behandle saken på en klok og riktig måte, som ikke svekker myndigheten i denne sal, noe som vi vil gjøre om jernbaneorganiseringsen defineres som «lite inngripende». Det er klart at å innføre anbudstvang på norsk jernbane er å gi fra seg makt.

Dag Terje Andersen (A) [21:14:40]: Vi i Arbeiderpartiet er mot jernbanepakke IV, men det er ikke det som er temaet her i dag. Det som er temaet her i dag, er fortolkningen, om overføringen av makt – som også statsråden har bekreftet at skjer – er «lite inngripende» eller mer enn «lite inngripende», som Myrli gjorde godt greie for. Derfor er ikke § 115 et alternativ, vi må forholde oss til § 26. Og da kan jeg forsikre forsamlingen om at hvis det er ting vi er enig i, og Stortinget er enig i at denne overføringen av makt er «lite inngripende», som det har vært i noen andre saker tidligere, står vi fortsatt ved de vurderingene som ligger bak oss. Men her ønsker altså komiteen å være så ryddig at de vil være sikre på de ikke sier at det er «lite inngripende», hvis det er usikkerhet om det er det. Og det er viktig å få fram at vi står inne for den bruken som har vært av § 26. Men så er det altså den muligheten etter § 83, som ikke er, som det ble sagt fra talerstolen her i stad, at vi ber om råd, men vi ber om en betenkning, en juridisk betenkning som Hambro sa at det var anledning til å gjøre. Det er hele vår intensjon med dette: å være helt sikre på at fattes det et sånt vedtak, skal vi være trygge på at vi ikke endrer den praksisen Stortinget har hatt – at vi har kunnet overføre makt dersom det er «lite inngripende». Det er den forsikringen komiteen ber om.

Som sagt, og som andre har vært inne på, i den grad en mener at § 83 ikke er til for å brukes, synes jeg det ville vært naturlig om noen hadde foreslått den opphevet. Men det er ingen som har foreslått den opphevet, og vi ser altså at det her er en anledning der det er naturlig å bruke den.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [21:17:08]: Det flertallet i denne salen her nå heldigvis ser ut til å slutte seg til, er å gi en konkret bestilling til Høyesterett om å komme med en betenkning knyttet til om en kan bruke § 26 andre ledd til å samtykke til å delta i fjerde jernbanepakke for Norges del. Det burde være interessant kunnskap også for de partiene som argumenterer mot å ha de vurderingene som kommer derfra, enten Høyesterett skulle konkludere med nei eller ja, eventuelt ja,

men at det da må foretas endringer i det beslutningsgrunnlag som ligger fore per nå.

Det er fortsatt opp til Stortinget i siste instans å vurdere det som kommer. Det er Stortinget som fatter beslutning, det er Stortinget som sitter med makt. Det at en ber om en betenkning for å få informasjon fra Høyesterett i den saken, er ikke for å overbevise meg om hva representanten Gjelsvik skal mene om fjerde jernbanepakke. Det skal jeg love representanten Tetzschner at jeg har et ganske ektefølt og tydelig standpunkt knyttet til. Det er ikke det saken handler om. Det handler om hvordan vi som folkevalgte i landets nasjonalforsamling skal behandle spørsmål knyttet til suverenitetsavståelse. Alle partier erkjenner at det er suverenitetsavståelse. Om Høyesterett skulle gi en slik betenkning, kan selvsagt Høyesterett behandle spørsmål i etterkant også, akkurat sånn som det gjelder for f.eks. EFTA-domstolen. De kan komme med – i deres tilfelle – rådgivende uttalelser knyttet til saker, men likevel kan EFTA-domstolen fatte beslutninger om saker som havner på deres bord.

Til statsråden: Grunnen til at jeg viste til det som gikk på sikkerhet, var at Samferdselsdepartementet på vegne av Norge underveis i prosessen nettopp har uttrykt bekymring knyttet til hva som vil skje med sikkerheten i land som har høyt sikkerhetsnivå, sånn som Norge, når en samordner regelverket. Jeg ser dessverre at Samferdselsdepartementet underveis har endret argumentasjon og ikke lenger uttrykker en bekymring knyttet til sikkerhet, sånn som en gjorde tidligere. Men det er nettopp det at når en skal samordne mellom ulike land og gi fra seg myndighet, blir også sikkerheten satt på spill i land som Norge, som har et høyt sikkerhetsnivå.

Jon Gunnes (V) [21:20:24]: Det ser ut til at det i løpet av kvelden blir et flertall, når vi skal votere, for å få en betenkning fra Høyesterett. Jeg håper at når Høyesterett har gitt sin betenkning, vil de partiene som har bedt om dette – om det kalles råd, vurdering eller betenkning – virkelig vurdere om dette er «lite inngripende» eller ikke. Jeg håper at det blir tatt seriøst, selv om jeg hører at både Arbeiderpartiet og Senterpartiet jo sier at de er imot fjerde jernbanepakke. Men hvis det med «lite inngripende» skal være vanlig praksis i Stortinget fortsatt, håper jeg at man også tar det til følge. Ellers kan det vel få noen følger.

Bård Hoksrud (FrP) [21:21:49]: Debatten har i hvert fall båret preg av at man har vært langt inne i det proposisjonen egentlig handler om, og som vi skal diskutere senere, når vi har fått betenkning fra Høyesterett.

Jeg og Fremskrittspartiet mener at det er fornuftig å få foretatt en sånn betenkning av Høyesterett. Så får man etterpå se hva den betenkningen ender med, med hen-

syn til de som sier at dette er veldig lite inngripende og ikke noe stort problem, kontra de som mener at dette er veldig inngripende og derfor ønsker å få vurdert det.

Jeg mener at dette ikke handler om å overlate det til Høyesterett, for det er Stortinget som kommer til å fatte endelig beslutning, men det handler faktisk om at man ser at man gjentatte ganger bruker begrepet «lite inngripende» når man overfører makt. Nå er det altså et flertall som ønsker å få prøvd dette, få en betenkning fra Høyesterett, og det er det flertallet nå kommer til å gjøre.

Så tror jeg vi skal komme tilbake til debatten om konkurranseutsetting og alt det andre som enkelte har dratt fram i debatten i dag. Den kommer når vi skal behandle proposisjonen, og når vi har fått betenkningen fra Høyesterett. Det blir spennende å se hva Høyesterett mener om dette.

Presidenten: Representanten Sigbjørn Gjelsvik har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [21:23:21]: Til representanten Gunnes: Det vi diskuterer i dag, handler altså ikke om hva en måtte mene om fjerde jernbanepakke, der Senterpartiet er en tydelig motstander. Det handler om hva slags spilleregler en skal bruke. Da EØS-avtalen i sin tid ble vedtatt, var en enig om i Stortinget – det ble flertall for det – at en skulle bruke den gang § 93 i Grunnloven. En skulle bruke de reglene som gjaldt, at en måtte ha tre fjerdedels flertall, fordi en avga suverenitet i den saken – like ens også senere, knyttet til EUs finanstilsyn.

Det er derfor det er avgjørende viktig i et så grunnleggende viktig spørsmål, når det er snakk om å avgi suverenitet, at en innhenter også en betenkning fra Høyesteretts side. Så er det Stortinget og landets folkevalgte som til sjuende og sist skal fatte beslutninger og gjøre vurderinger.

Presidenten: Representanten Sverre Myrli har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Sverre Myrli (A) [21:24:33]: Jeg må bare si til Jegstad som talperson for det største regjeringspartiet i debatten i dag: Jo, det er snakk om myndighetsoverføring. Å si noe annet er rett og slett å villedde. Regjeringen mener det er myndighetsoverføring. Justisdepartementets lovavdeling mener det er myndighetsoverføring. Alle mener det. Det er myndighetsoverføring til EUs jernbanebyrå og til EU-domstolen, kanskje også til EU-kommisjonen – der er det noe uenighet, men det er i alle fall åpenbart myndighetsoverføring til ERA og til EU-domstolen.

Men hvor stor er myndighetsoverføringen? Det er spørsmålet. Er den «lite inngripende» eller mer enn «lite inngripende»? Det skal vi nå få Høyesteretts betenkning om, og så kommer vi tilbake til både sporbredde, tunnelprofiler og sovevogner i andre debatter.

Presidenten: Representanten Michael Tetzschner har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Michael Tetzschner (H) [21:25:42]: Noen av innleggene bærer preg av at man ikke har reflektert over at vi gjennom de avtalene vi inngår, de konvensjonene vi er en del av, og de internasjonale avtalene vi f.eks. er med i gjennom FN-systemet, avgir suverenitet. Grunnen til at vi gjør det, er at man etter traktatretten i Wien-konvensjonen fra 1969 om traktaters fortolkning har begitt oss inn på og akseptert prinsippet om dynamisk fortolkning. Hva betyr det? Jo, det betyr at håndhevelsesorganene, f.eks. FN, utvikler retten og konvensjonen utover den teksten man har blitt enige om. Som deltakere i det internasjonale samfunnet har vi allerede gitt mye større suverenitetsoverføring til dynamiske prosesser som Stortinget ikke har hånd om. Så kan man si at man kan trekke seg ut, men det er realiteten. Hvis man så ser det voldsomme engasjementet rundt en teknisk tilslutning til jernbanepakken, burde man i hvert fall interessere seg for den myndighetsoverføring vi er en del av gjennom traktatretten.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 10.

Sak nr. 11 [21:26:57]

Innstilling fra næringskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2020 under Landbruks- og matdepartementet (Innst. 157 S (2020–2021), jf. Prop. 39 S (2020–2021), unntatt kap. 1137)

Presidenten: Etter ønske frå næringskomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve høve til inntil seks replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

Geir Pollestad (Sp) [21:27:37] (leiar for komiteen og ordførar for saka): Om det slik at det er sak nr. 11 som vert debattert no, vil eg nytta høvet til å takka komiteen for godt samarbeid i den saka! (Latter i salen.)

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 11.

Sak nr. 12 [21:27:56]

Innstilling fra næringskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2020 under Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet (kap. 1473) (Innst. 155 S (2020–2021), jf. Prop. 45 S (2020–2021) unnatt kap. 923, 926, 2540, 3926 og romertall III og Prop. 49 S (2020–2021) kap. 1473)

Presidenten: Etter ønske frå næringskomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve høve til inntil seks replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

Geir Pollestad (Sp) [21:28:46] (leiar i komiteen og ordførar for saka): Det går allereie rykte om at det førre innlegget er eit av dei betre eg har halde i Stortinget. (Munterheit i salen.)

Øg i denne saka vil eg takka komiteen for samarbeidet. Så har eg lyst å knyta nokre kommentarar til ho frå Senterpartiet si side. På sett og vis er det me får her, fasiten for politikken og krisehandteringa til regjeringa. Og der er det ein del eg meiner må verta påpeikt.

Det gjeld behovet som regjeringa har for dei stadige pressekonferansane og dei stadige markeringane. Men kva skjer etter at flomlyset er sløkt? Lat meg ta eit eksempel: utgifter til lovpålagt vedlikehald. Her skulle det løyvast ein kvart milliard kroner til næringslivet. Virke og andre var ute og jubla. No viser det seg at ein har innretta ordninga slik at ein har greidd å bruka 18 mill. kr. 18 mill. kr er det som næringslivet har fått lov til å nyta godt av – ikkje fordi behovet ikkje var der, men fordi ordninga var innretta så stramt at det ikkje var rom for å bruka meir.

Det same var det med pakkereiser: Det skulle koma ein halv milliard kroner til pakkereiseselskapa. Det var jubel! Virke var ute og jubla, og andre var ute og jubla. No viser det seg at regjeringa ønskjer å trekkja tilbake 365 mill. kr. Rett nok nøyer stortingsfleirtalet seg med å trekkja tilbake berre 305 mill. kr. Det er ikkje fordi det ikkje er eit behov der ute, men fordi regjeringa har sagt at det er nok å dekkja 60 pst. – dei får ikkje meir. Det meiner eg er dårleg krisehandtering.

Så har me saka om at det vart innført ein kvart milliard kroner i avgifter på fiskeri. Der skulle det koma ei kompensasjonsordning. Det vart løyvd 255 mill. kr. Det har vorte innbetalt CO₂-avgift frå den 1. januar, men

kor mykje har ein fått kompensert til no? Null! 254 mill. kr vert trekte tilbake. 1 mill. kr brukar ein på å organisera ei ordning som gjev fiskarane null kroner i kompensasjon. Ja, kanskje ein i mai neste år skal få nokre pengar. Ein har det altså veldig travelt når ein skal krevja inn avgifter, og så har ein veldig god tid når ein skal betala ut kompensasjonen.

Eit siste punkt eg ønskjer å knyta ein kommentar til, er at ein fekk inn 2 mrd. kr meir på auksjonane knytte til havbruk. Det var veldig bra, men der hadde regjeringspartia og Framstegspartiet endra reglane slik at ein i staden for å få 80 pst. av dei to milliardane til kystkommunane, endar opp med å få null. Alt går inn i statskassa. Difor er me nøydde til å ta ordet og ha ein diskusjon knytt til denne saka.

Det går vel delvis fram av merknadane, men Senterpartiet går imot I og V i tilrådinga, til liks med SV og Arbeidarpartiet.

Ingjerd Schou hadde har overtatt presidentplassen.

Statsråd Iselin Nybø [21:32:13]: Koronapandemien preger den økonomiske situasjonen både i Norge og i resten av verden, og regjeringa har gjennom året lagt fram en rekke tiltak for å få folk tilbake i jobb, for å øke aktiviteten i norsk næringsliv og for å bidra til langsiktig verdiskaping i privat sektor.

Nærings- og fiskeridepartementets endringsproposisjon for 2020, som behandles i dag, inneholder i hovedsak bare forslag om å tilpasse bevilgninger til faktiske utbetalinger i år. De større nedjusteringene gjelder kompensasjonsordningen for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter og ordningene med tilskudd og lån til pakkereisearrangører, og jeg har merket meg merknadene fra komiteen i innstillingen.

Rammen for støtteordningene for lovpålagt vedlikehold i henhold til tivoli- og taubaneloven ble lavt utnyttet. Årsaken til det er at de lovpålagte vedlikeholdskostnadene i tivoli- og taubanebedriftene viste seg å være langt lavere enn først antatt, og at mange søkere mistet en mindre del av sesongomsetningen sin enn først antatt. Det var også knyttet stor usikkerhet til behovet da rammen ble satt.

I tilskuddsordningen for pakkereisearrangørene ligger det en øvre begrensning på tilskudd på 800 000 euro. Det skyldes at ordningen ble hjemlet i EUs midlertidige retningslinjer for raskt å få ordningen opp på stå. Fire aktører nådde denne grensen etter første tilskuddsrunde, og det er ventet at ytterligere tre aktører når grensen når tilskudd skal fordeles i runde to. Disse bedriftene har hatt mulighet til å søke om lån under ordningen. De som har nådd grensen for tilskudd så langt, er store aktører som Ving, Apollo og TUI. Noen av

dem er en del av internasjonale giganter, og vi må kunne regne med at eierne i slike virksomheter tar en større del av regningen enn i små og mellomstore bedrifter etablert rundt omkring i norske lokalsamfunn. De samlede refusjonene som det er søkt på grunnlag av, er om lag en tredjedel av det anslagene tilsa.

Regjeringen jobber videre med å tilpasse ordninger i 2021 for de deler av næringslivet som sliter, og jeg ser fram til debatten om disse når Stortinget nå på lørdag skal behandle statsbudsjettet for 2021 på Nærings- og fiskeridepartementets område.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Geir Pollestad (Sp) [21:35:01]: Det finst ei rekkje pakkereiseselskap som har det veldig, veldig tøft. Koronasituasjonen har ramma dei beinhardt, og regjeringa har altså sagt at 40 pst. dekning får halda. Mitt spørsmål er eigentleg om statsråden kan seia noko om kva som ligg til grunn når ein meiner at 40 pst. er nok.

Vidare registrerer eg at etter forhandlingar i Stortinget endar ein opp på 60 pst. støtte, og Senterpartiet ynskjer å gå opp til 80 pst. Då er mitt spørsmål: Kva er det ein fryktar skal skje om ein går opp til 80 pst. dekning i denne ordninga? Og meiner ein at ein vil redde alle arbeidsplassane med 40 eller 60 pst. dekning?

Statsråd Iselin Nybø [21:36:00]: Dette var en av de ordningene som kom på plass tidlig i vår. Slik situasjonen var da, hadde vi ikke den fulle og hele oversikten. Vi måtte basere oss på de anslagene vi fikk fra aktører i markedet, fra partene i arbeidslivet, og estimatet ble satt mye høyere enn søknadsbeløpene viste seg å være. Da gjorde vi en vurdering der vi i første runde betalte ut 20 pst., for vi skulle sikre at alle fikk. Det viste seg som sagt at de omsøkte beløpene var mye mindre enn vi først hadde antatt, og da syntes vi det var naturlig å ta en ny runde på 40 pst., men vi har blitt enig med Stortinget om at andre runde skal gå opp til 60 pst. tilskuddsbeløp. Det er grunnen til at det ble en slik justering der.

Man kan alltid stille seg spørsmål om man burde gjort mer eller mindre. Dette er en ekstraordning for disse, men de kan også benytte seg av andre ordninger.

Geir Pollestad (Sp) [21:37:04]: Eg registrerer at då ordninga vart presentert, var ein veldig oppteken av å snakka opp tala. Då var låneordninga på 1,5 mrd. kr. No er det vel noko slikt som 1,3 mrd. kr av dei pengane ein kjem og nappar tilbake. Det var snakk om ein halv milliard kroner i støtteordninga, og så kjem ein og hentar tilbake 350 mill. kr av dei. Finansministeren snakkar ofte om at dette ikkje er som å setja ein koffert med pengar på gata og be folk om å koma og henta, men eg opplever her at regjeringa faktisk set eit pengeskap med

pengar på gata og held koden skjult. Når bedriftene kjem for å få dei pengane som dei meiner dei har krav på, ja, så er det i stor grad stengt.

Og når ein går på det med lovpålagt vedlikehald, er det slikt at søknadsbeløpa der er på 128 mill. kr. Då er spørsmålet: Meiner næringsministeren at desse bedriftene søkte om pengar dei ikkje trengte?

Statsråd Iselin Nybø [21:37:59]: Når det gjelder ordningen som gjelder de lovpålagte vedlikeholdskostnadene for bedrifter som faller inn under denne tivoli-loven og taubaneloven, tror jeg nok vi må erkjenne at det nok har vært en forståelse av at man skulle få dekket andre typer utgifter enn det ordningen legger opp til. Grunnen til at den har blitt forholdsvis lite utnyttet, er for det første at aktørene ikke har hatt så stort omsetningsfall som man først anslo at de ville ha. For det andre er det ikke alle vedlikeholdskostnadene til disse aktørene som skal dekkes gjennom denne ordningen. Andre aktører får heller ikke dekket sine vedlikeholdskostnader, men fordi de har et lovpålagt vedlikehold, skulle vi bidra til å dekke det lovpålagte vedlikeholdet etter modell av kompensasjonsordningen og sesongfaktoren der.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [21:39:12]: Bare for å følge opp det som gjelder ordningen knyttet til vedlikeholdskostnader: De aktørene har, både når det gjelder alpinanlegg, fornøyelsesparker og omreisende tivoli, andre lovpålagte vedlikeholdskostnader enn dem som følger av tivoli-loven og taubaneloven. Og når det gjelder de dokumenterte kostnadene de har knyttet til de lovene, har de fortsatt bare fått utbetalt en liten andel.

Til det at en har hatt et mindre fall i omsetningen: Problemet er jo at en har bare lagt til grunn mars, april og mai for f.eks. omreisende tivoli og fornøyelsesparker. Det har ikke vært en suksessesong gjennom sommeren og høsten, tvert imot. Hvis en hadde lagt til grunn en beregningsperiode som var hele sesongen, ville en ha sett at det har vært et stort behov for å få dekket en langt større andel.

Hvorfor har en ikke vært villig til å justere ordningen, til tross for gjentatte innspill fra både dem som er hardt rammet, og fra Senterpartiet i Stortinget?

Statsråd Iselin Nybø [21:40:14]: Jo, vi har også tatt til oss de innspillene vi har fått fra disse aktørene. Det er riktig, som det ble sagt, at den var avgrenset i en tidsperiode. Det gjorde det kanskje enklere for noen aktører enn for andre å benytte seg av den, f.eks. tivoli, som har en aktiv sesong også ut sommeren. Jeg har hatt flere møter med tivoli-folk og tivolibransjen, og en av tingene vi gjør nå, er at vi åpner opp for at de kan søke på denne arrangementsordningen, som vi nå jobber med å få

igjennom i ESA og vedtatt her i Stortinget. Så vil det selvfølgelig være Innovasjon Norge, som skal forvalte ordningen, som må vurdere hver enkelt søknad – om de er kvalifiserte, og i så fall hvor mye de kan få. Men det er et eksempel på at vi tilpasser ordningene for å treffe en gruppe som har falt litt imellom, bedre. De hadde en aktiv sesong da de skulle ha gjort det vedlikeholdet, og det gjorde det vanskelig for dem å benytte seg av den ordningen.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [21:41:11]: Jeg takker for svaret. Det er bra at en ser på nye løsninger knyttet til den ordningen for publikumsåpne arrangement, men da håper jeg at statsråden er av den klare oppfatning at dette er aktører som er hardt rammet av krisen, og som har behov for mer hjelp. Det hjelper jo ikke å bare henviser dem til en ny ordning hvis det blir det samme resultatet som ved vedlikeholdsordningen, der de hadde store lovpålagte kostnader og bare fikk dekket en liten andel.

Kan de aktørene nå forvente at de får reell hjelp til å komme seg igjennom krisen med denne nye ordningen?

Statsråd Iselin Nybø [21:41:45]: Noe av utfordringen for både alpisentrene og ikke minst tivoliene er at når det gjelder de kostnadene de har knyttet til vedlikehold, var bare en liten del av dem dekket av denne ordningen, for den var rettet mot tivoliene og taubaneloven. Så den ordningen var snever; den var ment å være en snever ordning. En av grunnene til det var at andre bedrifter – mange virksomheter – har store vedlikeholdskostnader knyttet til sin drift uten at de får penger for det. Men fordi dette var så spesielt på grunn av det lovfestede kravet, og fordi det var sesongbedrifter i starten av denne pandemien, fikk de en egen ordning, som hele tiden var ment å skulle være bare en liten stund.

Nå har vi utvidet kompensasjonsordningen. Den vil være aktuell for både tivoliene og alpisentrene. Men i tillegg prøver vi nå å tilpasse det slik at de også kan søke på arrangementsordningen.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [21:43:04]: Koronapandemien preger den økonomiske situasjonen i Norge og resten av verden. Fiskerinæringen er relativt lite rammet, og lønnsomheten er god i alle deler av fiskeflåten. Næringen står fram som et lyspunkt i et år med tilbakeslag på mange felt. Pandemien og smitteverntiltakene har endret varestrømmer, skapt usikkerhet i verdikjeden og svekket kjøpekraften i flere av de landene vi eksporterer fisk til.

Regjeringens satsing på GIEK med 20 mrd. kr har bidratt til å trygge viktig eksport.

Ressursforvaltningens overordnede målsetting er å legge til rette for en forsvarlig fiskeripolitikk, som er langsiktig, lønnsom og bærekraftig. Også fiskerinæringens klimaavtrykk må reduseres. Det må derfor investeres i klima- og miljøvennlig fangst og fartøYTEknologi.

Fiskeflåten har i mange år hatt en lav sats for CO₂-avgift. I tillegg har flåten hatt en refusjonsordning som i praksis motvirker incentivene for avgiften. I statsbudsjettet for 2020 vedtok Stortinget å oppheve den lave satsen og avvike refusjonsordningen. Samtidig ble det bevilget penger til en midlertidig kompensasjonsordning for å lette overgangen for næringen.

Regjeringen har foreslått en gradvis nedtrapping over fem år og at kompensasjonen utbetales etter-skuddsvis, slik at kompensasjonen for 2020 utbetales i 2021.

Ulovlig fiske og omsetning truer den blå framtiden. Vi trenger bedre kontroll, og regjeringen jobber nå målrettet og langsiktig med en reform av ressurskontrollen. Regjeringen mener det er naturlig at næringen selv bidrar til finansiering av kontrollen – på samme måte som de fleste andre næringstilsyn i staten. Det er også sånn at det offentlige allerede har betydelige kostnader i forbindelse med ressurskontroll.

Havbruksnæringen er en viktig framtidsnæring som regjeringen satser på. I 2017 fikk vi på plass trafikklyssystemet, som legger rammer for en miljømessig og bærekraftig vekst i havbruksnæringen. Samtidig er grunnrenteskatten for næringen skrinlagt. I stedet innføres en produksjonsavgift for å gi lokale ringvirkninger til havbrukskommunene – en meget viktig avklaring for næringen.

Havbruksfondet fordeler kommunesektorens inntekter fra havbruksnæringen. I 2020 og 2021 vil kommunene få en rekordstor belønning for innsatsen med å legge til rette for næringen. Fra 2022 kommer i tillegg den nye produksjonsavgiften, hvor landets havbrukskommuner kan se fram til en tid med betydelige og mer forutsigbare inntekter fra havbruksnæringen.

Næringen har vokst raskt og er blant de viktigste framtidsnæringene for Norge. Regjeringen vil bygge opp under en næring som etableres og drives på en miljømessig forsvarlig måte, og vi arbeider for å sikre forutsigbarhet og konkurransedyktige vilkår slik at veksten kan fortsette i næringen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Geir Pollestad (Sp) [21:46:16]: Dette handlar om eit budsjett som er vedteke av regjeringsspartia, med støtte frå Framstegspartiet, så det er ganske naturleg at det vert fokusert mykje på avgifter. Då dette statsbudsjettet

vart vedteke, vart det sagt at ein innfører ein kvart milliard i CO₂-avgift, men at me skulle slappa av, for ein skulle kompensera det. Ein klarer å få på plass CO₂-avgifta frå 1. januar 2021. Det jobba ein beinhardt for å få til, men kompensasjonsordninga har ein til no ikkje sett snurten av. No trekkjer ein også tilbake til saman 254 mill. kr, og ein har berre igjen 1 mill. kr å administrera på. Då er mine spørsmål:

Når ein skal driva ein føreseieleg og ordentlig næringspolitikk, bør ein ikkje då sørgja for at ein har kompensasjonsordninga på plass før ein innfører avgifta? Kva var grunnen til at det hasta slik å få innført ei CO₂-avgift for fiskeria? Etter mitt og Senterpartiet sitt syn er fisk klimavenleg og god mat som det ikkje var behov for å leggja avgifter på.

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [21:47:20]: Jeg kan da betrygge representanten med at det i dag er offentliggjort at vi har fått på plass den nye kompensasjonsordningen, slik at refusjonen kan starte i løpet av våren.

Fiskeflåten, som stort sett går på diesel, har et klimaavtrykk, og CO₂-avgiften er ment å skulle være et incentiv til å investere i ny og mer klimavennlig teknologi, også for fiskeflåten. Innretningen på den nye kompensasjonsordningen er blitt endret i forbindelse med diskusjoner med næringen, gjennom klimautvalget. Man har innrettet den ikke med hensyn til forbrukt råstoff, men gjennom fordeling basert på fartøygrupper, noe som vi tror vil gi muligheter til å komme godt ut for næringen, hvis man investerer i klimavennlig teknologi.

Geir Pollestad (Sp) [21:48:09]: Då får me altså veta at kompensasjonsordninga kjem på plass ein plass mellom 12 og 18 månader etter at avgifta vart innført, så ein må openbert ha hatt det travelt med å innføra ein kvart milliard kroner i avgifter på klimavenleg mat i form av villfisk.

Men litt meir grunnleggjande til nye, framtidige ting: Ser statsråden i ettertid at ein burde ha jobba med denne kompensasjonsordninga slik at dei to tinga kunne ha kome parallelt, og at det ville ha skapt meir aksept og forståing i næringa enn det ein gjer no, når ein altså fyrst tek inn ein kvart milliard i auka avgifter og så let det gå mellom 12 og 18 månader før ein kjem med ei kompensasjonsordning?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [21:48:58]: Det skal jeg gi representanten rett i: Denne ordningen burde ha vært på plass tidligere, men dette året har også vært ganske spesielt. Det har vært brukt mye krefter på å håndtere pandemisituasjonen vi er i. Men ideelt sett skulle ordningen ha vært på plass tidligere.

Geir Pollestad (Sp) [21:49:15]: Eit anna tema her er at det går godt i oppdrettsnæringa, slik at oppdrettsselskapa gjennom den siste auksjonen betalte rundt 2 mrd. kr meir enn det var budsjettert med. Av desse pengane fekk havbrukskommunane null og staten alt. Tidlegare, før regjeringa, med støtte frå Framstegspartiet, endra dette, ville kommunane ha fått 80 pst. av dette, og staten ville ha fått 20 pst. Då er mitt spørsmål:

Når det kom 2 mrd. kr meir enn ein hadde venta, og fordelinga mellom kommunar og stat i 2020 og 2021 tok utgangspunkt i det opphavlege beløpet, burde ikkje kommunane då ha fått ein del av dei 2 mrd. kronene som kom som ein bonus av auksjonen?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [21:50:11]: Under denne regjeringen har man fått på plass tiltak som gir betydelige ringvirkninger for havbrukskommunene. Før 2018 var det så å si ingenting som ble utbetalt i refusjon til kommunene, hvis vi sier det veldig enkelt. Det kommunene nå får utbetalt, er også mer enn man fikk i perioden 2018–2019. For perioden 2020–2021 får man en ytterligere økning i betalingen. I tillegg har man fått på plass en produksjonsavgift som gir varige, stabile inntekter. Så til en del av dem som synes at dette er for lite, vil jeg si: Storsamfunnet skal også balanseres. Det har jo vært av stor betydning å ha en finansielt sterk stat. Hele vårt velferdssamfunn er balansert opp mellom at dette gir ringvirkninger lokalt, og at storsamfunnet skal ha noen inntekter.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [21:51:21]: Jeg vil gjerne følge opp dette, for nå snakket statsråden om hva som har skjedd de senere årene knyttet til oppdrett. Her har det kommet inn 2 mrd. kr mer enn forventet. Jeg husker at en gang i tiden var det en fiskeriminister som ble kjent fordi han ikke ville gi en eneste fisk til EU. Her er det en fiskeriminister som ikke vil gi en eneste krone ekstra til havbrukskommunene. Det er lokalt verdiskapingen skjer. Når det kommer inn 2 mrd. kr mer enn forventet, hvorfor ønsker en ikke å gi noe av det tilbake til havbrukskommunene?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [21:52:03]: Kommunene får en betydelig gevinst og belønning for den innsatsen de har gjort for å legge til rette. Under denne regjeringen har man fått på plass tiltak som gir betydelige ringvirkninger lokalt, noe man ikke hadde før. Jeg synes det er grunn til å si at når representanten sier at man ikke gir noe ekstra til kommunene, er det rett og slett helt feil. Man har fått utbetalt et rekordbeløp, og det har også sammenheng med at under denne regjeringen har man fått avklart og skrinlagt grunnrenteskatt, som i så fall ville ha medført at man hadde fått mindre inntekter fra auksjonsinntektene. Kombinasjo-

nen med en fordeling fra Havbruksfondet og en fast, stabil produksjonsavgift til kommunene vil gi veldig gode lokale ringvirkninger framover, og det har vært veldig viktig for denne regjeringen.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [21:52:50]: For det første endret regjeringspartiene og deres støtteparti fordelingsnøkkelen i Havbruksfondet slik at en fikk en mye mindre andel av de 5 mrd. kr som i utgangspunktet skulle komme. I tillegg kommer det inn mer penger. Så sier en fra regjeringens og statens side at alle de pengene beholder en selv, og så sier en til lokalsamfunn rundt om i landet, som bidrar til at disse verdiene kan bli skapt i samarbeid med næringen selv, at de skal ikke få en krone ekstra. Hvorfor mener en fra regjeringens side at det er fornuftig?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [21:53:29]: Da fordelingsnøkkelen ble vedtatt i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, visste man for så vidt ikke hva auksjonsinntektene kom til å innbringe. Så å komme etterpå og si at det skulle ha vært annerledes – ok, jeg kan godt forstå at man ønsker flere ressurser til sin kommune. Det er en ærlig sak, men det blir litt som å høre en lottomillionær si at man har vunnet for lite. Realiteten er at det har fått betydelige ringvirkninger for kommunene det som denne regjeringen har gjort. Jeg tror det er veldig viktig for å legge til rette for framtidig, ny verdiskaping. Da har man incitamentet gjennom produksjonsavgiften til å legge til rette for havbruksnæringen. Det synes jeg er kjempebra.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Geir Pollestad (Sp) [21:54:16]: Ei sak som gjeld mange milliarder kroner, tenkjer eg det er verd å bruka litt tid på. Eg registrerer at Framstegspartiet vel å sitja passiv i denne saka. Her er det snakk om å innføra ein kvart milliard kroner i avgift til fiskerinæringa. Det var lova ei kompensasjonsordning. Den vert utsett frå 12 til 18 månader. Det var lova 1,5 mrd. kr til ei låneordning til pakkereiseselskapa. 1,3 mrd. kr av dei pengane vert trekte tilbake. Det var lova ein halv milliard kroner i støtte til pakkereisearrangørane. Rundt 300 mill. kr av dei vert trekte tilbake. Det var lova 250 mill. kr til lovpålagde utgifter for fornøyelsesparkar, skiheisar osv., 230 av dei millionane vert trekte tilbake.

Framstegspartiet sin reaksjon på det er å seia ingen, ingen ting. Eg synest at det iallfall var litt fart i Framstegspartiet då dei sat i regjering, men i opposisjon verkar det som om lufta har gått fullstendig ut av partiet. Det er det same når ein har planlagt at ein i løpet av to år skal få rundt 5 mrd. kr i inntekter frå havbruksnæringa, og av dei 5 mrd. kr tek ein det som ein meiner er

ei rettferdig fordeling mellom kommune og stat. Eg meiner at ein er altfor statsvennleg allereie der. Men så viser det seg at det kjem 2 mrd. kr meir enn det ein hadde budsjettert med, og så seier staten og finansministeren: Me tek inn alt til statskassa, alle dei 2 milliardane. Det er ikkje snakk om 80–20-fordeling, som Stortinget tidlegare har slutta seg til. Nei, det er 100 pst. til statskassa, 0 pst. til havbrukskommunane. Eg meiner at Framstegspartiet burde ha teke seg tid til å forklara kvifor dei er med på ein slik type politikk.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 12.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er Stortinget klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1, debattert 17. desember 2020

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Barne- og familiedepartementet, Kulturdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 2 og 3) (Innst. 14 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 35 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–18, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 19 og 20, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 21 og 22, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 23–35, fra Åslaug Sem-Jacobsen på vegne av Senterpartiet

Det voteres over forslagene nr. 27, 28 og 33, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i arbeidet med endringer i Rundskriv T-02/2007 (Dekning av utgifter til arkeologiske arbeider ved mindre, private tiltak) eller i praktiseringen av dette rundskrivet legge til grunn at utvidelser og nybygg av driftsbygninger på alminnelige gårdsbruk alltid konstituerer «særlig grunn» til at staten skal dekke kostnadene ved arkeologiske utgravninger.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med oppfølgingen av stortingsvedtak nr. 707 (2019–

2020) vurdere endringer i eiendomsskatteloven som fritar alle eiere av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven, fra kommunal eiendomsskatt.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2021 fremme forslag til en opptrappingsplan for Norsk kulturminnefond på Røros som har som mål å bygge opp fondet slik at det har 300 mill. kroner til utdeling årlig.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble med 78 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.06.48)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 29, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med oppfølgingen av stortingsvedtak nr. 707 (2019–2020) vurdere innretninger for skatte- og avgiftsinncentiver som graderer incentivene til de private eierne i tråd med verneverdi. Målet er at de eierne som forvalter de mest verdifulle kulturminnene og kulturmiljøene, skal få sterkest incentiver.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 75 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.07.06)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 30 og 32, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med oppfølgingen av stortingsvedtak nr. 707 (2019–2020) vurdere fritak eller lavere sats for merverdiavgift for vedlikehold av fredede kulturminner og kulturmiljøer eller en kompensasjonsordning med tilsvarende innretning.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2021 gjøre rede for hvordan Norge – når vårt land ikke lenger er medlem av verdensarvkomiteen – skal ta opp igjen arbeidet med å få norske kulturminner og kulturmiljøer fra vikingtiden inn på verdensarvlista. Det bes særlig om at regjeringen gjør rede for hvordan Norge i denne sammenhengen kan samvirke med andre land ved Nord-Atlanteren og Østersjøen.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble med 76 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.07.26)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 24, 34 og 35, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede et eget kirkelig kulturminnefond knyttet til økt statlig innsats når det gjelder vedlikehold av kulturhistorisk verdifulle kirkebygninger. Formålet skal være at staten og kommunene begge tar medansvar, og at man på den måten utløser en større total verneinnsats.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Kulturminnefondets prøveprosjekt med tilskudd til rullende kulturminner blir forlenget i samme omfang i 2022.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2021 fremme forslag om en permanent tilskuddsordning for rullende kulturminner, enten på Samferdselsdepartementets budsjett eller på annen egnet måte.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble med 73 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.07.44)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 23, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i 2021 med en plan for innføring av helsekartlegging av barn i barnevernet i hele landet.»

Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 72 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.08.05)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 26, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge en plan for hvordan alle fylker kan få minst ett eget bygningsvernssenter i regi av lokale museer og/eller frivillige kulturminneorganisasjoner, og komme tilbake med forslag om statlig driftsstøtte til disse. Der det er naturlig, kan to eller flere fylker samarbeide om bygningsvernssenter, men da på en måte som sikrer at tilbudet når ut til alle deler av de aktuelle fylkene.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 72 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.08.23)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 25 og 31, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i oppfølging av vedtak 708 (2019–2020) særlig vektlegge behovet for håndverkere med spesialkompetanse om kalk- og steinbygninger, og vurdere hvordan man gjennom de prosjekter som blir gjennomført, kan bygge opp kompetanse og kunnskap og samtidig rekruttere nye håndverkere med spesialkunnskap om eldre norske steinkirker.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett for 2021 med forslag til hvordan staten kan bidra til at nytt verdensarvsenter ved Urnes stavkirke kan realiseres.»

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble med 71 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.08.44)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 22, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å fordele engangsstønaden på flere utbetalinger.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 61 mot 26 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.08.59)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 21, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om lovendring som avviker kontantstøtteordningen fra 1. august 2021. Kontantstøtte/ventestøtte kan gis inntil barnehageplass er tilbudt.»

Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 55 mot 32 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.09.18)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 19 og 20, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen omgjøre insentivordningen for internasjonale film- og TV-produksjoner til en regelstyrt ordning og underlegge den Nærings- og fiskeridepartementet.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette tilstrekkelig og relevant kontroll med virksomhetene, ved å redusere antall registrerte trossamfunn eller på annet vis, og at Stortinget forelegges sak om dette senest i revidert nasjonalbudsjett for 2021.»

Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.09.40)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1–18, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at grunnlaget for dekning gjennom Reisegarantifondet også omfatter avbestillinger som skjer grunnet koronapandemien, og som ikke blir refundert eller levert som følge av insolvens.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre finansiering av frivilligsentralene gjennom egen post på kulturbudsjettet.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre full merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre ordningen med merverdiavgiftskompensasjon for bygging av idrettsanlegg regelstyrt i fremtiden.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stanse omorganiseringen av Kulturrådet og overflyttinger fra 78-poster på Kulturdepartementets budsjett, sørge for at prosessen gjennomgås på nytt, med grundige konsekvensanalyser og høringsrunder hos relevante instanser, og komme tilbake til Stortinget med eventuelle forslag for godkjenning, på egnet måte.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en ny søknadsbasert ordning for drift og langsiktig støtte til de etablerte scenekunst- og dansekompaniene under Norsk kulturråd, utenfor Norsk kulturfond, og komme tilbake til Stortinget med innretningen for en slik ordning senest i forbindelse med revidert statsbudsjett våren 2021.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Norwegian Arts Abroad-organisasjonene får tilskudd under Kulturdepartementet og ikke flyttes til Kulturrådets portefølje.»

Forslag nr.8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen senest i revidert nasjonalbudsjett for 2021 gjeninnføre vedtak om «Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd», med samme ordlyd som tidligere år.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp Stortingets vedtak fra 2009 om å gjøre Arktisk Filharmonisk orkester og sørge for likeverdig finansiering med de øvrige landsdelsorkestrene.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innrette stimuleringsordningen for kulturlivet slik at midler kan konverteres til kompensasjon dersom smittevernsituasjonen gir behov for lokale eller nasjonale restriksjoner som pålegger nedskalering eller avlysning av arrangementer.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for stimulerings tiltak som også treffer arrangører og leverandører som ikke primært henter sine inntekter fra publikumsåpne arrangementer.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om filmformidling.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om kulturdelen av tippemidlene og foreslå en opprydning, slik at den brede kultur-

frivilligheten styrkes og aktører og organisasjoner som fyller andre formål, finansieres under poster på statsbudsjettet.»

Forslag nr.14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen raskt legge fram en sak om hvordan staten i et spleiselag med aktuelle kommuner kan bidra til at særskilt viktige etterreformatoriske kirker kan bli satt i stand og vedlikeholdt i årene som kommer.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte gjøre rede for om den store oppgaveoverføringen fra Riksantikvaren til fylkeskommunene på kulturmiljøfeltet har ført til at de statlige bevilgningene til fylkeskommunene er økt på en måte som står i forhold til de nye oppgavene.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2021 fremme forslag som sikrer at oppgaveoverføringen fra Riksantikvaren til fylkeskommunene fullfinansieres.»

Forslag nr.17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen bidra til en mulighetsstudie for en mer permanent modell for formidling av kulturmiljøet på Gjellestad og de arkeologiske utgravningene som skjer på stedet, slik at potensialet knyttet til de historiske funnene og stedets gunstige beliggenhet blir utløst. Dette arbeidet må utløse synergier med den satsing på vikingtidens arven som vil skje i form av nytt vikingskipshus på Bygdøy i Oslo.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til hvordan Norge gjennom nordisk og europeisk samarbeid kan bidra til å løfte forskning og formidling knyttet til førkristen religion og kultpraksis i det som i dag er Norden og tilstøtende områder, herunder hvordan kunnskapsmiljøer og formidlings tiltak kan utvikles og styrkes.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.10.04)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 2

(Familie og forbruker)

I

På statsbudsjettet for 2021 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
350		Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda		
	1	Driftsutgifter	22 283 000	
351		Likestilling og ikke-diskriminering		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	14 551 000	
	70	Likestilling mellom kjønn, <i>kan nyttes under post 21</i>	31 890 000	
	72	Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn	15 780 000	
	73	Likestillingssentre	16 110 000	
353		Likestillings- og diskrimineringsombudet		
	50	Basisbevilgning.....	49 042 000	
800		Barne- og familiedepartementet		
	1	Driftsutgifter	151 462 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	10 126 000	
840		Tiltak mot vold og overgrep		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70 og kap. 846 post 62</i>	24 695 000	
	61	Tilskudd til incest- og voldtektssentre, <i>overslagsbevilgning</i>	104 917 000	
	70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv, <i>kan nyttes under post 21 og kap. 858 post 1</i>	110 613 000	
	73	Tilskudd til senter for voldsutsatte barn, <i>kan overføres</i>	34 947 000	
841		Samliv og konfliktløsning		
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	11 995 000	
	22	Opplæring, forskning, utvikling mv	9 799 000	
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i>	5 325 000	
	70	Tilskudd til samlivstiltak, <i>kan nyttes under kap. 842 post 1 og kap. 858 post 1</i>	28 424 000	
842		Familievern		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	360 841 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	28 026 000	
	70	Tilskudd til kirkens familieverntjeneste mv, <i>kan nyttes under post 1</i>	224 567 000	
843		Adopsjonsstøtte		
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	9 200 000	
844		Kontantstøtte		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 510 000 000	
845		Barnetrygd		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	17 358 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
846		Familie- og oppveksttiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 61, post 62 og post 71</i>	60 867 000	
	50	Norges forskningsråd, <i>kan nyttes under post 21</i>	12 519 000	
	60	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	44 220 000	
	61	Nasjonal tilskuddsordning for å inkludere barn og unge, <i>kan nyttes under post 71</i>	516 597 000	
	62	Utvikling i kommunene	115 159 000	
	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner.....	166 243 000	
	71	Utviklings- og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	76 278 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv, <i>kan overføres</i>	12 115 000	
847		EUs ungdomsprogram		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 628 000	
848		Barneombudet		
	1	Driftsutgifter	22 433 000	
853		Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker		
	1	Driftsutgifter	235 314 000	
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	69 347 000	
	22	Barnesakkyndig kommisjon	7 516 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 029 000	
	50	Forskning og utvikling	18 573 000	
	60	Kommunalt barnevern.....	820 000 000	
	61	Utvikling i kommunene	66 872 000	
	62	Tilskudd til barnevernsfaglig videreutdanning, <i>kan nyttes under post 72</i>	26 703 000	
	71	Utvikling og opplysningsarbeid mv, <i>kan nyttes under post 21</i>	38 211 000	
	72	Tilskudd til forskning og kompetanseutvikling i barnevernet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	133 468 000	
855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22 og post 60</i>	3 986 286 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	25 408 000	
	22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	2 844 135 000	
	60	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak, <i>kan nyttes under post 1</i>	385 036 000	
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere		
	1	Driftsutgifter	119 759 000	
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten		
	1	Driftsutgifter	594 495 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	25 032 000	
860		Forbrukerrådet		
	50	Basisbevilgning.....	82 331 000	
	51	Markedsportaler.....	27 245 000	
862		Stiftelsen Miljømerking i Norge		
	70	Driftstilskudd	11 264 000	
865		Forbrukerpolitiske tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 814 000	
	50	Forskning og undervisning, <i>kan nyttes under post 21</i>	6 075 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd, kan nyttes under post 21	1 640 000	
	71	Tilskudd til Reisegarantifondet	104 000 000	
	79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, kan overføres	6 722 000	
868		Forbrukertilsynet		
	1	Driftsutgifter	104 493 000	
2530		Foreldrepenger		
	70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	20 167 000 000	
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	888 000 000	
	72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	515 000 000	
	73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	54 000 000	
Totale utgifter			52 546 420 000	

Inntekter

3842		Familievern		
	1	Diverse inntekter	784 000	
3847		EUs ungdomsprogram		
	1	Tilskudd fra Europakommisjonen	2 364 000	
3855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Diverse inntekter	8 863 000	
	2	Barnetrygd	3 959 000	
	60	Kommunale egenandeler	1 530 981 000	
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere ...		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	116 005 000	
3858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten		
	1	Diverse inntekter	515 000	
3868		Forbrukertilsynet		
	2	Tilskudd	2 500 000	
Totale inntekter			1 665 971 000	

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne- og familiedepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 842 post 1	kap. 3842 post 1
kap. 847 post 1	kap. 3847 post 1
kap. 855 post 1	kap. 3855 postene 1, 2 og 60
kap. 856 post 1	kap. 3856 post 1
kap. 858 post 1	kap. 3858 post 1
kap. 868 post 1	kap. 3868 post 1 og 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet i henhold til lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd § 10 kan betale ut barnetrygd til barn i alderen 0 til og med måneden før fylte 6 år med 1 354 kroner per barn per måned fra 1. januar til og med 31. august 2021. Dette tilsvarer 16 248 kroner per år. Fra 1. september til

31. desember 2021 kan Arbeids- og velferdsdirektoratet betale ut barnetrygd til barn i alderen 0 år til og med måneden før fylte 6 år med 1 654 kroner per barn per måned. Dette tilsvarer 19 848 kroner per år.

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan for 2021 betale ut barnetrygd til barn i alderen 6 år til og med måneden før fylte 18 år med 12 648 kroner per år.

Utvidet stønad til enslige forsørgere utbetales med 12 648 kroner per år.

Enslige forsørgere som oppfyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstønad etter folketrygdloven, og som har barn i

alderen 0–3 år, har rett til et småbarnstillegg på 7 920 kroner per år. Dette tillegget gjelder per enslige forsørgere, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0–3 år vedkommende faktisk forsørger.

IV

Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2021 i henhold til lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre § 7 kan betale ut kontantstøtte med følgende beløp for barn i alderen 13–23 måneder:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13–23 måneder
Ikke bruk av barnehageplass	100	7 500
Til og med 8 timer	80	6 000
Fra 9 til og med 16 timer	60	4 500
Fra 17 til og med 24 timer	40	3 000
Fra 25 til og med 32 timer	20	1 500
33 timer eller mer	0	0

V

Sats for engangsstønad ved fødsel og adopsjon

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2021 i henhold til lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 14-17 kan betale ut:

Engangsstønad ved fødsel og adopsjon	90 300 kroner per barn
--------------------------------------	------------------------

B.

Rammeområde 3**(Kultur mv.)**

I

På statsbudsjettet for 2021 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
300		Kulturdepartementet		
	1	Driftsutgifter	175 209 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	1 129 000	
	78	Tilskudd til priser og konkurranser m.m.....	9 810 000	
	79	Til disposisjon.....	13 020 000	
315		Frivillighetsformål		
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 424 000	
	60	Tilskudd til frivilligsentraler	206 800 000	
	70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 803 920 000	
	72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge.....	4 000 000	
	73	Tilskudd til studieforbund m.m	163 000 000	
	78	Frivillighetstiltak	23 140 000	
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	298 973 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	86	Idrettstiltak	38 040 000	
320		Norsk kulturråd		
	1	Driftsutgifter	190 059 000	
	51	Fond for lyd og bilde	44 970 000	
	55	Norsk kulturfond.....	875 590 000	
	71	Statsstipend.....	10 640 000	
	72	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	313 480 000	
	73	Garantiinntekter og langvarige stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	158 340 000	
	74	Tilskudd til organisasjoner og kompetansesentre m.m	323 875 000	
	75	Tilskudd til litteraturhus, kunstscener og kompanier m.m.....	246 395 000	
	76	Tilskudd til amatørteaterformål	22 530 000	
322		Bygg og offentlige rom		
	1	Driftsutgifter	23 819 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	38 283 000	
	50	Kunst i offentlige rom.....	12 500 000	
	70	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	276 400 000	
323		Musikk og scenekunst		
	1	Driftsutgifter	99 343 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	66 690 000	
	22	Forsvarets musikk	49 811 000	
	60	Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	23 000 000	
	70	Musikk- og scenekunstinstitusjoner	2 654 670 000	
325		Allmenne kulturformål		
	1	Driftsutgifter	74 725 000	
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	23 276 000	
	52	Norges forskningsråd	14 480 000	
	71	Kultur som næring.....	60 750 000	
	72	Kultursamarbeid i nordområdene.....	12 820 000	
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	83 900 000	
	77	Stimuleringsmidler til kultur, frivillighet og idrett ifb. covid-19	2 250 000 000	
	78	Barne- og ungdomstiltak	59 740 000	
	82	Nobels Fredssenter	33 645 000	
	86	Talentutvikling	54 150 000	
326		Språk- og bibliotekformål		
	1	Driftsutgifter	733 328 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 404 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 800 000	
	73	Språkorganisasjoner	36 445 000	
	74	Det Norske Samlaget	19 835 000	
	75	Tilskudd til ordboksarbeid.....	14 090 000	
	80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	82 435 000	
327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.		
	1	Driftsutgifter	79 691 000	
	70	Utenlandske krigsgraver i Norge	3 795 000	
	71	Tilskudd til regionale pilegrimssentre	7 240 000	
328		Museer m.m.		
	70	Det nasjonale museumsnettverket.....	2 285 920 000	
	78	Andre museums- og kulturverntiltak.....	79 000 000	
329		Arkivformål		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	396 439 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 720 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	53 135 000	
	78	Arkivtiltak.....	9 150 000	
334		Film- og dataspillformål		
	1	Driftsutgifter	120 640 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 678 000	
	50	Filmfondet.....	552 835 000	
	72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner, <i>kan overføres</i>	41 360 000	
	73	Regionale filmtiltak m.m., <i>kan overføres</i>	122 055 000	
	75	Internasjonale film- og medieavtaler, <i>kan overføres</i>	19 100 000	
335		Medieformål		
	1	Driftsutgifter	55 650 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	2 103 000	
	70	Kompensasjon til kommersiell allmennkringkasting	135 000 000	
	71	Mediestøtte	428 517 000	
	73	Medietiltak.....	24 110 000	
	74	Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier, <i>kan overføres</i>	21 053 000	
	79	Norsk rikskringkasting AS - NRK.....	6 351 186 000	
337		Kompensasjons- og vederlagsordninger		
	70	Kompensasjon for kopiering til privat bruk.....	51 660 000	
	71	Vederlagsordninger, <i>kan overføres</i>	228 490 000	
339		Pengespill, lotterier og stiftelser		
	1	Driftsutgifter	88 842 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 965 000	
880		Den norske kirke		
	70	Rammetilskudd til Den norske kirke.....	2 257 153 000	
	71	Tilskudd til Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet	107 970 000	
881		Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter.....	2 621 000	
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	940 232 000	
	75	Tilskudd til private kirkebygg.....	5 299 000	
	78	Ymse faste tiltak.....	15 376 000	
882		Kirkebygg og gravplasser		
	61	Tilskudd til fredete og verneverdige kirkebygg, <i>kan overføres</i>	59 320 000	
	70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	18 462 000	
1429		Riksantikvaren		
	1	Driftsutgifter	146 187 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	32 477 000	
	22	Flerårige prosjekter kulturminneforvaltning, <i>kan overføres</i>	31 085 000	
	60	Kulturminnearbeid i kommunene.....	8 600 000	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske k ulturminner, <i>kan overføres</i>	41 064 000	
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljøer og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	159 015 000	
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	58 045 000	
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	57 575 000	
	74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	76 672 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	75	Tilskudd til fartøyvernssentrene, <i>kan overføres</i>	16 459 000	
	77	Tilskudd til verdiskapningsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i>	8 232 000	
	79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	64 690 000	
1432		Norsk kulturminnefond		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	119 614 000	
Totale utgifter				27 198 165 000

Inntekter

3300		Kulturdepartementet		
	1	Ymse inntekter.....	91 000	
3320		Norsk kulturråd		
	1	Ymse inntekter.....	4 447 000	
3322		Bygg og offentlige rom		
	1	Ymse inntekter.....	142 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	32 660 000	
3323		Musikk og scenekunst		
	1	Ymse inntekter.....	354 000	
	2	Billett- og salgsinntekter m.m	29 520 000	
3325		Allmenne kulturformål		
	1	Ymse inntekter.....	2 226 000	
3326		Språk- og bibliotekformål		
	1	Ymse inntekter.....	21 565 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	16 704 000	
3327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.		
	1	Ymse inntekter.....	31 508 000	
	2	Leieinntekter m.m	4 209 000	
3329		Arkivformål		
	1	Ymse inntekter.....	6 981 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	5 236 000	
3334		Filmformål m.m.		
	1	Ymse inntekter.....	6 124 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	7 049 000	
3335		Medieformål		
	2	Inntekter ved oppdrag	2 250 000	
	70	Gebyr	1 200 000	
3339		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser		
	2	Gebyr - lotterier.....	8 692 000	
	4	Gebyr - stiftelser	170 000	
	7	Inntekter ved oppdrag	7 170 000	
4429		Riksantikvaren		
	2	Refusjoner og diverse inntekter	2 808 000	
	9	Internasjonale oppdrag.....	3 529 000	
Totale inntekter				194 635 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 300 post 1	kap. 3300 post 1
kap. 320 post 1	kap. 3320 postene 1 og 3
kap. 322 post 1	kap. 3322 post 1
kap. 322 post 21	kap. 3322 post 2
kap. 323 post 1	kap. 3323 post 1
kap. 323 post 21	kap. 3323 post 2
kap. 325 post 1	kap. 3325 post 1
kap. 326 post 1	kap. 3326 post 1
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 2
kap. 327 post 1	kap. 3327 postene 1 og 2
kap. 329 post 1	kap. 3329 post 1
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 2
kap. 334 post 1	kap. 3334 post 1
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 2
kap. 335 post 21	kap. 3335 post 2
kap. 339 post 1	kap. 3339 postene 2 og 4
kap. 339 post 1	kap. 5568 post 71
kap. 339 post 21	kap. 3339 post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2021 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
322		Bygg og offentlige rom	
	50	Kunst i offentlige rom	7,3 mill. kroner
	70	Nasjonale kulturbygg	634,5 mill. kroner
334		Film- og dataspillformål	
	72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner	68,6 mill. kroner

IV

Bodø som europeisk kulturhovedstad i 2024

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet kan inngå avtale om at staten over årene 2022–2024 forplikter seg til å bidra med en tredjedel av de samlede utgiftene til planlegging og gjennomføring av prosjektet Bodø – europeisk kulturhovedstad 2024. Statens samlede bidrag skal ikke overstige 100 mill. kroner (i 2020-kroner).

V

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2021 skal:

1. gebyret for merking og registrering av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være 0,60 kroner. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfeller.
2. avgiften per videogram for omsetning i næring være 3,50 kroner.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under kap. 1429 post 1	mot tilsvarende merinntekter under kap. 4429 postene 2 og 9
--	---

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1429		Riksantikvaren	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	61 mill. kroner
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljøer og kulturlandskap	60 mill. kroner
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10 mill. kroner
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	10 mill. kroner
	74	Tilskudd til fartøyvern	15 mill. kroner
	75	Tilskudd til fartøyvernsentrene	1,5 mill. kroner
	77	Tilskudd til verdiskapningsarbeid på kulturminneområdet	4 mill. kroner
	79	Tilskudd til verdensarven	21 mill. kroner

VIII

Stortingets vedtak nr. 181, vedtatt under behandlingen av Innst. 2 S (2020–2021), oppheves.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

IX

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd
Stortinget samtykker i at for 2021 skal:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til musikk- og scenekunstinstitusjoner på kap. 323 Musikk og scenekunst, post 70 Musikk- og scenekunstinstitusjoner, fordeles mellom de offentlige tilskuddsparene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen.
2. Fordelingsnøkkelen gjelder ikke tilskuddet til Dansens Hus, Den Nationale Scene, Den Norske Opera & Ballett, Det Norske Teatret, Musikkelskapet Harmonien, Nationaltheatret og Oslo-Filharmonien.

Presidenten: Bak tilrådingen står regjeringspartiene og Fremskrittspartiet.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 45 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.10.36)

Videre var innstilt:

C.

I

Stortinget ber regjeringen særskilt inkludere tiltak mot sosial kontroll i lukkede trossamfunn, i den kommende handlingsplanen mot sosial kontroll.

II

Votering:

Stortinget ber regjeringen sørge for at trossamfunnsloven § 6 andre ledd trer i kraft snarest og senest 1. april 2021.

Komiteens innstilling ble bifalt med 54 mot 33 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 22.11.00)

Presidenten: Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering i sak nr. 2, debattert 17. desember 2020

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Barne- og familiedepartementet (Innst. 162 S (2020–2021), jf. Prop. 40 S (2020–2021))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

I statsbudsjettet for 2020 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter:			
840		Tiltak mot vald og overgrep	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 70 og kap. 846 post 62</i> , blir redusert med	1 500 000
		frå kr 23 683 000 til kr 22 183 000	
	70	Tilskot til valdsførebyggjande tiltak m.m., <i>kan nyttast under post 21 og kap. 858 post 1</i> , blir auka med.....	175 000
		fra kr 106 754 000 til kr 106 929 000	
841		Samliv og konfliktløsning	
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjersle, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med.....	800 000
		fra kr 11 623 000 til kr 12 423 000	
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analysar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	575 000
		fra kr 5 160 000 til kr 4 585 000	
	70	Tilskot til samlivstiltak, <i>kan nyttast under kap. 842 post 1 og kap. 858 post 1</i> , blir redusert med.....	10 000 000
		fra kr 24 636 000 til kr 14 636 000	
843		Adopsjonsstønad	
	70	Tilskot til foreldre som adopterer barn frå utlandet, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	4 200 000
		fra kr 9 000 000 til kr 4 800 000	
844		Kontantstøtte	
	70	Tilskot, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	10 000 000
		fra kr 1 550 000 000 til kr 1 540 000 000	
845		Barnetrygd	
	70	Tilskot, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	30 000 000
		fra kr 16 250 000 000 til kr 16 220 000 000	
846		Familie- og oppveksttiltak	
	61	Nasjonal tilskotsordning for å inkludere barn og unge, <i>kan nyttast under post 71</i> , blir auka med.....	18 000 000
		fra kr 411 969 000 til kr 429 969 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	62	Utvikling i kommunane, blir auka med..... fra kr 112 092 000 til kr 113 042 000	950 000
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 71</i> , blir redusert med..... fra kr 68 622 000 til kr 56 022 000	12 600 000
	22	Barnesakkunnig kommisjon, blir redusert med..... fra kr 7 814 000 til kr 7 514 000	300 000
	61	Utvikling i kommunane, blir auka med..... fra kr 56 511 000 til kr 59 161 000	2 650 000
	72	Tilskot til forskning og kompetanseutvikling i barnevernet, <i>kan overførast, kan nyttast under post 21</i> , blir redusert med fra kr 127 728 000 til kr 126 628 000	1 100 000
856		Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjjarar	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med..... fra kr 119 839 000 til kr 89 139 000	30 700 000
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten	
	1	Driftsutgifter, blir auka med..... fra kr 594 824 000 til kr 595 824 000	1 000 000
865		Forbrukarpolitiske tiltak	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast, kan nyttast under post 50</i> , blir auka med..... fra kr 2 304 000 til kr 2 524 000	220 000
	71	Tilskot til reisegarantifondet, blir redusert med fra kr 102 000 000 til kr 2 000 000.....	100 000 000
867		Sekretariatet for Marknadsrådet og Forbrukarklageutvalet	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med..... fra kr 15 415 000 til kr 15 195 000	220 000
881		Tilskot til trussamfunn m.m.	
	78	Ymse faste tiltak, blir auka med..... fra kr 14 899 000 til kr 19 899 000	5 000 000
882		Kyrkjebygg og gravplassar	
	60	Rentekompensasjon – kyrkjebygg, <i>kan overførast</i> , blir redusert med..... fra kr 60 741 000 til kr 36 000 000	24 741 000
2530		Foreldrepengar	
	70	Foreldrepengar ved fødsel, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... fra kr 19 890 000 000 til kr 20 490 000 000	600 000 000
	71	Eingongsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med..... fra kr 805 000 000 til kr 780 000 000	25 000 000
	72	Feriepengar av foreldrepengar, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med fra kr 495 000 000 til kr 520 000 000	25 000 000
	73	Foreldrepengar ved adopsjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med..... fra kr 52 000 000 til kr 48 000 000	4 000 000
		Inntekter:	
3855		Statleg forvaltning av barnevernet	
	1	Diverse inntekter, blir redusert med fra kr 16 534 000 til kr 10 534 000	6 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	60	Kommunale eigendelar, blir redusert med..... fra kr 1 484 948 000 til kr 1 431 748 000	53 200 000
3856	4	Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjere Refusjon av ODA-godkjende utgifter, blir redusert med..... fra kr 113 082 000 til kr 88 204 000	24 878 000

Votering:

Votering i sak nr. 3, debattert 17. desember 2020

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Klima- og miljødepartementet (Innst. 163 S (2020–2021), jf. Prop. 49 S (2020–2021), kap. 1429)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I statsbudsjettet gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1429		Riksantikvaren	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med..... fra kr 149 871 000 til kr 146 871 000	3 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med..... fra kr 31 731 000 til kr 34 731 000	3 000 000
	22	Flerårige prosjekt kulturminneforvaltning, kan overføres, nedsettes med..... fra kr 30 371 000 til kr 27 371 000	3 000 000
(NY)	49	Kjøp av eiendom, kan overføres, bevilges med.....	11 132 000
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, kan overføres, nedsettes med..... fra kr 48 764 000 til kr 40 632 000	8 132 000

Votering:

Votering i sak nr. 4, debattert 17. desember 2020

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Kulturdepartementet (Innst. 181 S (2020–2021), jf. Prop. 51 S (2020–2021))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2020 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
315		Frivillighetsformål	
	79	Til disposisjon, forhøyes med.....	17 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		fra kr 14 810 000 til kr 31 810 000	
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg, nedsettes med.....	11 351 000
		fra kr 301 000 000 til kr 289 649 000	
320		Norsk kulturråd	
	1	Driftsutgifter, for høyes med	6 000 000
		fra kr 190 051 000 til kr 196 051 000	
322		Bygg og offentlige rom	
	70	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i> , for høyes med	7 000 000
		fra kr 294 600 000 til kr 301 600 000	
323		Musikk og scenekunst	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med.....	6 000 000
		fra kr 99 384 000 til kr 93 384 000	
(NY)	77	Tilskudd til kulturinstitusjoner ifb. covid-19, <i>kan overføres</i> , bevilges med	60 000 000
	78	Ymse faste tiltak, nedsettes med.....	410 000
		fra kr 331 654 000 til kr 331 244 000	
325		Allmenne kulturformål	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med.....	3 800 000
		fra kr 74 703 000 til kr 70 903 000	
	71	Kultur som næring, nedsettes med.....	7 000 000
		fra kr 65 940 000 til kr 58 940 000	
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i> , for høyes med	5 961 000
		fra kr 40 000 000 til kr 45 961 000	
	82	Nobels Fredssenter, nedsettes med.....	5 000 000
		fra kr 37 890 000 til kr 32 890 000	
(NY)	85	Gaveforsterkningsordning, <i>kan overføres</i> , bevilges med.....	160 000 000
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med.....	5 000 000
		fra kr 723 775 000 til kr 718 775 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , for høyes med	5 000 000
		fra kr 52 800 000 til kr 57 800 000	
328		Museum og visuell kunst	
	78	Ymse faste tiltak, for høyes med.....	1 600 000
		fra kr 179 380 000 til kr 180 980 000	
335		Medieformål	
	1	Driftsutgifter, for høyes med	1 600 000
		fra kr 54 138 000 til kr 55 738 000	
	71	Mediestøtte, nedsettes med.....	196 900 000
		fra kr 715 530 000 til kr 518 630 000	
339		Pengespill, lotterier og stiftelser	
	1	Driftsutgifter, for høyes med	4 000 000
		fra kr 86 342 000 til kr 90 342 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , for høyes med	2 200 000
		fra kr 5 780 000 til kr 7 980 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
Inntekter			
3323		Musikk og scenekunst	
	2	Billett- og salgsinntekter m.m., nedsettes med..... fra kr 28 772 000 til kr 9 772 000	19 000 000
3327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	
	1	Ymse inntekter, nedsettes med..... fra kr 30 710 000 til kr 18 310 000	12 400 000
3334		Filmformål m.m.	
	1	Ymse inntekter, nedsettes med..... fra kr 5 969 000 til kr 3 969 000	2 000 000
3339		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser	
	7	Inntekter ved oppdrag, forhøyes med..... fra kr 6 988 000 til kr 9 188 000	2 200 000
5568		Sektoravgifter under Kulturdepartementet	
	75	Kino- og videogramavgift, nedsettes med..... fra kr 32 000 000 til kr 20 000 000	12 000 000

II

Tilføyelse av stikkord

Stortinget samtykker i at stikkordet «kan overføres» tilføyes til bevilgningen på kap. 325 Allmenne kulturformål, post 77 Kompensasjons- og stimuleringsordninger for arrangører på kultur-, frivillighets- og idrettsfeltet.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5, debattert 17. desember 2020

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Helse- og omsorgsdepartementet (rammeområde 15) og Redegjørelse gitt av helse- og omsorgsministeren i Stortingets møte den 13. oktober 2020 om status for arbeidet med koronapandemien (Innst. 11 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 53 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–36, fra Ingvild Kjerkol på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 37–46, fra Ingvild Kjerkol på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 47–51, fra Nicholas Wilkinson på vegne av Sosialistisk Venstreparti

– forslag nr. 52, fra Geir Jørgen Bekkevold på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti

– Forslag nr. 53, fra Tuva Moflag på vegne av Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 52, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti erstatter innstillingens I, som bortfaller.

Det votes over forslag nr. 53, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Helsebiblioteket skal være en fellesskapsløsning som sikrer god tilgang til nødvendige kunnskapsressurser for helsepersonell, og om nødvendig komme tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett.»

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.13.33)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 47–51, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 47 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at kvinner i land der abort er ulovlig får tilgang til sikre og trygge aborter i Norge, både ved å sikre at helseforetakene kjenner til at abort regnes som akutt helsehjelp og skal gis gratis, og ved å ta initiativ til et europeisk samarbeid om å sikre trygge aborttilbud for kvinner i land der abort er ulovlig.»

Forslag nr. 48 lyder:

«Stortinget ber regjeringen kommet tilbake til Stortinget med en plan for innfasing av nullutslipp-sambulanser i spesialisthelsetjenesten.»

Forslag nr. 49 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fjerne den byråkratiske ordningen med innsatsstyrt finansiering, og komme tilbake til Stortinget med forslag til ny finansieringsordning for sykehusene.»

Forslag nr. 50 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede tiltak og komme tilbake til Stortinget med forslag for å sikre at vi får flere organdonorer, med mål om at flere blir organdonorer, og vurdere en ordning der organdonasjon er normen og man aktivt må reservere seg mot organtransplantasjon.»

Forslag nr. 51 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om å etablere en fastlønnsordning for henholdsvis fastleger, jordmødre, logoped og ortoptister med hele og faste stillinger.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.13.54)

Presidenten: Det voterer over forslagene nr. 37–46, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 37 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for å fjerne plikten for apotekene til å føre homeopatiske midler.»

Forslag nr. 38 lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp Helsedirektoratets utredning om innføring av tidlig ultralyd og NIPT i den offentlige helsetjenesten, og sørge for at tilbudet blir tilgjengelig for kvinner over 35 år, og deretter utvide fortløpende til øvrige gravide.»

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at det bygges et helhetlig og tverrfaglig behandlingstilbud for kvinnene som har vulvodyni.»

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utvikle og iverksette en plan for å heve helsepersonells kompetanse på hodepine og migrene.»

Forslag nr. 41 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre støtte til en nettportal om kvinners helse og kjønnsforskjeller i helse.»

Forslag nr. 42 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at også diagnostiserte pasienter blir inkludert i pakkeforløpet for muskel- og skjelettlidelser.»

Forslag nr. 43 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at manuellterapeutene inkluderes på lik linje med kiropraktorene i arbeidet med å etablere en femårig masterutdanning.»

Forslag nr. 44 lyder:

«Stortinget ber regjeringen likebehandle manuellterapeutene med osteopater og naprapater i spørsmålet om etablering av en egen autorisasjonsordning for disse yrkesgruppene.»

Forslag nr. 45 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå en tilskuddsordning for kollektivtransport for eldre i forbindelse med statsbudsjettet for 2022.»

Forslag nr. 46 lyder:

«Stortinget ber regjeringen å sørge for å prioritere forskningsinnsatsen på primærhelsetjenesten, på globale helsekriser og på antibiotikaresistens.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 54 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.14.15)

Presidenten: Det voterer over forslagene nr. 1–36, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utarbeide en ny handlingsplan mot antibiotikaresistens og komme tilbake til Stortinget med den før april 2021.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i arbeidet med en ny handlingsplan mot antibiotikaresistens foreslå verktøy for bedre smittevern når sykdommer kommer fra utlandet.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremlegge en stortingsmelding om drikkevannsforsyningen i Norge.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest sette ned et utvalg som skal fremme forslag til en egen sektorlov for vann- og avløpstjenester.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av dagens pasientrettigheter, og rapportere til Stortinget på egnet vis. Gjennomgangen må vurde-

re i hvilken grad rettighetene blir benyttet i praksis, og ikke bare eksisterer på papiret, muligheter for forenkling og samordning av rettigheter, og hvor mange og hvilke grupper av pasienter som ikke får de tilbudene de har rett på.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at neste nasjonale helse- og sykehusplan også må være en investeringsplan.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i løpet av første halvår 2021 med en redegjørelse for om de regionale helseforetakene har klart å ta igjen helsekøer og etterslep som har oppstått i forbindelse med koronapandemien.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme de nødvendige forslag for å sikre at retten til ettervern i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling lovfestes.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å innføre flere brukerstyrte senger i psykisk helsevern.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre meldeordningen i spesialisthelsetjenesten, som ble avvirket våren 2019.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i det videre arbeidet mot antibiotikaresistente bakterier ha en gjennomgang av dagens diagnosesystem og foreslå forbedringer, med mål om bedre kontroll av bruken av bredspektret antibiotika på sykehus.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle helseforetak systematisk kartlegger behovet for helsepersonell de kommende årene og utarbeider strategiske planer for å beholde og rekruttere ansatte.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i oppdragsbrevet instruere helseforetakene om å øke antall lærlingeplasser for yrkesfaglige utdanninger og praksisplasser for fagskoleutdanninger.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at helseforetakene tilbyr flere utdanningsstillinger for sykepleiere.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at helseforetakene tilbyr flere utdanningsstillinger for jordmødre.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2022 om å skjerme de regionale helseforetakene for ABE-reformen.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning der et visst antall av LIS1-stillingene i sykehus kobles til ALIS-stillinger i kommunene.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle fritt behandlingsvalg og gå tilbake til fritt sykehusvalg, samt bruk av avtaler med ideelle og kommersielle aktører.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fastsette konkrete og målbare krav til høyere andel heltidsstillinger i helseforetakene.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle helseforetak har ordninger med egen vikarpool/bemanningsenhet med fast ansatte vikarer.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at sykehusene som hovedregel ansetter folk i faste stillinger, for å sikre kompetanse og trygghet.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen be de regionale helseforetakene om å utarbeide forpliktende planer for økt rekruttering av lærlinger til helsearbeiderfaget.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innen 1. mars 2021 fremme sak til Stortinget om forbedringer i pasientreiseordningen.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gripe inn overfor Helse Vest RHF for å sikre at Helse Bergen straks oppretter avtale om pasientkjøring som sørger for trygg og pålitelig transport for pasienter med behov for dette, i alle kommuner Helse Bergen har sørgefor-ansvar for.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2022 avslutte bruken av innsatsstyrt finansiering i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å rammefinansiere fødselsomsorgen, slik at kvalitet blir premiert, og at en sikrer forsvarlig bemanning som et akutttilbud.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å opprette Norsk hodepinesenter etter mønster fra Dansk Hovedpinecenter.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en avvikling av ordningen med nøytral moms i helseforetakene og fremme dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2022.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det blir iverksatt tiltak for å øke andelen pasienter som får anbefalt etterkontroll og oppfølging etter hjerne- slag, i tråd med «Nasjonal faglig retningslinje for be- handling og rehabilitering av hjerneslag.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest sørge for å lage et rammeverk for hvordan ideelle aktører som har levert tjeneste på vegne av kommuner og fylkes- kommuner, kan få historiske pensjonsforpliktelsel kompensert, og legge det fram for Stortinget på eg- net vis.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringa sørge for at det sna- rast vert utarbeidd oppdaterte retningslinjer for be- handling av osteoporose, og at desse vert innarbeidde i tenestene, slik at pasientgruppa får god og adekvat behandling.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utarbeide en plan for økt bemanning og flere heltidsstillinger i el- dreomsorgen.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, i samarbeid med ansattes organisasjoner, utrede det totale kompe- tansebehov i kommunale helsetjenester.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i 2021 med en plan for innføring av helse- kartlegging av barn i barnevernet i hele landet.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med iverksettelsen av den nye handlingsplanen mot selvmord, der det varsles at hvert enkelt selvmord skal kartlegges, sørge for at man også avdekker eventuelle sammenhenger mellom økonomiske ut- fordringer, herunder kutt eller avslag i offentlige stønader, og selvmord.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre en vurdering av å tilbakeføre preeksposisjonsprofylakse og post- eksposisjonsprofylakse for hiv til blå resept, med vekt på tilgjengelighet og minst mulig byråkrati.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.14.38)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 52, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folke- parti. Forslaget lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2021 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
700		Helse- og omsorgsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	240 716 000	
701		E-helse, helseregistre mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	767 228 000	
	70	Norsk Helsenett SF	153 733 000	
	71	Medisinske kvalitetsregistre	38 685 000	
	72	Nasjonale e-helseløsninger.....	504 884 000	
702		Beredskap		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70.....	27 714 000	
	22	Beredskapslagring legemidler og smittevernsutstyr.....	1 981 000 000	
	70	Tilskudd, kan overføres, kan nyttes under post 21	4 130 000	
703		Internasjonalt samarbeid		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	5 929 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Internasjonale organisasjoner.....	60 317 000	
	72	Tilskudd til Verdens helseorganisasjon (WHO)	20 000 000	
704		Norsk helsearkiv		
	1	Driftsutgifter.....	65 151 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 762 000	
708		Eldreombud		
	1	Driftsutgifter.....	10 060 000	
709		Pasient- og brukerombud		
	1	Driftsutgifter.....	73 707 000	
710		Vaksiner mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	221 493 000	
	22	Salgs- og beredskapsprodukter m.m.....	144 325 000	
	23	Vaksiner og vaksinasjon mot covid-19	3 770 000 000	
712		Bioteknologirådet		
	1	Driftsutgifter.....	12 473 000	
714		Folkehelse		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70, 74 og 79</i>	98 493 000	
	60	Kommunale tiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	95 336 000	
	70	Rusmiddeltiltak mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	180 553 000	
	74	Skolefrukt mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	20 700 000	
	79	Andre tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	64 135 000	
717		Legemiddeltiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 781 000	
	70	Tilskudd.....	61 941 000	
732		Regionale helseforetak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	19 411 000	
	70	Særskilte tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75</i>	4 680 955 000	
	71	Kvalitetsbasert finansiering, <i>kan overføres</i>	577 671 000	
	72	Basisbevilgning Helse Sør-Øst RHF, <i>kan overføres</i>	58 657 436 000	
	73	Basisbevilgning Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i>	20 658 153 000	
	74	Basisbevilgning Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i>	15 618 812 000	
	75	Basisbevilgning Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i>	13 953 434 000	
	76	Innsatsstyrt finansiering, <i>overslagsbevilgning</i>	41 655 690 000	
	77	Laboratorie- og radiologiske undersøkelser, <i>overslagsbevilgning</i>	3 280 994 000	
	78	Forskning og nasjonale kompetansetjenester, <i>kan overføres</i>	1 325 489 000	
	80	Kompensasjon for merverdiavgift, <i>overslagsbevilgning</i>	8 127 934 000	
	81	Protonsenter, <i>kan overføres</i>	176 000 000	
	82	Investeringslån, <i>kan overføres</i>	7 859 447 000	
	83	Byggelånsrenter, <i>overslagsbevilgning</i>	339 000 000	
	86	Driftskreditter.....	1 800 000 000	
733		Habilitering og rehabilitering		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	12 760 000	
	70	Behandlingsreiser til utlandet	135 308 000	
	79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 362 000	
734		Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak		
	1	Driftsutgifter.....	80 588 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter.....	59 879 000	
	70	Hjemhenting ved alvorlig psykisk lidelse mv.....	2 965 000	
	71	Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede.....	111 844 000	
	72	Utviklingsområder innen psykisk helsevern og rus.....	13 224 000	
737		Historiske pensjonskostnader		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	131 006 000	
740		Helsedirektoratet		
	1	Driftsutgifter.....	1 311 863 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	49 235 000	
	60	Gjesteinnbyggeroppgjør for fastleger.....	87 149 000	
	70	Helsetjenester i annet EØS-land.....	69 056 000	
741		Norsk pasientskadeerstatning		
	1	Driftsutgifter.....	221 733 000	
	70	Advokatutgifter.....	48 798 000	
	71	Særskilte tilskudd.....	21 294 000	
742		Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten		
	1	Driftsutgifter.....	161 587 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 763 000	
744		Direktoratet for e-helse		
	1	Driftsutgifter.....	178 849 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	150 966 000	
745		Folkehelseinstituttet		
	1	Driftsutgifter.....	1 263 746 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	150 242 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 147 000	
746		Statens legemiddelverk		
	1	Driftsutgifter.....	323 656 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	31 601 000	
747		Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet		
	1	Driftsutgifter.....	111 365 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	13 466 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 735 000	
748		Statens helsetilsyn		
	1	Driftsutgifter.....	162 047 000	
749		Statens undersøkelseskommissjon for helse- og omsorgstjenesten		
	1	Driftsutgifter.....	40 258 000	
761		Omsorgstjeneste		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i>	334 745 000	
	60	Kommunale kompetansetiltak, <i>kan overføres</i>	9 273 000	
	61	Vertskommuner.....	932 308 000	
	63	Investeringsstilskudd - rehabilitering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 69</i>	3 264 567 000	
	64	Kompensasjon for renter og avdrag.....	728 000 000	
	65	Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene, <i>overslagsbevilgning</i>	2 625 071 000	
	67	Utviklingstiltak.....	75 269 000	
	68	Kompetanse og innovasjon.....	489 591 000	
	69	Investeringsstilskudd - netto tilvekst, <i>kan overføres</i>	806 835 000	
	71	Frivillig arbeid mv.	73 544 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Landsbystiftelsen.....	85 843 000	
	73	Særlige omsorgsbehov	102 616 000	
	75	Andre kompetansetiltak.....	11 513 000	
	79	Andre tilskudd, kan nyttes under post 21	278 724 000	
762		Primærhelsetjeneste		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 70.....	252 120 000	
	60	Forebyggende helsetjenester.....	420 961 000	
	61	Fengselshelsetjeneste	188 963 000	
	63	Allmennlegetjenester	854 787 000	
	70	Tilskudd, kan nyttes under post 21	45 296 000	
	73	Seksuell helse, kan overføres	59 979 000	
	74	Stiftelsen Amatheia.....	26 035 000	
765		Psykisk helse, rus og vold		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 72.....	186 749 000	
	60	Kommunale tjenester, kan overføres	230 507 000	
	62	Rusarbeid, kan overføres.....	455 178 000	
	71	Brukere og pårørende, kan overføres	174 715 000	
	72	Frivillig arbeid mv., kan overføres, kan nyttes under post 21	486 245 000	
	73	Utviklingstiltak mv.	177 459 000	
	74	Kompetansesentre, kan overføres	308 912 000	
	75	Vold og traumatisk stress, kan overføres.....	245 130 000	
769		Utredningsvirksomhet mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 70.....	14 902 000	
	70	Tilskudd, kan nyttes under post 21	1 652 000	
770		Tannhelsetjenester		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 70.....	96 929 000	
	70	Tilskudd, kan overføres, kan nyttes under post 21	309 349 000	
780		Forskning		
	50	Norges forskningsråd mv.	129 067 000	
781		Forsøk og utvikling mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 79.....	54 504 000	
	79	Tilskudd, kan nyttes under post 21	88 477 000	
783		Personell		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 79.....	106 344 000	
	61	Tilskudd til kommuner	160 416 000	
	79	Andre tilskudd, kan nyttes under post 21	27 869 000	
2711		Spesialisthelsetjeneste mv.		
	70	Spesialisthjelp.....	2 300 050 000	
	71	Psykologhjelp.....	354 300 000	
	72	Tannbehandling	2 320 022 000	
	76	Private laboratorier og røntgeninstitutt.....	1 317 674 000	
2751		Legemidler mv.		
	70	Legemidler.....	11 141 000 000	
	71	Legeerklæringer	8 988 000	
	72	Medisinsk forbruksmateriell.....	2 129 960 000	
2752		Refusjon av egenbetaling		
	72	Egenandelstak.....	7 856 170 000	
2755		Helsetjenester i kommunene mv.		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	62	Fastlønnsordning fysioterapeuter, kan nyttes under post 71	475 000 000	
	70	Allmennlegehjelp.....	5 410 825 000	
	71	Fysioterapi, kan nyttes under post 62	1 223 300 000	
	72	Jordmorhjelp.....	72 040 000	
	73	Kiropraktorbehandling	201 964 000	
	75	Logopedisk og ortoptisk behandling.....	200 000 000	
2756		Andre helsetjenester		
	70	Helsetjenester i annet EØS-land	10 008 000	
	71	Helsetjenester i utlandet mv.....	199 980 000	
	72	Helsetjenester til utenlandsboende mv.....	224 980 000	
2790		Andre helsetiltak		
	70	Bidrag.....	202 345 000	
Totale utgifter			242 924 214 000	

Inntekter

3701		E-helse, helseregistre mv.		
	2	Diverse inntekter.....	81 941 000	
3704		Norsk helsearkiv		
	2	Diverse inntekter.....	3 078 000	
3710		Vaksiner mv.		
	3	Vaksinesalg.....	145 011 000	
3714		Folkehelse		
	4	Gebyrinntekter.....	2 542 000	
3732		Regionale helseforetak		
	80	Renter på investeringslån	284 000 000	
	85	Avdrag på investeringslån f.o.m. 2008.....	621 000 000	
3740		Helsedirektoratet		
	2	Diverse inntekter.....	20 626 000	
	3	Helsetjenester i annet EØS-land	66 970 000	
	4	Gebyrinntekter.....	49 815 000	
	5	Helsetjenester til utenlandsboende mv.....	40 024 000	
	6	Gjesteinnbyggeroppgjør for fastleger	87 234 000	
3741		Norsk pasientskadeerstatning		
	2	Diverse inntekter.....	6 954 000	
	50	Premie fra private	17 606 000	
3742		Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten		
	50	Premie fra private	2 392 000	
3745		Folkehelseinstituttet		
	2	Diverse inntekter.....	194 650 000	
3746		Statens legemiddelverk		
	2	Diverse inntekter.....	31 601 000	
	4	Registreringsgebyr	78 904 000	
3747		Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet		
	2	Diverse inntekter.....	17 915 000	
	4	Gebyrinntekter.....	15 353 000	
3748		Statens helsetilsyn		
	2	Diverse inntekter.....	1 641 000	
Totale inntekter			1 769 257 000	

Votering:

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti ble bifalt med 45 mot 42 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 22.14.58)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 15

(Helse)

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 701 post 21	kap. 3701 post 2
kap. 703 post 21	kap. 3703 post 2
kap. 704 post 21	kap. 3704 post 2
kap. 710 post 22	kap. 3710 post 3
kap. 714 post 21	kap. 3714 post 4
kap. 740 postene 1 og 21	kap. 3740 postene 2 og 4
kap. 740 post 1	kap. 5572 post 75
kap. 740 post 70	kap. 3740 post 3
kap. 740 post 60	kap. 3740 post 6
kap. 741 post 1	kap. 3741 postene 2 og 50
kap. 742 post 1	kap. 3742 post 50
kap. 745 post 1	kap. 3710 post 3
kap. 745 postene 1 og 21	kap. 3745 post 2
kap. 745 post 1	kap. 3740 post 4
kap. 746 postene 1 og 21	kap. 3746 post 2 og 4
kap. 746 post 1	kap. 5572 post 74
kap. 747 postene 1 og 21	kap. 3747 postene 2 og 4
kap. 748 post 1	kap. 3748 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2021 kan foreta bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
710		Vaksiner mv.	
	21	Spesielle driftsutgifter	580,0 mill. kroner
	22	Salgs- og beredskapsprodukter m.m.	50,0 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2021 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
761		Omsorgstjeneste	
	63	Investeringsstilskudd – rehabilitering	5 913,8 mill. kroner
	69	Investeringsstilskudd – netto tilvekst	3 136,5 mill. kroner
	79	Andre tilskudd	1,0 mill. kroner

V

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2021:

1. aktiverer investeringslån og driftskredittrammen til regionale helseforetak i statens kapitalregnskap.
2. i tilknytning til oppgjørsordningene for h-reseptlegemidler og fritt behandlingsvalg kan føre utgifter og inntekter uten bevilgning over kap. 740 Helsedirektoratet, hhv. post 71 Oppgjørsordning h-reseptlegemidler og post 72 Oppgjørsordning fritt behandlingsvalg. Netto mellomregning med helseforetakene føres ved årets slutt i kapitalregnskapet for hver av ordningene.

VI

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtakene nr. 307, 17. desember 2016 og nr. 506, 27. februar 2018 oppheves.

Presidenten: Bak innstillingen står regjeringspartiene og Fremskrittspartiet.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 45 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.15.27)

Presidenten: Presidenten vil videre foreslå at redigering gitt av helse- og omsorgsministeren i Stortingets møte den 13. oktober 2020 om status for arbeidet med koronapandemien vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 6, debattert 17. desember 2020

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Helse- og omsorgsdepartementet (Innst. 165 S (2020–2021), jf. Prop. 42 S (2020-2021))

Presidenten: Under debatten har Kjersti Toppe satt fram et forslag på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2020 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Utgifter	
732		Regionale helseforetak	
	70	Særskilte tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 21, 72, 73, 74 og 75, for høyes med.....</i>	2 941 312 000

»

Arbeiderpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Voteringstavlene viste at det ble avgitt 46 stemmer for forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti og 40 stemmer mot.

(Voteringsutskrift kl. 22.16.26)

Jorodd Asphjell (A) (fra salen): President! Min stemme ble ikke registrert.

Presidenten: Da tar vi det en gang til, så vi er sikre på at vi ikke ender i en situasjon hvor noe kan endre seg.

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 22.17.04)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2020 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
703		Internasjonalt samarbeid	
	71	Internasjonale organisasjoner, for høyes med..... fra kr 53 017 000 til kr 74 117 000	21 100 000
710		Vaksiner mv.	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, nedsettes med..... fra kr 305 925 000 til kr 300 925 000	5 000 000
	23	Forhåndsavtaler og vaksinasjon mot covid-19, for høyes med..... fra kr 500 000 000 til kr 1 000 000 000	500 000 000
732		Regionale helseforetak	
	70	Særskilte tilskudd, kan overføres, kan nyttes under postene 21,72, 73, 74 og 75, for høyes med..... fra kr 6 364 410 000 til kr 8 917 603 000	2 553 193 000
	76	Innsatsstyrt finansiering, overslagsbevilgning, nedsettes med..... fra kr 39 961 045 000 til kr 37 019 733 000	2 941 312 000
	77	Laboratorie- og radiologiske undersøkelser, overslagsbevilgning, for høyes med..... fra kr 3 229 660 000 til kr 3 359 660 000	130 000 000
	80	Kompensasjon for merverdiavgift, overslagsbevilgning, for høyes med..... fra kr 7 378 243 000 til kr 7 500 243 000	122 000 000
	83	Opptreksrenter for lån f.o.m. 2008, overslagsbevilgning, nedsettes med..... fra kr 186 000 000 til kr 115 000 000	71 000 000
	86	Driftskreditter, nedsettes med..... fra kr 6 418 000 000 til kr 2 518 000 000	3 900 000 000
733		Habilitering og rehabilitering	
	70	Behandlingsreiser til utlandet, nedsettes med..... fra kr 134 432 000 til kr 35 732 000	98 700 000
	72	Kjøp av opptrening mv., kan overføres, nedsettes med..... fra kr 26 100 000 til kr 6 100 000	20 000 000
734		Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med..... fra kr 57 335 000 til kr 56 035 000	1 300 000
	71	Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede, for høyes med..... fra kr 89 841 000 til kr 117 841 000	28 000 000
737		Historiske pensjonskostnader	
	70	Tilskudd, overslagsbevilgning, nedsettes med.....	54 944 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		fra kr 94 944 000 til kr 40 000 000	
740		Helsedirektoratet	
	01	Driftsutgifter, nedsettes med	12 000 000
		fra kr 1 396 682 000 til kr 1 384 682 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, nedsettes med.....	4 700 000
		fra kr 55 241 000 til kr 50 541 000	
741		Norsk pasientskadeerstatning	
	01	Driftsutgifter, nedsettes med	2 500 000
		fra kr 218 805 000 til kr 216 305 000	
	70	Advokatutgifter, nedsettes med	10 000 000
		fra kr 47 285 000 til kr 37 285 000	
744		Direktoratet for e-helse	
	01	Driftsutgifter, for høyes med.....	10 000 000
		fra kr 177 641 000 til kr 187 641 000	
745		Folkehelseinstituttet	
	01	Driftsutgifter, for høyes med.....	35 500 000
		fra kr 1 144 013 000 til kr 1 179 513 000	
746		Statens legemiddelverk	
	01	Driftsutgifter, nedsettes med	3 100 000
		fra kr 324 317 000 til kr 321 217 000	
749		Statens undersøkelseskommisjon for helse- og omsorgstjenesten	
	01	Driftsutgifter, nedsettes med	7 000 000
		fra kr 40 207 000 til kr 33 207 000	
761		Omsorgstjeneste	
	61	Vertskommuner, nedsettes med.....	7 200 000
		fra kr 940 311 000 til kr 933 111 000	
	63	Investeringsstilskudd – rehabilitering, kan overføres, kan nyttes under post 69, nedsettes med.....	320 000 000
		fra kr 3 993 332 000 til kr 3 673 332 000	
	64	Kompensasjon for renter og avdrag, for høyes med.....	2 000 000
		fra kr 820 000 000 til kr 822 000 000	
	65	Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene, overslagsbevilgning, for høyes med	12 300 000
		fra kr 1 502 082 000 til kr 1 514 382 000	
	67	Utviklingstiltak, for høyes med	4 750 000
		fra kr 64 902 000 til kr 69 652 000	
	69	Investeringsstilskudd – netto tilvekst, kan overføres, nedsettes med.....	30 000 000
		fra kr 335 300 000 til kr 305 300 000	
	71	Frivillig arbeid mv., for høyes med.....	500 000
		fra kr 17 969 000 til kr 18 469 000	
	73	Særlige omsorgsbehov, nedsettes med.....	3 900 000
		fra kr 85 829 000 til kr 81 929 000	
762		Primærhelsetjeneste	
	63	Allmennlegetjenester, kan overføres, nedsettes med.....	84 500 000
		fra kr 451 781 000 til kr 367 281 000	
765		Psykisk helse, rus og vold	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 72, nedsettes med	2 200 000
		fra kr 181 731 000 til kr 179 531 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	62	Rusarbeid, <i>kan overføres</i> , nedsettes med..... fra kr 452 460 000 til kr 449 360 000	3 100 000
	71	Brukere og pårørende, <i>kan overføres</i> , for høyes med..... fra kr 169 297 000 til kr 172 697 000	3 400 000
	72	Frivillig arbeid mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , for høyes med..... fra kr 455 935 000 til kr 464 010 000	8 075 000
781		Forsøk og utvikling mv.	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 79</i> , nedsettes med..... fra kr 58 228 000 til kr 53 478 000	4 750 000
783		Personell	
	79	Andre tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i> , for høyes med..... fra kr 25 745 000 til kr 26 245 000	500 000
2711		Spesialisthelsetjeneste mv.	
	70	Spesialisthjelp, for høyes med..... fra kr 2 150 025 000 til kr 2 160 025 000	10 000 000
	72	Tannbehandling, for høyes med..... fra kr 2 035 000 000 til kr 2 070 000 000	35 000 000
	76	Private laboratorier og røntgeninstitutt, nedsettes med..... fra kr 1 161 000 000 til kr 1 137 000 000	24 000 000
2751		Legemidler mv.	
	71	Legeerklæringer, for høyes med..... fra kr 8 000 000 til kr 9 000 000	1 000 000
2752		Refusjon av egenbetaling	
	70	Egenandelstak 1, nedsettes med..... fra kr 5 267 667 000 til kr 5 249 667 000	18 000 000
	71	Egenandelstak 2, nedsettes med..... fra kr 895 000 000 til kr 850 000 000	45 000 000
2755		Helsetjenester i kommunene mv.	
	62	Fastlønnsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i> , for høyes med..... fra kr 458 000 000 til kr 459 500 000	1 500 000
	70	Allmennlegehjelp, for høyes med..... fra kr 5 617 613 000 til kr 5 901 613 000	284 000 000
	71	Fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i> , for høyes med..... fra kr 1 080 000 000 til kr 1 135 000 000	55 000 000
2756		Andre helsetjenester	
	72	Helsetjenester til utenlandsboende mv., nedsettes med..... fra kr 215 000 000 til kr 200 000 000	15 000 000
2790		Andre helsetiltak	
	70	Bidrag, for høyes med..... fra kr 195 000 000 til kr 200 000 000	5 000 000
Inntekter			
3732		Regionale helseforetak	
	85	Avdrag på investeringslån f.o.m. 2008, nedsettes med..... fra kr 580 000 000 til kr 573 600 000	6 400 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
3740		Helsedirektoratet	
	04	Gebyrinntekter, n e d s e t t e s med..... fra kr 47 390 000 til kr 39 990 000	7 400 000
3746		Statens legemiddelverk	
	04	Registreringsgebyr, n e d s e t t e s med..... fra kr 76 917 000 til kr 55 897 000	21 020 000
5572		Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet	
	74	Tilsynsavgift, n e d s e t t e s med	3 770 000
	75	Sektoravgift tobakk, n e d s e t t e s med..... fra kr 15 000 000 til kr 0	15 000 000

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
761	63	Investeringsstilskudd – rehabilitering	6 018,3 mill. kroner
761	69	Investeringsstilskudd – netto tilvekst	2 446,6 mill. kroner
761	79	Andre tilskudd	1,0 mill. kroner

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2020 kan foreta bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
710		Vaksiner mv.	
	23	Forhåndsavtaler og vaksinasjon mot covid-19	1 000 mill. kroner

IV

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2020 kan knytte stikkordet *kan overføres* til Kap. 762 Primærhelsetjeneste, post 21 Spesielle driftsutgifter.

V

Stortinget samtykker i at Helse- og omsorgsdepartementet i 2020 kan knytte stikkordet *kan overføres* til Kap. 783 Personell, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet subsidiær støtte til innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 7, debattert 17. desember 2020

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Justis- og beredskapsdepartementet (Innst. 175 S (2020–2021), jf. Prop. 43 S (2020–2021), kap. 490, 491 og 3490 samt romertall II kap. 490)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2020 gjøres det følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
490		Utlendingsdirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak, nedsettes med..... fra kr 614 760 000 til kr 597 874 000	16 886 000
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse, nedsettes med..... fra kr 22 083 000 til kr 9 345 000	12 738 000
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak, nedsettes med..... fra kr 161 770 000 til kr 157 232 000	4 538 000
	70	Stønader til beboere i asylmottak, for høyes med..... fra kr 63 006 000 til kr 63 529 000	523 000
	72	Internasjonalt migrasjonsarbeid, og assistert retur og reintegrering i hjemlandet, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med..... fra kr 72 178 000 til kr 59 214 000	12 964 000
	74	Internasjonale forpliktelser, kontingenter mv., <i>kan overføres, for høyes</i> med..... fra kr 36 424 000 til kr 36 672 000	248 000
491		Utlendingsnemnda	
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under post 21, nedsettes med..... fra kr 263 091 000 til kr 251 091 000	12 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1,</i> nedsettes med..... fra kr 12 825 000 til kr 5 325 000	7 500 000
Inntekter			
3490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Assistert retur fra Norge for asylsøkere med avslag, ODA-godkjente utgifter, nedsettes med..... fra kr 1 134 000 til kr 1 081 000	53 000
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter, nedsettes med..... fra kr 282 592 000 til kr 244 529 000	38 063 000
	7	Tolk og oversettelse, ODA-godkjente utgifter, nedsettes med..... fra kr 20 635 000 til kr 8 971 000	11 664 000
	8	Internasjonalt migrasjonsarbeid og reintegrering i hjemlandet, ODA-godkjente utgifter, nedsettes med..... fra kr 34 125 000 til kr 33 494 000	631 000

II

Tilføyning av stikkord

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2020 kan tilføye stikkordet «kan overføres» på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, kan nyttes under kap. 291 post 60.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 8, debattert 17. desember 2020

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Kunnskapsdepartementet (Innst. 173 S (2020–2021), jf. Prop. 44 S (2020–2021), kap. 291, 292, 3291 og 3292 samt romertall III)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2020 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
291		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	655 797 000
		fra kr 7 724 723 000 til kr 7 068 926 000	
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	79 128 000
		fra kr 1 691 303 000 til kr 1 612 175 000	
292		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, nedsettes med	47 771 000
		fra kr 1 334 273 000 til kr 1 286 502 000	
Inntekter			
3291		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	
	4	Tilskudd til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner, ODA-godkjente utgifter, nedsettes med	8 500 000
		fra kr 11 223 000 til kr 2 723 000	
3292		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter, nedsettes med	7 750 000
		fra kr 22 842 000 til kr 15 092 000	

II

Votering:

Tilføyning av stikkord

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Stortinget samtykker i at kap. 291 post 71 får stikkordet *kan overføres*.

Votering i sak nr. 9, debattert 17. desember 2020

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Innst. 172 S (2020–2021), jf. Prop. 48 S (2020–2021) unntatt kap. 541, 542 og 5570)

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 3 forslag. Det er

– forslagene nr. 1–3, fra Karin Andersen på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Forslag nr. 1 lyder:

«I statsbudsjettet for 2020 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
571	60	Rammetilskudd til kommuner Innbyggertilskudd, forhøyes med fra kr 143 225 846 000 til kr 143 432 846 000	207 000 000

» Forslag nr. 2 lyder:
«I statsbudsjettet for 2020 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
571	64	Rammetilskudd til kommuner Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572, post 64</i> , forhøyes med fra kr 2 484 000 000 til kr 3 934 000 000	1 450 000 000

»

Forslag nr. 3 lyder:

«I statsbudsjettet for 2020 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
572	64	Rammetilskudd til fylkeskommuner Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571, post 64</i> , forhøyes med fra kr 3 382 000 000 til kr 3 582 000 000	200 000 000

»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.
Voteringsutskrift kl. 22.18.31)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet 2020 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
500	21	Kommunal- og moderniseringsdepartementet Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i> , nedsettes med fra kr 76 599 000 til kr 76 351 000	248 000
	70	Diverse formål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , forhøyes med fra kr 2 994 000 til kr 3 242 000	248 000
510	1	Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 655 088 000 til kr 664 588 000	9 500 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	3 400 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		fra kr 21 083 000 til kr 24 483 000	
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , for høyes med	85 000 000
		fra kr 2 161 200 000 til kr 2 246 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , for høyes med	35 000 000
		fra kr 829 600 000 til kr 864 600 000	
531		Eiendommer til kongelige formål	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , for høyes med	7 900 000
		fra kr 73 605 000 til kr 81 505 000	
540		Digitaliseringsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 176 000
		fra kr 207 969 000 til kr 206 793 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	4 427 000
		fra kr 36 108 000 til kr 31 681 000	
	22	Bruk av nasjonale felleskomponenter, for høyes med	15 000 000
		fra kr 80 000 000 til kr 95 000 000	
	25	Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	9 800 000
		fra kr 146 077 000 til kr 136 277 000	
	28	Altinn, <i>kan overføres</i> , for høyes med	17 455 000
		fra kr 247 348 000 til kr 264 803 000	
553		Regional- og distriktsutvikling	
	65	Omstilling, for høyes med	15 000 000
		fra kr 66 000 000 til kr 81 000 000	
	67	Tilskudd til kommuner som vil kompensere bedrifter som rammes av omfattende lokale smitteverntiltak, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	200 000 000
		fra kr 200 000 000 til kr 0	
567		Nasjonale minoriteter	
	22	Kollektiv oppreisning til norske rom mv., nedsettes med ...	1 107 000
		fra kr 1 107 000 til kr 0	
	74	Kultur- og ressursenter for norske rom, nedsettes med	1 873 000
		fra kr 14 024 000 til kr 12 151 000	
571		Rammetilskudd til kommuner	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	10 000 000
		fra kr 34 542 000 til kr 24 542 000	
	60	Innbyggertilskudd, for høyes med	107 000 000
		fra kr 143 225 846 000 til kr 143 332 846 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572, post 64</i> , for høyes med	700 000 000
		fra kr 2 484 000 000 til kr 3 184 000 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571, post 64</i> , for høyes med	100 000 000
		fra kr 3 382 000 000 til kr 3 482 000 000	
573		Kommunereform	
	60	Kommunesammenslåing, nedsettes med	51 428 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		fra kr 871 786 000 til kr 820 358 000	
575		Ressurskrevende tjenester	
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 10 767 694 000 til kr 10 525 695 000	241 999 000
578		Valgdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med.....	5 000 000
		fra kr 57 436 000 til kr 52 436 000	
579		Valgutgifter	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med.....	5 500 000
		fra kr 11 662 000 til kr 6 162 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med.....	71 000 000
		fra kr 3 385 343 000 til kr 3 314 343 000	
2412		Husbanken	
	71	Tap på lån, for høyes med.....	12 000 000
		fra kr 12 000 000 til kr 24 000 000	
	90	Nye lån, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med.....	500 000 000
		fra kr 18 596 000 000 til kr 18 096 000 000	
2445		Statsbygg	
	24	Driftsresultat:	
		1 Driftsinntekter	-5 322 749 000
		2 Driftsutgifter.....	2 235 178 000
		3 Avskrivninger.....	1 464 300 000
		4 Renter på statens kapital	100 808 000
		5 Til investeringsformål.....	1 132 272 000
		6 Til reguleringsfond.....	-133 500 000
			-523 691 000
		Inntekter	
3540		Digitaliseringsdirektoratet	
	5	Bruk av nasjonale felleskomponenter, for høyes med.....	15 000 000
		fra kr 80 000 000 til kr 95 000 000	
	7	Altinn, for høyes med.....	13 255 000
		fra kr 91 545 000 til kr 104 800 000	
3585		Husleietvistutvalget	
	1	Gebyrer, nedsettes med.....	695 000
		fra kr 1 915 000 til kr 1 220 000	
3595		Statens kartverk	
	1	Gebyrinntekter tinglysing, for høyes med	20 000 000
		fra kr 450 000 000 til kr 470 000 000	
5312		Husbanken	
	11	Diverse inntekter, for høyes med	13 080 000
		fra kr 61 920 000 til kr 75 000 000	
	90	Avdrag, for høyes med.....	1 000 000 000
		fra kr 12 633 000 000 til kr 13 633 000 000	
5615		Husbanken	
	80	Renter, for høyes med	153 000 000
		fra kr 2 857 000 000 til kr 3 010 000 000	

II

Salgsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan godkjenne salg, make-skifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 2 500 mill. kroner.

III

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020 kan overskride bevilgningen under kap. 540 post 28 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3540 post 3.

Presidenten: Det voteres over innstillingens I og III. Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet subsidiær støtte til I.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres så over II. Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 77 mot 8 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.19.03)

Votering i sak nr. 10, debattert 17. desember 2020

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Samtykke til deltakelse i to beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2012/34/EU om et felles europeisk jernbaneområde og rettsaktene som utgjør fjerde jernbanepakke (Innst. 182 S (2020–2021), jf. Prop. 101 LS (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I medhold av Grunnloven § 83 forelegges Høyesterett følgende spørsmål:

Kan Stortinget med hjemmel i Grunnloven § 26 annet ledd samtykke til deltakelse i to beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2012/34/EU om et felles europeisk jernbaneområde og rettsaktene som utgjør fjerde jernbanepakke?

Presidenten: Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 56 mot 30 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.20.08)

Votering i sak nr. 11, debattert 17. desember 2020

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Landbruks- og matdepartementet (Innst. 157 S (2020–2021), jf. Prop. 39 S (2020–2021), unntatt kap. 1137)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I

I statsbudsjettet for 2020 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Nemning	Kroner
Utgifter			
1100	45	Landbruks- og matdepartementet: Større utstyrskjøp og vedlikehold – ordinære forvaltningsorgan, <i>kan overføres, kan nyttast under post 50</i> , blir auka med..... frå kr 2 720 000 til kr 27 720 000	25 000 000
1115	1	Mattilsynet: Driftsutgifter, blir redusert med..... frå kr 1 388 618 000 til kr 1 384 818 000	3 800 000
1140		Hautbare viltressursar – forvaltning og tilskott til viltformål (viltfondet) m.m.:	

Kap.	Post	Nemning	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, blir auka med..... frå kr 22 000 000 til kr 23 000 000	1 000 000
	71	Tilskott til viltformål, <i>kan overførast</i> , blir redusert med..... frå kr 32 278 000 til kr 24 778 000	7 500 000
1141		Haustbare viltressursar – jegerprøve, tilskott til organisasjonar m.m.:	
	23	Jegerprøve m.m., <i>kan overførast</i> , blir redusert med..... frå kr 4 500 000 til kr 3 500 000	1 000 000
1142		Landbruksdirektoratet:	
	72	Erstatningar ved ekspropriasjon og leige av rett til reinbeite, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 452 000 til kr 475 000	23 000
	73	Tilskott til erstatningar m.m. etter offentlege pålegg i plante- og husdyrproduksjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 55 610 000 til kr 86 010 000	30 400 000
	77	Tilskott til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhald, <i>kan overførast</i> , blir auka med..... frå kr 220 000 000 til kr 245 000 000	25 000 000
	80	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overførast</i> , blir redusert med..... frå kr 500 000 til kr 0	500 000
1148		Naturskade – erstatningar:	
	71	Naturskade – erstatningar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med..... frå kr 168 000 000 til kr 55 300 000	112 700 000
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:	
	70	Marknadsregulering, <i>kan overførast</i> , blir auka med..... frå kr 293 698 000 til kr 303 698 000	10 000 000
	71	Tilskott til erstatningar m.m., <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 44 500 000 til kr 90 000 000	45 500 000
	73	Pristilskott, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med..... frå kr 3 883 000 000 til kr 3 949 000 000	66 000 000
	74	Direkte tilskott, <i>kan overførast</i> , blir redusert med..... frå kr 9 344 436 000 til kr 9 341 236 000	3 200 000
	78	Velferdsordningar, <i>kan overførast</i> , blir redusert med..... frå kr 1 525 758 000 til kr 1 518 958 000	6 800 000
1151		Til gjennomføring av reindrifftavtalen:	
	51	Tilskott til Utviklings- og investeringsfondet, blir auka med..... frå kr 66 600 000 til kr 66 950 000	350 000
	79	Velferdsordningar, <i>kan overførast</i> , blir redusert med..... frå kr 3 830 000 til kr 3 480 000	350 000
Inntekter			
4100		Landbruks- og matdepartementet:	
	40	Sal av eigedom, blir løyva med..... frå kr 0 til kr 60 000 000	60 000 000
4115		Mattilsynet:	
	1	Gebyr m.m., blir redusert med..... frå kr 199 828 000 til kr 184 028 000	15 800 000
4141		Haustbare viltressursar:	
	1	Jegerprøve, gebyr m.m., blir redusert med..... frå kr 4 500 000 til kr 3 500 000	1 000 000
4150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:	

Kap.	Post	Nemning	Kroner
	85	Marknadsordninga for korn, blir auka med.....	700 000
		frå kr 50 000 til kr 750 000	
5576		Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet:	
	70	Forskningsavgift på landbruksprodukt, blir auka med.....	5 000 000
		frå kr 170 000 000 til kr 175 000 000	
	72	Jeger- og fellingsavgifter, blir redusert med.....	6 500 000
		frå kr 81 000 000 til kr 74 500 000	

Fullmakt til å overskride gitte løyvingar

II

Oppheving av fullmakt til å overskride løyving

Stortinget samtykkjer i at Landbruks- og matdepartementets fullmakt for 2020 til å overskride løyvinga under kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet, post 45 større utstyrskjøp og vedlikehald – ordinære forvaltningsorgan, blir oppheva. Fullmakta til å overskride løyvinga gjeld beløp som svarer til meirinntektene frå sal av fast eigedom, avgrensa oppover til 25 mill. kroner.

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar ut over gitte løyvingar

III

Endring av tilsegnfullmakt

Stortinget samtykkjer i at tilsegnfullmakta på kap. 1148 post 71 blir endra. Landbruks- og matdepartementet kan i 2020 gi tilsegn om tilskott ut over gitte løyvingar, men slik at samla ramme for nye tilsegner og gammalt ansvar ikkje overstig følgjande beløp:

Kap.	Post	Nemning	Samla ramme
1148		Naturskade – erstatningar	
	71	Naturskade, erstatningar	99,7 mill. kroner

Andre fullmakter

IV

Tilføying av stikkord

Stortinget samtykkjer i at stikkordet «kan overført» blir tilført kap. 1149 Verdiskapings- og utviklingstil-

tak i skogbruket, post 76 Ekstraordinære tiltak i skogbruket.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 12, debattert 17. desember 2020

Innstilling fra næringskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2020 under Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet (kap. 1473) (Innst. 155 S (2020–2021), jf. Prop. 45 S (2020–2021) unntatt kap. 923, 926, 2540, 3926 og romertall III og Prop. 49 S (2020–2021) kap. 1473)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2020 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Utgifter	
900		Nærings- og fiskeridepartementet	
	70	Tilskott til internasjonale organisasjonar, blir auka med.....	2 000 000
		frå kr 38 750 000 til kr 40 750 000	
	71	Miljøtiltak Raufoss, blir auka med.....	1 100 000
		frå kr 4 300 000 til kr 5 400 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	79	Kompensasjonsordning for utgifter til lovpålagt vedlikehold i sesongbedrifter, blir redusert med frå kr 250 000 000 til kr 20 500 000	229 500 000
902		Justervesenet	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med..... frå kr 124 500 000 til kr 122 300 000	2 200 000
903		Norsk akkreditering	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med..... frå kr 56 215 000 til kr 46 215 000	10 000 000
904		Brønnøysundregistra	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med..... frå kr 359 410 000 til kr 356 110 000	3 300 000
	21	Særskilde driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , blir auka med frå kr 21 850 000 til kr 27 350 000	5 500 000
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , blir redusert med..... frå kr 188 000 000 til kr 123 000 000	65 000 000
905		Noregs geologiske undersøking	
	01	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 199 890 000 til kr 189 890 000	10 000 000
	45	(NY) Større utstyrsanskaffingar og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , blir løyvd med.....	4 000 000
906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmeisteren for Svalbard	
	31	Miljøtiltak Løkken, <i>kan overføres</i> , blir redusert med..... frå kr 7 500 000 til kr 6 800 000	700 000
907		Norsk nukleær dekommisjonering	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med..... frå kr 50 040 000 til kr 40 040 000	10 000 000
	21	Særskilde driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , blir redusert med frå kr 177 000 000 til kr 77 000 000	100 000 000
	30	Opprydding Søve, blir redusert med..... frå kr 2 000 000 til kr 500 000	1 500 000
909		Tiltak for sysselsetjing av sjøfolk	
	73	Tilskot til sysselsetjing av sjøfolk, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med..... frå kr 2 263 000 000 til kr 2 188 000 000	75 000 000
910		Sjøfartsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, blir auka med..... frå kr 434 250 000 til kr 441 250 000	7 000 000
915		Regelrådet	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med..... frå kr 11 230 000 til kr 11 030 000	200 000
917		Fiskeridirektoratet	
	21	Særskilde driftsutgifter, blir redusert med..... frå kr 11 200 000 til kr 7 500 000	3 700 000
	22	Fiskeriforskning og -overvaking, <i>kan overføres</i> , blir redusert med..... Frå kr 111 919 000 til kr 106 419 000	5 500 000
	45	(NY) Større utstyrsanskaffingar og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , blir løyvd med.....	2 100 000
919		Ymse fiskeriføremål	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	73	Tilskot til kompensasjon for CO ₂ -avgift, blir redusert med..... frå kr 5 000 000 til kr 1 000 000	4 000 000
	74	Erstatningar, kan overførast, blir auka med..... frå kr 1 900 000 til kr 4 000 000	2 100 000
922		Romverksemd	
	51	Eigenkapital til Andøya Space Center, <i>kan overførast</i> , blir redusert med.....	253 600 000
		frå kr 282 600 000 til kr 29 000 000	
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA), blir auka med.....	12 500 000
		frå kr 232 920 000 til kr 245 420 000	
	71	Internasjonal romverksemd, blir auka med.....	21 600 000
		frå kr 502 240 000 til kr 523 840 000	
	73	EU sine romprogram, blir auka med.....	10 270 000
		frå kr 396 000 000 til kr 406 270 000	
	76	Tilskot til Andøya Space Center, <i>kan overførast</i> , blir redusert med.....	46 000 000
		frå kr 83 000 000 til kr 37 000 000	
924		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogram	
	70	Tilskot, blir auka med.....	705 000
		frå kr 10 795 000 til kr 11 500 000	
935		Patentstyret	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med.....	800 000
		frå kr 284 205 000 til kr 283 405 000	
950		Forvaltning av statleg eigarskap	
	21	Særskilde driftsutgifter, blir auka med.....	16 700 000
		frå kr 22 800 000 til kr 39 500 000	
1473		Kings Bay AS	
	70	Tilskudd, for høyes med.....	17 150 000
		frå kr 52 893 000 til kr 70 043 000	
2421		Innovasjon Noreg	
	52	Låneordning for pakkereisearrangørar – tapsavsetjing, blir redusert med.....	646 500 000
		frå kr 750 000 000 til kr 103 500 000	
	73	Tilskotsordning for pakkereisearrangørar, blir redusert med.....	305 000 000
		frå kr 500 000 000 til kr 195 000 000	
	74	Reiseliv, profilering og kompetanse, <i>kan overførast</i> , blir auka med.....	20 000 000
		frå kr 478 000 000 til kr 498 000 000	
	90	Lån frå statskassa til utlånsverksemd, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med.....	1 100 000 000
		frå kr 58 900 000 000 til kr 57 800 000 000	
	91	Låneordning for pakkereisearrangørar – lån, blir redusert med.....	1 293 000 000
		frå kr 1 500 000 000 til kr 207 000 000	
2429		Eksportkredittordninga	
	90	Utlån, blir auka med.....	1 000 000 000
		frå kr 5 000 000 000 til kr 6 000 000 000	
2460		Garantiinstituttet for eksportkreditt	
	90	Utbetaling ifølgje trekkfullmakt – alminneleg garantiordning, blir auka med.....	4 500 000 000
		frå kr 4 500 000 000 til kr 9 000 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
Inntekter			
3902		Justervesenet	
	1	Gebyrinntekter, blir redusert med frå kr 25 550 000 til kr 22 550 000	3 000 000
	3	Inntekter frå sal av tenester, blir redusert med frå kr 24 650 000 til kr 22 650 000	2 000 000
3903		Norsk akkreditering	
	1	Gebyrinntekter og andre inntekter, blir redusert med..... frå kr 50 450 000 til kr 40 450 000	10 000 000
3904		Brønnøysundregistra	
	1	Gebyrinntekter, blir auka med frå kr 507 850 000 til kr 535 450 000	27 600 000
	2	Refusjonar, oppdragsinntekter og andre inntekter, blir auka med..... frå kr 31 350 000 til kr 38 050 000	6 700 000
3906		Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmeisteren for Svalbard	
	86	Lovbrotsgеbyr og tvangsmulkt, blir redusert med..... frå kr 1 000 000 til 500 000	500 000
3909		Tiltak for sysselsetjing av sjøfolk	
	1	Tilbakeføring av tilskot, blir auka med..... frå kr 5 000 000 til kr 8 300 000	3 300 000
3910		Sjøfartsdirektoratet	
	1	Gebyr for skip og flyttbare innretningar i NOR, blir redusert med frå kr 217 800 000 til kr 215 800 000	2 000 000
	2	Maritime personellsertifikat, blir redusert med frå kr 19 400 000 til kr 16 700 000	2 700 000
	3	Ymse inntekter, blir auka med frå kr 425 000 til kr 7 425 000	7 000 000
	4	Gebyr for skip i NIS, blir auka med frå kr 54 600 000 til kr 59 300 000	4 700 000
	86	Lovbrotsgеbyr og tvangsmulkt, blir auka med frå kr 4 800 000 til kr 9 000 000	4 200 000
3911		Konkurransetilsynet	
	3	Refusjonar og andre inntekter, blir redusert med..... frå kr 200 000 til kr 0	200 000
	86	Lovbrotsgеbyr, blir redusert med..... frå kr 100 000 til kr 0	100 000
3912		Klagenemndssekretariatet	
	1	Klagegebyr, blir redusert medv frå kr 1 150 000 til kr 800 000	350 000
	87	Lovbrotsgеbyr, blir auka med..... frå kr 100 000 til kr 3 660 000	3 560 000
3917		Fiskeridirektoratet	
	5	Sakshandsamingsgebyr, blir redusert med..... frå kr 18 700 000 til kr 16 000 000	2 700 000
	13	Inntekter vederlag oppdrettskonsesjonar, blir auka med frå kr 5 121 480 000 til kr 7 040 000 000	1 918 520 000
	22	Inntekter ordninga fiskeforsøk og utvikling, blir redusert med frå kr 4 700 000 til kr 1 000 000	3 700 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	86	Forvaltningssanksjoner, blir auka med..... frå kr 1 000 000 til kr 10 000 000	9 000 000
3935		Patentstyret	
	1	Inntekter av informasjonstenester, blir redusert med..... frå kr 4 700 000 til kr 3 900 000	800 000
	4	Ymse inntekter, blir redusert med	3 500 000
3940		(NYTT) Internasjonaliseringstiltak	
	71	Tilbakebetaling av støtte ved kapitalvareeksport, blir løyvd med.....	23 700 000
3950		Forvaltning av statleg eigarskap	
	96	Sal av aksjar, blir auka med..... frå kr 100 000 000 til kr 6 415 200 000	6 315 200 000
5325		Innovasjon Noreg	
	71	(NY) Tilbakeføring frå tilskotsfond for næringsssamarbeid med Nordvest- Russland, blir løyvd med	6 000 000
	90	Avdrag på uteståande fordringar, blir redusert med	500 000 000
5329		Eksportkredittordninga	
	90	Avdrag på uteståande fordringar, blir auka med..... frå kr 11 800 000 000 til kr 15 700 000 000	3 900 000 000
5460		Garantiinstituttet for eksportkreditt	
	73	Inntekter under ny statleg garantiordning for re-forsikring av kredittforsik- ring, blir redusert med	29 000 000
	90	(NY) Avdrag på uteståande utbetaling ifølgje trekkfullmakt, blir løyvd med.....	1 700 000 000
5574		Sektoravgifter under Nærings- og fiskeridepartementet	
	72	Kontroll- og tilsynsavgift akvakultur, blir redusert med..... frå kr 29 600 000 til kr 28 000 000	1 600 000
	74	Fiskeriforskningsavgift, blir redusert med..... frå kr 320 000 000 til kr 305 000 000	15 000 000
5625		Renter og utbyte frå Innovasjon Noreg	
	80	Renter på lån frå statskassa, blir redusert med	125 000 000
5629		Renter frå eksportkredittordninga	
	80	Renter, blir redusert med	280 000 000
5656		Aksjar under Nærings- og fiskeridepartementet si forvaltning	
	85	Utbyte, blir redusert med..... frå kr 20 409 800 000 til kr 17 622 524 000	2 787 276 000

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 46 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.21.00)

Videre var innstilt:

II

Tilføyning av stikkord

Stortinget samtykkjer i at stikkordet «kan overførast» tilføyast:

1. kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 25 Forvaltning og utvikling av kompensasjonsordning mv.

2. kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 84 Førebels tilskotsordning for reiseliv på Svalbard
3. kap. 2421 Innovasjon Noreg, post 75 Grøn plattform, kan nyttast under post 50, 71, 72 og 76
4. kap. 2421 Innovasjon Noreg, post 79 Tilskot til kondemneringsordning for skip
5. kap. 2421 Innovasjon Noreg, post 80 Næringstiltak Svalbard

III

Oppheving av bestillingsfullmakt

Stortinget samtykkjer i at bestillingsfullmakt under kap. 905 Noregs geologiske undersøking, post 1 Driftsutgifter på 60 mill. kroner kan gå ut.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

IV

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykkjer i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan:

1. overskride løyvinga under kap. 922 Romverksemd, post 51 Eigenkapital til Andøya Space Center innanfor ein ramme tilsvarende tilsegn med vilkår om eigenkapital på 282,6 mill. kroner.
2. overskride løyvinga under kap. 922 Romverksemd, post 76 Tilskot til Andøya Space Center innanfor ein ramme tilsvarende tilsegn med vilkår om tilskot på 83 mill. kroner.

Presidenten: Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 85 stemmer mot 1 stemme.

(Voteringsutskrift kl. 22.21.51)

Videre var innstilt:

V

Fullmakt til å avhende aksjar og erverve nye aksjar

Stortinget samtykkjer i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan avvikle eigarskapet i Aker Kværner Holding AS ved at staten sine aksjar i Aker Kværner Holding AS (30 pst.) overførast til Aker Kværner Holding AS i byte mot 30 pst. av Aker Kværner Holding AS sine aksjar i kvart av porteføljeselskapa Aker Solutions ASA/ Kværner ASA, Akastor ASA, Aker Carbon Capture AS og Aker Offshore Wind Holding AS. Alle aksjar skal over-

førast fri for hefte og elles «som dei er». Staten vil ved avviklinga også ta imot eit kontantvederlag lik 30 pst. av netto kontantar i Aker Kværner Holding.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 46 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.22.12)

Sak nr. 13 [22:22:21]

Referat

1. (195) Brev fra klima- og miljøministeren med orientering til Stortinget om statsrådets oppfølging av Stortingets vedtak nr. 203 av 7. desember 2020

Presidenten: Denne saken foreslås vedlagt protokollen.

Representanten Ole André Myhrvold har bedt om ordet. Kan det gjelde rovdyr?

Ole André Myhrvold (Sp) [22:22:58]: Det kan det. (Munterhet i salen.) Det nærmer seg jul, så det er «same procedure».

Vi har behov for knytte noen ord til det brevet statsråden har sendt til Stortingets presidentskap, hvor han forsøker seg på en tolkning av Stortingets fattede vedtak og samtidig forklarer hvorfor det ikke følges opp.

Saken er altså at den 7. desember fattet Stortinget et vedtak om at enhver utvidelse av ulvesonen, herunder midlertidig utvidelse av nevnte sone, skulle vært opphevet fra og med 15. desember. Så registrerer vi at statsråden i brevet legger momenter fra stortingsdebatten til grunn for sin handlemåte for ikke å oppheve den midlertidige sonen fra nevnte dato.

La meg understreke at i Stortinget er det vedtak som gjelder, ikke en statsråds tolkning av hva og hvem som har sagt hva i stortingsdebatten forut for vedtaket. I Stortinget står vedtaket over både hva som er referert i debatten og eventuelle merknader. Det er vedtak som gjelder – intet annet – selv om han har sendt et brev til Stortingets presidentskap.

Senterpartiet tar til etterretning at Stortingets presidentskap velger å vedlegge brevet protokollen, selv om vi hadde sett at man hadde fått en behandling av brevet. Men vi varsler nå at vi kommer til å legge fram et forslag i sakens anledning i forbindelse med næringskomiteens budsjettdebatt på lørdag.

Presidenten: Da har representanten Myhrvold tydeliggjort Senterpartiets posisjon.

Nr. 1 vedlegges protokollen.

Videre ble referert:

2. (196) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torstein Tvedt Solberg, Nina Sandberg, Jorodd Asphjell, Marit Arnstad, Marit Knutsdatter Strand

og Mona Fagerås om krafttak mot lærermangel i skolen (Dokument 8:85 S (2020–2021))

Enst.: Sendes utdannings- og forskningskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 22.25.

